

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

4to

B. S.

~~1067~~

1069.

QUAESTIONES
DE ANTIQUISSIMA
CARMINUM ORPHICORUM

AETATE PATRIA ATQUE INDOLE

SCRIPSIT

DR. GEORGIUS HENRICUS BODE,
ORDINIS PHILOS. GOTTING. ASSESSOR

EDITIO ALTERA PRIORI AUCTION.

GOTTINGAE.

SUMPTIBUS ET TYPIS LIBRARIAE DIETERICHIANAE.

1838.

MEMORIAE .

LUDOLPHI DISSENII

PIO ANIMO

HUNC LIBRUM

CONSECRAVIT

AUCTOR.

1917

1917 (1917) 1917 (1917)

1917

1917

1917

LIBRI CONSPECTUS.

Prolegomena §§. I—XIII. p. 1—46.

De totius quaestionis difficultatibus et ratione p. 1—9. de fontibus ex quibus poesis Orphicae cognitio hauriri possit 9—40. Scriptores recentiores de rebus Orphicis 41—46.

Caput primum. Orphicae poesis aetas §§. XIV—XXII. p. 47—108.

Quid Veteres tradiderint 47—54, quid recentiores 57. Epici carminis origo 63. Oracula 66. Thamyras 70. Orphicorum carminum historia 74 ss. Eumolpus 76. Musaeus 76. Parnassus 77. Linus 78 s. Olen 80 s. Heraclidae 83. Orpheus apud Lesbios 85 ss. Pisistratus 89 s. Onomacritus 91 ss. Pythagoras 96 ss. Orpheotelestae 101. Chrysippus 402 s. Aristobolus 105. Platonici recentiores 106 s.

Caput secundum. Orphicae poesis patria §§. XXIII—XXVIII p. 109—134.

Thracae antiquissimi 113 ss. Doricae dialecti antiquitas 121 s. Ionica dialectus 122. Digamma 124 ss. Pelasgi 126 s. coloniae Aeolicae 130 ss.

Caput tertium. Orphicae poesis natura §§. XXIX — XLII. p. 135—185.

Lyricum poesis genus antiquissimum 137. Hymni Orphici 139 ss. Mysteria 142 ss. 163 ss. Sacerdotes Thraces 144 ss. Orpheus sacerdos et rex 145 s. Aristoteles de Orpheo 149. Cosmogoniae Orphicae 153. Mythorum antiquissimorum ratio 155 ss. Auctores Orphici 161 ss. Bacchi cultus cum Apollinis cultu conjunctus 165. Lyra Orphica 176. Musae antiquissimae 178. Oracula Bacchica et Orphica 182 ss.

Index rerum ac nominum p. 187—196.

PROLEGOMENA.

Εἰς Ὁρφέως μοι γλῶσσα καὶ μέλος παρῆν.

I.

Quum de multis rebus, ad antiquissima Graeciae tempora spectantibus, parum adhuc sibi constant doctissimorum hominum sententiae, tum omnibus quaestio de poesis apud Graecos origine, primisque incrementis, et difficillima visa est et gravissima. Cujus quidem quaestionis difficultates non nostris demum temporibus ei se offerunt, qui eam sibi tractandam et explicandam sumpsit; sed jam ipsis olim Graecis, qui primi animum paulo diligentius huc advertabant, eadem res tantopere videbatur longinqua temporis vetustate obscurata esse, ut vix ultra Homerum suum prospicere auderent. Quam animi dubitationem et rei obscuritatem eo majorem esse oportebat, quo certiore judicio jam tum prudentiores intelligere coeperant, Homeri carminibus nihil antiquius ad sua tempora pervenisse. Nec magnopere curabant ejusmodi quaestiones; quippe qui ne indagare quidem amabant, unde Homericorum, id est epicorum, carminum fontes profluxerint, quid vates ante Homerum in hoc genere profecerint, qui fuerint, et ubi locorum, omninoque quam antiqua sit epica poesis. Multo minus accuratius investigare studebant, num hoc poesis genus antiquissimum sit, an aliud antiquius, et quodnam. Secure fruebantur dulcedine carminum, quibus edax rerum vetustas pepercerat: quae vero aevi morsus consumpserat,

eorum rationem et naturam ex antiqua memoria et involucris fabularum, quarum magnam copiam cana Graeciae vetustas ad illa tempora transmiserat, exquirere fere negligebant: atque haud scio, an maiorem illinc utilitatem uberiusque emolumentum, quod quidem ad vitae usum, quem illis seculis tanto studio sectabantur, conferre potuisset, ceperint, quam hinc unquam capturi fuissent. Praeterea ne mediocriter quidem illa aetas versata erat et exercitata in his rebus tractandis, utpote quae solutam orationem facilioremque scribendi usum vix natum viderat, necdum plane deposuerat rationem, qua omnia ad pulchri sensum revocare solent poëtae, parumque assuefacta iudicii vi et subtilitate, qua unice opus est in rebus historicis, et ex qua virtus rerum scriptoris in primis aestimanda videtur.

Quapropter nihil est, quod miremur, cur veteres, tot tantisque difficultatibus impediti, ejusmodi subtilioribus disquisitionibus immorari vel noluerint vel non potuerint. Huc accedit, quod primi rerum Graecarum scriptores, quibus iudicii vis haud deerat, prae suorum temporum ingenti splendore et celebritate libenter obliviscebantur antiquitatis suae, et quaestiuncularum de cujusvis artis primordiis. Patefactus iis erat splendidissimus ille historiae scribendae campus, in quo et ingenium ostentarent, et iudicium exercerent, et artem proderent; quam brevi tempore ad tantum fastigium evererunt, ut posteris seculis vix aliquid perfectius elaborandum reliquerint. Qui vero scriptores jam antea in antiquitatis fabulis et poetarum carminibus colligendis et ordinandis occupati erant, ii, quia vix fabulam ab historico facto dignoscere callebant, et historicae critices fere expertes erant, vix digni iudicati sunt, qui historicorum scriptorum nomine appellarentur. Utinam omnes fabulae, ex antiqua memoria propagatae, tales ad nos pervenissent, quales illius aevi sedulitas collegerat, colligendaeve ei patebant, integras dico et incorruptas, necdum contaminatas furo sequentium scriptorum, qui nexum historicum ratiocinando ubique infarserunt.

Quos puriores fontes si nostro aevō adire liceret, quid inde haurire potuisset, et quomodo iis usus fuisse existimes Bentlejos, Wolfios, Vossios, ut alios, quos seculum nostrum admiratur, praetermittam; quippe a quibus aliena quoque est ambitio et partium studium, quo Graeci, rerum Atticarum potissimum scriptores, tam facile se abripi patiebantur, ut uni alicui regioni vel urbi, patriae praesertim, omnia cultioris vitae initia, omnia artium et disciplinarum primordia, omnia denique salubria Graecorum instituta vindicare anniterentur. Quam improbam libidinem postea imitati quodammodo sunt, et ad aliud traduxerunt Grammatici Alexandrini, qui ex obscura antiquitatis fama et incertis rerum traditarum vestigiis facta historica callidiore quidem et versutiore acumine elicere sciunt, sed mythos, et origine et aetate diversissimos, in unum systema colligebant, et priscam sinceritatem novis commentis infucabant.

Verumtamen hic fucus facile abstergi posset ab iis, qui mirabilem quandam artem in his rebus, temporum hominumque culpa contaminatis, hodie ostendunt, nec spes abjicienda esset, fore, ut dissoluto Alexandrinorum systemate, et singulis mythis per se spectatis et aestimatis, priscorum temporum integritatem ab iisdem viris, in hac arte primariis, aliquando restitutam videremus, dummodo illorum lucubrationes integras consideremus. At hi quoque fontes maximam partem exaruerunt; pro quibus turbidi rivuli, et a sacris et a profanis manibus illinc derivati, sed ex operoso decursu per docta indoctaque secula et ingruentem barbariem sordibus misere corrupti, hodie manant.

II.

Quodsi igitur nos, qui tam sero in his studiis versamur, mente et cogitatione ingens temporis spatium respicimus, quod inde a Graecae historiae

primordiis effluxit; si varios casus, quos aetas mythica sub Graecorum scriptorum manibus passa est, animo nostro colligimus et contemplamur; si denique exiguas illarum rerum reliquias, ad nos delatas, consideramus; non possumus sane non deplorare harum litterarum fatum, durum istud et inexorabile, quod accuratiorem politissimae humanitatis, a Graecis susceptae, cognitionem nobis invidit; quod primos igniculos omnium fere artium et disciplinarum inventarum abdidit et paene extinxit; quod omnis splendoris, ab ingeniosissimo populo producti, causas et rationes tantopere obscuravit, ut vix tenue lumen habeamus, et omnia quasi per nebulam cernamus.

Juvat tamen et hos tenebricosos antiquitatis lucos intrare et peragraré, non tantum circa apricos historiae campos versari, amoenissimos illos quidem, sed communes et tritos. Ut Daphnen amans Apollo, sic et qui haec Apollinis castra sequuntur, ingenti Musarum, deviorum lucorum umbras quaerentium, amore perculsi, et suavissima horum studiorum dulcedine allecti, si qua latent, meliora putant. Illa arcana non promiscue, neque omnibus in vestibulo haerentibus, sed initiatis duntaxat patent, ut Romani philosophi verbis utar; reducta et in interiore sacrario clausa sunt. Verumtamen in hoc antiquitatis labyrintho fido duce vix carere te posse quum perse in oculos incurrit, tum multa et varia virorum doctorum exempla docent, qui aut nullum comitem, aut infidum et fallacem, Ingenium puta, sibi adjungentes, illic et olim et hodie in alienas vias et tramites deerrarunt, quae ad Errorum domicilium inscios ducunt. Si vero incorrupti Judicii et Rationis scrutatricis fidei te credideris, quae et per fabularum simulacra ac ludibria, vario dissonoque sono te undique circumvolitantia, et per alta historiae silentia te comitetur et traducat, tum nihil est, quod dubites, te aliquando, quamvis difficili et ardua via, ad sedem Veritatis perventurum. Illam tibi conciliare stude; illa Ariadne tua esto, quae tibi filum praebeat: illam si deserueris, similis Deorum ira te persequetur, quam Thesei olim perfidia experta est.

Illis vero primis Graeciae temporibus, in quorum tenebris ingeniosissima gens omnis politioris humanitatis semina, jam mature jacta, proferre coeperat, nihil expavescendum est, ubicunque historia non clara voce te alloquatur, sed obscure tantum, et quasi per ambages: modo omnes testes adhibeas, quorum rationibus et argumentis lente exploratis, perpetuitas et nexus quidam efficiatur. Qua in re si constanter versaris, nutus probe exceptus majorem saepius vim habet ad rei gestae veritatem inveniendam, quam clara corrupti testis vox. Atqui plura sunt, de quibus historia plane tacet: eorum tamen natura talis plerumque est, ut vel ex praegressa vel ex sequente voce, vel ex utraque simul, certa conjectura fieri queat de silentio in medio sito. Sic in Homericis carminibus multae artes et fabulae, multaque instituta non memorantur, quae tamen ex illis argumentis certum est Homeri temporibus cognita fuisse. Aptissime in hanc sententiam Fr. Aug. Wolfius, hac in arte facile princeps: "Est laud dubie, inquit, silentium quoddam nullius momenti, et in neutram partem trahendum; contra aliud est argutum, et, ut ita dicam, vocale, quod si non expugnatur diversum testantium auctoritate, vel ea, quae omnes omnium auctoritates frangit, ratione, apud prudentissimum quemque semper plurimum valuit."

III.

Sed satis diximus de difficultatibus, quibus et olim et hodie accuratior quum antiquissimarum rerum Graecarum omnino, tum poesis primordiorum cognitio premitur, et de probabili ratione, qua te illuc expeditas. De gravitate et pondere nostrae quaestionis de Graecae poesis initiis vix est, quod longo molimine disputemus doctis hominibus, ut qui probe sciant, omnis Graeciae cultum a poetis profectum esse. Nihil est in universo mythologiae orbe, nihil ad deorum cultum pertinens, quod a poetis non ex-

cogitatum, ornatum, variatum sit. Vena poetica animos Graecorum tantopere penetraverat, ut, si singularum aetatum seculorumque singuli poetae nobis superessent, optime inde perspicere possemus singulos progressus et gradus, quibus ingeniosissimus populus ad altissimum illud culturae fastigium adscenderit. Nam inter innumera alia hoc quoque in Graecis poetis admiramur, ut seculi, quo quisque vixit, fidam nobis imaginem reddant. Quid? quod, quo altius in antiquitatem Graecorum adscendimus, eo arctius omnia cum poesi conjuncta et quasi colligata reperimus. Omnium fere artium omniumque disciplinarum primordia in poesi sunt quaerenda, et originem suam plus minusve produnt. Quam diu luctata est philosophia, priusquam poeticam tum formam tum materiem desereret! Thales, primus Graeciae philosophus, et formam et materiem ex antiquissimis cosmogoniarum et theogoniarum auctoribus petiit; petierunt reliqui, quos physicorum nomine appellare solemus. Quare non video, cur poetas, quorum rationem illi sequuti sunt, non eodem nomine philosophos vocare liceat. Historia autem notum est quam diu a solis poetis tradita et propagata sit. Nec quemquam hodie fugit, quam arcte operum artifices se poetis adjunxerint, eorumque perpetui comites fuerint; quomodo illi formas, carminibus ab his descriptas, miranda et plane divina arte repraesentaverint, ut Phidias sublimen Jovis Olympici imaginem apud Homerum invenit: et quid poetae ab artificibus mutuati sint; ita ut lyricorum et tragicorum potissimum carminum interpretatio ex veterum operum accurata cognitione saepe tota pendeat, et contra. Quid? quod primae adeo Graecorum legislationes versibus descriptae et poetico colore temperatae sunt.

Sed haec omnia accuratius et explicatius tractabo in Graecae poesis historia, quam in certas quasdam temporum periodos distributam vernacula lingua scribere aggressus sum. Quo in opere sic versari in animo habeo,

ut singulis periodis prooemia de Graecorum ingenio, moribus, et statu politico, qualem variae temporum rationes produxerunt, praemittam; simili usurus temperamento ac Bouterweckius in praeclara recentioris poesis et eloquentiae historia.

Deorum autem cultum antiquissimos poetas inter Graecos consecrasse et certius deinde definivisse, quum per se e totius Graecae religionis natura et indole poetica patet, tum ex antiquitatis testimoniis evinci potest. Poesis vivae naturae rebus formas affluxit humanas, quas, indole et moribus earum accuratius descriptis, nominibusque iis inditis, populo tradidit, qui magna deinde religione eas colere coepit pro diis, rebus hominum prospicientibus. Ex hoc poesis genere sunt Orphei, Musaei, Lini, Pamphus, Olenis aliorumque nomina, quae suis carminibus, quia nullis mansuris monumentis per septem et quod excurrit secula consignari potuerant, supervixerunt. Sed inter populum quoque, quem hi primi Graeciae poetae deorum cultum docuerunt, exorti sunt vates, qui, heroum suorum res gestas celebrantes, deorum formas, rudibus lineis jam designatas, paullatim ita exornabant, amplificabant et variabant, eorumque vitam humanae tantopere assimilabant, ut, quum Homerus canere coepisset, prima illorum origo primaeque notiones populum, cui delectando canebat, plane latuisse videantur. Sic et religio poesis facta est, et poesis religio, ut dii, quales a poesi formati erant, tales, servatis adeo poeticis epithetis, ad cultum transirent. Illud autem poesis genus, epico genere multo antiquius, Graeci inde a vetustissimis temporibus complecti consueverunt nomine Orphei, quem ideo Graecae poesis patrem Aeschylus, Pindarus, alii, appellant: quam eandem rationem nomen Homeri quoque expertum est, qui, quamvis plures ante se poetas fuisse ipse dicat, ad omne tamen epicum genus traductus ejusque auctor habitus est.

Quam utile vero, gratum atque jucundum nobis foret, ut ex Homericis carminibus ingeniosissimos poetas divina vi ac spiritu juveniliter ludentes populumque suaviter oblectantes cognoscimus, ita quoque ex Orphei carminibus poesis infantiam, summa deorum numina pia religione venerantem et celebrantem, eorumque formas, munera et nomina indicantem et describentem cognoscere; praesertim apud eum populum, quem omnes fere cultioris ingenii gentes et antiquiorum et recentiorum temporum, unicum exemplum in poesi sibi imitandum sumpserunt. Illis quidem seculis non ea linguae facilitas et orationis volubilitas expectanda est, quae apud Homerum, longo haud dubie poetarum usu et operosa exercitatione ad talem perfectionis gradum adducta, apparet; sed multas horridas et scabras verborum formas orationisque compositiones Orphica aetas retinuisse videtur, quas Homericum aevum non amplius probabat, et cultioribus auribus non convenientes rejiciebat: sicuti in arte statuaria horridiores rigidioresque formae multae elaboratae sunt, priusquam, mollioribus factis, illae respuerentur. Verumtamen hac animi voluptate ipsos jam Graecos temporis injuria fraudatos esse suspicor, certe ex quo expeditiore usu scribere didicerant, hoc est, inde a seculo septimo ante Chr. Pascebant quidem credulos animos tenui carminum umbra, fida partim, partim fallaci, quam pro vero Orpheo, fraudibus semper accommodo nomine, substituerant impostores. Quem morem et rationem multi hodie quoque tenent, qui in nostris carminibus Orphicis praeclarissimas sententias, ex ipsius Orphei divino ore fusas, sibi legere videntur. Nonnulla quidem perantiqua in istis sunt, praecipue in hymnis et iis fragmentis, quae ab antiquioribus scriptoribus, Platone, Aristotele, aliis, laudantur; utpote quae Hesiodi atque Homeri simile quiddam sonent, et ad seculum ante Chr. sextum, quo apud Athenienses Pisistrati Pisistratidarumque floruit tyrannis, et Pythagoras, cujus scholam pleraque redolent, magnam auctoritatem nactus erat, referenda sint: alia autem his multo recentiora esse apparet, quippe quae, ut alia

moderius

ποθεῖας indicia omittam, haud obscure Christianismum Christianaque tempora sapiant, et ejusdem plane videantur farinae esse, ac Sibyllarum, Zoroastriis Persomedī, et Hermetis Trismegisti scripta.

IV.

Haec in universum praemissa, proposito nostro, quod nunc quidem sequimur, sufficient. Quare ad suscipiendam disquisitionem jam propius accedentes, de fontibus, ex quibus quum olim poesis Orphicae cognitio hauriri potuerit, tum hodie possit, paulo accuratius agamus: quibus historica lege indicatis, et ex cujusque scriptoris fide aestimatis, subjiciamus indicem librorum recentiorum, qui vel toti in eodem argumento versantur, vel ex parte tantum, feramusque nostrum de singulis judicium.

Si ex antiquissimis Graecorum testimoniis, de Orpheo nobis servatis, eandem legem derivare animus esset, quam alii in similibus rebus sequuti sunt, ut, quo tempore res, vel mythus aliquis primum memoretur, eodem etiam eum vel ortum vel celebriorem factum esse putemus; tum sane statim desperandum foret de omni Orphicae poesis antiquitate. At hujus legis severitatem, quae in multis quidem nos cautiores esse docuit, sed in longe plurimis non multum a temeritate abest, ad Orpheum ne ii quidem traducere ausi sunt, qui in primis eam constituerunt ¹⁾.

¹⁾ J. H. Vossius, qui in *Epist. Mythol.* T. 1. p. 32. Orphei poetae auctoritatem et celebritatem jam diu ante Homerum vulgatam fuisse concedit. Minus nobis negotii obijciunt temeraria et corrupta Francogallorum quorundam judicia, qui nullam certam legem, ex historia petitam, in his rebus sequuntur; ne Freret quidem ingenio, et Larcherii exili diligentia excepta, quorum virorum constantiam magnopere desideramus. Illi profecto ex Homeri Hesiodique silentio vel numquam fuisse Orpheum, ejusque nomen Pythagorae demum aevo fictum, et ad poesin tractum esse, vel post Homeri ae-

Terpander Lesbios, antiquissimus Graecorum poeta et musicus, pri-

tatem vixisse, collegerunt. Quam absurdam, paene dixerim, sententiam, jam Barrius proposuit (Mémoir. de l'Acad. des Inscript. T. 16. p. 23-27.), quam deinde alii multi sequuti sunt, ut vir doctus in laudati Operis T. 23. p. 34; ipse Freretus (ibid. p. 248. 151.), Foucherius (ibid. T. 35. p. 76.), et nuperrime Gailius (de cultu Bacchi p. 98-102.) Ex nostratibus unum ejusdem sententiae defensorem attulisse satis erit, Meinersium (de vero deo p. 188-190.). Sed et aliud ab aliis passus est divinus Orpheus, quem etymologus, ex diversissimis linguis, nescio quibus, petitis, certatim de medio tollere studuerunt. Quorum opinio quam vera aut quam falsa sit, partim hic exponere juvat, partim alibi, quandoquidem duplex ejus est consilium. Itaque hic pauca delibemus de iis, qui nec Orpheum nec poesin arte Homericorum carminum florem fuisse contenderunt. Omne istud commentum numquam tantam auctoritatem nacturum fuisse puto, nisi primi ejus sectatores ad summi Aristotelis sententiam provocare potuissent (ap. Cic. de N. D. 1, 38.); quae tamen, quo pertineat, non viderunt. Ac Gerhardus quidem Vossius palam profiteri nihil dubitavit (de poet. Gr. 2. T. 3, 2. p. 199. Op.): "Qui ante bellum Trojanum fuisse dicuntur poetae, a poetis ficti sunt." Quomodo autem horum poetarum nomina ex lingua Arabica derivanda et interpretanda sint, alibi indicavit, de art. poet. 13, 3. (p. 78.) T. 3, 2. p. 31., quo loco Orphei nomen e vocabulo Arifa (scire), unde Arif (sciens, eruditus, sapiens.) confictum esse dicit (vid. quae Souchay. contra monet de hymn. vet. in Mém. de l'Acad. T. 16. p. 99. Burnetus de Archaeolog. philos. 1, 9. p. 414. Olaus Borrichius de poetis, diss. 1, §. 17. Brucker. hist. philos. T. 1. p. 375. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 142.) Ex hoc judicio aestimanda sunt, quae idem vir doctus alibi de antiquissima Graecorum poesi, quasi aliud agens, prodidit, ut (ars poet. 7, 4. T. 3, 2. p. 18.) de Thalate, qui Orphei philosophiam sectatus sit; de Orpheo, lyrici carminis inventore (institut. poet. 3, 15, 1. T. 3, 2. p. 156.), et antiquissimo poeta, qui triginta ante bellum Trojanum annis vixerit, (ibid. p. 31.) et de vetustissima Thracum philosophia auctore Orpheo (de philos. sect. 3, 4. T. 3, 3. p. 286. b. cf. Lilius Gyrald. de Orpheo ambigue statuentem T. 1. p. 76. c. Op.). Similem ac Vossius sententiam amplexus est Gerhardus Croesius (in libro monstroso de historia Hebraeorum Homerica, vid. Ouwareff. de myster. Eleus. p. 120 ed. 3.), qui Orpheum ad Graecorum figmenta, ex Hebraica lingua petita, rejecit (p. 146.). Iisdem vestigiis insistentes, alii alia delirarunt, ut Huetius (demonstr. evang. IV, 8. §. 18.), qui Graecos sub Orphei ficta persona Mosis sapientiam sibi vindicare studuisse opinatur (v. Tiedemann. in prim. Gr. philos. p. 5. 6. Bibl. Crit. Amstel. Vol. II. P. 6. p. 84. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 143.); quod deliramentum ob nominis similitudinem jam veteres Musaeo adaptarunt, ut Artapanus, et Numenius Pythagoricus (ap. Euseb. praep. Ev. 9, 27. p. 432. 411.), quos sequutus est Lilius Gyraldus (T. 2. p. 57. f.) et Steph. Pighius (de Themide dea p. 31. ed. Plant. vid. Voss. de poet. Gr. 4. T. 3, 2. p. 204 h.).

mus ²⁾ est, quem Orphei carmina lyrica curiose aemulatum esse novimus. Sed jam ante Terpandrum Orpheo insignes, quas apud Apollonium Rhodium obtinet, partes, ab antiquioribus Argonauticorum scriptoribus tributas esse, non potest in dubium vocari. Patet hoc ex diserto Pherecydis Lerii testimonio, cujus jam tempore dubitationes et quaestiones moveri coeperant de Orpheo Argonauta; quum alii Philammonem istis partibus functum esse dixissent, antiquioribus testimoniis, ut ego quidem certo mihi assequutus esse videor, nisi ³⁾. Etenim quot carmina de rebus ad Trojam gestis, de

De hoc Musaeo Palaestino vid. Valkenaer. de Aristob. p. 75. Neque multum ab his ineptiis abest Henrici Ursini opinio de Orpheo, ad Davidis regis exemplum conficto (Analectt. SS. 4. p. 219. cf. Io. Clericum in Bibl. select. T. 27. P. 2. p. 435. Natalem Alexandr. hist. eccles. T. 5. p. 358; quibus contradixerunt Brucker. hist. philos. T. 1. p. 374. Gesner. Proleg. ad Orph. p. XX Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 143. ibiq. Harless. Mosheim. ad Cudworth. syst. intellect. T. 1. p. 341. sqq. Buddeus Obs. M. l. T. 6. p. 309. Valkenarius de Aristobulo Judaeo p. 74.). De etymologiis Copticiis, quibus sanctum Orphei nomen infestarunt J. C. D. Schmidtus (Opusc. res max. Aegypt. illustr. p. 108. 123.), et alii superiorum seculorum (vid. Tiedem. pr. Gr. philos. p. 10. Kanne Cononis narrat. p. 13. Larcher. ad Herodot. T. 2. not. 266. Gail. de cultu Bacchi p. 100.), plura infra, ubi de Orpheo Aegyptio exponam.

²⁾ Manifestus error est Kannii, qui Herodotum primum scriptorem esse putat, qui Orphei mentionem fecerit (Cononis narrat. p. 11.). A quo errore nondum recessit Gailius (de cultu Bacchi p. 102.). Similem errorem erravit Fieretur (Mémoire de l'Acad. d. Inscr. T. 23. p. 262.), qui Pindarum primum Orphei testem laudat. In contrarium errorem alii delapsi sunt, qui Homerum atque Hesiodum Orphei mentionem fecisse dicunt, ut Souchay. de hym. vet. diss. 2. in Mém. de l'Acad. T. 16. p. 99. Nemo vero hoc confidentius et majore temeritate affirmavit Snedorfio (de hymis vet. p. 49.), qui: "Praeter Homerum atque Hesiodum, inquit, qui Orphei mentionem faciunt, et quanto in honore apud omnes Graecos ejus carmina fuerint, satis ostendunt, multos alios fide dignos testes habemus." Vix impudentius novi mendacium.

³⁾ Schol. ad Pind. Pyth. 4, 337. ad Apoll. Rhod. 1, 23. Sturz. Fr. Pherecyd. p. 118. Lil. Gyrard. Op. T. 2. p. 65. d. Brucker. hist. philos. T. 1. p. 375. J. H. Vossius Ep. mythol. 1. p. 32. Ottofr. Mueller. Orchom. p. 260. Weichert. de Apoll. Rhod. p. 131. 221. Gyrardus quidem (Op. T. 1. p. 71.) reperisse sibi visus est, cui Pherecydes contradixerit, Herodorum, qui (ap. Schol. Apoll. Rh. 1, 23.) duplicem Orpheum fuisse

Illi excidio, de heroum Graecorum reditu decantarunt epici *ἀοιδοὶ* et ante et post Homericam aetatem; totidem antiquiores poetas de Argonautarum

statuit, quorum alter Argonautis interfuerit (Weichert. l. l. p. 167.). Sed duplex vitium commisit. Primum Herodorus junior est Pherecyde; deinde non probanda erat sententia de duobus Orpheis; quae quo rejicienda sit, infra demonstrabitur. — Plerique viri docti illud Pherecydis testimonium aut ignorarunt, aut perperam ceperunt, aut incuriose habuerunt. Ignoravit Gerhard. Voss. (de arte poet. 13, 3 T. 3, 2. p. 31.) Petrus Lambecius (prodr. hist. litter. p. 168.) qui: "Orpheum, inquit, Argonautam fuisse *unanimes consensu* ab omnibus antiquis et *novis* scriptoribus traditum est." Sane *novi* sunt isti scriptores. Hanovius (disquis. metaph. p. 340. contra Brucker. p. 375.) "Recte, inquit, Orpheus accensetur Argonautis; omne enim dubium tollit ipsum carmen Orphicum et Apollonius Rhodius." Scilicet ita judicare discimus. Ne Burmannus quidem ex antiquissimorum Argonautarum numero Orpheum sibi eripi passus est (Catalog. Argon.). Quid? quod multi hodie etiam totius antiquitatis consensum praetexunt, ut Francogalli, Clavier. hist. pr. Gr. temp. T. 1. p. 73. Sanctocrucius de myster. vet. T. 1. p. 45. 117. ed. 2. Latch. ibid. T. 1. p. 468. Levesqu. stud. hist. T. 2. p. 113. A quo errore doctissimi rerum Graecarum scriptores, quos Britannia tulit, nec Gilliesius, nec Mitfordus, nec Goldschmidtius recesserunt. Ac Gilliesius (T. 1. p. 21. ed. Bas.) "The Argonauts, inquit, were accompanied by the divine Orpheus, whose sublime genius was worthy to celebrate the amazing series of their adventures." Quo in loco aliud insuper peccavit ingeniosus Britannus. Nam ad poesin epicam Orpheus tum demum traductus est, quum Argonautis eum accensere cepissent vel poetae cyclici vel seriores rerum Argonauticarum scriptores; quod Pisistratidarum certe aetate jam factum esse puto. Rittero tamen (Vorhalle p. 470.) ipse Orpheus Argonautica scripsit, e quorum fragmentis nostra constant (p. 290.). De his longe aliter alii prudentiores judicant. vid. Ottofr. Mueller. Orchom. p. 296. — Perperam cepit Pherecydis testimonium Freretius (in Mém. de l'Acad. d. Inscript. T. 23. p. 250 sq.) et alii; incuriose habuit Fabric. cum Harlesio suo T. 1. p. 160. 203. Caeterum totam Argonautarum fabulam fuse enarraverat Pherecydes sexto et septimo historiarum libro, ut acute demonstravit Matthiae. in Wolfii Analectt. Litt. T. 1. p. 326., quem sequutus est Weichert. de Apoll. Rh. p. 219 sqq. Unde sua hauserit Barrius (Mém. de l'Acad. d. Inscr. T. 16. p. 17.), qui Pherecydem habet poetam, in cujus carmine de Jasonis expeditione Orpheus inter Argonautas non lectus sit, nondum assequutus sum. — Num Mopsus quoque Argonauticae expeditionis particeps fuerit, (ut Ottofr. Mueller. Orchom. p. 260. nulla addita causa affirmat); vel post Homerum et ad bellum Trojanum et ad vellus aureum missus sit, (ut sine ratione Kannius dicit Mythol. Gr. p. XLV.) quum nihil certius mihi constet, incertum relinquere malo. Nec quidam explicatius reperies apud Giank. Carli della Spedizione degli Argonauti in Colco; et apud Girol. Carli della Argonauti, e i posteriori fatti di Giasone e di Medea.

expeditione cecinisse, equidem pro certo habeo. Cui non dicta erat Argo, ex Homeri sententia ⁴⁾? At idem ego nihil horum carminum aetati Homericae supervixisse persuasum habeo. Ferebat ita quum incerta memoriae custodia, cui soli carmina tradebantur, tum Graecorum, semper nova sectantium, libido. Verissime Homerus:

τὴν γὰρ αἰοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι,
ἥ τις ἀκούοντεςσι νεώτατη ἀμφιπέληται ⁵⁾).

Priorum vatum carmina lubenter oblivioni mandabant Graeci, quum illustriora gentis suae facinora celebrari coepissent, in ea inprimis terra, unde majores olim difficilem, sed celebratissimam victoriam reportaverant. Quid? quod Argonautica carmina numquam in Asia minore apud Iones viguisse mihi admodum probabile est; eorum, ut omnis Graecae poesis, patria fuisse videtur Thessalia, unde prima illa Graecorum expeditio suscepta erat. Post Homericorum carminum florem res Argonautarum ex antiquitatis fama et vetusta memoria restauratae sunt a poetis cyclicis ⁶⁾; e quorum carminibus logographi postea hauserunt, quae de hac re tradidisse dicuntur, ut Pherecydes, Herodorus, Dionysius Milesius, alii. Epimenides Cretensis quoque Colchicam expeditionem enarrasse fertur 6500 versibus ⁷⁾.

⁴⁾ Odyss. 12, 70. Ἀργὸν πασιμύλονα. De re ipsa cf. Zoëgam in Dissertt. a Welckero editis p. 297. Ottofr. Mueller. Orchom. p. 259. 278. Weichert. de Apoll. Rh. p. 100. Miramur Fr. Schlegelii iudicium, qui plane contrarium affirmat, nec quidquam epici carminis, nisi de rebus Trojanis, ante Homerum notum fuisse putat (Gr. poesis histor. p. 80. 52.); quam opinionem Hugius quoque tenet (de mytho p. 15.).

⁵⁾ Od. 1, 351. Wolf. Proleg. ad Hom. p. XCIV. Lenz. in Supplem. ad Sulzer. T. 2. p. 26.

⁶⁾ De his vid. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 379. sq. Harl. Jacobs. Proleg. ad Tzeta. Posthom. p. XXI. Heyne exc. I. ad Virg. II. Wolf. Proleg. ad Hom. p. CXXVI. Creuzer. ars hist. Gr. p. 25. sqq. Weichert. de Apoll. Rh. p. 141. Mohnike hist. litt. Gr. T. 1. p. 189-198.

⁷⁾ Diog. Laert. 1. §. 111. Sind. T. 1. p. 821. Groddeck. in Bibl. vet. lit. et art. P. II. p. 78. sq. Fr. Heinrich. de Epimenide Cret. p. 130 - 132. Heyne ad Apollod. T. 2.

In pluribus horum carminum Orphei mentionem factam esse, satis probabile est.

Sed haec in conjectura, quamvis satis certa, posita sunt. Ad certiora, quae de Terpandro veteres tradiderunt, revertor. Itaque is, quum in pluribus rebus, tum in hoc quoque Orpheo simillimus fuisse narratur, quod eodem carminum genere, quo ille, usus sit, adeoque numerorum Orphicorum aemulus fuerit. Testem hujus rei unum tantum afferre possumus, sed eum satis idoneum, Glaucum Rheginum, quippe cujus opus de antiquis poetis et musicis saepius a veteribus laudetur ⁸⁾. Sed etiamsi mi-

p. 71. Omnino vix est, quod de antiquis Argonauticorum scriptoribus operose agamus post Weichertii diligentiam, hac in re nobis probatam, p. 139-223.

⁸⁾ σύγγραμμα περί τῶν ἀρχαίων ποιητῶν τε καὶ μουσικῶν. Plutarch. de mus. T. 2. p. 1132 f. Xyl. p. 632. Wyttenb. Diog. Laert. 8 et 9. Gyrard. Op. T. 2. p. 448. a. Vossius de nat. art. 3, 20, 1. T. 3, 3. p. 89. a. Op. Jonsius de scriptt. hist. phil. 1. p. 29. Fuerunt quidem, qui illius libri auctorem perhiberent Antiphontem, ex decem oratoribus unum (Plutarch. vit. X. orat. Antiph. Jonsius l. l. p. 29.: εἰς δ' αὖ καὶ τὸ γλαύκου τοῦ ῥηγίνου περί ποιητῶν βιβλίον εἰς Ἀντιφῶντα ἀναφέροντιν.). Qui si revera illud opus concinnavit, locupletiore etiam testem habemus. Ex hoc igitur opere Plutarchus l. l. refert: Ἰζηλωνέμεν δὲ φασὶ τὸν Τέρπανδρον Ὀμήρου μὲν τὰ ὕμνη, Ὀρφίην δὲ τὰ μέλη. Ὁ δὲ Ὀρφίης οὐδὲνα φαίνεται μιμημένος· οὐδεὶς γάρ ποτε γέγοντο, εἰ μὴ οἱ τῶν ἀλκιδικῶν ποιηταί· τοῖσι δὲ κατ' οὐδὲν τὸ Ὀρφικὸν ἔργον ὕμνην. Quae posteriora verba non videntur Glauci vel Antiphontis esse, sed ex Plutarchi mente adjecta. De Glauci testimonio cf. Voss. inst. Poet. 3, 15, 1. Lambec. Prodr. hist. litt. p. 172. Valkenaer. de Aristob. Jud. p. 84. Creuzer. Symbol. T. 3. p. 145 (158.) et 346. (356.) Hanouius disq. metaph. p. 351. Caeterum illud quoque animadverti velim, quod Glaucus de Terpandro, Homericorum carminum aemulo, tradidit. Quod quomodo intelligendum sit, ex eodem Plutarchi loco apparet, ubi narrat, Terpandrum non modo suis, sed Homeri quoque versibus ὕμνον περιτίθεντα ᾄδειν ἐν τοῖς ἀγῶσι, et paulo post: τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, ὡς βούλονται, ἀφοσιωμένοι, ἱερίαινον οὐδὲς ἐπὶ τῶν Ὀμήρου καὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν· ὅθεν δὲ τοῦτ' ἐστὶ καὶ τῶν Τέρπανδρου ποιημάτων. De his Terpandri poematis, quibus carminibus heroici, adhibitis modis musicis, (ὑμνοῖς) solenni recitationi praelusit, vñl. Mitscherlich. ad Hym. in Cer. p. 101. Groddeck. de hymn. hom. p. 21. Wolf. ad Hesiod. Theog. p. 60. Proleg. ad Hom. XCIX. CVII. Heyne de Musis, in Comm. Gotting. T. 8. p. 46. Sed Pythagoras etiam versus Homericos (ll. 17, 51 sqq.) μετὰ λόγων ἱμνωμένας cecinisse perhibetur. Porphyry. vit. Pyth. Jamblich. c. 15.

nus idoneum illius narrationis auctorem haberemus, res tamen per se satis probabilis videbitur iis, qui reputaverint, veteres Terpandrum alterum quasi Orpheum habuisse, multaque ejus inventa ad antiquissimum illum vatem retulisse. Notum est, a Terpandro lyram, cui quatuor antea chordae fuerant, septem fidibus instructam esse; quam rem non sine sua ipsius laude versibus celebraverat poeta, quos affert Strabo:

*Ἡμεῖς τοι τετράγυρον ἀποστρέψαντες αἰοῖδ' ἄν,
ἐπτατόνῳ φόρμιγγι νέους μελεδήσομεν ὕμνους.
Nos tibi mutato chordarum quattuor usu,
Jam nova per septem modulamur carmina nervos.*

Genuini sint, et ab ipso Terpandro profecti, nec ne, nihil nunc attinet quaerere; rem autem certam esse, nemo in dubium vocabit⁹⁾, qui ubique certa lege historica uti didicerit. Illa vero lyra, quam Terpander primus septem fidibus intenderat, ad ipsius deinde Orphei inventionem relata est, quum philosophi, qui ex Pythagorae disciplina prodierant, chordarum numero symbolicam rationem quandam, a siderum notionibus petitam, tribuere coepissent.

vid. Cuper. de consecr. Herm. p. 9. Heyne Opusc. T. 1. p. 174. Simili modo Solon elegiam suam *ἐν ψῶδι διεξῆλθε*. Plutarch. v. Solon. c. 82. c. Hinc recte intelligetur, quid voluerit Clemens Alex. Strom. 1. p. 308.: *Μέλος δὲ αὐτὸ πρῶτος περιέθηκε τοῖς ποιήμασι, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίων νόμους ἱμελοποιήσας Τέρπανδρος ὁ Ἀντισσαῖος*. Dicit auctor *ἱμελοποιήσας* h. e. cantum et musicos modos addidit, quum jam ab initio leges Lacedaemoniorum versu heroico latae essent. Nam si quis ex hoc loco colligere vellet, Spartanorum leges (*εἴκοσι*) soluta oratione fuisse compositas, et postea a Terpandro ad metra revocatas (ut Ottofr. Mueller. Doriens. 1. p. 134. putat, qui frustra vituperat Wolfium, Prolegg. p. LXVIII., optime de hac re judicantem); is haud dubie se coactum videret, ex eodem loco extorquere, alia quoque poemata, ut Homeri, ante Terpandrum fuisse pedestri oratione recitata. Caeterum non Lycurgi tantum leges canebantur, sed aliae quoque aliarum civitatum, ut Charontae a. Thearis, narrante Hermippo et Martino Capella ap. Voss. de art. poet. 6, 6. T. 3, 2. p. 16. 17. Op. cf. de instit. poet. 3, 43, 4. T. 3, 2. p. 152 b.

⁹⁾ Strabo 13. p. 919: *καθὼς τε τῶν διαφορῶν τῶν ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν λέγεται*. Meier-Marx. Ephori Frag. p. 208. cf. Gyrard. Op. T. 2. p. 447. a.

Quam piam fraudem illis facile largimur; non tam facile iis videtur ignoscenda esse, qui, divina quadam ingenii virgula superbi, falsum clamant, quod temporum rationes certissimum esse evincunt. Quid autem illa de Terpandro narratione potest verius esse, quam satis nota inter veteres lis fuisse videatur, quam Lacedaemonii ob immutatam antiquam musicam celebratissimo illi poetae intenderant? Nihil enim ex Lycurgi instituto de prisca musica immutari fas erat. Quapropter Terpander mulctatus, ejusque cithara paxillo suspensa est in perpetuam rei memoriam ¹⁰⁾.

Neque deerat Terpandro ea feroces hominum animos fidibus suis delinendi facultas, qua Orpheum tam mirum in modum excelluisse e Graecorum fabulosa memoria cognoscimus. Etenim orta aliquando inter Lacedaemonios discordia, quum spes, eam mox compositum iri, esset nulla, oraculum adiisse (ex Zenobii narratione) dicuntur. Cujus monitu quum Terpander ex Lesbo accessus esset, is furibundas illorum mentes musices dulcedine et cantus suavitate delenivit, discordias sedavit, pristinamque pacem restituit. A quo inde tempore Lacedaemonii quotiescunque cantorem aliquem, carmen fidibus modulantem, audirent, protinus exclamasse narrantur: *μετὰ Λεσβιον ᾄδόν*; quod dictum in proverbium mox abiit, de

iis,

¹⁰⁾ Athen. 14. p. 628. b. Plut. Apophth. Lac. Lel. Gyrard. T. 2. p. 448. b. Gerh. Voss. de nat. art. 4, 4, 46. T. 3, 3. p. 20. a. Freret. Defens. Chronol. contra Newtonem p. 186. Quibus auctoribus debeatur fabula de Terpandro, Orphicam lyram sibi vindicasse et pro sua venditante (ap. Nicomachum de mus. II. p. 129. ed. Meibom.), vel ea de eodem Terpandro ejusdem lyrae herede (Phanocles ap. Ruhnk. ep. crit. II. p. 302. Philostrat. Heroic. p. 154. ed. Boisson. cujus v. not. cf. Creuzer. Symbol. T. 3. p. 346. (356.)), facile apparet ex iis, quae de philosopho Pythagorico modo diximus. Neque causa admodum obscura est, cur ad Terpandrum veteres ejusmodi res potissimum refererint; utpote quem fidam Orphei imaginem habere consueverant, quia multa haud dubie de Orpheo ex antiquitatis memoria restauravit et amplificavit. Alioquin enim non assequor, cur veteres tot Terpandri inventa in Orphei nomen cumulaverint; quum tamen alii multi fuerint antiquitatis poetae et musici, aequae celebres, quibus veteres nihil ejusdem honoris tribuerunt.

iis, qui secundas, non priores partes assequuntur ¹¹⁾. Quanto vero honore Terpander etiam post obitum apud Lacedaemonios, illius rei memores, fruitus sit, multa veterum documenta comprobant. Apud Jones quoque et Lesbios gratam sui memoriam reliquerat; utpote quibus persuasum esset, illius praesidio, ex mirifico et vocis et citharae cantu quaesito, plerosque aegrotantes sanitati esse restitutos. Famam ejus auctoritatemque haud parum adjuvit quater deinceps reportata e Pythiorum ludorum solennibus victoria, primumque in Carneis certaminibus musicis, quae Spartae com.lebantur, sibi acquisita palma ¹²⁾. Nihil igitur mirum, si Graeci

¹¹⁾ Hujus proverbii origo a poetis Graecorum comicis repetenda videtur; quod inde non collegerim, quod Cratinus, lepidissimus sui temporis comicus, ejus mentionem fecisse dicitur; sed quod innumera paene similis generis proverbia ex uberrimo illo facetiarum Graecarum fonte profluxerunt. De illo vid. Plut. de Mus. T.2. p.1136. e. Athen.14. p.635. Allusit Aristides (ad Rhodios), iudice Lilio Gyrardo T.2. p.447. e.

¹²⁾ Gyrard. T.2. p.448. b. Freret. Defens. Chronol. p.186 sq. Gillies. hist. Gr. T.1. p.268. ed. Ras. Perizonius ad Aelian. V. H. 12. 50. Wesseling. ad Diodor. T.2. p.639. Mirifica illa vis, quam vetusta Graecorum musica in aegrotos et in alios, qui magnis animi motibus laborabant, exercebat, haud uno exemplo comprobatur. Pulchellas quasdam fabellas de Pythagora conservavit Jamblichus (B. p.126. ed. Kiesel. cf. Eschenbach. Epig. p.177.). Thaletas Cretensis simili, ac Terpander, ratione, morbos, quin etiam pestilentiam fugasse dicitur. Meurs. Cret. 4. 12. Saknas. Exerc. Plin. p.171. Fabric. B. Gr. T.1. p.296. Harl. Meier-Marx. Ephor. Fr. p.166. Gyrard. T.2. p.87. c. Sophoclis ars canendi, qua ventorum vim et impetum delenivit et inhibuit, nota est (ex Philostrato vit. Apoll. VIII, 7, 8. cf. Lessing. vit. Sophocl. p.148., qui fabulam haud inepte explicat.). Sed jam Sirenum cantui cesserant compositi venti et tempestates (Schol. ad Hom. Od. 12, 159. v. H. Voss. Ep. Myth. II. p.40 sq.). Asclepiades delirantes hominum mentes, et morbo conturbatas pristinae reddidit sanitati. Ismenias Thebanus hominibus ischiadicis et febricitantibus saepe per symphoniam opem tulisse dicitur. Similia facinora attribuntur Arioni Lesbio, Damonio, Empedoli, Xenocrati, aliis (v. Lil. Gyrard. T.2. p.24.). Illam vero antiquioris musices vim et gravitatem ne quis novato aliquo sono vel nervo frangeret, severa Lacedaemoniorum lege vetitum erat (v. Plutarch. de Mus. T.II. p.1131. cf. Heeren. Ideen. T.3. P.1. p.482. ed.2. p.476.). Immutata enim musica, immutari quoque rei publicae forma solet, ex veterum sententia. Itaque Lacedaemonii pluries animadvertunt in eos, qui male ingeniasi simplicem et veram musicam novis inventis labefecerunt.

tam praeclarum et mirificum poetam et musicum in omnibus fere rebus similem sibi finxerint Orpheo, cantu citharaeque vocisque; non tantum seniores Graeci, sed ipsi jam Terpandri aequales: Orphei enim memoria apud Lesbios, qui Aeoles erant, et ex iis ipsis regionibus, ubi Orphicam poesin olim floruisse probabile est, in hanc insulam coloni deducti, nullo tempore plane abolita est. Probant hoc quum multae de Orpheo fabulae, ad solam Lesbum pertinentes, tum plura, quae omnia omnium fabularum ludibria superant, Lesbiorum monumenta, quibus inde ab antiquissimis temporibus Orphei memoriam conservare voluerant. Itaque non video, quid vel incredibilem vel falsam nobis reddere possit vetustam Graecorum

rant et corruerant; in Timotheam Milesium, Phrynnidem et, quem supra nominavi-
mus, Terpandrum (Cic. de legg. 2. Plutarch. de Mus. II. p. 1134. b. Athen. 14. p. 628.
Gerh. Voss. de n. a. 1, 4, 46 et 50. T. 3, 3. p. 20. a. et 21. a.). Quod reliquum est,
constanter a veteribus traditur, Terpandrum primum *ῥήμους* adhibuisse lyricos (Suid. v.
ῥήμους. Plutarch. l. 1.). Ab ejus nomine *ῥήμους* quidam *Terpandrius* appellatus est; et
Boeotius, Aeolius, Trochaeus, Oxysque eodem auctore debentur. Hos musicos modos
haud parum deinde auxit et amplificavit Arion Methymnaeus, Terpandri popularis, di-
thyramborum inventor. Quum vero hi Lesbii poetae antiquioribus carminibus, in Deo-
rum laudes compositis, ejusmodi modos adjunxissent, ejusdem inventi auctores ii
ipsi poetae haberi coeperunt, quorum carminibus illi usi essent (Suid. *ῥήμους*. Plut. de
m. l. l. Gyrard. T. 2. p. 447. c. Marm. Par. ep. 49. 50. p. 26. ed. Chandler.). Chryso-
themidi Cretensi certe hoc contigit (Procl. ap. Phot. v. Voss. inst. poet. 3, 13, 4. T. 3,
2. p. 152. b.), et Philammoni Parnasio (Heraclid. Pont. ap. Plut. 3. 5. Schol. ad Odys.
16, 432. Syncell. Chronogr. p. 162. Fabric. 1. p. 214. Harl. Ottofr. Mueller. Dor. 1.
p. 349.). Nec dubito, quin similis honor Orpheo jam tributus sit a Glaucio Italo (ap.
Plut. de Mus. II. p. 1132 f.). — Idem ille Terpander primos elegos cecinisse perhi-
betur; id quod Plutarchus ex ipsis Terpandri carminibus affirmasse sibi visus est (v.
Fabric. T. 1. p. 294. Harl. Gyrard. T. 2. p. 447. d.). Unde apparet, hanc rem non ex
Plutarchi fide dijudicandam esse, sed ex eorum auctoritate, quos ille sequutus est.
Itaque non video, quid Conr. Schneiderum commoverit (in Studiis Creuzerii et Daubii
T. 4. p. 12.), ut a vetustiore auctore Terpandrum elegici carminis inventorem perhibi-
tum esse negaret. — Pindarus scoliorum quoque inventorum laudem ad Terpandrum
retulit, narrante Plutarcho l. l. *Πίνδαρος φησὶν ὅτι τῶν ἐκείνων μέλαν ῥήμους εὐγενὲς ἔστιν*
cf. Gillies. hist. Gr. T. 1. p. 269. ed. Bas.

narrationem, quam Glaucus Rhēginus sequutus est, de Terpandro, Orphicorum carminum aemulo. Num genuina illa fuerint cantica, et ab ipso Orpheo profecta, an immutata et orationis et sententiarum forma ad Terpandri tempora pervenerint, nunc non quaero.

V.

Post Terpandri aevum vetustae famae varietatem et obscuritatem, quam de Orpheo superfuisse satis certum videtur, restaurarunt primi logographi Graecorum, interjecto temporis spatio centum et quod excurrit annorum; per quod vix credibile est, nullam Orphei mentionem factam esse ¹³). Etenim in eam aetatem pulcherrimus lyricae poesis flos incidit; nec poterat profecto in tam immensa lyricorum carminum copia illius poesis auctor sileri. Itaque ex his lyricis, et antiquioribus epicis carminibus, cyclicis in primis, et Argonauticis, quae supra memoravimus, vulgatam de Orpheo famam collegerunt, et ad ordinem quendam revocarunt logographi, partim fusius, partim obiter; sed nulla fere adhibita iudicii vi

¹³) Terpander floruit circa Ol. 26. secundum marmoris Parii auctoritatem, quae fortasse hac in re ab elencho τῶν καρινόνων pendet (v. Freret. Defens. Chron. p. 185. cf. et Oltfr. Mueller. Dor. 1. p. 134.): ἀφ' οὗ Τέρπανδρος ὁ Λαβίνιος ὁ Διεβης τοῖς νόμοις τοῖς π[ρ]ο[α]λλ[ο]ύς [καὶ] οὐδαμ ἀλλή[λ]οις ἐβλήθη, καὶ τὴν ὑπερβολὴν μουσικὴν μετέστησεν, ἔ[κ]ει [ἢ] ἢ ἡπάδα, ἔχοντες Ἀθηνῶν Δροπίλου. ep. 49. 50. p. 26. Ch. cf. Hellanicum ap. Athen. 14. p. 635. Consentit Eusebius; et inter recentiores Marschal. et Petavius. vid. Squire. Essays. p. 127. Certe in seriora tempora Terpandri aetas non incidit. Antiquiorem quidem fecerat Hieronymus in lib. 5. περὶ ποιητῶν (ap. Athen. 14. 9. p. 635. Gyr. Op. T. 2. p. 448. b.), affirmans, eum Lycurgi aequalem fuisse: quam sententiam, a Newtono cupidius probatam, docte refutavit Freret. Denf. Chron. p. 185-188. Quapropter causam non video, quae Fr. Ang. Wolfium (Prolegom. ad Hom. p. xcix.) commoverit, ut Terpandrum ad Ol. 34. retruderet. — Logographorum Graecorum aetas incepisse videtur ab Ol. 56. Nomina eorum recensentur a Dionys. Halic. v. v. οὐκ. x. T. 2. p. 138. 146. Sylb. T. 6. p. 819. R.; et accuratius de his egit. V. D. in Museo Crit. Cantabr. T. 1. p. 220 sq.

et subtilitate, qualem hodie in bono critico intelligentes harum rerum aestimatores requirunt. Alia tunc erant tempora, alii mores. Etenim varios et dissonos antiquitatis rumores vel indicasse satis habebant, vel, ubi de iudicio suo aliquid interponere auderent (id quod raro fiebat), novis fabulis atque commentis se praebebant: de rerum traditarum causis et rationibus ne cogitasse quidem videntur. Orationis genus, quo utebantur, nondum plane exuerat poeticum colorem; unde origo historiae satis apparet ¹⁴⁾.

¹⁴⁾ Strabo (1. p. 12.) certe in historiis conscribendis ita versatos esse affirmat Pherecydem, Cadmum, Hecataeum. cf. Strabo. p. 34. Demetr. de Eloquent. §. 12. p. 8. ed. Sch. Plato. Tim. T. 3. p. 22. Falsissimum est Ciceronis iudicium, qui (de orat. II, 12.): "Graeci quoque, inquit, sic initio scriptitarunt, ut noster Cato, ut Pictor, ut Piso — Sine ullis ornamentis monumenta solum temporum, hominum, locorum, gestarumque rerum reliquerant." cf. Plin. H. N. 7, 57. 5, 31. Mirum profecto est, omnes fere, qui de antiquis Graecorum logographis egerunt, ab isto Ciceronis loco profectos esse; Gyrard. Op. T. 2. p. 29. Heyne Apollod. T. I. p. xxxiii. T. II. p. 450. Exc. I ad Virg. II. Creuz. hist. ant. Gr. Fr. p. 104. 105. cf. Heyne de hist. scrib. pr. Comm. Gott. V. 14. p. 134. 129. de fide hist. aet. myth. ibid. p. 110 sq. Bougainville. Mém. de l'Acad. T. 29. p. 27 sq. Sturz. Pherecyd. Fr. p. 12. 66. 229 sq. Hellanici Fr. p. 77. Gillies. hist. Gr. 1. p. 3. et p. 235. Bas. Hug. Inv. litt. p. 48. de mytho p. 19. Fr. Schlegel. hist. poes. Gr. p. 23. Meier-Marx. Ephori Fr. p. 75 sq. Goeller. de situ et orig. Syracus. p. 196. Weichert. de Apoll. Rh. p. 146. Meliora de hac re vid. ap. Creuzer. ars hist. Gr. p. 106 et p. 80 sq. Fr. hist. ant. Gr. p. 15. 17. 48. Heeren. Ideen. T. 3. P. 1. p. 460-469. et N. Falk. de hist. int. Gr. orig. et nat. p. 8 sq. Nescio sane, quo fato factum sit, ut omnia logographorum illorum scripta tam mature interciderint, ut, qui explicatiorem eorum memoriam ad nos pertulerunt, ea vix nosse videantur. Nam quae seriore tempore sub eorum nominibus circumferebantur scripta, ea incertae pleraque fidei erant, ut acutus harum rerum scrutator jam olim censuit, Dionysius Hal. T. 6. p. 863. Reisk. cf. Suid. s. v. *ἱστοριογράφοι*. v. Heyne. Comm. Gott. Vol. 14. p. 134. 137. Creuz. Fr. hist. p. 16. 37. Cadmi Milesii quidem nomen varios errores et hodie et olim produxit; sic Clemens Alex. Str. 6. p. 752. Pott. istud ad Cadmum Tyrium traduxit, quem magna historiarum volumina *conscripsisse* refert credulus. Neque multum ab his ineptiis abest Hugi de inv. litt. p. 145., monente Creuz. Fr. hist. p. 37 sq. 20. De Cadmo Milesio conferri merentur, quae post Salmas. ad Solin. p. 590 b. docte et accurate disputavit Dan. Beck. de fontt. hist. pop. Gr. ante vernacul. vers. Goldschmidtii hist. Gr. p. xxi. cf. Creuz. Stud. T. 2. p. 294.

Ingenio plus tribuere solebant, quam iudicio et rationi, quae veritatem unice anquirat. Sed facile hi primi rerum, vel potius fabularum Graecarum scriptores veniam impetrabunt apud eos, qui illam aetatem rerum dijudicandarum sollertia nondum subactam fuisse apud animum suum reputaverint; et qui difficultates, quibus in multiplici et varia fabularum faragine tractanda iis conflictandum erat, ut eam ad historiae fidem revocarent, rite perspexerint. Ne ea quidem aetas, quae florentissimum rerum publicarum statum apud Graecos complectitur, non poterat non indulgere poetarum commentis et fabularum ludibriis; in eo potissimum genere, quod longinqua temporis vetustate jamdudum erat obscuratum. Omni omnino tempore impius inter Graecos mos erat, novissima et nobilissima inventa atque instituta pro antiquissimis habendi ¹⁵⁾. Haec vero criminatio

¹⁵⁾ Ut verissimum habeo Fr. A. Wolfii iudicium de vetustiorum illorum Graecorum ἀνιστορίας et ἀκριβείας, ejusque causis (Prolegg. p. XLVI-LVI et Praef. II. ad Hom. p. XII-XIV.); ita falsissima recentissimorum quorundam criticorum ratio mihi videtur, qui nihil veri, nihil sani et incorrupti ab istis scriptoribus traditum esse clamitant; ac omnia suo potius ingenio et qualicumque animi sententiae indulgere malunt, quam antiquorum auctorum fidei quidquam tribuere. Sciunt omnes, qui nuperrimam de Homero sententiam, a Schubarthio propositam, forte cognoverint, quantopere omnis antiquitatis fides pessimo exemplo labefactata sit. Qui vir doctus jam ob ejusmodi animadversiones, quales profudit p. 14. 32. 42. 66. 279. non poterat vulgatam, constanti omnium aetatum consensu firmatam, sententiam de Homero, ex Graeco sanguine procreatum, probare; quia scilicet ab ineptis Graecorum fabulatoribus tradita et propagata esset. Nunc gloriari pauper olim Homerus potest, se esse Trojano a sanguine cretum, e nepotibus pii Aeneae, fama super aethera noti (cf. Spohn. de Theocr. Adon. p. 5.). Suaviter, ut opinor, risisset Homerus cum levibus Graecis suis, si tam ficulneis argumentis convictus, se Trojanum factum vidisset; sicuti haud dubie suaviter risit, quum Meleager olim, similibus argumentis inductus, affirmasset, eum fuisse Syrum; Athen. 4. p. 157. b. ex Nicionis scripto: Μελίταρχος ὁ Γαλαξιδεύς ἐν ταῖς χάρισι ἐπηγερούμεναι ἔφη, τὸν Ὅμηρον, εἶπεν ὅτι τὰ γένεα κατὰ τὰ πατρία ἔχοντες ἀποχομένους ποιεῖται ἀρχαίους, θαφιλίας παλαῖς εἶπεν κατὰ τὴν ἑλληνιστικὴν. (De hoc Meleagro, primae anthologiae conditore, qui haud dubie per jocum de Homero ita statuit v. Athen. 11. p. 502. c. d. Strab. 16. p. 759. b. Jacobs. Proleg. ad Anthol. p. 36 sq.). Ex hoc Athenaei loco idem refert

non potest eam vim habere, ut, quae Graeci de antiquitate sua referunt, protenus rejicienda esse judicemus: immo unum saepius momentum, etsi perperam traditum ab illis, et ad aliud, quam ad quod conveniebat, tractum, majoris facio, quam sexcenta recentissimarum criticorum somnia, quibus veterum scriptorum fidem et auctoritatem audacissimo conatu infringere gestiunt; eorumque levitati suaviter illusisse sibi videntur. Difficilior quidem et operosior est labor, ex variis, et corruptis interdum, veterum narrationibus veritatis vestigia extricare, quam ut iis placere possit, qui ingenio indulgent, omnemque antiquam ducem lubenter detrectant.

Verumtamen multa quoque sunt ineptissime a Graecis tradita, quae profecto non merentur, ut aliquis iis immoretur. Sic plurimi docti indoctique de ridicularum fabellarum veritate nihil dubitarunt, quibus Homerus vel Sisyphei Coi, qui Teucris scriba fuerat, vel Dictyis Cretensis, scribae Idomenei, memorias rerum ad Trojam gestarum nescio ubi locorum reperisse, indeque Iliadem suam confecisse narratur ¹⁶). Quis porro

Eustath. ad H. 11. p. 814, 40. Neque validiora argumenta ea putanda sunt, quae jam ab antiquioribus proponebantur de Homero, ex Aegypto oriundo; ut ab Alexandro Paphio (Eustath. ad Odyss. 4. p. 476.) et aliis pluribus: nam Clemens alienubi dicit, ὁμοῦ οἱ καλεῖται Αἰγύπτιον φάινουσιν. Nec multum ab hac ratione abest, si quis hodie ex imaginibus quibusdam, quae ex antiquae Aegypti monumentis nobis restant (Descript. de l'Egypte II. Antiqq. pl. 47. 83. 96. et p. 315.), et aliquot fortasse seculis post Homerum confictae sunt, Iliadem et Odysseam ante Homerum resuscitare velit (ut Creuzer. in Epp. ad Herm. p. 124.). Sed mittamus haec.

¹⁶) Gyrard. T. 2. p. 64-69. Jonsius hist. phil. scr. 1. p. 21. Borrichius de poet. p. 8. De Sisyphe Coe v. Tzetz. Chil. 3, 29. Ad idem commentorum genus alia multa nomina poetarum Homero antiquiorum spectant, quae conficta esse videntur, ut Homerus haberet, unde canendi materiam fraudulenter peteret; Pronapides, Creophilus, Pitthaeus, Palamedes, ejusque discipulus Corinnus sive Corinaeus Iliensis, qui fervente adhuc bello Trojano Iliadem conscripsisse dicitur, Dares Phrygius, Protañides Atheniensis, Horus Samius, Thymitus, Isatides, Asbolus, Drymon, Eneclus, Palae-phatus; Phantasia Memphis, Nicarchi filia; Helena, Musaei Atheniensis filia. v. Eustath. Proleg. ad Hom. Ptolem. Hephaest. in Photii Bibl. ecl. 190. p. 248, 18. Hoesch.

ignorat Graecorum levitatem, qua magna volumina, et ligata et soluta oratione *perscripta*, ad ea tempora rejiciebant, quibus Pelasgorum cascigreges omnem Graeciam occupaverant? — “Mirum est, inquit Plinius, quod procedat Graeca credulitas; nullum tam impudens mendacium est, quod teste carcat”.

At jam inter ipsos Graecos, pauciores quidem numero, erant, qui popularium suorum credulitatem animadverterent et castigarent. Hecataeus, logographorum unus, historiae exordium ita auspicatus est, ut diceret, se haec scribere, ut sibi videantur vera esse; nam Graecorum, inquit, sermones maximam partem ridiculi sunt ex mea qualicunque sententia ¹⁷). Neque tamen hic acerbus popularium suorum castigator ipse prorsus alienus fuit a crimine, cujus insimulaverat alios. Etenim fabulosum Phrixi arietem humana voce loquutum esse, ex ejus historiis referunt veteres ¹⁸). Quem lepidum errorem facilius logographo ignoscent, qui Herodoto etiam, historiae patri, cujus dictum: *Graeci multa inepte fabulantur*, pluries in opere ejus recurrit, simile quid in rebus mythicis dijudicandis hic illic accidisse sciant ¹⁹).

Leo. Allat. de patr. Hom. c. 4. Passow. Musae. p. 216. De similibus commentis vid. Wolf. Proleg. p. XLVIII sq. et LXVIII.

¹⁷) Demetr. de eloquut. §. 12. p. 8. ed. Schu. ipsa Hecataei verba servavit: *τάς γράφας, ὥς μοι ἑλέσθαι δοκεῖ εἶναι· οἱ γὰρ Ἕλληνας λόγους πολλοὶ τε καὶ γέλοιοι, ὥς μοι φαίνονται εἶναι*, cf. Crenzer. hist. Gr. Fr. p. 15. Valkenaer. de Aristob. Jud. p. 78. Boettiger. de tib. inv. in Wielandi Mus. Att. 1, 2. p. 281. 282., qui hanc criminationem haud male refert ad rerum Atticarum scriptores. Quoties vero seriores auctores, Pausanias in primis, improbam Graecorum, de antiquitate sua aniliter fabulantium, libidinem questi sunt?

¹⁸) Ὅτι δὲ Ἕλληνας ἡ κριθεὶ καὶ ἑκαταεὶ φασίν. Schol. ad Apoll. Rh. 1, 225. cf. Crenzer. hist. Gr. Fr. p. 48. Longe saniore judicio usus est Hecataeus in fabula de Cerbero, inferorum cane, ap. Pausan. 3. p. 443.

¹⁹) Herod. 1, 60. 2, 3. et 45. Ἕλλησις λέγουσι μεταξὺ πολλὰ. Onofr. Mueller. Orchom. p. 106. Foucher. Mém. de l'Acad. d. Inscr. T. 35. p. 6 sq. Herodotus quoque,

VI

Pherecydem Atheniensem et Hellanicum Lesbium curiosius aliquid de Orpheo prodidisse, ex certis quibusdam vestigiis mihi collegisse videor. Etenim uterque Orphei familiam usque ad Homerum et ulterius deduxisse fertur, eandemque sursum prosequutus esse usque ad Deucalionem. Quae sane res accuratam eorum cognitionem requirebat, quae hactenus de Orpheo erant tradita; nisi has quisquillas ab illis temere fictas esse perperam censere velimus ²⁰⁾. Deinde Pherecydes Orphei vel carmina, vel vulgatas

ut modo dictum est, interdum aliquid commisit in hoc genere; etsi non eo loco, quem vulgo afferunt II, 53. (ut Wolf. Proleg. p. LIII.). Quam caute vero in his rebus versandum sit, ne injuria fiat summo historico, haud uno loco demonstravit Heerenius et Creuzerus. Quidam enim cupidius, quam par est, fidem Herodoti suspectam reddere voluerunt; ut olim Tiedemannus, quo vix ineptiorem Herodotus censorem nactus est. Imposuerunt quidem historiae patri sacerdotes Aegyptii, sed raro, et in iis plerumque rebus, quae et acutissimum quemque scrutatorem facile fefellissent. Quae vero parum probabilia ei videbantur, reiecit, ut 3, 16. 2, 156. 21. Unde apparet, eum non pependisse ab Aegyptiorum mira tradentium ore. (cf. Creuzer. Fr. hist. Gr. p. 27.). — Incredibile fere est, quanta fuerit inconstantia veterum historicorum tam antiquorum quam recentiorum, ut alteri non deesset occasio, alterum sexcenties refellendi. Magnopere inter se dissidebant Hellanicus et Acusilaus; Acusilaus et Ephorus, Ephorus et Timaeus, etc. Joseph. contr. Apion. 1, 3. T. 2. p. 439. Hav. Euseb. Praep. Ev. 10, 7. Strabo 8. p. 526. Dodwell. Chron. Thucyd. 2. p. 594. Lips. Heyne de hist. scrib. ap. Gr. pr. Comm. Gott. Vol. 14. p. 430. Meier-Marx Eph. Fr. p. 66. 67. Inepto molimine Sturzius Hellanicum suum contra omne falsi crimen defendit, Fr. p. 11. De Ephoro optime inter veteres sensit Seneca. Nat. Quaest. 7, 16: "Ephorus vero non religiosissimae fidei, saepe decipitur, saepe decipit." cf. Ottofr. Mueller. Doriens. 1. p. 53. 94. 96. 137. Heeren. Ideen. T. 2. p. 28. 280. T. 3. 1. p. 471; prae quorum virorum judicio immodicam laudem contemno, quam alii Ephoro tribuerunt, ut Monboddo. orig. ling. T. 1. p. 417. Heyne Apollod. 1. p. xxxvi. Creuzer. Symb. T. 1. p. 215. 216. et adjuncto Theopompo, Fr. hist. Gr. p. 170. Dionys. p. 210., cujus rationes continuo sequitur Meier-Marx p. 52 sqq. cf. Heyne ad Hom. T. 5. p. 518. Ast. ad Plat. Phaedr. p. 219. Siebelis. Philoch. Fr. p. 96.

²⁰⁾ Vid. Proclum de Homero in bibl. ant. litt. et art. ed. Heeren 1. ined. p. 8. et Constant. Porphyrog. Them. Imp. 2. T. 1. p. 22; Suid. v. Ὀμφακ; ex quorum comparatione

de eo fabulas, collegisse dicitur ²¹). Quid? quod sub Hellanici nomine vul-

tione haec genealogia prodit: Deucalēon. Aeolus. Macednus sive Macedon. Pierus (Schol. ad Hom. Il. 14, 236.). Oeagrus. Orpheus. Dorion sive Dres. Euclees. Idmon. Philoterpes. Chariphemus sive Euphemus. Epiphraides. Melanopus. Atelles. Dius. Maeon. Homerus. Primam partem horum tetigit Clavier. pr. Gr. temp. T. 1. p. 74. Varietatem quandam deprehendimus in cert. Hom. et Hesiod. p. XXII. ed. Barnes. Charax Lamp-sacenus, Damastes Sigeensis, et Asclepiades quidam idem tradidisse, saltem ex parte, narrantur. (Suid. v. *Ἰσχυρ.* Procl. l. l. Schol. ad Apoll. Rh. 1, 23.); haud dubie ex ipsis Pherecydis et Hellanici scriptis; quae quum posthac periissent, ex Asclepiade hausit Apollonii scholiasta, et e Charace Suidas. Ad eandem illam genealogiam respexit Pherecydes, Fr. p. 118. Sturz. Omnino mirifice sibi placuisse videntur Graeci in omnibus antiquioribus poetis cognatione quadam inter se connectendis. Sic Stesichorus Hesiodi filius appellatur ab Aristotele (ap. Tzetz. ad Hes. Op. p. 3. b. Heins.), a Philochoro (ap. Procl. ad Hes. Op. 271. p. 66. b. Heins. Siebellis. Fr. p. 104. cf. Tzetz. ad Hes. Op. p. 71. a. Suidas. v. *Στυγίχ.* cf. vit. Hesiodi p. XVIII. Loem.), aliisque, cf. Ottofr. Mueller. Orchom. p. 358. — At ne hic quidem constanter versati sunt veteres; nam Gorgias Leontinus aliam prorsus ingressus viam, a Musaei progenie descendere jubebat Homerum. v. Procl. de Homero l. l. p. 8. — Ex ejusdem Pherecydis historiis simili modo Philammonis genus affertur; unde facile apparet, eum paulo diligentius circa antiquissimorum poetarum nomina versatum esse; Schol. ad Hom. Od. 2, 432., illo auctore refert, Philonidem nympham, in Parnasso habitantem, corporis venustate plurium deorum amores sibi conciliasse — *εἰτα γίγνεται ἐκ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος Φιλάμμων ἄνθρωπος ἐστὶν, ὃς καὶ πρῶτος θίκαι ἐνεθήσασθαι χεῖρας παρδίνων.* v. Fr. p. 118. Sturz; qui locus narrandi rationem simul nos docet, qua Pherecydes usus est, simplicem illam, et ex vetustis poetis derivatam, nullo subjecto iudicio.

²¹) Suidas. v. *Εὐδοκίας.* Eudocia p. 421. *τὰ ὄρφεια συνηγορεῖν*; qui locus Jacobum Frisium olim commovit, ut Pherecydem Orphei discipulum faceret, et ad sec. 13. a. Chr. rejiceret (Bibl. Chron. class. auct.). Num carmina, an fabulas intellexerit Suidas, incertum est; utraque sententia apte defendi potest. Priorem tamen praefero; nam si varios de Orptheo mythos a Pherecyde collectos esse Suidas significare voluisset, verius dixisset *τὰ κατὰ ὄρφεια*. Rationem a Sturzio p. 69. propositam, qua illa Suidae verba ad dogmata Pherecydis Syrii, nobilis philosophi (de utriusque Pherecydis diversitate vid. praeter Sturzium Matthiae. in Wolfii Anal. Litt. 1. p. 326. Weichert. de Ap. Rh. p. 219.), pertinent, non probro; cf. Gyrard. Op. T. 2. p. 76. e. Lambec. Prodr. p. 180. 196. Voss. de hist. Gr. 4, 4. p. 443. Eschenbach. Epig. Praef. f. Ineptissime Barrius (Mém. de l'Acad. T. 16. p. 25.) Suidae locum ita interpretatus est, ut a primo Pherecyde prima carmina Orphica conscripta esse statueret; scilicet antea nemo aliquid de Orptheo poeta inaudiverat. — Testimonia illa omnino improbarunt Meursius Bibl. Att.

gata olim erat cosmogonia Orphica: quam nemo ei supponere ausus esset, nisi plura de Orpheo eum tradidisse inter veteres constitisset ²²⁾..

Cum Pherecyde, Hellanico, Acusilao et Hecataeo memoratur plerumque Herodori nomen. ²³⁾, quem de rebus Argonauticis, et de Hercule scripsisse constat. De ejus aetate magnopere quidem inter se discrepant doctorum hominum sententiae: sed extra omnem dubitationis aleam positum videtur, eum ad numerum logographorum referendum esse, qui ante Herodotum vixerunt. Qui enim fieri potuisset, ut sexcenties eum Herodoto confunderetur, nisi hujus aetati propior fuisset? Itaque non assequor, quomodo nonnulli eum facere potuerint Grammaticum Alexandri-

p. 1583; et ad Hellad. Chrest. p. 58. Menagius ad Diog. L. p. 68. v. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 142. Harl; sed nullis causis adductis. Optandum sane esset, ut Suidas auctores suos laudasset; nam ipse auctor non est, sed ab aliis semper pendet, quos vero nominatim afferre interdum negligit.

²²⁾ Damasc. Neoplat. περί λέξε. 13. p. 252. in Wolfii Anecd. T. 2. et Athenag. leg. p. Chr. 15. p. 68. Oxon. v. Tiedem. pr. Gr. philos. p. 59-63. Eschenb. Epig. p. 93. Kanne Anal. philol. p. 38. Creuzer. Symb. T. 3. p. 304. (315.) T. 4. p. 243. (261.). — Mirum est, quò procedat Francogallorum credulitas. Etenim Hancarvillius (orig. art. ap. Gr. T. 1. p. 115.) hanc Hellanici cosmogoniam trecentis ante Hesiodum annis ab ipso divino Orpheo *conscriptam* esse censet.

²³⁾ Plut. vit. Thes. c. 26. 25. p. 12. (v. Siebel. Philoch. Fr. p. 34.) Schol. ad Ap. Rh. 1. 23. 46. 139. 2. 1123. Herodorus Heracleotes fuit. ex Ponto: docte et accurate de eo egit Weichert. vit. Apoll. Rh. p. 154-175., qui ejus aetatem ex Aristotelis, Antigonii Carystii et Athenaei locis certo constituit. Quibus argumentis Passowius nitatur, ut qui eum cum Thialete et Epimenide ad Ol. 46. referat (hist. litt. Gr. et Rom. p. 8.), me plane fugit. — Ejus scripta de rebus Argonauticis et Hercule avert Schol. ad Ap. Rh. 2. 817. 903. 4. 259. v. Heyne. Apollod. T. 2. p. 357. Heeren. de fontt. Plut. p. p. 16. 17. — Frequentes istas Herodoti et Herodori permutationes congesserunt plures, quos Heyne laudat ad Ap. T. 2. 356 et Mueller. ad Tzetz. T. 2. p. 725. 1010. Alias ejusdem generis confusiones indicavit Heyne ad Ap. T. 2. p. 76. Schneid. ad Ar. hist. an. T. 3. p. 425. Beckman. ad Antig. Car. p. 82. Toup. ad Schol. Theocr. 13. 9. 56. Brunck. Schol. Soph. Trach. 522. Boeckh. de Plat. Min. p. 159. Weichert. vit. Ap. Rh. p. 155. et novissime Meineke. Fr. Menandri p. vi. Praef.

num, vel Theophrasto aequalem ²⁴⁾. — Hic Herodorus primus fuit, quantum e veterum testimoniis, ad nostra tempora delatis, scire licet, qui peculiare scriptum de rebus Orphicis ederet. Quo in libro quid potissimum spectaverit, incertam relinquit veterum silentium ²⁵⁾. Varios haud dubie rumores et antiquitatis fabulas collegit, disposuit, et, hic illic certe, ad fidem historicam revocare annisus est. Certiora de Orphicae poesis antiquitate pronuntiare hodie liceret, si hic Herodori liber aetatem tulisset; utpote qui vel propter vetustatis auctoritatem multum apud nos ponderis habeat necesse est. Tum enim Orphei persona tot commentis onerata nondum fuit, quot sequentibus demum seculis in eam congesta esse scimus.

VII.

Quae de Pythagora et antiquissimis ejus disciplinae assecclis, ut qui res Orphicas frequenter tetigerint, narrantur, ea, quum magis ad interpo-

²⁴⁾ Theophrasto aequalem fecit Jonstus scrip. hist. phil. II, 2, 5. p. 147. Voss. de hist. Gr. 3. p. 347. Tiedem. pr. Gr. phil. p. 6. Matthiae. Obs. in hym. Hom. p. 24. Ukert. Geogr. Gr. et R. 1, 1. p. 109. 2. p. 324. Heeren. de fontt. Plut. p. 10. ad grammaticos Alexandrinos omnino, Heyne de Gr. orig. Comm. Gott. T. 8. p. 26. sub Ptolemaeis vixisse dicit Grödebeck. Bibl. ant. Litt. et art. 2. p. 76. — Vixit sane Herodorus quidam multo senius, qui una cum Apione saepius laudatur (Boeckh. Praef. ad Schol. Pind. p. XIII. 120. Weichert. p. 162.); sed is non tam vim habet, ut nullum logographum ejusdem nominis ante se vixisse probet.

²⁵⁾ Inscriptus erat liber: *Ορφικός καὶ Μουσικός συγγραφή*; ex quo titulo simul apparet, versibus non conscriptum fuisse (Werfer. in Act. Monac. T. 2, 4. p. 495 sq. Weichert. p. 188.). Laudatur ab Olympiodoro ap. Phot. Bibl. cod. 80. v. Olymp. Fr. a Sylburgio collecta in script. hist. Rom. antiq. T. 3. p. 853. cf. Fabric. B. Gr. T. 1. p. 141. Ex hoc libro commodè sumpta videri possunt, quae affert Schol. Ap. Rh. 1, 23. 31.: *ἡγήμας ἔοι φησὶ γεννητὸν Ὀρφέα, ἐν τῷ Ἰταρὸν συμπλοῦσαι τοῖς Ἀργοναύταις. Deinde, cur Orpheus, ἀδελφεὶς ὤν, cum heroibus navigaverit? respondet: ἵτι μάντις ὤν ἰ χεῖρυν ἔχρησε, καὶ ἵνασθαι τὰς Σειρήνας παρελθεῖν αὐτοῦς Ὀρφέος καὶ συμπλόντες. οὕτως ἡγήμας. Weichertus quidem (p. 167. 168.) haec ex Herodori Argonauticis desumpta dicit; quia scilicet illum de Orphea librum non agnoscit, nulla, ut facile intelligitur, ratione inductus (p. 163.).*

latam poesin Orphicam, et ad aliena dogmata traductam, spectent, commodiorem invenient locum in Orphicorum carminum historia, cujus primas lineas infra ducam. Illos limpidiores rerum Orphicarum fontes, qui Terpandro et logographis manabant, turbarunt, et turbatos ad sequentia tempora deduxerunt Pythagorei, quos ab Orpheo suo numquam devertisse constat. Hinc factum est, ut jam Herodoti temporibus, vix septuaginta annis post Pythagorae disciplinam, in Graecia vulgatam, Orphei placita physica tantopere Pythagoreorum disciplinae accommodata essent, ut pro iisdem vulgo haberentur ²⁶⁾. Quamvis autem ii veterum, qui de antiqua Pythagorae philosophia, ejusque symbolis egerunt (et jam mature de his actum est), res Orphicas omnino praetermittere non poterant, tamen nonnisi ea exposuisse videntur, quae in hac disciplina mutata et transformata erant; non quae primitus fuerat illius forma et indoles ²⁷⁾.

²⁶⁾ Herod. II. 81.; locus a viris doctis dilaudatus. Fusius de eo egit Lambec. Prodr. p.179. Morhof. polyhist. lit. p.124 sq.; perperam cepit Tiedem. pr. Gr. phil. p.18. 19. cf. V. D. in Mém. de l'Acad. T.23. p.34. Freret ibid. p.260. Barrius T.16. p.19. Meiners. de vero Deo p.190.; bene explicuit Valkenaer. ad Eurip. Hipp. 952. p.266. de Aristob. p.83. cf. Fabric. B. Gr. T.1. p.157. 161. J. H. Voss. Ep. Myth. T.1. p.32. Kanne Conon. narratt. p.11. 61. Santocruc. de myster. T.2. p.51. ed. II. Creuzer. Symbol. T.3. p.139. (150.) cf. T.1. p.254. T.2. p.284. Comment. Herodot. T.1. p.167. — Caeterum scholae Pythagoricae flos incidit in. 540-500. ante Chr. n.; Herodotus floruit circ. 450.

²⁷⁾ Ingens librorum copia hujus generis olim exstabat: περί πυθαγορείων sive περί πυθαγορείων φιλοσοφίας scripsit Aristoteles (Diog. Laert. 5. 8, 16. Plutarch. 4. 11. Aelian. V. H. 2, 26. Theo Smyrn. 1. 5. Apoll. hist. mirab. 6. Jambl. vit. Pyth. 6. Jones. script. hist. ph. 1. p.62. Creuzer. Stud. T.2. p.230.). Cujus libri memorabile fragmentum servavit Diog. L. I. I.: ἔλεγε δὲ τὸν καὶ μυστικὰ ὑποφῶ συμβολικῶς, ἃ δὲ ἱστορίαν ἀριστοτελὴς ἀνέγραψεν, εἶναι, ὅτι τὴν θάλατταν μὲν ἐκάλει εἶναι δάκρυον, τὰς δὲ ἑρπύλλας γῆρας χαίρας. τὴν δὲ πλειάδα μουσικὴν λέγειν (cf. Sopat. Divis. quaest. p.338 sq. Santocruc. de myst. T.1. p.304. 305.). Haec symbola ab ipso Pythagora jam adhibita esse, Aristoteli facile accedimus. Mire autem conveniunt ea cum antiquis Orphicorum symbolis, de quibus Epigenes olim exposuerat (Clem. Alex. 5. p.675. (571.)). Sic Jovis lacrymas, δάκρυον αἰθερῶς, intellexit *pluviam*; μύρον i. e. *filum*, αἶμα; νεκρῶς καμπυλόμενα *radicem incurv.*

VIII.

Sequenti sunt rerum Atticarum scriptores, quibus Dionysius Milesius viam jam praeciverat et Hellanicus Lesbicus. Quantum hujus quoque generis proventum librorum illa aetas protulerit, vel ex numero auctorum, quorum nomina a veteribus laudantur, colligi potest. Celebriores fuerunt Melesagoras, Clidemus, Phanodemus, Demon, Demetrius Phalereus, Polemon, Ister, Androtion, Philochorus. Qui vero curiosiora et accuratiora de rerum Atticarum origine et gradibus, quibus ad summum culturae fastigium evectae sunt, tradere studebat, ei uberrimam scribendi materiem sancta Eleusis praebebat, antiquissimorum mysteriorum sedes. Atque apud omnes ἀρχαίων scriptores aliquid saltem de saluberrimo illo instituto lectum est. In hac autem disquisitione sileri non poterat Orphei memoria,

corporis, *aratrum*; ἀστὴν πλεῖστον retis plexum, *partum*; ἑὸν floridum, *ver*; ἡμέρας requiem laboris, *noctem*; στῆμον stamen, *sulcum*; γοργόνειον Gorgonis faciem, *lunam*; ἀφροδίτην *tempus*, quo seminare oporteat; λευκοστέλους candidatas, *quae sint partes lucis*; Μῆρας Parcas, *partes lunae, tricesimam, quintam, decimam, et novam lunam*; κύνας Περιεφόνες, *astra*. cf. Clem. Al. 5. p. 663. Plutarchum et Porphyrium ap. Eschenb. Epig. p. 7. 11. Aristot. de anim. gener. 2, 1. cf. Ottofr. Mueller. Dor. T. 1. p. 313. Plura de his symbolis olim lecta esse suspicor ἐκ τῶν λεγόμενων rerum Orphicarum, ut Phanodemi (Hemsterh. ad Lucia. T. 1. p. 282. Siebel. Phil. Fr. p. 11. Lobeck. de Tritop. 2. p. 8.), Clidemi (Athen. 9. p. 409. f. 410.), Anticlidae (Athen. 11. p. 473. c.), Cornelii Balbi (Macrob. p. 398.), aliorumque (Suid. τριτοπάτριες v. Lambec. Prodr. p. 176. Malel. chr. p. 88. Valkenaer. de Aristob. p. 76. Lobeck. de Tritopat. P. H. p. 3.). — Praeter Aristotelem de philosophia et symbolis Pythagoreorum egit Demetrius Peripateticus in opere de poetis (Athen. 10. p. 452. d. v. Jonsium 1. p. 252.), Anaximander junior (Suid. Ἄναξ. Jons. 1. p. 40.), Androcydas (Jambl. vit. Pythag. ap. Jons. II. p. 238.), Alexander Polyhistor (Clem. Al. Strom. 1. p. 357. Manage ad Diog. L. 8, 16. Creuzer. Stud. T. 2. p. 230.), Neanthes Cyzicenus (Diog. L. 8, 16. Jons. 1. p. 157.). Super sunt adhuc symbola Pythagorae Mss. incertae aetatis Paris. in Bibl. Reg. n. DXCIII. MDXCVI. MDCCLIII. MMLXXXVIII. (Jons. 1. p. 237.). — Caeterum discrimen, quod Procl. in theolog. Plat. 1, 4. statuit, dignum est, quod hic notemus: ὁμοῖα δὲ συμβόλων, Πυθαγορεῖον δὲ εἰδέναι τὰ θεῖα μυστήρια δεόμενοι. (cf. Lambec. Prodr. p. 180.), de qua re plura adjiciendi infra nobis occasio dabitur.

ut quae ad originem mysteriorum Eleusiniarum spectaret, quatenus eorum religio cum Baechi cultu cohaerebat. Omnes hoc fere consilium videntur sequuti esse, ut omnia cultioris vitae initia ex Atticis regionibus ad reliquos Graecos pervenisse, et Atticos homines nihil aliunde accepisse, demonstrarent. In quibus disquisitionibus quum diversas vias ingrederentur, fieri non poterat, quin magna paullatim sententiarum diversitas et discrepantia vulgaretur; quae deinde magis etiam aucta est ab aliis scriptoribus, qui aliis Graeciae regionibus eandem superbam laudem vindicare annuebantur; ab iis in primis, qui res Argolicas descriperant. Ambitionem Atheniensium quum disertis veterum testimonia et alia documenta, tum ipsa fragmenta, adhuc exstantia, comprobant ²⁵).

De singulis hic exponere nihil attinet. Duos tantum ex illis rerum Atticarum scriptoribus, Androtionem et Philochorum, paucis attingere juvat ²⁶). Etenim hi fusius de Orpheo, ejus poesi, et sancto mysterio-

²⁵) Jam antiquissimis temporibus carmina fuere, quae res ficticias decantabant, e. c. *Ἄρτε*, cujus auctores (nam plures laudantur) ignoti erant (Strab. 5. p. 339. 9. p. 601. a.), et Pausaniae temporibus non amplius exstabat (Paus. 9. 28. p. 764. v. Groddeck. in *Bibl. vet. lit. et art.* 1. 2. p. 80. Thiersch. de Hesiodo in *Comm. Acad. lit. Monac.* 1813. p. 32.). Ex hoc fonte hauserunt, qui postea in eodem argumento tractando versarentur; ut praeter eos, quorum nomina modo laudavimus, Ephorus quoque (Heyne *Apoll.* T. 1. p. xxxi. xxxv. Creuzer. *Symb.* T. 4. p. 6. Meier-Marx *Fr. Eph.* p. 64.).

²⁶) Androton floruit Ol. 90-96; certe haud seriore aetate; Aristot. *Rhet.* 3. 4. Perizonius (ad Aelian. V. H. 8. 6.) ad Munnii Achaici tempora eum refert, stante adhuc republica Atheniensium (cf. etiam Ruhken. *hist. crit. orat. Gr.* p. xxxiv. Siebelis. *Philoch. et Andr.* Fr. p. xviii. sq. Jons. 2. 9.). Vossium (de *hist. Gr.* 3. p. 322.) et Harlesium (ad Fabr. *Bibl. Gr.* T. 2. p. 744.), qui Androtionem incertae aetatis scriptoribus annumerant, meliora docere poterat Suidae (v. *Ἀνδρ.* et Schol. *Hermog.* ap. ipsum Fabric. T. 2. p. 820.), narratio, Androtionem ex Isocratis disciplina prodixisse; nam cur hunc ab historico distinguamus (ut facit Ruhken. l. l.), nihil rationis in promptu est, quum plerique Isocratis discipuli, qui in insula Chio, in quam belli Pe-

rum instituto egisse videntur. Memorabile quoddam Androtionis fragmentum, ex Attide petitum, servavit Aelianus ³⁰); ex quo et ambitiosum

Ioponesiaci strepitu perterritus senex se contulisset, ejus praeceptis rhetoricis et facundia inibuit. erant, studia sua ad historiam scribendam applicaverint, ut Theopompus, Ephorus, Timaeus; qui vero subtili illa Isocratis institutione virile veteris historiae robur infregerunt (Plut. vit. Isocr. T. 4. p. 354. Wyttēb. Wyttēb. Praef. ad Seleccion. Hist. p. xvi. Crenzer. Praef. ad Epor. Fr. ed. Meier-Marx p. xxi. xxvi, ipse Meier-Marx p. 12.). — Caeterum videtur Androtion ex ipsa Attica oriundus fuisse, ut plerique rerum Atticarum scriptores; id quod colligere quodammodo possumus ex Plut. de exil. T. 2. p. 605. c. Xyl. Paus. 6, 7. Schell. ad Soph. Oed. Col. 1046. Aelian. V. H. 8, 6. Siebel. Phil. et Andr. Fr. p. xvi. —

³⁰) Aelian. 8, 6. ibiq. cf. doctissimam Perizonii notam, quam totam repetit Siebelius Phil. Fr. p. xvi. cf. Gyrard. Op. T. 2. p. 71. s. Tiedemann. pr. Gr. phil. p. 9. Ipsa verba alia de causa huc transcribere juvat: *μὴ τὸν Ὀρφεὺς τοῦτον γινώσκων, ὅτι οὗτος ἦν, ἀλλ' ἄλλος τοῦτος μόνον ἀπὸ τοῦ καταψεύσαντος.* Totā Androtionis argumentatio haec est: Thracēs constat illiteratos fuisse et rudes; ergo Orpheus, qui Thrax fuit, non potuit homo eruditus et litteris excultus vocari: proinde omnia, quae de Orphei sapientia et doctrina narrantur, ficta sunt. Quam temerariam sententiam temeraria verborum transpositione quodammodo excusare voluit Batnier. (Specim. philol. p. 29. probat. a Siebelio. Fr. p. 117.) *μὴ τὸν Ὀρφεὺς, τοῦτον ἦν, ὅτι οὗτος γινώσκων.* Etenim si hoc tantum negasset, Orpheum fuisse *Thracem*, non subicere potuisset, falsam esse ejus sapientiae famam; unde mira profecto Contradictio oritur: *sapiens fuit Orphens, neque vero Thrax, sed sapientia ei falso afficta est*; ergo nec Thrax fuit nec sapiens!! — Nihil erat, quod Siebelius (p. xvii.) Fabricium (l. p. 143.) vituperaret; qui locum bene interpretatus est. — Quod Androtion cum Istro alibi de Eumolpo, mysteriorum Eleusiniarum auctore, non Thrace illo, sed seriore homine Attico; prodidit (ap. Schol. ad Soph. Oed. Col. 1046. (1108.)); id, cur ad Orpheum quoque absque omni teste transferamus, non video. Eumolpi nomen, ut Atticae vindicaretur, in eadem genealogia pluries repetitum est: Eumolpus. Keryx. Eumolpus. Ahtiphemus. Musaeus. Eumolpus. (v. Meurs. Eleus. p. 6. Heyne ad Apollod. 2, 5, 11 et 3, 15, 4. Santocruc. de myt. T. 1. p. 118-120. 468. 469. Passow. Mus. p. 7. 22.). Primum illum Eumolpum Thracem fuisse, ne Androtion quidem negavit, neque hodie quispiam negat (Arcesidor. ap. Schol. ad Soph. Oed. Col. 1051. Paus. 1, 38, 3. 2, 14, 2. Suid. v. *εὐμόλπος*. T. 1. p. 897. Etym. M. Marmor. Par. ep. 15. l. 28.; in errorem delapsus est Clem. Alex. Prot. p. 17. Potter. loco Hym. in Cer. 474. perperam intellecto. Huellman. Gr. hist. prim. p. 53. 54. Passow. Mus. p. 24. Ottofr. Mueller. de Minerva PöL. p. 9.). Etsi igitur Eumolpi winepos fuit, qui *μύσας* condere, Thracica tamen origo ejus nondum abolita

Attici hominis ingenium, et argumentorum leve pondus facile apparet. Nota est communis totius antiquitatis sententia, Cereris religionem ab Eumolpo *Thrace* in Eleusinia mysteria introductam, et ab Orpheo *Thrace* Bacchi cultu amplificatam esse. Hunc Thracum honorem omni ratione suae genti vindicare studebat Androtion, et Eumolpum et Orpheum vel *Thraces* fuisse negans, vel *sapientes*, utpote quos nullis litteris et disciplinis nec usos nec excultos fuisse constet, sed rudes et illitteratos; nec quidquam potuisse rerum cognitionis aliorum libris legendis sibi comparare, quoniam nec *legere* nec *scribere* didicerint. O ineptum hominem! qui non capere poterat, aliquem etiam sine litterarum et librorum usu sapientem et prudentem existere posse, solis ingenii viribus et iudicii acumine atque

erat. At omnis iste multiplicatus Eumolporum numerus fictus est. Aut unus statuendus est, aut nullus; aut omnes omnium aetatum hierophantas Eleusinos Eumolpi nomine fuisse insignitos elicies ex Plut. de Exil. T. 2. p. 607. et ex Inscript. CXXIII. ap. Chandler. p. 78. cf. Santicruc. de myst. T. 1. p. 218. Ille, *Εὐμόλιος*, inquit, *ἔστι... ἱμῖνα καὶ μὴ τὰς ἑλλήνας*. — Androtion antiquissimum *Ἀνδρῶν* auctorem, Melesagoram, vel sequutus est in multis, vel forte cum eo consensus: quod Clemens (St. G. p. 629. Sylb.), more suo, parum profecto laudando, ita explicat, quasi pleraque sua illinc derivasset (Siebel. Fr. Andr. p. xi. 5.). Vix est ullus alius antiquitatis rerum scriptor, qui plures assecclas nactus sit, quam Melesagoras. Jam Hecataeus ejus vestigia pressit (Clement. Al. l. 1.). Pertinet igitur ad logographorum numerum; quibus recte accensetur a Dionys. Hal. jud. de Thucyd. II. p. 138. Sylb. cf. Bibl. Crit. Cantabr. T. 1. p. 221. Si Dionysius etiam Mnesagoram quendam novisset, quem nemo mortalium novit; hoc haud dubie loco eum memorasset, quo omnes antiquiores historicos annumerat. Videtur quidem Apollodor. 3, 10, 3. f. istud nomen agnoscere. Sed comparatio cum Schol. ad Eurip. Alcest. 2. instituta docebit, pro *Mnesagora* scribendum esse *Melesagoram*; id quod omnium editorum curam fugit. Num rectius scribatur *Μελισαγόρας* (Hesych. et Suid. v. Max. Tyr. diss. 22. (13.) p. 224. Davis. Clem. Alex. Str. 6. p. 629. a.) an *Ἀμελισταγόρας* (Antig. Caryst. mirab. c. 12. Paus. 1, 2.), incertum facit veterum silentium: certe homines nihil differunt. Mihi videtur *Ἀμελισταγόρας*, corruptela librariorum esse, inde orta, quod dimidia pars litterae M bis pingeretur *ΜΜΕΛΙΣΤΑΓΟΡΑΣ*. Fortasse etiam A praecessit, quam librarius ad illud nomen perperam traxit: quae ratio minus artificiosa est. Caeterum de ejus patria, num Chalcedonius fuerit, an Eleusinius, an Atheniensis, nunc nihil definitio.

atque meditata rerum experientia. At ne hodie quidem desunt, qui eandem rationem sequantur, nec ab Homero ullum potuisse versiculum confici absque utilissima illa scribendi arte putent ³¹⁾; id quod Androction quoque nemini, ut opinor, largitus esset. Verum ne ipsi quidem veteres perverso ejus judicio quidquam tribuisse in hac re videntur, ut Aeliani verba declarant ³²⁾.

Multo serior aetas, quam Androctioni, assignanda est Philochoro Atheniensi, qui Euclidi aequalis fuit ³³⁾, et multorum librorum ex historico genere auctor. Is quidem, ut omnes fere rerum Atticarum scriptores, subtiliorem plerumque et acutiorem antiquarum fabularum interpretatio-

³¹⁾ Carmen, ab initio non mandatum litteris, Kamme (Primord. hist. p. 4-10. 661-63. 620. 693.) res tam mira et incredibilis visa est, ut, qui contra sentiant, ineptos vocet. Sed homo fortasse ludit, et, ut totum hunc libellum, ita Pantheum, ludibrii causa scripsisse videtur. Quantum enim utrumque opus distat a Cononis editione et mythologia Graecorum! Itaque eos miror, qui vel nugas illinc creduli petunt, ut suas sententias fiment; vel operose istas refellunt (ut Creuzer. e. c. Comm. Herod. p. 271. Symbol. T. 3. p. 225 sq. Welcker. Sappho. p. 30. 32. et. ephem. ant. art. 1. p. 112. etc.). Nos si quando istos libros laudavimus, animi causa fecimus.

³²⁾ τὰυτὰ Ἀνδροκτίων λέγει, εἴ τοι μὲν ἐστὶν ὁ ἀπὸ τῆς ἀρχαίας καὶ ἀπαίδευτος ὁρμητὴς τῆς γῆρας. Pausanias quoque parum ei fidei tribuit (6, 7, 2.): εἰ δὲ τὸν ὕμνον Ἀνδροκτίων λέγει. Plura tamen ab eo accuratius et verius tradita esse, quam ab aliis, fragmenta declarant ap. Siebel. p. 114. 115. 116.

³³⁾ Ol. 118, 3. insigni vatis et haruspicii munere Athenis auctus est; Dionys. Hal. T. 2. p. 113 Sylb. (T. 5. p. 636 Reiske.). Quomodo igitur a corruptissimo Suida Eratosthenis senis discipulus, et grammaticus Alexandrinus vocari potuerit, nondum assequutus sum; Eratosthenes enim natus demum est Ol. 126. 1. Proinde ratio sefellit Vossium de hist. Gr. 1, 18. p. 115. Jonsium 2, 9. Corsinium Fast. Att. T. 4. p. 103. T. 2. p. 91. Fabricium cum Harlesio T. 2. p. 481. T. 6. p. 376. cf. Heeren. de font. Plut. p. 13. — Lobeckius (de Tritop. P. 3. p. 8.) Philochorum Platone antiquiorem habere videtur: sed et hunc ratio sefellit; et Patricium, qui eum ex peripateticorum numero fuisse putat, jam notavit Fabric. 2. p. 502. — Cf. praeterea de Philochoro Fr. Wolf. Prolegg. ad Demosth. or. adv. Lept. p. xcviu.

nem sectatus est, productam istam ex simili arrogancia, quam in Andro-
tione deprehendimus. Res Orphicas ille quum in spisso *Ἀνθίδος* opere
(cujus XVII libri laudantur), tractare poterat, et procul dubio etiam
tractavit, tum eadem in peculiari libello de divinatione cum tetigisse
constat ³⁴).

³⁴) Schol. ad Eurip. Alc. 968 (971.). Clem. Alex. 1. p. 334. Sylb. Harles. ad Fa-
bric. 1. p. 142. Siebelis. Fr. p. ix. 98 sq. Heyne ad Hom. T. 5. p. 716. Collegerat
Philochorus in illo opere *περὶ μαντικῆς* varia oracula et vaticinia, tam soluta quam ligata
oratione scripta; in quibus exponendis de eorum auctoribus, aetate et auctoritate egit
(Plut. de Pyth. or. T. 2. p. 403. f. T. 7. p. 588. R.). Itaque in Orpheum *vatem* in
primis inquisivisse videtur: de quo quae prodidit, magnopere hodie desideramus, quum
in hac antiquitatis parte bene eum versatum esse oportebat, quippe qui ipse esset *μάντις*
et *ἱεροσύνης*. Scripsit praeterea *περὶ θυμῶν*. *περὶ ἱερῶν*. *περὶ ἱερῶν*. *περὶ καθαρῶν*. *περὶ ἡμι-
ερῶν* (Siebel. Fr. p. 9.). Incertum est, num opus *περὶ συμβόλων* pars fuerit libri *περὶ μαν-
τικῆς*; probabile tamen. — Omnium horum librorum magna fuit apud veteres aucto-
ritas et singularis fides (v. Siebel. Hellen. p. 52. et loca vet. in Fr. p. 402.); non item
Ἀνθίδος et aliarum similis generis historiarum. Quapropter ex parte tantum et insigni illa
laude, qua eum ornavit Hemsterhuysius (ad Arist. Plut. p. 353.), et Heynius (Opusc. T. 1.
p. 354.), dignus censeendus est, et insigni isto vituperio, quo eum oneravit Lobeckius
(de Tritop. 3. p. 8.). — Attici hominis arrogancia et ambitio in multis quidem haud
obscure se prodit; fortasse etiam in iis, quae de Orpheo exposuit in *Ἀνθίδι*, se pro-
dere, si quid inde nobis reliquum esset. At de Homero, sententiam scriptorum rerum
Argolicarum amplexus esse videtur, qui Maeonium vatem fecerant Argivum (vetus
grammat. ined. ap. Iriarte in Bibl. Matrit. Codd. Gr. p. 233. v. Schellenberg de Anti-
macho Col. p. 114. Siebel. Fr. p. 35. Meier-Marx p. 79. Eph. Fr.). Qua quidem in
re discessit ab aliis *Ἀνθίδων* auctoribus; a quibus sententias de Homero *Atheniensi*,
quales Gell. 3. 11. Fabric. 1. p. 327. afferunt, profectas esse certissimum mihi est.
Mirum est, quot civitates hoc modo nactae sit Homerus. Sic Ephorus, homo Cu-
maeus, suae genti honorificas Homeri natales vindicavit (Plut. vit. Hom. c. 2. altera
vit. c. 2. ap. Ernest. Opp. Hom. T. 5. p. 151. Gale Op. Mythol. p. 283. Euseb. pr. ev.
10. 11. p. 491. Vig. Tatian. adv. Gr. 48. p. 285. Heinrichs. de Epimenide p. 145.
Meier-Marx Fr. p. 267. Sturz. Hellen. Fr. p. 154. Siebel. Phil. Fr. p. 35. Fabric. 1.
p. 312.). — Fortasse ne Leo quidem Aftatius, qui docte de Homeri patria egit, ve-
rissimam de Homero Chio famam exornasset, nisi ipse ex illa insula oriundus fuisset.
Origines et causas opinionum de Homero Ithacensi, Salaminio, Smyrnaeo, Colophonio,
Pylio, et, si dñs placet, Aegypcio et Romano, in posterum fortasse disputandi nobis
dabitur opportunitas. Quo Homerus Trojanus et Syrius pertineant, vide sup. not. 15.

IX.

Orphicae poesis fontes, unde ad antiquitatem et indolem ejus cognoscendam aliquid olim hauriri poterit, indicaturo, silentio praetermittendi non sunt, qui Graecae poesis historiam usque ad sua tempora deduxerunt, vel qui de poetarum Graecorum vita, et poesi omnino, egerunt. Inter hos vero principem Aristoteles facile obtinet locum, cujus opus de poetis haud raro a veteribus laudatur ³⁵). Desideratissimum nobis hunc librum facit prudens illud de Orpheo judicium, a Cicerone servatum ³⁶), quod

³⁵) Diog. L. 3. 48. 8. 3. p. 81. a. p. 227 f. Men. Athen. 11. p. 505. c. Macrobi. Sat. 5. 18. Jons. scr. hist. ph. 1. p. 61. Hujus operis partes fuisse videntur *περὶ ἀρχαίων* et *περὶ νεωτέρων*, quas respexit Plut. de mus. II. p. 1143. c. Diog. L. 3. 48. Harpocr. v. *ἀρχαίων* et *νεωτέρων*, Procl. ap. Phot. ecl. 239.

³⁶) De N. D. 1. 38: "Orpheum poetam docet Aristoteles numquam fuisse, et hoc Orphicum carmen Pythagorei ferunt cujusdam fuisse Cereopis." Qui locus, nisi ad ineptias interpretandi machinas confugere velis, illum tantummodo sensum admittit, quem post alios egregie firmavit Creuzerus. Totius loci haec est ratio, ut tribus gradibus procedat disputatio. Primo ponuntur ii, qui, quum fuerint, non amplius sunt; altero ii, qui nec unquam fuerunt; tertio, qui nec fuerunt nec esse possunt. In primis illis censentur Homerus et alii; in secundis Orpheus; in tertiis Scylla et Chimera. cf. Creuzer. Symb. T. 3. p. 140. (152.). Davisii inconsideratam interpretationem "haec verba non significant, nullum fuisse Orpheum. Volunt tantum poemata, quae sunt Orpheo tributa, falso nomen ejus prae se ferre" quae magnam auctoritatem inter eruditos homines nacta est, Ciceronis mens et totius loci connexus non admittunt. Quo tandem modo Cicero Aristotelis sententiam, ut unicam et singularem, proferre potuisset, quum nemo intelligentior ante Aristotelem, ut Herodotus et alii, eandem non amplexus esset? Itaque rejicienda sunt, quae apud Fabric. B. Gr. T. 1. p. 143. leguntur. Sanum vero Moshemii judicium laudamus (ad Cudworth. syst. int. T. 1. p. 345.), quod suum fecit Bruckerus (T. 1. p. 374.); deinde Valkeas. (de Aristob. p. 73.), Kamme (Anal. philol. p. 59.), Ouwaroff. (de myst. Eleus. p. 13.), cf. Franguiet. (Mém. de l'Acad. des inscr. T. 5. p. 121.), et alium virum doctum (T. 46. p. 99.), Santocruc. (de myst. T. 1. p. 112. T. 2. p. 47.), Passow. (Mus. p. 25.), Huellmann. (Gr. hist. init. p. 47.), Boettiger. (in Wieland Mus. Att. T. 1. p. 332.). Ad temerarias opiniones suas, quas jam novimus, eundem Ciceronis locum detorserunt Barrius (Mém. de l'Acad. T. 16. p. 16.), Freretus (T. 23. p. 251.), Gyraldus (Op. T. 1. p. 76. c. T. 2.

certissima conjectura assequutus mihi videor, illinc petitum esse. — Deinde nactus est Aristoteles duos assecclas, qui in eodem argumento tractando versati sunt, Demetrium et Phaeniam³⁷⁾; e quorum tamen libris nihil nobis servatum est mentione dignum. Spissius de poetis opus edidit Hieronymus: quintus enim liber laudatur ab Athenaeo³⁸⁾. Heraclidis Pontici liber de poetica et poetis non absque laude a veteribus passim allegatur³⁹⁾. Metrodori librum ejusdem argumenti Plutarchus laudat⁴⁰⁾. Glauci Rhegini, vel Antiphontis, scriptum de vetustis Graecorum poetis et musicis, jam supra memoratum est, quum de Terpandro, Orphicorum carminum imitatore, exponeremus. Hoc, ut ad nostram aetatem pervenisset, magnopere optandum foret; siquidem in eo de poetis antiquissimo-

p. 71. e.), Meiners. (de vero deo p. 188.). Verum ex parte tantum viderunt Hanovius (disq. metaph. p. 335-337.), Lambec. (prodr. p. 179.), Tiedemann: (pr. Gr. phil. p. 4. 7. 31.), Clavier. (pr. Gr. temp. T. 1. p. 74.), Gail: (de cultu Bacchi p. 99.). Verum per jocum vidit Kanne (Pantheum p. 414.). — Cur illud Aristotelis judicium prudens habeam, infra apparebit.

³⁷⁾ Demetrius περὶ ποιητῶν et περὶ μουσικῶν. Diog. E. 2. Athen. 10. p. 452. d. 12. p. 548. d. 14. p. 635. b. Jonsius 1. p. 252. Phaenias περὶ ποιητῶν Athen. 8. p. 352. c. d., ubi insigne fragmentum legitur de Stratonico Atheniense, homine facetissimo. Jons. 1. p. 98. De Phaenias cf. Athen. 2. p. 61. f. 64. d. et Schweigh. T. 4. p. 616.

³⁸⁾ Athen. 14. p. 635. f. Gyralt: Op. T. 2. p. 448. b. Jons. p. 29.

³⁹⁾ περὶ ποιητικῆς καὶ τῆς μουσικῆς. Diog. E. 5. Hujus operis pars fuit περὶ τῶν ἑρμῶν ἑρμηνειῶν; id quod non intellexit Jons. 1. p. 107.

⁴⁰⁾ Jons. 1. p. 128. Hunc librum Metrodori respexit Jamblicus V. Pyth. 34. p. 196. (242. p. 476. Klessl.); indeque refert, omnium dialectorum Graecarum antiquissimam esse Doricam, qua Orpheus, poetarum vetustissimus, usus sit (cf. Valmaer. de Aristob. p. 77. Hanovius disq. metaph. p. 351.). Gravissimum profecto et singulare testimonium, quod nobis haud parvi momenti in posterum erit. Longe igitur alia carmina erant, quae olim sub Orphei nomine circumferebantur, quam quae hodie exstant. Illino enotantur grammatici nonnullae verborum formas, more doricis, ut ἀσπερῶν (ap. Etym. M. v. 300. p. 253, 50.). Daque antiquiores hymnos Orphicos Ortofr. Mueller. (Dor. 1. p. 312.) jure vocat doricos. Tiedemannus quidem (pr. Gr. phil. p. 34.) hos noudum capere poterat.

rum Graeciae temporum, Lino, Philamnone, Eumolpo, Thamyra, Orpheo, Musaeo, aliisque, separatim expositum erat.

X

At ne ad inania vota delabamur, statim indicemus, quae postera doctorum Alexandrinorum aetas de Orpheo ejusque poesi scripta vulgaverit. Verum et hic paucos tantum librorum titulos proferre possumus, quibus edax aevum pepercit: plures haud dubie perierunt. Epigenes, de cujus incerta aetate nihil mihi certi definire contigit, scripserat de Orphei, quae vulgo fertur, poesi ⁴¹). Nicomedis librum de Orpheo, aliunde nobis ignotum, semel laudat Athenaeus ⁴²). Multum promittit titulus libri, quem Apollonius Afrodisiensis ediderat, de Orpheo ejusque mysteriis ⁴³).

Haec et similia scripta, quae illa aetas tulit, partim fraudes spectasse videntur, quibus homines ingeniosi sub Orphei nomine carmina divulgaverant; partim in ipsa poesi supposita explicanda occupati erant; quod de

⁴¹) περί τῆς εἰς Ὀρφεὺς ποιήσεως. Clem. Alex. Str. 1. p. 321. 332. καὶ τῆς περὶ τῆς Ὀρφέως ποιήσεως τὰ βιβλίων (votes aenigmaticas, v. sup. not. 27.) περί Ὀρφέως ἐκτεθέμενος. Clem. Alex. Str. 5. p. 571. 585. 604. Sylb. (p. 675. P.). Ἀντίκ. ἐκ τῆς Ὀρφέως. Clem. p. 626. S. Valken. de Aristob. p. 75. Lambec. prodr. p. 179. Fabr. Bibl. Gr. T. 1. p. 142. Harl. Souchay. de hym. vet. in Mém. de l'Acad. T. 16. p. 100. De tempore, quo Epigenes floruit, id saltem falsum est, quod Jonsius (1, 15, 5.), et Tiedemannus (p. 40.) affirmant, eum Socraticis temporibus vixisse. Ut Epigenes, ita Sando, Pseudo-Hellanicus pseudo-filius, quem ἑρμῆος εἰς Ὀρφεὺς scripsisse Suidas refert, ad aetatem Alexandrinam spectat. Certiora adhuc desiderantur.

⁴²) 14. p. 637. b. De Nicomedis incerta aetate v. Voss. de hist. Gr. II, 14. Quem Nicomedem Veri et Marci educatorem fuisse dicunt (Jons. 2. p. 14.), is huc non pertinet.

⁴³) περί Ὀρφέως καὶ τῶν τελετῶν αὐτοῦ Suid. s. v. et Eudoc. p. 50. — Voss. de hist. Gr. II, 14. Fabric. B. Gr. T. 1. p. 141.

Epigenis scripto constat. Certissimum tamen est, eorum auctores de vera et genuina poesi Orphica, quae ante Homericam aetatem, hoc est, ante cultioris poesis apud Iones tempora, in Graecia floruit, non egisse, neque de illius antiquitate vindicanda cogitasse.

XI.

Quae apud vetustos Patres Christianos, quos vocant, et Platonieos recentiores, quique Pythagoreorum nomen mentiuntur, et alios decrecentis Graecorum aevi scriptores de Orpheo leguntur, ea nemo humanior ita comparata esse existimabit, ut inde auctoritatem ad sententiam aliquam de Orphicae poesis vetustate firmandam stabiliendamque petat. Illis de hac re non poterant certiora innotuisse, quam superioribus aetatibus. Patres, quos appellavimus, sua derivasse videntur e libellis exegeticis, similibusque, quales Epigenem confecisse vidimus; hinc Clemens certe Alexandrinus nonnulla profert, quae absque eo in obscuro essent. Verum Platonici isti et Pythagorei multa nova, nescio e quibus obscuris animi recessibus, divulgaverunt, de quibus antea ne fando quidem acceperant aliquid homines cordatiores: istorum potissimum studio factus est Orpheus summus ille philosophus, e cuius mirando systemate praecipua placita sua petierint Pythagoras, Plato, alii. Huc spectat Procli scriptum *de consensu Orphaei, Pythagorae et Platonis* ⁴⁴). Simile consilium sequutus est Hierocles, qui argumentis, nescio quibus, evincere studuit, Platonem multa ab Or-

⁴⁴) Συμφωνία Ὀρφείου, Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος. Marinus in vit. Procli, 27. ap. Suidam. v. Librum, eodem titulo inscriptum, Syrianus, Procli praeceptor, ediderat. Exstant quoque olim utriusque commentarii in *Orphaei theologiam*, et Syriani Ὀρφικὰ εὐσεβείας. Procl. in Plat. Tim. 3. Fabric. T. 1. p. 442. Eschenb. Epig. praef. Ouwaroff. de myst. Eleus. p. 57.

pheo et antiquis oraculis mutuatum esse ⁴⁵). Idem isti Platonici sua potius decreta et deliramenta, philosopho molimine parum digna, Orphei carminibus recens procusis infarsiebant, quam in genuinam et antiquam eorum naturam inquirebant; et insano acuminis allegoriarum ludibria captantes, antiquam simplicitatem depravabant ⁴⁶).

Quid? quod etiam Judaei Orphei nomine ad celebraudam Dei Israël's tremendam majestatem, et ad canendas Abrahami Mosisque laudes abusi sunt. Quibus in fraudibus insignes partes tribuendae sunt Aristobulo, quem honoris causa peripateticum appellarunt. Fuit ille doctissimus homo, et de meliore luto factus; qui gloriae, qua alios gentiles frui videret, invidia excitatus, totum se tradidit sermonis Graeci et elegantiorum litterarum studiis; ac, quum benignum principem nactus esset, qui rebus Judaicis faveret, Ptolemaeum Physconem dico, ab inflato ventre sic appellatum, librum scripsit, quo, ut genti suae decus aliquod et auctoritatem conciliaret, demonstrare conatus est, quidquid Graeci bene excogitasse dicerentur, id totum eos derivasse de sacro Mosis prophetarumque fonte ⁴⁷). Quo nu-

⁴⁵) In libro de fato et providentia ap. Phot. Bibl. cod. 214 et 251.

⁴⁶) Ratio, qua inducti, has improbas, pacae dixerim, partes sequebantur, haud dubie quaerenda est in religione Christiana recens vulgata, quam furibundis armis debellare studebant; v. Oüwaroff, de myst. Eleus. p. 50-66: Freret. Mém. de l'Acad. T. 29. p. 263-269. Foucher. ibid. T. 35. p. 3. Zoëga. Diss. a Welckero edit. p. 222 sq. 301. Muentz. expl. inscript. quae ad myst. Samothr. spectat. p. 13. (Diss. antiq. p. 195.), Creuzer. Symb. T. 4. p. 514. (550.), qui tamen aliud spectat.

⁴⁷) Fortasse Aristobulo consilium quoque erat, Ptolemaeum ad religionem Abrahamidarum traducendi; v. Gyraldi Op. T. 2. p. 75. c-g. Prideaux. hist. Jud. T. 3. p. 390. Mosheim. ad Cudw. T. 4. p. 445. Tiedemann. pr. Gr. phil. p. 66. Santocr. de myst. T. 2. p. 60. — Peccavit Souchay. (de hym. vet. in Mém. de l'Acad. T. 12. p. 14.), qui Aristobulum primo nostrae aerae seculo vixisse putat. A Valkenari (p. 28-29. 36 sq. 44. cf. Wesseling ibid. p. 131.) ejus aetas certo definita est. — Qui Aristobuli Orpheum Palaestinum cognoscere cupit, is legat versus Orphicos ap. Euseb. pr. ev. 13. 12. p. 663 sq. Clem. Alex. protrept. p. 63. Str. 5. p. 723. 9. P. V. Eschenb.

gatorio libello omnes posthac Patres Christianos elusit, in primis Clementem Alexandrinum et Eusebium.

Caeterum de magnò Orpheorum numero, quem Graeci scriptores afferunt, quid statuendum sit, incurrit in oculos. Quippe senior aetas quum tot tantaque, et tam diversa inventa ac artium disciplinas, quas superiora tempora in unum Orpheum coacervaverant, ad unum referri non posse intellexissent, ubique circumspicere coeperunt, ut singula ista inter singulos ejusdem nominis homines, qui diversissimis plerumque temporibus vixerant, dividerent. Sic in scenam prodiit Orpheus theologus, musicus, hymnoedus, epopoeus, magus, medicus, astrologus, astronomus, summusque philosophus ⁴⁸). Quo factum est, ut isti divisores, ad arbitrium agentes, carminum Orphicorum auctores facerent, quos carminum pangendorum libido numquam invaserat. Nihil igitur mirum, si Ciceronis etiam servulo, cui idem nomen contigerat ⁴⁹), aliquas fortasse in hac re partes tribuerint.

Epig. p.140-148. Valkenaer. p.12-16. Hae sententiae Palaestinae miris modis torserunt olim viros doctos, Scaligerum (ap. Steph. poes. phil. p.218 et in Fr. vet., operi de Emend. Temp. subj., p.48-), Casaubonum (ad Athen. 4. p.130 f.), Davisium (ad Cic. de N. D. 2, 64-), Hugonem Grotium (ad ev. Matth. 5, 31-). Horum enim virorum judicia eo redeunt, ut putent, Orpheum in Aegypto cum Mose vel familiaritatem contraxisse, vel ex ejus libris divina illa hausisse. Mira profecto opinio; quae tamen eam habuit vim, ut ne hodie quidem ab ea recesserint creduli.

⁴⁸) Veterum de pluribus Orpheis sententias refert Suidas v. Ὀρφεὺς et Μουσῆς; Eudocia p.318.; quas deinde repetierunt Meursius, Lilius Gyraldus, et alii, quorum nomina afferre longum foret. Eandem divisionem Musaei quoque nomen expertum est; inter tres distinguit Heyne ad Apollod. p.860.; inter duos Sanctoeruc. de myst. T.1. p.120.; qui tamen ejusmodi divisiones ipse damnat T.2. p.47.; cf. etiam Hanouium disq. met. p.351. Nuperrime Passowius ex tota antiquitate undecim Musaeos compulit (p.89-93. cf. p.215-), quorum alii inepti sunt homines, nec mentione digni; alii non erant distinguendi, ut Thrax et Atheniensis; quam distinctionem fortasse ab eo non expectasses, qui eam improbaverat (p.25-). — cf. Fabr. B. Gr. T.1. p.122.

⁴⁹) Cicero ad div. 14, 4. Idem nomen servo suo, qui quadrupedes in *ἐπερρεφίῃ* convocaret, Q. Hortensius per jocum dederat. Varro de R. R. 3, 13. Voss. Op.

T.3.

XII.

Non defuerunt inde a renatis litteris usque ad nostra tempora, qui ad Orpheum studia sua conferrent. Orpheotelestas et Orpheomastiges ut inter veteres deprehendimus, ita iidem inter recentiores quoque et fuerunt, et sunt, eruntque. Hugo Grotius, Lilius Gyraldus, Josephus Scaliger, Gerhardus Vossius, clarissima olim nomina, quid ad hanc quaestionem passim monuerint, et quid in ea profecerint, suo loco indicatum est. Kirchbachius, quantum equidem scio, primus fuit, qui peculiari libello de rebus Orphicis ageret ⁵⁰). Sed quam male is rem suam gesserit, et quam nihil profecerit, sciunt, qui turbulentissimos fontes, e quibus sua hausit, cognoverint. Neque saniora paulo ante Kirchbachium docuerat Radulphus Cudworthus, eruditus Britannus ⁵¹); qui ex Orphicorum carminum fragmentis, quae apud Prochum atque alios ejusdem scholae philosophos, et apud Eusebium et Clementem leguntur, demonstrare conatus est, antiquum Orpheum divino plane ore cecinisse, unumque tantum Deum docuisse, qui sanctam trinitatem *βουλὴν, φᾶος, ζῶην* in se incluserit ⁵²).

T.3. 1. p.194. Orpheum helluonem cognoscere poteris ap. Athen. 8. p.340. c. — Mixidemus servum suum arroganter appellabat Musaeum (v. Lysiam ap. Ael. Harpocrat. p.121.); quem hominem Suidas (v. *Μουσ.*) pingui errore *philosophum* fecit. v. Passow. p.25.

⁵⁰) *De theologia Orphei*. Witteb. 1685. 4. Merae hallucinationes de Orpheo vel theologorum vel philosophorum Graecorum principe; qui, quo referri debeat, supra indicavimus. — Omnia hac pertinentia recensere molestum est negotium; praesertim quum nihil inde sapere discamus. Collecta, vel ubi viri docti collegerint, indicata sunt in Fabricii B. Gr. T.1. p.143-146.

⁵¹) In *systemate intellectuali hujus universi* T.1. c.4. Cantabrig. 1671. Cudworthi rationes magnopere restrinxit ingentiosus Mosheimius, qui ejus opus latine reddidit.

⁵²) Haud exiguus est eorum numerus, qui easdem partes sequerentur; recensentur a famoso Jesuita, Athan. Kircheri in *Oedipo Aegyptiaco* P.1, 1. p.151. 194., Petro Huetio in *Quaest. Alnet.* p.95., et a Gabriele Naudaeo in *Apologia pro m. viris falso magiae accus.* p.138.

Andreas Christianus Eschenbachius, quae ad disciplinam Orphicam spectant, accuratius, quam antea factum erat, collegit et disposuit in libro, quem ab erudito antiquitatis interprete rerum Orphicarum *Epigenem* inscripsit ⁵³⁾. Sed in Orphei dictis explicandis totum se praeiit recentiorum Platoniorum argutis, qui plus ad corrumpendas, quam rite interpretandas veterum poetarum sententias contulerunt. Ubique suam disciplinam, quam fieri poterat arctissime, Christianorum praeceptis accommodabant; neque minori studio annitebantur, ut vetustissima esse sua decreta, et a primis Graeciae poetis profecta, convincerent. Hinc frequentissima trismegisti Orphei mentio apud eos.

Orpheum philosophum iterum in scenam introduxit Bruckerus ⁵⁴⁾, qui multa melius constituit; multo vero plura e fontibus credulas incautusque hausit, quos hodie accedere pudet. Francogallorum de eodem argumento luenbrationes jam satis cognosci possunt ex iis, quae passim a nobis illinc prolata sunt ⁵⁵⁾.

⁵³⁾ Editus est liber Norimberg. 1702. 4. De libri inscriptione vide ipsum p. 138 et p. 187.

⁵⁴⁾ *Historia cr. philos.* T. 1. p. 373-400. T. 6. p. 202-209. In multis pendet ab Eschenbachio. Mellora hausit e Petri Lambecii *prodromo historiae litterariae* p. 168-181. (ed. 1710. f.). Horum vestigia deinde legerunt Christophorus Hononius in *Analectis de Orpheo* (Disquisit. metaphys. 1750. 4. p. 335-352.), et Hauptmannus in *tribus prolusionibus de Orpheo* (1757. 4.), ita tamen, ut interdum ad antiquiores limpidioresque fontes revertentur. Uberrima materies congesta jacet apud Fabricium T. 1. p. 140-180. — Sed quam parum hi ad dijudicandam quaestionem de origine et aetate rerum Orphicarum profecerint, intelligent, quibus otium erit, caecos istos acervos iterum lustrandi; nam acervi sunt,

Nec quidquam, nisi pondus iners; congestaque eodem
Non bene junctarum discordia semina rerum.

⁵⁵⁾ Frangier. *de vita Orphica* in Mém. de l'Acad. T. 5. Barrius T. 16. Foucher. T. 35.; ut alia praetereamus, quae in grandi illo opere disiecta leguntur. Ingenio magis fudit, quam veritatem sectatus est Depuis: *Origo omnium cultuum* T. 1. Nec ab

Quae Ruhnkenius, Meinersius, Schneiderus ⁵⁶⁾, alique, de Orphicis carminibus disputarunt, ea, quum hunc in primis finem sequantur, ut quid non sit Orphicum potius, quam quid sit Orphicum, appareat, vix alicujus momenti nobis videri debent.

Sequuta sunt tempora, quibus in duas diversissimas partes discesserunt viri in his litteris primarii, Heynius et Vossius. Heynianas partes non sine laude propagat Creuzerus: nec desunt Vossio, venerando seni, adhuc suam ipsius disciplinam strenue et indefesso animi vigore defendenti, qui etiam in posterum omnium rerum Orphicarum oscores, et immodici vituperatores se profiteantur; sicuti et Creuzerus habebit, qui omnia, quae a veteribus umquam de Orpheo prodita sunt, summae antiquitati vindicent.

*Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit consistere rectum.*

Lectu dignissima sunt, quae Heynius, vir immortalis, quaestioni de antiquissima Graecorum poesi praeiussit. Plures ejus observationes per plura ejus scripta dispersa sunt, ut: *de efficaci ad disciplinam publicam privatamque vetustissimorum poetarum doctrina*. Deinde: *de causis mythorum veterum physicis*. Tum: *de litterarum artiumque inter antiquiores Graecos conditione, ex Musarum aliorumque deorum nominibus muniisque*

ingenio, nec a veri studio, nec ab ulla alia re se commendat libellus a Delillio de Sales editus: *Homeri Orpheique historia*. Cf. de ejus ineptiis Ouwaroff. de myst. Eleus. p. 103. — Nec Cromasianus quaestionem promovit: *Della histor. e della indole di ogni filosofia* T. 2. c. 16. (Venet. 1782.).

⁵⁶⁾ Ruhnken. Ep. Crit. II. p. 228 sq. (69.). Meiners. *de vero Deo* p. 188-202. *Bibl. philol. Gotting.* T. 3. p. 112 sq. Schneider. *Analecta Critica* 1, 4. Horum virorum scripta aliis deinde ansam praeberunt, ratione potissimum habita Argonauticorum, ut Huschio (1806.), Koenigsmann. (1810.), Hermann. (1811.).

declarata ⁵⁷⁾. Porro: *de theogonia ab Hesiodo condita; de causis fabularum Homericarum; de Musis; de sacris cum furore peractis* ⁵⁸⁾.

Quomodo Orpheus in Aegyptum iter suscepit, ibi cum sacerdotibus amicitias junxerit, et poesin omniumque artium disciplinas atque mysteria in Graeciam transfretaverit; has quisquillas si quis cognoscere cupit, adeat librum, quem Lücke edidit *de Orpheo et mysteriis Aegyptiorum* ⁵⁹⁾.

Primos Graeciae philosophos, quos Jonicorum nomine appellare solemus, decreta sua de mundi origine rerumque natura non invenisse, sed mythica Orphei philosophia novo modo usos esse, acutissima et accuratissima Bouterweckii disputatione, *de primis philosophorum Graecorum decretis physicis*, comprobatum est ⁶⁰⁾.

Georgius Zoëga omnia, quae apud veteres auctores exstant de Orpheo loca, congesserat olim, et secundum temporis ordinem disposuerat ⁶¹⁾;

⁵⁷⁾ Opusc. Academ. T.1. p.166 sq. p.184 sq. T.2. p.306 sq.

⁵⁸⁾ Commentt. Soc. Gotting. T.2. p.125. T.8. Novi Commentt. Soc. Gotting. T.7. Alias dissertationes, in eandem sententiam a se scriptas, indicavit Heynius ad Homer. T.8. p.565. Praeter Heynium alii quoque idem argumentum magis perstrinxerunt, quam sedulo in id inquisiverunt, varios quidem fines spectantes, ut Herderus olim, et Pauw., qui rationes temporum et historiam mire neglexerunt. Quid de Fr. Schlegelii disputatione de aetate Orphica sentiam, infra indicabo. Quae Fr. Jacobsius de eodem argumento prodidit, leguntur in Supplem. ad Sulzer. T.1, 2. p.266 sq. Deinde silentio praetermittendus non est Godofr. Hermannus, qui (in *Epistolis ad Creuzerum* datis) plura egregie observavit. Neque Creuzerus sua laude fraudandus est, quam meruit (in *Epistolis ad Hermannum* redditis, et in *Symbol.* T.3 et 4.). Vide etiam Ouwaroffium *de aetate ante-Homerica*. Petrop. 1819.

⁵⁹⁾ Hafniae 1786. 8. Parum notus est hic liber. Ne Creuzerus quidem, curiosissime harum rerum studiosus, eum nosse videtur.

⁶⁰⁾ 1811. in Commentt. recentior. Societat. Gotting. T. II.

⁶¹⁾ Asservantur ejus reliquiae Hafniae; res Orphicas continet Kro. 5. vid. Zoëgae vitam, a Welckero concinnatam, T.2. p.443. Se Orphica editurum Zoëga ipse dicit in diss. a. Welckero ed. p.224.

inde haud dubie compositurus aliquando introductionem, quam novae carminum Orphicorum editioni praemitteret. Fatum vero nobis invidit hoc subsidium; quod quanti momenti nobis futurum fuisset, facile intelligent, qui perspicax illius viri ingenium noverint.

Elegantiores et subtiliores ejusdem quaestionis explicationem a Fr. Aug. Wolfii acumine propediem expectamus; qui vir doctus in Graecae poesis primordia se aliquando inquisiturum saepius significavit ⁶²⁾. Haberet profecto alma Philologia, quod lugeret, si tantam spem sibi praecisam, tanto emolumento se privatam, omniaque in herba periisse videret. At nondum omnis dulcis nobis erepta est spes; et utinam diu maneat!

XIII.

Rem igitur tractaturi sumus, in qua jam multi quum antiquioris tum recentioris aevi vario et diversissimo consilio atque eventu elaborarunt: quorum studio et diligentia jamjam res eo adducta esse videtur, ut argumentis vel perfectis, vel denique veri speciem prae se ferentibus probari possit, poesin Orphicam, eamque ad mysteria accedentem, ante aetatem Homericam in Graecia floruisse. Neque hanc spem nobis eripit longinqua Orphei vatis vetustas. Nam falsa, inquit Fr. Aug. Wolfius ⁶³⁾, est eorum opinio, qui sola longinquitate temporis universae historiae fidem infringi, et, ut quidque novissime gestum sit aut scriptum, ita verissimum maximeque genuinum habendum putant. — Tempus ac dies optime dedocet credulos de iis ipsis, quae propemodum suis oculis geri viderunt.

Quaestionem illam quo ordine exsequi nobis propositum sit, hic statim indicandum videtur. Tribus absolvetur capitibus. Primum e veterum

⁶²⁾ Praef. II. ad Hom. p. x. Praef. III. p. LXXIV.

⁶³⁾ Prolegg. ad Hom. p. XXXV.

scriptorum testimoniis, quantum inde certo nobis colligere licet, docere conabimur, quodnam temporis spatium poesis Orphica inde ab ejus origine usque ad Homeri aetatem complexa sit, et quomodo paullatim immutata sequentibus seculis tradita sit. Deinde accuratiorem regionum populorumque, quibus poesis illa originem suam debeat, descriptionem subiungamus, omnemque Graeciae tunc temporis statum paucis indicabimus. Tum sequetur disquisitio de natura illius poesis; de origine mysteriorum, in antiquissima Graeciae tempora recedente; de cultu Bacchi, ejusque oraculis, institutis mysticis, apud Thraces.

In hac igitur satis ampla disputandi materie, ne omnia fuse explicando opella nostra in nimiam molem accrescat, indeque lecturis molestia contrahatur, eo utamur temperamento, ut gravissima quaeque, et huic quaestioni solvendae saluberrima, paucis exsequamur.

Εἰθ' Ὀρφείως μὲν εἶχον, ὃ πάντες, λόγον. —

CAPUT I.

ORPHICAE POESIS AETAS.

Ὀρφεὺς μὲν ἦγε πάντ' ὑπὸ φθογγῆς χάρι.

XIV.

Duplex in primis vulgata est de aetate Orphicae poesis sententia, in quam et veteres discesserunt et recentiores. Altera, cui defendendae non desunt hodie, qui nomina profiteri vix erubescant, nullum Homero antiquiorem poetam agnoscit. Proinde Orphei nomen, ad tempora Homero superiora quamvis spectet, ad poesiam tamen haud traducendum esse docet; utpote cujus decreta et cogitata Onomacritum Pisistratidarum demum tempore versibus descripsisse, et poeticis coloribus temperasse ferant. Altera, eaque communi constantique totius melioris antiquitatis consensu firmata, proximis ante Homerum seculis Orpheum poetam fuisse evincit, a quo poesis genus, ab epico carmine diversissimum, profectum et excultum sit. Alteram, opinionum quarundam cupide et praepostere firmandarum causa inventam, si quis operose refelleret, mire eum operam luisse dicerem. Altera dignissima est, quae ab omni parte contra aliorum dubitationes defendatur. Infinitis autem implicita est difficultatibus, quas, nulla adhibita conjectura, ne sagacissimo quidem removeare continget.

Quod ad priorem istam attinet, tres tantum, iique satis intestabiles, aut dubiae auctoritatis testes, ei confirmandae adhiberi possunt. Primum

Aristidis scholiasta plures veterum recenset, quos statuuisse opinatur, Graecis ante Homerum poesin omnino ignotam fuisse; Herodotum, Aeschinem, Androtionem, Aristidem ¹⁾. Deinde Philoponus: "Aristoteles, inquit, Orphei carmina *vulgo sic dicta* appellat, quia non videntur ab ipso Orpheo scripta esse; id quod in libro *de philosophia* ipse affirmat. Ipsiis quidem Orphei sunt decreta; quae Onomacritum carmine exposuisse ferunt ²⁾". Tum Tatianus, qui iisdem fere verbis utitur; neque tamen ad Aristotelis auctoritatem provocat, sed ineptam aliorum iterat sententiam ³⁾.

Quarum opinionum si quis originem et causam circumspexerit, facile deprehendet, e quibus sordidis erroribus istae profluxerint. Quae veterum historicorum et oratorum loca Aristidis scholiasta affert, ut nullam ante Homerum poesin inter Graecos viguisse demonstraret, ea omnino non intellexit.

Herodotus, loco celebratissimo, quem unum iste respicere poterat: "Hesiodus atque Homerus, inquit ⁴⁾, primi fuerunt theogoniae Graecorum

¹⁾ Schol. ms. Leidens. ad Aristidis orr. Panath. Miltiad. p. 165. Jebb: — ἀρχαῖοι τῶν ὁμηρῶν, ὡς ἔχουσιν· αἱ δὲ τὰ ἀπὸ "καὶ μὲν πρὸ αὐτοῦ γέγονε Ὀρφεύς"· πρὸ αὐτοῦ γέγονε, τὰ δὲ δῶματα Ὀρφέως Ὀνομᾶκριτος μετέβαλε δι' ἐπίων, χρίων ὑστερον Ὀμήρου γινόμενος. Quem locum ex eodem codice, quum apud Burmannum olim esset, turtatum exhibuit Valkenarius (de Aristobulo Jud. p. 83.); integrum descripsit Creuzerus ad Cic. de N. D. 1. 38. p. 175. cf. Symbol. T. 3. p. 140. (151.)

²⁾ Καλουμένοις, εἶπε, ὅτι μὴ δοκεῖ Ὀρφέως τὰ ἔπη, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τῷ περὶ φιλοσοφίας λόγῳ· αὐτοῦ γὰρ εἶσι τὰ δῶματα, ταῦτα δὲ φασὶ Ὀνομᾶκριτον ἐν ἱστορίᾳ καταθέσθαι; ad Aristot. de anima p. 2. ed. Venet. 1553. Hanouius discq. metaph. p. 347. Haec Philoponus Sento Empirico fortasse debet, quem tamen male intellexit; Pyrrh. hypotyp. 3. 30. adv. Mathem. 9. 361. cf. p. 70. (ubi Orpheus vocatur δ' ἐπίλογος); pejus etiam Meiners. (de vero deo p. 190 sq.) eundem cepit.

³⁾ Τὰ αἰς αὐτὸν (τὸν Ὀρφέα) ἔπη φερόμενα (perperam Lambec. Prodr. hist. litter. p. 176. conjecit ἐπιφερόμενα) φασὶν ὑπὸ Ὀνομᾶκριτου τοῦ Ἀθηναίου συντατάχθαι, γινόμενον κατὰ τὴν τῶν Παισιετρατιῶν ἀρχὴν, περὶ τὴν πεντακοστὴν Ὀλυμπιάδα; contra Graec. 54. p. 167. v. Voss. de art. poet. 13. 3. T. 3. 2. p. 31. de sect. philos. 3. 4. T. 3. 3. p. 286. b. Op.

⁴⁾ 2. 53. Quantopere autem sollicitus fuerit Herodotus, ne quis aut famam aut testem antiquiorem se sequutum esse existimaret, vel ex eo apparet, quod, quum

conditores. — Qui vero his antiquiores poetae habentur, serius, *ut mihi quidem videntur*, vixerunt". Cui loco ex sanis iudicandi et interpretandi

jam semel dixisset *ἴσως γὰρ ὁρίσται*, paucissimis interjectis, addit: *τὰ δὲ κείνου τε καὶ ὅμωρον ἔχοντα ἐν τῷ λόγῳ*. — Post explicationes quasdam insignis illius testimonii admodum leves Francogallorum aliorumque (ut Barrii, in Mém. de l'Acad. T.16. p.3.9.13.; V. D. in ejusdem operis T.23. p.22.; Foucherii T.35. p.3-8., et Meinersii, audacissimi hominis, qui, de vero deo p.173.: "Tenendum est, inquit, ante Homerum atque Hesiodum nullos vetustiores exstitisse"; adde Cudworth. syst. intellect. T.1. p.438 sq. ibiq. Moshem., Hanou. disq. metaph. p.336.), meliores acutioresque proposuerunt Heynius (de theogon. ab Hesiod. cond. Commentatt. Soc. Gotting. T.2. p.132 sq., de myth. Homer. natura. Commentt. T.14. p.156. 157., ad Homer. T.8. p.566 sq.; cujus viri docti explicationi propius accesserunt Herodoti interpretes, Wesselingius, Larcherius, Schweighauserus l. l., et Wyttenbachius in Biblioth. Crit. Amstel. T.2. P.6. p.83. 84., et ad Platon. Phaeton. p.129., Fr. Schlegelius, Gr. poes. hist. p.17. 24. 40. 45., Zoëga de Obelisc. p.215., Ouwaroffius de myster. Eleus. p.12 sq., de aetate Ante-Homerica p.11. 15.), Heerenius (Ideen. T.3. P.1. p.81 sq. (p.79 sq.)), Zoëga (Dissertt. a Welckero edit. p.297.), Thierschius (de Hesiodo in Dissertt. Academ. Monacens. 1813. p.7.); cf. Creuzer. Symbol. T.2. p.297. 451. T.3. p.140. (152.), Epistol. ad Hermannu. p.10. 27. — Quomodo Hesiodus et Homerus primi Graecae theogoniae conditores ab Herodoto vocari potuerint, egregie explicuit Heerenius (l. l.); non ceperant Plessingius (Memnonium T.1. p.552.), Tiedemannus (pr. Gr. phil. p.16.), Fr. Aug. Wolfius (Prolegg. ad Homer. p. LIV.), Valkenarius (de Aristobulo Jud. p.83.), Clavierius (hist. pr. Gr. temp. T.1. p.77.), Hermannus (Epistol. ad Creuzer. p.11.), Ritterus (Vorhalle p.277.); nuperrime Gailius (de cultu Bacchi p.103.), et Schubarthius de Homero p.15. 267. — Minus placet aliorum sententia, qui Herodoti locum non de aetate, sed de dignitate et auctoritate Homeri et Hesiodi accipiunt; Aelianus saltem: *πρωτῆς ἀπὸς Ἀργείοι τὰ πρῶτα Ὅμηρον ἴδμεν, δευτέρους δὲ αὐτοῦ Ἰνάντων πάντας*, quae ratio deinde severo Grammaticorum Alexandrinorum iudicio magis etiam confirmata est. Sed observatione fortasse dignius est, quod Herodotus Hesiodum Homero praeponit; nam casu hoc fieri (ut Zoëga opinatur, Diss. p.297.) vix potuit. Tres apud veteres de Hesiodi aetate exstant sententiae. 1) Hesiodus Homero antiquior. 2) Homero aequalis, 3) Homero junior: quarum quae prima est, antiquissimam habeo, quandoquidem ad Ephori usque aetatem invaluit; neque alia nota fuisse videtur priorum temporum Graecis. Praeter Herodotum, Plato quoque Hesiodi nomen Homero praeponit (de Rep. 2. p.363. a. 364. d. T. X. p.612. Bip. et alibi; non ita Pseudo-Plato in Jone p.531. a.); Aeschylus apud Aristophanem (Ran. 1066.) in antiquissimis poetis recensendis hunc servat ordinem: Orpheus, Musaeus, Hesiodus, Homerus; nec

regulīs, nonnisi hic sensus tribui potest: "ex iis, quae Herodoti temporibus ferebantur, carminibus, Hesiodi et Homeri antiquissima esse; quae

Chrysippus (ap. Galen. de dogm. Platon. et Hippocr. 3. p. 126. 127. ed. Aldi. T. 1. p. 273., et ap. Cic. de N. D. 1, 15.), nec Hermesianax, Philippo Macedoni aequalis (ap. Athen. 13. p. 597. b. Ruhnken. Ep. Crit. H. p. 283.), nec Alexis, antiquus comicus in fabula, cui Lini nomen (ap. Athen. 4. p. 164. b. vid. Porson. Adverss. p. 63. Jacobs. Additamm. animadverss. p. 103 sq. Schaefer. Meletem. p. 76. Naecke de Choerilo Samio p. 5 sq.), nec Horatius, qui antiquos Graecorum poetas imitatur (ad Pison. 391; nam clarum est, ibi ad Hesiodum simul respici his verbis; Fuit haec sapientia quondam, publica privatis secernere, sacra profanis, concubitu prohibere vago, dare jura maritis, oppida moliri, leges incidere ligno); alium sequuti sunt ordinem. Neque ab eodem ordine in canone suo Grammatici Alexandrini recesserunt. Memorabile saltem est, quod Suidas (v. πάντας;) narrat, Panyasin positum esse inter poetas statim post Homerum. Quo loco non obscurum est, eum respexisse canonem Alexandrinum. Suidae verbis: ἐν δὲ πῶντας τάσσεται μετ' Ὀμήρου, addunt quidem vulgata exemplaria: κατὰ δὲ τινος καὶ μετ' Ἡσίοδου καὶ Ἀντίμαχου; quae tamen a mala manu adjecta videntur, et recte absunt a codice Gronovii. Illinc autem apparet, in canone Alexandrino Homeri nomen post Hesiodum lectum esse. Nam quae Naeckius monet (de Choerilo p. 18.), nullam apud me viam habent. Caeterum Suidae verba, de Panyasi statim post Homerum posito, fortasse ita intelligenda sunt; ut Hesychii Milesii de Choerilo, qui εὖν τοῖς Ὀμήρου ἀναγινώσκουσιν ἰσχυρίσθην (de viris eruditione claris p. 40. Meurs. Naecke. p. 34.). — Quid? quod Ephorus eandem illam de Hesiodi aetate sententiam, nescio quibus argumentis, defendere studuit (ap. Gell. Noct. Att. 3, 11. v. Ruhnken. ad Vellej. Pat. p. 26. Meier-Marx p. 269.). Unde hoc duntaxat elicio, Ephori temporibus dubitari de Hesiodi aetate coeptum esse. Deinde haud exigui momenti Marmoris Parii auctoritas est, secundum quam Hesiodus floruit 944; Homerus vero 907. a. Ch. n. (ep. 44. 45. p. 24. ed. Chandler.). Cum his optime congruunt noti illi versus, in quibus Hesiodus gloriatur, se, juvenem Homerum et in certamine Deliaeo vicisse et in Chalcidico (Philochorus ap. schol. Pind. Nem. 2, 1. Eustathi. ad Il. 1. p. 5. 30. Rom. v. Loes. p. 444. Siebelis. Fr. p. 105. — Hesiod. ἔργ. 651-656. Paus. 9, 31. Dio Chrys. or. 2. init. Gyr. Op. T. 2. p. 49. b. 98. g. 102. e.). Alia aliorum auctorum testimonia, de Hesiodo iunioris aetate Homeri, iuniora sunt, quam ut in re tam gravi eorum ratio haberi possit (ut Cic. Cato c. 15. de Rep. 3. Vellej. P. 1, 7. Varro. ap. Gell. 3, 4. Sext. Emp. adv. Mathem. p. 41. Euseb. pr. ev. 10, 11. p. 490. a. ed. Vig. Chron. ser. 1. p. 36. Chron. can. p. 132. Scal. Syncell. Chr. p. 180. d. Tatian. adv. Gr. 38. p. 166. ed. Col. et quae conguessit Gerh. Voss. de poet. Gr. 2. T. 3, 2. p. 199. 200. Robinson. Diss. p. 59-90-95. Harless. ad Fabric. T. 1. p. 567 sq. Manso Additt.

vero ferrentur alia, tamquam antiquiora, aliorum carmina, eorum auctores post Hesiodum et Homerum fuisse". Secus enim qui cum Aristidis scholiasta explicant, in miram Herodotum conjecerunt contradictionem; quippe quem alibi de poetis Homero antiquioribus loqui certissimum est ⁵).

ad Sulzer. T. 3. P. 1. p. 50.). — Si qui hodie J. H. Vossio (Epist. mythol. II. p. 95 sq. Weltkunde p. xvi. xx. in Ephem. L. J. 1804.), et Fr. Thierschio (de Hesiodo l. l.) duobus opinantur, Hesiodi aetatem longissime (duo integra secula) ab HomERICA abesse, id longissime a veritate abest. Ineptissimis argumentis hac in re usus est Schn-barthius (de Homero p. 15. 16.). — *Hesiodus et poesis argumento, et aetate, et loco, quo cecinit, vetustissimis Graecorum vatis, Orpheo Musaeoque, propior est, quam Homerus.* Si plures notiones novae et imitationes locorum Homericorum, et terrarum populorumque auctior explicatione notitia in Theogonia et Scuto Herculis exstant; his argumentis non eam tribuere vim poteris, ut Hesiodum, qui Opera et Dies, quae vocantur, cecinit, de antiquitate sua detrahant. Theogoniam qui condidit (Aristarchus ab ipso Ascræo vate profectam credidit. Schol. ad II. 18, 39. Wolf. Prolegg. p. cclviii.), antiquissimus poeta est, si a recentioribus interpolationibus et ineptis additamentis discasseris. Auctores Scuti, *καταλόγων* vel *ἡσίων*, Melampodiae, pluribus fortasse seculis Homericum aevum subsequuntur. Auctori *καταλόγων* jam Aristarchus inferiorem tribuebat aetatem. Schol. ad II. 24, 30. Suid. et Apollon. v. *μαχλοῦν*. Wolf. l. l. p. cclxiv. "In *ἔργον*, inquit Wolfius (Prolegg. p. xliii.), loci sunt *πῶν* venerandae vetustatis signati". In eodem carmine fabulae occurrunt, quae summam antiquitatem suam ipsae testantur (cf. Heyne Commentt. Gotting. T. 14. p. 157.). — Prosodia argumenta, a Thierschio Hesiodi carminibus admota, ejusmodi plerumque sunt, quae nihil probent. Novatus autem verborum usus, quem idem vir doctus in Hesiodo deprehendit, partim ex iis carminibus, quae jam veteres vati illi abjudicarunt, derivatus est, partim perperam notatus; e. c. *ἔργον* eadem significatione, qua apud Hesiodum (*ἔργ.* 44. v. Acta Monacens. T. 1. P. 3. p. 309. 310. Thiersch. de Hes. p. 13.) occurrit, jam comparet apud Homerum (II. 9, 42.). — Caeterum Fr. Schlegelius si Hesiodaeae poesis naturam ita comparatam esse dicit, ut, nonnisi carmine Homérico dudum ex-culto, illa oriri potuerit, id, quum abaque ulla ratione et citra omnem probabilitatem pronuntiatum sit, haud majoris momenti facio, quam ridicula argumenta, quae Attius olim adduxerat, ut contrarium probaret (ap. Gellium 3, 11. v. Wolf. Prolegg. p. cxxix.), et posthac Gianfrinaldo Carli in vers. Hesiod. Introd. p. xxxiii. Sed accuratorem hujus rei explicationem notulae angustiae non capiunt, neque ea hujus est loci. Alio tempore nostram sententiam ab omni parte tutam praestabimus.

⁵) Exempli causa 2, 23. et *ἰσὺς λόγος* 2, 51. 52. 81. Creuzer. Symbol. T. 3. p. 142. (154.). Epist. ad Herm. p. 28.

Ac quos alios intelligit, nisi Orpheum, Musaeum, etc., quum antiquum Bacchi cultum post Melampodem a sequentibus σοφισταῖς magis amplificatum esse prodit *)? Itaque nihil aliud Herodotus vult, quam quod serius Pindarion, Josephus, et alii cordatiores iterarunt, nihil Homeri carminibus antiquius ad sua tempora pervenisse †). Aeschines et Aristides, qui Homerum vocant τὸν ἀρχαιότατον, haud dissentiunt ab Herodoto.

De Androtionis quoque auctoritate, quam scholiasta Aristidis credulus sequitur, certiora nobis contigit pronuntiare ‡). Etenim ille quoniam Or-

*) Μεξίνος ἐκφῶναι τοὺς ἐπηγομένους τούτῃ σοφιστὰς. 2, 49. Creuzer. Symbol. T. 3. p. 168. (180.). Epist. ad Hermann. p. 51. Possit sane Herodotus cum contentu quodam vetustos illos poetas respexisse videri iis, qui genuinum et proprium vocis σοφιστῆς sensum ignorānt. Ipse Herodotus alibi honorificentissimos homines, ut Solonem (5, 113.), et artifices doctissimos, adeoque Pythagoram σοφιστὰς appellat (4, 95.). Pherecydes Lerus Philammonem eodem nomine honoravit (ap. Schol. Il. 2, 432. Sturz. Fr. p. 118.). Ipse Jupiter est σοφιστῆς (Plato. Min. p. 509.). Vetustioribus in primis poetis et musicis idem nomen tributum est, ut ab Aeschilo (ap. Athen. 14. p. 632. c. cf. Gyrard. Op. T. 2. p. 27. c. Voss. de art. poet. T. 3, 2. p. 8.), a Pindaro (Isth. 5, 36. ibiq. Schol. et Clem. Alex. Str. 1. p. 237. cf. Casaub. ad Athen. 1. p. 14. c.), ab Euripide (Rhes. 930. 953.), a Sophocle (ap. Eustath. ad Hom. Il. 15. p. 1028. extr. cf. Brunck. Lex. Sophocl. v. σοφιστῆς), a Cratino (ap. Diog. Laer. 1, 12.). Invidiosa ista notio Socraticis demum temporibus huic nomini adhaesit; quum philosophi quidam, ingenti fastu elati, id sibi vindicare coepissent, quorum contorta et perversa docendi ratio propter nominis similitudinem ad Solonem, pingui profecto errore, translata est ab Isocrate (περὶ Ἀντιδόκου 2. p. 412. Btt.), a Cicerone (de Orat. 3, 28.), et a Plutarcho (Themist. 1. p. 441. Reiske. cf. Meiners histor. discipl. Gr. T. 1. p. 115.).

†) Pindarion apud Sext. Emp. adv. Mathem. 1, 203. p. 259.: ποίημα οὐδὲν πρεσβύτερον ἦεν εἰς ἡμᾶς τῆς Ὀμήρου ποιήσεως. Foucher. Mém. de l'Acad. T. 35. p. 7. Plessing. Memnon. T. 1. p. 552. Fr. Schlegel. Gr. poes. hist. p. 17. Passow. Musae. p. 38. — Josephus contr. Apion. 1, 2. p. 439: ὅπως δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν οὐδὲν ἐμολογοῦμενον εὐρίσκειται γράμμα τῆς Ὀμήρου ποιήσεως πρεσβύτερον, Wolf. Prolegg. p. lxxvii. cclxvi. Theodosius in Beckeri Anecdota Graecis T. 2. p. 785, 20.: ἀλλ' οὐδὲν πρεσβύτερον ἕλλο τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεύς εὐρίσκειται ποίημα. cf. T. 3. p. 1170.

‡) Aelian. V. H. 8, 6. Schol. ad Soph. Oed. Col. 1046. Siebelia. Fr. p. 117. Creuzer. Symbol. T. 2. p. 284. (T. 1. p. 263.). Vid. quae supra diximus. p. 31 sq.

phicae aetati usus litterarum nondum notus fuerit, carmina non potuisse confici, omnesque de Orpheo *poeta* fabulas fictas esse statuit. Ridiculus esset, qui ejusmodi argumenta hodie refelleret, post praeclaram Fr. Aug. Wolfii disputationem de litterarum usu inter Graecos *).

*) Prolegg. ad Hom. p. xi sq. Acceptissima haud dubie Wolfio fuissent nonnulla veterum Grammaticorum loca, quae hodie apud Beckerum legimus; quorum unum, quia a saniore, quam Androtionis, judicio profectus, et ex vetustiore fortasse fonte derivatus est, totum huc transscribamus (T. 2. p. 785.): *Φασι δὲ τινες ὅτι ἔως τῶν Τρωϊκῶν οὐκ ἔγνωσκοντο γράμματα· καὶ ὅλως ἐκ τοῦ μὴ εὐθύναι ποίημα τοῦ τῶν κατὰ τοὺς Ὀμηρικῶς χρόνους, εἰ καὶ ἱστοροῦσι τινες ποιητὰς προγεννηθεῖαι Ὀμήρου, Μουσεῖον τε καὶ Ὀρφέα καὶ Δίον, ἀλλ' ἔμνησεν οὐδὲν εἰς τὰ μέτρα διακινεῖσθαι, συμβέβηκε πρὸ τοῦ Ὀμήρου ποιήσεως· ἀλλ' οὐδὲ πρεσβύτερον ἄλλο τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεύς εἰσέσθαι ποίημα. Ἀλλ' ἔρεϊ τις πῶς; ἐπεὶ γράμματα εἰσόνται νομιζόμενα πρεσβύτερα Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεύς. Καὶ φημεν ὅτι τὰ μὲν τούτων ἰφυσμένους ἔχουσι τοὺς χρόνους, τὰ δὲ νεωτέρων τινῶν ἐχόντων ἐμνηυμίας τῶν παλαιῶν τὰς ἐπιγραφὰς ἔχουσι· καὶ οἱ ἕρως δὲ ἀγράμματοι τινες ἦσαν, καὶ σημεῖοις καὶ συμβόλοις πρὸς ἀλλήλους ἐν τῇ κατὰ τὸν βίον ἀναστροφῇ χρώμενοι, ἰδίῳ ἀλλήλοις ἂν ἔδεικτον· ἐν πίνεσθαι δὲ καὶ ἐν εἰσίνισιν ἔγραφον διὰ ζωγράφειν τινα καὶ διατύπωσιν τῶν πραγμάτων ὧν ἱσθούοντο. Ἀλλ' ἔρεϊ τις ὅτι ἄτοκόν ἐστι λόγον ἀπαιδευτοὺς καὶ ἀγράμματοὺς τοὺς ἀρίστους τοῦ ἀνθρώπου γίνους. Καὶ φημεν ὡς οὐκ ἔστιν ἀπαιδεύσις τεκμήριον τὸ εἶναι τινα ἀγράμματον· καὶ γὰρ ὁ φιλόσοφος Πλάτων ἐν Φαιδρῷ διαβάλλει τὴν εὐρεσιν τῶν γραμμάτων ὡς ἐπὶ λύμῃ παιδείας γενομένην· ζῶν γὰρ φανὴ τὴν φιλοσοφίαν πάσαις ἀπαιδεύοντο. Aptissime grammaticus usus est loco Platonis (Phaedr. p. 267. c. T. 10. p. 384. Bib. p. 344. Heind.); aptius tamen Wolfius Prolegg. p. ci sq. cf. Creuzer. Stud. T. 2. p. 288. — Qui de φοινικίῳ γράμμασι, eorumque inventoribus accuratius quid cognoscere cupit, adeat alios grammaticos apud Beckerum (T. 2. p. 781, 27. 782, 14. 30.). — At quam sero expeditior scribendi usus apud Graecos invaluerit, vel id probare potest, quod Richardus olim Bentlejus affirmavit (Apol. dissert. de Epist. Phalaridis p. 109 sq.), primas Graecorum fabulas plautistras, Susarionis et Thespidis, litteris consignatas numquam fuisse. Ridemus hodie cum Wolfio (p. lxvi.) Mutianum ter consulem, qui Sarpedonis epistolam quandam a Troja scriptam in Lycia ipse legerat (Plin. H. N. 13, 13.). Ridemus etiam cascos Pelasgorum greges, quos Homerus ob litteras utilissimas, ex diluvio egregie servatas, δῖος appellasse constat (fortasse *divinus* subulcus Eumaeus ob simile meritum ita vocatus est!) (Eustath. ad Il. 2. p. 358.). Ridemus etiam Britannos, Squirium (Essai p. 204.), Monboddonem (Orig. ling. T. 1. p. 414.), Marshium (Horae Pelasgicae p. 23.), has gerras bona fide recoquentes.*

Aristoteles omnia carmina Orphica sui temporis pro spuris declaravit. Quae Philoponus de Onomacrito, omnis Orphicae poesis auctore, adjecit, ea non ex Aristotelis mente prolata sunt, sed de recentiorum quorundam Graecorum sententia repetita. Ille, teste Ciccone, omnino negavit, fuisse unquam Orpheum ¹⁰): quod iudicium omnino dignum est ingenio, quo vir summus seculum suum praecurrit. Etenim si Orphei personam de medio tollere nihil dubitavit; idem jam tum ab eo tentatum videmus in hoc poeta, quod hodie post Fr. Aug. Wolfium de Homeri nomine nemo non persuasum habet. Utrumque nomen non ad unum hominem debet referri, sed duas integras diversorum poesis generum aetates complectitur ¹¹). — At ne quis mihi objiciat, Aristotelem fortasse

¹⁰) De N. D. 1, 38. ex libro haud dubie, quem *de poetis* scripsit, vid. supra. Interpretationem, quam proposuit Hanouius (disq. metaph. p. 337.): "vixisse quidem Orpheum, sed non poetam fuisse" ne patitur quidem lingua Latina. Tum enim Cicconi dicendum fuisset: "Orpheum docet Aristoteles numquam fuisse poetam". — Dionysius (ap. Suid. v. Ὀρφεύς) contendit, Orpheum Odrysium, *epicum poetam*, numquam fuisse; recte: et ita Hanouius quoque (p. 350.) Aristotelem intellexit (cf. Bibl. Crit. Amstel. T. 2, 2. p. 82.). Perperam cepit hunc locum Huetius (dem. ev. 4, 8, 19. v. Tiedemann. pr. Gr. phil. p. 6.). — Quem Aristotelis locum (de anima 1, 5. p. 485. b. Casaub.) Davisius et Hanouius (p. 335.) Cicconem respexisse dicunt, is perperam allatus est: "Τούτο δὲ πικρὸν καὶ ὁ ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς καλούμενος ἔχει λόγος· φησὶ γὰρ τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσεῖναι ἀναπνεύοντων φερόμενην ὅπῃ τῶν ἀνθρώπων".

¹¹) Similiter Boettigerus (in Wielandi Mus. Att. T. 1, 2. p. 290. 332.), et Huellmannus (Gr. hist. init. p. 47.). Nulla opus est etymologia, qua Orpheum nomen *collectivum* esse demonstretur; vana sunt ejusmodi conamina; v. supra p. 10. Quam Hermannus nuper rationem iniiit, ut totius antiquitatis fidem historicam labefactaret, omnesque fabulosae aetatis homines etymologiis, ex ipsa Graeca lingua petitis, de medio tolleret (*de mythologia Graecorum antiquissima; de Graecae historiae primordiis; Epistolae ad Hermann.* p. 13.), totamque Iliadem et Odysseam meram allegoriam invito Homero, esse demonstraret (Ep. p. 19 sq. 68. Cr. p. 122.), eam ludibundus suscepit. — Nomen Orphei unde derivandum sit, jam invenerunt Graeculi; significat *Suaviloquus* (ὤρεϊα φωνή. Fulgent. 9, 10. p. 730. Stav. Creuzer. Symb. T. 3. p. 212. (225.)). De qua puerili derivatione quid Hermannus statuatur, ignoro. *Orbum* vel *Noctiferum*, *Tenebri-*

una cum Orphei nomine narrationes etiam de poesi, quae ante Homerum floruerit, fictas censuisse; hic statim verbo dicamus, quod infra demonstraturi sumus, eundem Aristotelem antiquissimorum interdum poetarum, quos subinde theologos vocat, sententias ab Homericis et Hesiodeis notionibus diserte distinguere ¹²). Tantum igitur abest, ut magni illius philo-

ferum, Tenebrionem (τενέριον, τενοφίον), extorquere poteris e vocibus ἑφές, ἑφάνης, ἑφονες, ἑφον. Illud scilicet convenit ei, qui uxore orbatus est; hoc mysteriorum, tenebris involutorum, auctori!! Expectatur adhuc, qui viros ἱστορικότητας simili modo e rerum natura expellat; Mulcivirum dico (τέρπανδρον), Militosmadum (μειστόμαδον), Populeminum (ῥιστομήμον), Prudentoclytum (εὐφροκλῆα), Populovalum (Δημοβάλον), Sumnum (ῥιστοσίλον), innumerosque alios. — Kannii *Asinoloquium* Palaestinum, purum putum, sed improbum jocum (Orpheh. Urkunden p. 91. 151. 108. 274. 389. 405. 674. 681. Pantheum p. 120. 240.), non tam serio hic moramur, ut Creuzerus lecit (Symbol. T. 3. p. 212. (225.)); neque curamus omnem istam asinorum aliarumque bestiarum catervam, quam idem Kannius ex tota antiquitate in unum aridum campum compulit; e. c. Olenem, ursum (Urkund. p. 673.); Philammonem, elephantem (Pantheum p. 145. 267.); Thamyrim, asinum (Urkund. p. 666. Pantheum p. 126. 268.); Hesiodum, asinum (Urkund. p. 289.); Phemium, asinum loquentem (Panth. p. 138.); Demodocum, asinum mendicantem (Urkund. p. 683.); Homerum, asinum caecum (Urkund. p. 684. Panth. p. 124. 138. 412.). At sat multi ὄνοι πρὸς λίβαν, ex noto Graecorum proverbio (Diogenian. cent. 7. 33. Suid. v. Erasmus in: *Asinus ad Iyram*; Schweigh. ad Athen. T. 4. p. 593.). Exosos habebant asinos omnes omnium aetatum et Graeci (Aelian. de nat. anim. 10. 28. Hug. de mytho p. 233.), et Aegyptii (Paus. 10. 29. Plin. H. N. 35. 2. Horapollo 1. 23. p. 40. Pauw. J. Lydus de menss. p. 107.). ὄνος ἔχει μυστήρια (Phot. Lex. p. 245. Schol. ad Aristoph. Ran. 159. Suid. T. 2. p. 698.). Pulchre tamen sibi placet Creuzerus (Commentt. Herodd. p. 252-270. 278. 282-285.) in asellorum patrocinio suscipiendo. — Caeterum Sickleri quoque *medicus* Hebraeus ab Orpheo averruncandus est (Hymn. in Cer. p. 63.).

¹²) Vid. interim Bouterweckium, de pr. philos. Gr. decr. phys. in Commentt. recentt. Societ. Gotting. T. 2. p. 5. 6. et Creuzer. Symbol. T. 3. p. 142. (155.). Quid? quod Aristoteles clarissimis verbis declarat, fuisse ante Homerum poetas, de art. poet. c. 4.: τῶν μὲν δὲ πρὸ Ὀμήρου εὐδαιμόνων ἔχοντων εἰπεῖν τοιούτων ποιήματα εἰκός ἐστι εἶναι πολλοὺς. Fortasse etiam (nam omnia hic nostrae relictas sunt conjecturae). eodem sensu Orpheum e poetarum numero eiecit Aristoteles, quo negat, Chaeremonem esse poetam appellandum, quia ejus Hippocentaurus non sit, nisi mixta ex omnibus metris rhapsodia; et quia negat, poetas esse dicendos, qui elegorum et epicorum fictores secundum

sophi auctoritas nostrae sententiae obstet, ut eam egregie confirmet. Nihil hic moramur recentiores de Orphicae poesis aetate sententias, quae e veterum locis male intellectis profluxerunt ¹³).

Quae quum ita sint, nemo veterum, cujus auctoritas aliquid apud nos valet, negavit, Orphicam poesin ante aetatem Homericam in Graecia floruisse.

XV.

Quo anno Orphicae poesis auctor natus sit, scire hodie omnino non licet: nec multum interest: quare sollicitas ejus rei disquisitiones et suspiciones tam vanas judicamus quam inutiles; tantumque abest, ut Fredericum Creuzerum veros Orpheo natales assignasse existimemus, ut ne

 seculum

metrum, non secundum imitationem vocentur. Quapropter etiam praeter metrum Homero et Empedocli nihil esse commune sciscit (de art. p. c. 1.). Sed tum Cicero-
 nem hanc Aristotelis mentem male cepisse statuendum foret. Ipse quidem Cicero non putavit, Orpheum poetam non fuisse (v. de N. D. 1, 15. 3, 18.).

¹³) Sic mysteriorum apud Graecos originem qui in posterioribus Homero temporibus quaerunt, Orpheum e summa antiquitate sua ad Homericam usque aetatem detrudere ausi sunt (ut Ottofr. Mueller. Orchom. p. 454.). Cui conjecturae, ut haberet, quo niteretur, fulcrum aliquod e loco Aeliani (14, 21. cf. Eustath. ad Il. T. 2. p. 9. Polit. p. 4. Rom.) petitum est, ubi haec verba leguntur: ὅτι Συναγῆς τις ἔβλεπε ποιητὸς κατ' Ὀρφεία καὶ Μουσαίων, ὡς λέγεται τὴν Τρωϊκὴν πόλιν πρῶτος ἔχει. Omnes, praeceunte Fabricio (Bibl. Gr. T. 1. p. 291.), exponunt: "iisdem, quibus Orpheus et Musaeus, temporibus" (Passow. etiam Musae. p. 25. 90.). At grammatica Graeca misere vapulat. Tunc enim scribendum fuisset Aeliano κατ' Ὀρφείας καὶ Μουσαίων, sive κατ' Ὀρφεία (ut grammat. ap. Becker. p. 783, 11.: ὅτι καὶ Μουσαίων εὐρετὴν λέγουσι τὴν Μυτίνους καὶ Στεφάνου, κατ' Ὀρφεία γενόμενον). — Ut sexcenties poetae Homero posteriores οἱ μετ' Ὀμήρου, sive οἱ νεώτεροι appellantur (in schol. ad Hom. v. Wolf. Prolegg. CLXXXII. CCLXVI. cf. Athen. 12. p. 512. c. Schol. ad Apoll. Rh. 1, 558: Weichert. p. 141.); ita qui seculis, inter Orphei et Homeri aetatem interjectis, vixerunt, audiunt οἱ μετ' Ὀρφείας; vel, incluso Orpheo, οἱ μετ' Ὀμήρου (Aristot. de poet. 4. Suid. εὐμαλπος). — Neque Tzetzae instabilis auctoritas isti sententiae favet (apud Hermann. Praefat. ad Orph. p. xxiii.), qui Troiani belli temporibus superstitem fuisse Orpheum e loco aliquo Lithicorum collegit.

seculum quidem, quo vixerit, certo ab eo definitum esse persuasum habeamus ¹⁴). Sanctum illud Orphei nomen, seu id uni debetur, seu plures comprehendit, communis antiquitatis consensus ad seculum, quod Trojani belli initio praecessit, retulit ¹⁵). Cui sententiae quum nihil umquam oppositum sit, quod de ejus veritate quidquam detrahere queat, nihil in promptu video causae, cur ab ea discedamus. Sed et ipsius belli Trojani accuratior certiorque definitio quum veteres tum recentiores sollicitos tenuit, et ad desperationem propemodum adduxit. Duplicem in primis ra-

¹⁴) Symbol. T. 2. p. 136. (129.) Orpheum natum esse prodit 1354. a. Ch. n. — T. 3. p. 155. (168.) scholam Orphicam jam ante annum 1549. floruisse dicit. — T. 3. p. 141. (153.) Bacchi cultum a Melampode in Graeciam illatum affirmat 1350. — Dionys. II. p. 232. Melampodem duodecim annis ante Orpheum natum esse memorat; Melampodis vero natales incidisse in 1368.; ergo Orpheus natus est 1380. — Quo teneam vultus mutantem Protea nodo? — Marmor Parium ex certa Chandleri conjectura (p. 22.) Orphicorum carminum florem ponit 1399: *Ἄφ' οὗ [Ὀρφεὺς τὸν] αἰεὶ ποιεῖν ἔ[σ]θ[η]ς, καὶς τε ἀρπύγην, καὶ ἀμφότερος ζήτησεν, καὶ τ[ὴν] αἰεὶ κατάβατον καὶ μύ[θη]ν[ε]* τὸν ὑποδείξαντον τὸν κέρπον ἐν ΧΗΑΔΔΠ, βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Ἐρεχθίδου. ep. 14, 26. Lami in Op. Meursii T. 2. p. 547. cf. Passow. Musae. p. 25. Sickler. hym. in Cer. p. 64. — Fontes, unde illius chronologiae auctor hauserit, ejusque aetas si certius constaret, certiora quoque de Orpheo pronuntiare liceret. Ex Apollodoro hausisse, et 264 an. Ch. vixisse, conjectit olim Gillies. (hist. Gr. T. 1. p. 4. ed. Bas. cf. Larcher. Herodot. T. 7. p. 370.); miro profecto errore. — Nulla hac in re fides esse Clementi Alex. potest, qui (Str. 1. p. 321. 323. Sylb.) Orpheum Acrisii et Cecropis temporibus vixisse prodit (v. Barrium, Mém. de l'Acad. T. 16. p. 17. Freretum, T. 23. p. 251.); nec Tzetzae (Chil. 12. h. 399. cf. Euseb. p. ev. 10, 4. p. 469.), qui eundem Herculi aequalem facit, et 100 annos ante bellum Trojanum ponit: nec genealogia (v. supra p. 25.) quidquam probat, quoniam admodum dubia est; nec Colchica expeditio aliquid facit, quoniam Orpheus non fuit Argonauta (v. p. 12.). — Hic omnia nobis incerta sunt; certissima Creuzero. Summam Meinersius prodit modestiam, qua nihil eorum, quae ultra HomERICA tempora sita sint, se scire ingenue confitetur (Commentt. Soc. Gotting. T. 16. p. 217.): "Ego quidem, inquit, numquam tantum mihi sumam, ut, non dico annum, sed seculum, quo res Graecorum antiquissimae acciderunt, definire ausim". Idem verbis Gallicis declarat Depuis (origo omn. cult. T. 2. P. 2. p. 280.).

¹⁵) Vid. quae Lambecius p. 168. Tiedemann. p. 11. et Prideaux ad Mar. Ar. p. 107. 198. laudant.

tionem inierunt Graeci, ut aliquam saltem temporum, initio olympiadum superiorum, sibi compararent notitiam; secundum genealogias et aetates, et secundum catalogos, quibus regum nomina perscripta erant: illam Herodotus plerumque sequutus est et Thucydides; hanc Apollodorus et Eratosthenes ¹⁶⁾; utrique satis constanter in hac re versati sunt: at constantius tamen Eratosthenes. Utrorumque rationes centum fere annos differunt. Herodotus Trojanum bellum ad 1280-1270. referre videtur ¹⁷⁾; Eratosthenes ad 1184. ¹⁸⁾. Ab hoc temporis momento certius constituto et superiorum et sequentium temporum accuratio definitio tota pendebat. Sic constans fere antiquitatis erat sententia, Heraclidarum reditum octoginta annos Trojanam expeditionem subsequutum esse ¹⁹⁾; sed ex Hero-

¹⁶⁾ Plutarch. Lycurg. c. 1. Diodor. 1, 5. Mueller. Dor. T. 1. p. 132. Larcher. Herodot. T. 7. p. 6. 352. Eratosthenis vestigia legerunt plerique, ut Diodorus, Dionysius Halicarnassensis, Eusebius; recentiorum agmen ab hac parte ducit Petavius. — Eratosthenes ultra Trojana tempora progressus non est. Scym. Ch. Perieg. 22. Clem. Alex. 1. p. 402.

¹⁷⁾ Thucydidem Trojae excidium ad 1270. vel 1283. retulisse vulgata opinio est Frereti (Defens. chronol. p. 69. 70. Mém. de l'Acad. T. 5. p. 287.), et Larcherii (Herod. T. 7. p. 362. 364.). Uterque laudat Thucyd. 5, 112.; mira profecto veterum locos in quamcunque partem detorquendi libidine, haud infrequente apud istos. — Ab Herodoti et Eratosthenis rationibus discedit Marin. Par. ep. 25., quod reditum Graecorum a Troja 1209. ponit; non multum abest Dicaearchus, qui eundem refert ad 1212. (Marshall. Chron. canon. p. 238.); uterque Atheniensium chronologiam fortasse sequutus est. Timaeum probabile est Trojae excidium retulisse ad 1193; Aretem ad 1190 (Voss. hist. Gr. p. 330.); Georgiam ad 1170. (Syncell. p. 172.); Sosibium ad 1171. (Larcher. p. 376.); Solinum ad 1185. (v. Polyhist. c. 1.). Ab his plane diversae erant rationes Duridis (1335.) et Trasylli (1302.); v. Voss. hist. Gr. p. 97. Freret. Defens. chronol. p. 73.

¹⁸⁾ Ita Dionys. Hal. 1, 74. p. 59. Sed Clemens Alex. 1. p. 402. affert annum 1183. cf. Larcher. p. 375. Reiz. Praef. ad Herod. p. xxvi. Lips., qui secundum Clem. Alex. Str. 1. p. 335. annum 1180. omnino affert; et Weichert. de Apoll. Rh. p. 130. Schubarth. de Homero, p. 227.

¹⁹⁾ Thucyd. 1, 12. ibiq. schol. Eratosth. ap. Clem. Alex. Str. 1. p. 402. Apollod. ap. Diod. 1, 5. Euseb. et Syncell. p. 194. Vellej. Pat. 1, 11.

doti rationibus is referendus esset ad 1190: Eratosthenes eundem retulit ad 1104. ²⁰). Colchica expeditio Trojani belli initio praecessit quinquaginta annos; non amplius ²¹).

Quantum temporis spatium inter Ilii excidium et Homeri aetatem intercesserit, in vulgari omnium seculorum dubitatione, Herodoti, antiquissimi auctoris, testimonio, quodammodo potest constitui. Is enim Hesiodum atque Homerum quadringentos annos se antiquiores esse dicit. — Secundum Pamphilam quinquaginta tres annos natus erat Herodotus, quum bellum Peloponnesiacum exardescere coepisset ²²). Hoc vero bellum ex veterum historicorum relatione, quam Petavius optime cepit, exortum est olympiadis 86 anno 2 (id est 431. a. Ch.): itaque Herodotum natum esse oportet olympiadis 74 anno 4; 484. ante Chr. ²³). Si hinc in superiora tempora recedamus, Hesiodi, et Homeri aetas ab historiae

²⁰) Diversae aliorum sententiae enumerarunt saltem, sed non sine erroribus, Frezet. Defens. chron. p. 69-74. Larcher. p. 380-394.

²¹) Herodot. 1, 3.: *ἑξήκοντα γὰρ μὲν τὰ πρότερα*; quae verba Larcherius de duabus integris aetatibus accipit, *ἑξήκοντα* interpretationem, vide apud Mueller. (Orthom. p. 308.), qui diuppidiorum etiam fontem indicavit, apud Homerum II. 22, 747. — Octoginta vel centum annorum intervallum vulgo statutus (v. ap. Weichert. p. 430.); sed perperam. — Libenter hic mittimus fallaces Franco-gallorum conclusationulas, ut Levesqui (Etudes de l'histoire T. 2. p. 113 sq.), Choissul Gouffier (Recherch. sur l'orig. du Bosphore de Thrace, in Mémoires de l'Inst. Roy. T. 2. p. 484 a. 1815), Larcherii Herod. T. 7. p. 35-350-577. et Raoul-Rochette (hist. des colonies Gr. T. 2. p. 197.), Boubier. Recherch. sur Herod. p. 126. — Poetico Apollonii Rhodii errore deceptus Quirinij Cardinalis (Primordia Corcyrae p. 49-50.) et Troianam et Colchicam expeditionem ad unum idemque tempus compressit.

²²) Plinius H. N. 15, 23. Gellius N. A. 15, 23.

²³) Schweighaeus. Herodot. T. 1. p. xviii. Thiersch. de Hesiodo, p. 5. — Freretius (Chronol. Defens. p. 14. Mém. de l'Acad. T. 5. p. 286. T. 19. p. 593. 594. cf. Larcher. Herod. T. 7. p. 360 sq.) duos annos Herodoto errabundus subtrahit; Groddeckius (Hist. Gr. litter. elem. 46. p. 82 sq.; quem temere sequitur Schubarth. p. 267.) totidem et amplius benignus addidit.

patre ponitur 884. Ergo quatuor fere seculorum spatium a Troja eversa ad Homeri aetatem ex Herodoti rationibus effluxit ²⁴). Quod autem Herodotus caute addit καὶ οὐ πλείοσι, inde jure mihi videor colligere, multos olim fuisse, qui Homeri aetatem Trojanis temporibus multo propius ad-moverent; quorum sententiae haud obscurum est historiae patrem obloqui. Quam vellemus, ut apposuisset argumenta! Serio-rem quidem aetatem poetis illis assignasse nobis videtur, utpote quos Lycurgo et Iphito aequales faciat ²⁵); sed ita fortasse sensit, ut epicam poesin eo tempore adhuc floruisse statueret, omisso priorum aetatum flore. Fortasse ratio quoque

²⁴) Ignota mihi est ratio Mansonis (Supplem. ad Sulzer. T.3. p.50.), qui Hesiodi Homerique aetatem ab Herodoto ad 960 relatam esse opinatur. Perperam haud dubie. Quatuor annos a vero aberat. Freret. Mém. T.19. p.593. 594. Miram hujus viri inconstantiam deprehendes, collatis illis, quae in Defens. chronolog. p.14. dixit. Multo longius, quam Freretus, a vero recessit Gillies. (Hist. Gr. T.1. p.250. ed. Bas.). — Caeterum Fr. Thierschius mirum in modum sibi ipse contradixit. Homeri enim aetatem ex Herodoti rationibus refert ad 884. (p.5.); eadem vero aetate superior est Hesiodus (p.21.); nihilosecius tamen Hesiodus aliquot seculis Homerum subsequitur (p.20.)!!

²⁵) Ne Lycurgi quidem aetas certa est. Eratosthenes, quem hodie plerumque sequimur, 108 annos ante primam olympiadem istam ponit, i. e. 884. (Clem. Alex. Str.1. p.336. Diodor. de virtut. et vit. p.547. Vales.); paulo serius Thucyd. 1, 18.; multo serius Dieuchidas (ap. Plutarch. Lycurg. c.2. Solin. 16. Strabo 10. p.481.); Xenophon tandem (respubl. Lacedaem. 10. v. Plutarch. Lyc. c.1.) ad reditum Heraclidarum retulit. Inter primam Olympiadem et Heraclidarum reditum intercesserant ex Eratosthenis et Apollodori rationibus 327. vel 328 anni (apud Clem. Alex. Str.1. p.336. Diodor. 1, 5. Euseb. p.20. Scal. Censorin. de D. N. 21. Tatian. adv. Gr. p.174.). De omnibus his vid. Petav. Uranolog., Dodwell. de cyclis. 3. p.153., Riccioli. chron. reform. p.170., Marsham. chronol. can. p.488 sq., Freret. defens. chronol. p.163-195., Ottofr. Mueller. Dor. T.1. p.132. — De Homero et Lycurgo aequalibus plura prodiderat Ephorus, qui utriusque colloqui in insula Chio mentionem fecit (ap. Strabo. 10. p.738. Meier-Marx Fr. p.168. Plutarch. Lyc. c.3. cf. Clavier. pr. Gr. temp. T.2. p.110. 130.); qua in re Apollodorus eum sequutus est (ap. Tertian. adv. Gr. p.174. Clem. Alex. Str. 1. p.327. 309. Paus. 3, 2, 4. Heyne Apollod. Fr. T.1. p.411. Marsham. p.437. Dodwell. 3. p.153. Mueller. Dor. T.1. p.132.).

eum fefellit. Ex vulgari Herodoti interpretatione si res accidisset, Lycurgus vivo Homero poesin epicam ex Jonia in Peloponesum intulisset. Quod quum nonnisi per rhapsodos fieri potuerit (nam de carminum ἀπογραφῆς, quas legislator sibi conficiendas curasse olim creditus est, hodie cogitabunt vel duo vel nemo), ille, cujus maxima fuit auctoritas, haud dubie ipsum pauperem Homērum, melioribus propositis conditionibus, commovere studuisset, ut secum proficisceretur in Peloponesum, et divina sua carmina divino ore Doriensibus occineret.

XVI.

Verumtamen inconcinnum esse videtur, eandem aetatem et Homero et Lycurgo assignare; etsi nuper inventus est ²⁶⁾, qui Herodoti rationem verissimam pronuntiaverit, et ita accipiendam docuerit, ut auctor non de Homeri *persona* loquutus sit, sed de totius epicae poesis aetate et flore. Vel sic tamen non omni erroris culpa vacat. Certis enim rationibus et argumentis evinci potest, idem poesis genus uno saltem seculo antiquius esse, et in Asia minori floruisse; quamvis aliis, quam Homero, auctoribus. Proinde minus culpandus foret Herodotus, si unius Homeri aetatem ad illud tempus retulisset, quam si omnem poesin epicam in tam exigui spatii angustias compressisset. Non licet igitur cum doctissimo illo viro notiones, quas hodie demum post Fr. Aug. Wolfii acumen de auctoribus Homericorum carminum, diversis temporibus cantatorum, concepimus, jam Herodoto subjicere. Is, quum illa scriberet, solam divini Homeri *personam* in animo habuit; de epicae poesis aetatibus nullo modo cogitavit ²⁷⁾.

²⁶⁾ Fr. Thierschius in disert. de Hesiodo p. 5. (Commentt. Acad. Monacens. 1813.).

²⁷⁾ Caeterum alii alio modo Herodoto succurrere voluerunt, annorum numerum 400 in codd. mss. corruptum esse existimantes, mutandumque ad libitum. Qui quan-

Sed non solum Herodotus, ut jam diximus, in illa aetate constituenda versatus est: quum ante tum post eum multi in eodem argumento elaborarunt ²⁸). Serius vero, quum nihil hic profici posse intellexissent, omnes de hac re institutas quaestiones in ridiculum detorquere coeperunt ²⁹).

topere se rudes in antiquitate profiteantur, incurrit in oculos. Etenim, ne quid de plurimorum meliorumque codicum consensu dicam, jam ipsi veteres eundem numerum, ac nos, apud Herodotum suum legerunt; vid. Athenagor. Apolog. c. 14. et Cyrill. in Julian. 3. p. 3. 7. — Memoratu digna est diversitas, quam Creuzerus e codice Palatino (de quo vid. eundem Creuzer. Meletem. 1. p. 98.) nuper enotavit (Commentt. Herodott. p. 428. 446.): *ὅτι ἡρώδης καὶ θυμῶς πρὸ μ' ἐτῶν γιγνόμενος τοῦ ἱστορικοῦ τούτου*. Alio loco: *ὅτι πρὸ φ' ἐτῶν τοῦ ἡροδότου ἦν θυμῶς ὁ ποιητής*. ἄλλοι δὲ πρὸ υ' φασί· πρὸ δὲ τοῦ ἐμήρου ε' ἔτη δ' ἑτάμης πάλαιμας. — Idem codex fol. rect. 34. in fine; *ὅτι μετὰ τὰς πρώτας παρῆλθον μέχρι τῆς ἀλεξάνδρου βασιλείας ἔτη υ' ἕγχετα· μέχρι δὲ τοῦ ἡροδότου ἔτη φ'.* — ὁ δὲ θυμῶς μὲν τῶν πρώτων ἔτη ε' πρότερος δὲ ἡρώδης, ἔτη υ'.

²⁸) Vid. Paus. 9. 80. Fuere, qui Homerum ad Iouicam migrationem referrent (140-180. p. Troj. capt.), ut Philochorus (ap. Tatian. adv. Gr. 38. p. 166. ed. Col. Euseb. pr. ex. 10, 11. p. 490. a. Vig. Syncell. chr. p. 180. d.; erravit Euseb. chron. can. p. 132. Scal. Clem. Alex. Str. 1. p. 326. Sylb.; cf. Bayer. de Hyperboreis in Commentt. Petropol. T. xi. p. 338., Meier-Marx. Eph. Fr. p. 79 sq., Siebelis. p. 35 sq. Voss. de poet. Gr. 2. T. 3. 2. p. 190. sq.), et Aristarchus (Procli vit. Hom. in bibl. vet. ant. et litt. ed. Heeren. p. 10. inedit.: *τοῖς δὲ ῥαβδῶσις αὐτὸν οἱ μὲν πρὸ τὸν ἀρίσταρχον φασὶ γενέσθαι κατὰ τὴν τῆς ἰωνίας ἀποικίαν, ἥτις ὕστεραι τῆς τῶν ἡρακλειδῶν καθέδου ἐτῶν ἐξήκοντα*). Crates vero ad Trojana usque tempora retrusit (Procli. vit. Hom. 1. l. Tatian. adv. Gr. 38. grammat. ap. Wassenb. p. 2.). Herodoti rationibus paulo propius is accedit, quem scholiasta Juvenalis sequitur (7, 29.), ad 260. p. T. c. eum referens; vid. etiam Vellej. Pat. 1, 5. Mar. Par. 45. — Cratetem sequitur Gillies (hist. Gr. T. 1. p. 125. 250. ed. Bas.), quamvis incertus; alios vid. ap. Heynium ad Hom. T. 8. p. 825. — Recentiores, ut curiosius Homeri Hesiodique aetatem definirent, astronomiae quoque historiam in auxilium vocarunt, ut Robinsonus (diss. de Hesiodo p. lxx ed. Loesn.), et Pfaffius (de ortu et ocaasu siderum p. 30 sq.). Sed frustra.

²⁹) Senec. epistol. 88. T. 1. p. 304. ed. Patav. Ac omne profecto hoc chronologiae genus conjecturale est; multaque in eo Graecorum arbitrio erant relicta. Ne sequentia quidem tempora usque ad Pisiatridarum tyrannidem, quibus praecelsissima quaeque Graeci ingenii monumenta prodierunt, chronologorum conjecturis est ab omni parte crepta. Clarior lux Graecae historiae affulsit inde ab Ol. 56., quum expe-

Utut autem se habeat res, nos ex doctissimorum virorum sententia Homericorum carminum aetatem ad medium seculum decimum referendam esse censemus ³⁰). Proinde Orphicam poesin, cujus primordia in seculum decimum tertium inciderunt, sequente aevo exultam esse oportet.

Carmen epicum in Asia minori, in primis in Jonia, oriri omnino non potuisse, sed ejus originem in Graecia quaerendam esse, ipse Homerus certissimis rationibus et argumentis nobis jamdudum persuadere potuisset, nisi et tacitae et argutae cogitationes quorundam secus sentientium, qui inveteratas et paene obsoletas opiniones non facile sibi eripi patiuntur nimis adhuc extimescerentur. At nos certissimum putamus, ipsam aetatem Heroicam magnum epicorum carminum proventum tulisse; eandemque sententiam in posterum quoque et tenebimus et defendemus. Thamyrim, Phemium, Demodocum, quorum aetas ad belli Trojani tempora assurgit, epicos fuisse poetas, neque inania tantum Homerici ingenii simulacra, ecquis negaverit ³¹)? Hoc ne ii quidem inter veteres ausi sunt,

ditior scribendi usus vulgari coepisset (cf. Mueller. Dor. 1. p. 129.). Mox genealogiae condebantur, veterum poetarum carminibus adhibitis; aliquid saltem chronologiae adnunculum. v. Goeller. de situ et orig. Syracus. p. 196., Meier-Marx Eph. Fr. p. 74.

³⁰) Wolf. Prolegg. p. xxii. Heeren. Ideen. T. 3. P. 1. p. 167. (164.). Quae argumenta nuper contra prolata sunt a Schubarthio, et qui huic pedissequus currit, censore in J. A. L. Z. 1823. p. 371-380., ea quum ex nihilo derivata sunt, in nihilum redire jubebimus.

³¹) Vati honorificum munus Agamemnon, ad Trojam profecturus, mandaverat, ut uxorem tueretur, Od. 3, 267. — *Ἀνδρῶν ἀνδρῶν* in Hectoris funere memorantur Il. 24, 720. — Lini carmen vindemiatibus occinitur a pnero Il. 18, 570. Alius *Ἀνδρῶν* apud Melampodum est; et Thamyris apud Eurytum in Oechalia, Il. 2, 595. De Melampode incertum est, num poeta fuerit, nec ne; apud Homerum certe (Od. 15, 223.) nihil legitur. Multa hac in re omisit, multa perperam tradidit Gellius. Gr. hist. T. 1. p. 250. Bae.

qui Homerum, caecum illum senem et perpetuum peregrinatorem, unum uberrimum et perennem omnis poësis fontem habere consueverant,

ἐξ οὐπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα,
καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρεῖά τε μακρὰ νάουσιν.

Attamen hi aliud, multo gravius, peccarunt. Ex caeco enim Homeri nomine caecum senem derivabant, quem ex Jonia in Graeciam aliasque regiones mitterent, ut omnium rerum terrarumque, quas tam accurata et tam miranda diligentia describit, et quae nonnisi clarissimo oculorum lumine observari poterant, cognitionem sibi caecus compararet ³²). Atqui eratne adhuc, quo tempore vixisse fertur Homerus, illa, quam describit, rerum facies et conditio? Minime vero. Ea jamdudum mutata erat; devastata a Doriensibus Peloponesus: periit aristocratica potestas; perierunt regiae Atridarum, Nestoris, aliorumque: actum erat de splendore Achaeorum, qui e sedibus suis expulsi partim in exteras terras emigraverant, partim

³²) Schol. Venet. ad Il. 2. 494. Strabo 1. p. 62. a. c. etc. Epicos poetas omnia clarissima oculorum acie perlustrasse et versibus decantasse, sciunt, qui Homerum suum triverint. Itaque Lessingius consilium olim ceperat (Op. Om. T. 10. p. 14.), clarissima face, qua Homerus res conspicuas collustrat, caecitatem ab eodem poeta averruncandi. — Sed post Lessingium Homerus nactus est, qui caecitatis patrocinium susciperet, Zoëgam (Dissertt. p. 314 sq.). Causas satis probabiles, cur plerique antiquitatis vates, Demodocus, Thamyris, Tiresias, Phineus, a veteribus caeci dicti fuerint, affert Fr. Schlegel. (Gr. poes. hist. p. 49.), et Kanne (Mythol. Gr. p. LVIII sq.). — Quae Ulysses de Demodoco celebrat, possunt etiam in Homerum transferri (Od. 8. 487-491.). — Interdum apud Homerum loca occurrunt, quae ab eodem poeta profecta esse vix credibile est (Heyne de myth. poet. nat. in Commentt. Gotting. T. 14. p. 152. Kanne Mythol. Gr. p. 169 etc.); tum duplex statuendus est Homerus, quorum alter, verus Ὅμηρος, alterum non vidit, e. c. Il. 1. 590. et Il. 18. 394. — Caeterum mirandam illam diligentiam, qua Homerus regiones populosque describit, omnes omnium aetatum historici observarunt, inde a Strabone ad Guillelmum Gellium: *the geography and antiquities of Ithaca*. London. 1809. 4. — cf. Thiersch. de Hesiodo p. 41-43. Hinc factum est, ut quisvis populus, quem tam accurate descripsit, eum sibi civem vindicare studeret.

partim a Doriensibus victi ad Helotarum servilem conditionem delapsi erant ³³). Atque omnium harum insignium mutationum ne minimum quidem vestigium apud Homerum comparet: ubique contra splendidae heroicae aetatis suavissima descriptio. Mira profecto omnium rerum repugnantia; clarissima Homeri caecitas, et innumera facta itinera, ut videret, quae jamdudum periissent; istam tamen nonnisi veterum, adde etiam recentiorum, caeca *ἀκροία* non animadvertit.

Una tantum in his obscuris antiquitatis regionibus via lucet, qua nos expedire licet. *Quae carmina jam diu ante Homericam aetatem, priusquam Dorienses in Peloponesum irrupissent, heroica aetate adhuc florente, in ipsa Graecia decantata erant, ea cum Achaeorum colonis ad Asiae litora transmigrarunt.* Coloniae illis efflorescentibus effloruit iterum poesis epica, quae deinde sub Homeri nomine summum perfectionis fastigium nacta est ³⁴). Hanc conjecturam sollers quaedam observatio omnium Graeci ingenii graduum et successuum, non rapidorum illorum, sed certis legibus inter se nexorum, ut alius alium praemuniat, et ex superiore et proximo intelligi queat, qui deinceps sequuturus sit, confirmat; confirmat etiam obscura quaedam fama, quae Homerum Jonicae migrationi interfuisse prodit ³⁵). Sed videndum est, ne eadem conjectura abutamur, id quod Friderico Thierschio nuper accidit, qui epicae poesis

³³) Theopompus ap. Athen. 6. p. 265. b. c. p. 272. a. Philippus Theaengelensis ap. Athen. 6. p. 271. b. cf. Schol. ad Theocr. 16, 35. Steph. Byz. v. Ἑλῶς; Heeren. Ideen. T. 3. P. 1. p. 62. (60.).

³⁴) Haec nunc quidem vix attingi a nobis possunt; vide interim Heeren. Ideen. T. 3. P. 1. p. 164. (161.). Ouofr. Mueller. Orchom. p. 388. 389. Fr. Thiersch. de Hesiodo p. 40 - 43.

³⁵) Bayer. de Hyperboreis in Commentt. Petropol. T. XI. p. 338. His tamen epicae poesis transitus magis spectat ad Achaeos, quibus Aeolica colonia maximam partem constabat; ad Jones, praeter alios multos, Aristarchus enim retulit.

originem per aliquot seculorum spatium veloci pede persequutus est; eamque invenit ante aetatem heroicam inter cascos Pelasgorum greges, Dodonae et Delphis³⁶⁾. Quibus vero oraculis quam nihil antiquius noverint

³⁶⁾ De Hes. p. 36. 37.-40. Delphicum oraculum a Pelasgis esse conditum inepta est ejusdem Thierschii suspitio. Nec Strabo (9. p. 616. c.); nec Pausanias (10, 5, 4.) quidquam produnt Pelasgici. Illius quidem locus ne pertinet quidem ad Delphos, sed ad Dodonam, quam idem Strabo, auctore Ephoro, *Πελασγῶν Ὀρεῖον* vocat (Meier-Marx p. 129. 156. Strab. 7. p. 504.). Utriusque oraculi, Hellenici et Pelasgici, diversitatem jam bene demonstravit Zoëga de Obelis. p. 233-235. Dissertt. p. 286 sq. Heeren. Ideen. T. 3, 1. p. 113. (109.) T. 2. p. 462. — Delphicum oraculum conditum est a Doriensibus, qui, e regionibus, Peneo et Olympo adjacentibus, oriundi, in Cretam olim, indeque Pythonem profecti sunt; Ottofr. Mueller. Dor. 1. p. 202-212. Orchom. p. 147. 385. Aeginet. p. 154. De ejusdem oraculi incrementis, Tellure, Themide, Phoebe, et Apolline, praesidibus, v. Boettiger. Praelectt. mythol. p. 31. Payne Knight. Inquiry into the symbol. lang. §. 70. 76. 132. Interpp. ad Hygin. p. 246. ed. Stav. — Mira est veterum inconstantia de oraculi Dodonaei sede vel in Thessalia vel in Epiro quaerenda. Magnam jam diversitatem inter Homerum et Hesiodum deprehendimus; ille ejus sedem vocat *Δωχεῖον*, et in confiniis Penei et Titareii, Thessaliae fluminum, ponit (Il. 2, 750. cf. 16, 233. Od. 14, 327. Mueller. Dor. 1. p. 25.); hic contra *πυλαίον* *ἢ* *ἡλικίον* dicit, et in Hellopia, quae regio ad Acheloum in Epiro sita erat, solet (Philochor. ap. Strab. 7. p. 379. (505.) 470. Tz. Loesner. Hesiod. p. 446. Voss. p. 216. Schol. ad Soph. Trach. 1181. Pindar. Nem. 4, 86. Aesch. Prom. 829. Herod. 2, 56. Siebelis. Fr. Phil. p. 97.). Hinc Ritteri error patet (Vorhalle p. 389.). Aristoteles (Meteorol. 1, 14.), Strabo (7. p. 380.), auctor caruini Sibyllini (3. p. 227. Luc. Holsten. p. 106.), et multi alii, Homerum de Dodonae Epirotica loquutum esse perperam opinati sunt. — Homeri Hesiodique dissensum non tollit utriusque poetae consensus in *τῆλεθι ναῖον* et *ἐν ἑλχετι*; si hunc vocare licet consensum. — Jam Hellenicus (ap. Dionys. Hal. 1, 17.) memoriae prodiderat, Pelasgos e Thessalia pulsos (haud dubie a Boeotis Aeoliis Schol. ad Il. 16, 233. p. 383. ed. Villos. Secus sentit Ottofr. Mueller. Orchom. p. 446.) ad Dodonaeos sibi cognatos se contulisse. Hinc ficta videtur narratio Suidae, Thessalorum historici (ap. Strab. 7. p. 476. Tz.), Philoxeni, Ephori et Cineae (Strab. exc. p. 102. ed. Hudson.), Jovis oraculum e Thessalia in Epirum a Neoptolemo translatum esse (Grönov. Thes. antiq. Gr. T. 7. p. 274. 321. Zoëga de Obelis. p. 234. Ottofr. Mueller. Aegin. p. 159. Ritter. Vorhalle p. 383 sq. Creuzer. Symb. T. 2. p. 473. (378.)). Hinc et veterum et recentiorum sententia de duplici Dodonae orta est (Schol. ad Hom. Il. 16, 233. p. 283. Villos. Steph. Byz. p. 742. ed. Pin. p. 251. 319. Berkhel. Scym. Ch. Perieg. 448. p. 26. ed. Huds. Scyllax.

Graeci, poesis epica quoque omnium antiquissima habenda foret. Ac ita profecto sensit Thierschius, qui usque ad Archilochum nihil nisi epica carmina agnoscere videtur. Verumtamen huic rationi quum ipsa rei natura, tum omnis antiquitas adversatur, quae nihil nobis de sacerdotibus Dodonaeis, jam tunc temporis poesis gnaris, memoriae prodidit. Nam quod *Διὸς ὑπερῆται* vocantur ³⁷⁾, nihil probat; quandoquidem Calchas,

p. 24. Huds. Luc. Holsten. not. et castig. p. 76. Brosses. Mém. de l'Acad. T. 35. p. 93. Clavier. ad Apollod. p. 77 sq. et nuperrime Pouqueville, Voyage dans la Grèce T. 1. Praef. p. xiii sq. p. 94 sq. 137 sq.), a qua nec ego plane alienus sum; nam quid impedit, quo minus oraculi Dodonaei sedes aliquando mutata sit, iis praetertim temporibus, quorum vel nulla vel exigua ad nos pervenit notitia? Poterat sane Dodona in Epiri Thessaliaeque confiniis sita esse, et hac de causa ad utramque regionem referri: poterat etiam, quia idem oraculum universae Graeciae commune erat, modo Molossidj, modo Hellopie, Chaontae, Thesprotiae, Perrhaebiae, Thessalae accenseri. Attamen non video, quomodo hac ratione gravissimus ille Homeri Hesiodique dissensus tollatur. — Unam Dodonam statuere videtur Kanne mythol. Gr. 71. Mueller. Aegin. p. 159. Dor. 1. p. 5. — Quo narratio de Dodona *Hyperborica* pertineat (Etym. M. v. *Δωδωναίος*, Mueller. Dor. 1. p. 272.), parum constat. Dodonam olim vocatam esse Bodonam ab auctore oraculi (Bodon.) Stephanus Byz. refert (p. 235. 251. ed. Berkhel.). Mirum est, quomodo hoc detorserit Ritter. Vorhalle. 31. 381. 390. 393.

³⁷⁾ Il. 16. 233. Achilles Thessalus ita precatur patrium Jovem (de quo v. Val-kenaer. ad Ammon. p. 246. et in Opusc. T. 2. p. 128 sq. Creuzer. Meletem. 1. p. 17.):

Ζεῦ ἦναι Δωδωναίη, Πελαγονίη, τελευτῇ ναιῶν,

Δωδώνης μέδων δρυχευμένη· ἀμφὶ δὲ Σέλλαί.

οὐ ναιῶν' ὑπερῆται ἀνιπτόδες, χαρμαιύναι!

cf. Creuzer. Epist. ad Hermann. p. 132. Hermann. ad Creuz. p. 70. de natura mythol. p. 59. Soph. Trach. 1183. Nihil de Sellis *poetis*, nec apud Homerum, nec apud quemquam alium auctorem. Pelasgorum stirps erant Selli (Heusterhus. ad Lenep. Etym. v. *Σέλλαι*. Schoeneimann. geograph. Hom. p. 69.; sed nihil Tyrrhenici in iis animadvertere potui cum Alexandro Pleur. ap. Schol. Il. p. 383. Villos., et A. W. Schlegelio, cens. Niebuhr. hist. Rom. in annal. Heidelb. 1816. nr. 54.). — *Σέλλαι*, *Σέλλα* (Jovis Dodonaei templum, Hesych. v.), *Σέλλα* (Thesprotiae flumen, Hesych. T. 1. p. 1168. Alb. Eustath. ad Od. 1. 259. p. 54. Bas.), *Σέλλα* (Epiri regio, ubi Dodona sita est; et Euboeae; Philochor. ap. Strab. 7. p. 379. et Hesiod. ibid.), ex vulgari litterae et omissione nihil differunt ab his: *Σέλλαι* (Pindar. ap. Strab. l. l. Fr. Pind. p. 58. Heyn. Apol-

Chryses, Theoclymenus, quos non fuisse poetas certo scimus, eodem nomine et appellari possunt et appellantur. De Delphico oraculo incertior res est, quam ut illico negare audeamus, carminibus ibi vaticinatos esse sacerdotes. Neque ego nullam tribuo huic oraculo vim, quam in epici carminis primordia exercuerit; ut qui probe sciam, versus heroici originem veteres satis constanter inde derivasse ³⁸). Sed haec momenta

Iodori Fr. p. 422. Heyn. Lennep. Etymol. p. 203. Heyne ad Hom. II. 16, 234. et exc. II. T. 7. p. 289. Siebelis. Philochori Fr. p. 97. Verheyk. ad Anton. Lib. p. 27.), ἄλλα, ἡλλήεις, ἡλλοπία (Steph. Byz. v. Ἑλλοπία, χωρίον Εὐβοίας, καὶ αὐτὴ ἡ νῆσος. — ἡλλοπία καὶ ἡ περὶ Δωδώνην χώρα Ἑλλοπία.). Hinc Ἑλλοπία; et Dodona est antiquissima Hellas (Aristot. Meteorol. 1, 14. T. 1. p. 425. Casaub. Marsh. horae Pelasg. p. 53. Meier-Marn. Ephori Fr. p. 124. Heyne ad Hom. T. 8. p. 150. Creuzer. Symbol. T. 4. p. 151. (167.)). — Simili modo et in aliis vocibus ε et additur et omittitur; v. exempla ap. Hemsterhus. ad Lennep. Etymol. Σαλαί. p. 738.; quibus adde μέλις et ἐμείλις (Aeschyl. Pers. 771.); μίλινος et ἐμείλινος (Herod. 7, 170. Paus. 5, 26, 3.); μικρός et ἐμικρός; μέλας et ἐμείλας. Sic voculae sibi, se, salī, antiquiores sunt, quam ἑ, εἰ, ἄλ. Thiersch. de Hes. p. 40.

³⁸) Phemonoë prima Delphis vaticinata esse dicitur hexametro carmine, Pausan. 10, 5, 4. Strab. 9. p. 419. Clem. Alex. 1. p. 323. 334. Sylb. Procl. ap. Phot. 239. p. 521. Hoesch. Euseb. Can. Chron. p. 127. Sc. Eustath. ad Il. p. 4. Rom. Jul. Scaliger de poet. 2, 37. Lil. Gyrald. T. 2. p. 29. f. g. 41. f. 57. f. 61. g. 71. b. Gerh. Voss. de poet. art. 13, 3. Bulenger. de orac. et vat. 1, 6. — Phemonoës versus hi esse feruntur ap. Paus. 10, 6, 3.:

Ἀρχοῦ δὲ βαρὺν ἰδὼν ἔπ' ἄνδρ' αἰθέρος ἰφίκετο
 εἰντὴ Παρνασσῶν· φόνου δὲ κήρυξ ἐνδραῖς
 χιτῶας ἀγματούρας· ἐν δὲ κλίτος εὐπνοῖ· ἡλιδρας
 Phoechi missa manu sternat letalis arundo
 Parnassi vastatorem: tunc caedo piabunt
 Hunc Crates, facti nec fama abolebitur umquam.

Sed jam ante Phemonoen columbae Dodonaeae ita cecinisse dicuntur ap. Paus. 10, 12, 5.:

Ζεὺς ἦν, Ζεὺς ἔστι, Ζεὺς ἔσεται, ὧ μεγάλα Ζεῦ·
 ἂ κἀπτοὺς ἄνθρωποι, δὲ ἀλλήτερον μῦθον γαῖαν.

Hexametri originem alii ad oraculum Delphicum omnino retulerunt, ut Plin. H. N. 7, 56. v. Fabric. B. Gr. T. 1. p. 207. 210. Harl. Ol. Borrich. de poet. p. 7. Fr. Schlegel. hist. Gr. poes. p. 36. Thiersch. de Hes. p. 38. Creuzer. Symbol. T. 1. p. 103. (125.), Ottofr. Mueller. Dor. T. 1. p. 349. Orpheo etiam tribuitur inventi hexametri.

seriora sunt, quam Thierschius opinatur, neque ad rudia et inculta Pelasgorum secula retrudenda. Inventi quidem sunt versus apud Pausaniam, qui Homeri aetatem longe superant, et qui ex iis derivandi sunt temporibus, ubi Tellus et Neptunus mortalibus oracula Delphis edebant, id est, ante Phoeben, Phoebum et Themidem:

*Αὐτίκα δὲ Χθονίη σφετερόν πινυτὸν φάτο μῦθον,
Σὺν δὲ τε Πύρκων ἀμφίπολος κλυτοῦ Ἐννοσιγαίου* ³⁹⁾.

XVII.

Jam vero Orphicum poesis genus Homérico esse antiquius, duplex nobis persuadet ratio. Primum humani ingenii progressus docent, poesin lyricam, et quae huic cognata est, didacticam, apud quemlibet populum prius oriri, quam epicam ⁴⁰⁾. Deinde omnia fere antiquissima poetarum

laus (Antipater Sid. Anthol. Jacobs. II, 40. (3. p. 388.). cf. Gyrald. T. 2. p. 73. c.): quam narrationem Bruckerus (Hist. philos. T. 6. p. 202.) ita ineptissime refert: "*Orpheus carmen heroicum aut primus invenit; aut ad mysteria Bacchi traduxit. Nam ante dithyrambi Baccho erant dicati*"!!

³⁹⁾ Ita legendi sunt versiculi (ap. Pausan. 10, 5, 3. ex Musaei Eunolpia). Aliud tentavit Sylburgius; aliud Passowius (Musae. p. 76. 77.), quod nunc non curo (cf. etiam Lil. Gyrald. T. 2. p. 79. e. f.). — Caeterum vanum est argumentum, quo Thierschius utitur (p. 33.), hos versus ideo esse Homero antiquiores, quia res Homero antiquior in iis memoretur. Quae ratio si valeret, verendum foret, ne novissima quaeque pro vetustissimis mox haberentur.

⁴⁰⁾ Nondum legitimam et e castigatae artis regulis dijudicandam nec lyricam nec didacticam Orphei poesin illis temporibus expectabis. At cantu et citharae et vocis quantifavile mediocri rudes et incultae etiam aures Orphicae aetatis miris modis moveri poterant (Exempla hujus rei, e recentioribus temporibus petita, v. ap. Panw. Recherches sur les Grecs. T. 2. p. 120 sq. cf. Wieland. Mus. Att. T. 1, 2. p. 289.); et magis etiam, ut opinor, quam doctissimae Pindarici aevi aures artificiosissimorum et perfectissimorum carminum lyricorum compositione moveri solebant. — Legitimi carminis didactici perfectio ab Heraclito, Xenophane, Parmenide denum incipit.

Graecorum nomina ad Orphicum poësis genus pertinent; non ad epicum. Utrumque tamen heroicam aetatem non excedit; neque alterum longo temporis intervallo ab altero dissitum est; sed, quum facillimus esset transitus, brevi se exceperunt; ita ut neutrum interiret. Quaecunque de Orpheo, Lino, aliis, a veteribus narrantur, ad heroica tempora spectant; non ad antiquius aevum ⁴¹⁾. *Thamyras* vero nomen ad prima epicae poësis incrementa spectat: etiam in eodem, quo *Orpheus*, poësis genere, non versatum esse, plures veterum narrationes arguunt, quibus a Musis in certamine victus et oculorum lumine privatus esse traditur et canendi facultate; quod cum sancto poeta, et deorum cultui addicto, omnino concillari nequit ⁴²⁾. Deinde *Orpheus* in idem certamen musicum Delphis prodire noluit ⁴³⁾, quo *Thamyras* vicerat; qua re, nisi omnia me fallunt, utriusque poetae diversitas satis indicatur. *Hymenorum*, a *Thamyras* can-

⁴¹⁾ De Lino saltem et Orpheo certissimum est. Aliter sentit Heeren. *Ideen*. 3, 1. p. 160. (156.), et Heyne ad Hom. T. 4. p. 334. alibi.

⁴²⁾ Hom. II. 2, 595. Eurip. *Rhes*. 922. Plutarch. de mus. p. 1132. c. Apollod. 1, 3, 3. Diodor. 3, 9. Lucian. revivisc. 6. T. 1. p. 576. Reiz. Dio Chrys. 13. p. 225. Julian. ep. 41. Hygin. poë. astr. 2, 6. p. 437. Stav. Lepidam hujus fabulae interpretationem v. ap. Tzetz. chil. 7, 108. — Cf. Heeren. 3, 1. p. 164. (161.). Fr. Schlegel. Gr. poë. hist. p. 48. Ottofr. Muefler. Orchom. p. 388.

⁴³⁾ *εὐμολογία τῆς ἐπὶ τελευτῆς καὶ ὑπὸ φρονήματος τοῦ ἄλλου*. Pausan. 10, 7, 2. Longe aliud suspicatur Crenzer. *Symbol*. T. 3. p. 148. (162.). Illam tamen diversitatem parum curarunt Graeci, qui *Thamyrin* cum *Orpheo* ad idem poësis genus referunt, et una saepissime memorant (Plato. de legg. 8. p. 829. d. Jon. p. 533. b. de Rép. 10. p. 520. b. Pausan. 4, 26, 3. Strab. 10. p. 722. Tatian. adv. Gr. 62. p. 136. Col. quem exscripsit Euseb. pr. ev. 10, 11. p. 496. Clem. Alex. Str. 1. p. 307. Philostr. soph. 1. p. 488, 521. cum *Demodoco* et *Phemio* memorat Lucian. de domo T. 3. p. 200. Reiz.). Quo errore inducti, aliud peccarunt alii, qui *Thamyrin* *Musaei* patrem fecerunt (Suid. s. v. *Μουσῆως*. T. 2. p. 578.). Veri *Thamyras* parentes esse possunt *Philammon* et *Arctonoe*, seu *Argiope* (Is. Voss. ad Melam. 2, 1. p. 706. ed. 2. Gronov.). Nam *Philammon* quoque nihil cum *Orpheo* commune habet, et serius dentulu ad mysteria traductus est (Pausan. 2, 37, 3.). Illino etiam apparet scissorum Graecorum temeritas, qui *Orpheo* matrem dederunt *Menippam*, *Thamyras* *Atiam*; v. Tzetz. chil. 1, 133. 8, 157.

tatorum, memoriam qui ad nos detulerunt; obscuram quandam famam sequuti esse videntur⁴⁴). Quae num vera fuerit, at inde conficta, quod Graeci omnibus antiquissimis poetis suis hymnos tribuere consueverint, non audeo dijudicare. Scriptos saltem Phamyris hymnos Graeci numquam viderunt. Certior fama fuisse videtur de Thamyri, primo Titanomachiae et Cosmogoniae conditore: quae carmina subinde resuscitabant Graeci⁴⁵). Primum Thamyriatiae voce cithara cecinisse, unus, quem novi, Plinius memoriae prodidit⁴⁶). Eadem Thamyris, cithara sine

⁴⁴) Plato de legg. 8. p. 829. d. Pausan. 10, 7, 2. Plutarch. de mus. 14. p. 1136. b. Steph. Byz. v. Ἀνθιδόν. Lycophr. 754. — Versus Homeri (Il. 2, 595.) recitat Strabo 8. p. 522. b.

⁴⁵) Τημωνιάδης δὲ τῶν τετραμετρῶν Τυτάνων, πρὸς τοὺς ἑσπεροὺς μέγιστον. Plutarch. de mus. p. 1132. c. ex Herapolidis Pontici συνειργῶν τῶν ἐν μουσικῇ; qui gravissimi momenti liber ex integro et incorrupto fonte haustus erat: nam Plutarchus addit: πιστοῦται δὲ τοῦτο ἐκ τῆς ἀναρχαφῆς τῆς ἐν Σουδῶν ἀπομνημονεύσει, δι' ἧς τὰς τε ἑσπεροὺς καὶ ἐν Ἄργεϊ καὶ τοὺς πόντιους καὶ τοὺς μουσικοὺς ἰσχυρίζεται. Omnino multa insignia similis generis librorum fragmina in illo Plutarchi scripto servata sunt; sed parum vulgo nota, vel incuriosè habita. — Titanomachiae postea compositae sunt ab Eumelo, vel Arctino (Athen. 7. p. 277. d. Clemens Al. Str. 1. p. 398. Eudoc. p. 91. Heyne ad Virg. 1. exc. 19. et 2. exc. 1. ad Apollod. 3, 8, 2. Groddeck. Bibl. Gotting. lit. vet. 2. p. 94.) — Simile carmen Musaeo tribuit Schol. ad Apoll. Rh. 3. 1178. Eudoc. Κάμπος. p. 248. (Interpp. ad Ovid. Met. 5, 321. Passow. Musae. p. 75 sq. Hug. de mytho p. 16.) — Thamyris Cosmogonia ἐν πενταχλόνισι στίχοις memoratur ab intestabilibus quidem scriptoribus (ut Tzetz. chil. 7, 108. Suid. v. ὄσμ. cf. Bayle. v. Thamyr.); sed hi antiquiores testes sequuti sunt. — Primi illius carminis argumentum suspectum reddere nequit J. H. Vossii observatio de Titanibus et Gigantibus (Epist. mythol. T. 2. p. 15. 49. 259. 296. Welikunde p. v. ix. xxvi. xxviii.).

⁴⁶) Plin. H. N. 7. 56. — Lessingius (Vitt. Soph. p. 102.) provocat quidem ad Athen. 4. p. 20. f.; verum et hinc nihil potest elici. At egregia est ejusdem Lessingii (p. 101.) observatio de Thamyris larva, quam Pollux (4, 19, 334.) memorat; illa continuo refellit Ac. Wey. Schlegelium (act. drammat. T. 1. p. 98. 98.). — Caeterum ut Thamyris a Sophocle (Athen. 4. p. 20. f. 4. p. 175. f. 14. p. 637. a. Pollux 4, 75. Eustath. ad Od. 2. p. 271. 40. Rapp. Schol. ad Soph. Oed. Col. 391. Lexicogr. ined. ap. Brunck. in Lexic. Sophocl. v. Κάμερος. Soph. Fr. p. 14 sq. ed. Brunck. Valkenaer.

voce canentis, partes jam Sophoclem in fabula *Ὀμόνομος* aliquando suscepisse, ingeniosa, sed falsa, Lessingii conjectura est. Nam veteres clare testantur, Sophoclem, quum Thamyris partibus fungeretur, voce nimis submissa et debili usum esse: quae res non potuisset animadverti, si sine voce cithara cecinisset.

XVIII.

Quo altius in cujusvis populi antiquitatem ascendimus, et quo accuratius ultimam ejus memoriam cognoscere studemus atque perspicere; eo certior apud nos persuasio fiat necesse est, omnia vetustiora temporum rerum gestarum et traditarum inopia in angusta quaedam spatia comprimi. Orbis terrarum historiam contende quam antiqua, id est, quam nova majoribus nostris olim apparebat: at ex quo eandem in ipsis terrae visceribus quaerere coeperunt, mirum est, quam incredibiles et fere portentosae res in lucem prolatae sunt. Nunc ingentes temporum vastitates se
nostrae

ad Theocrit. p. 225. Plutarch. T. 2. p. 1093. b.), et ab Antiphane (Athen. 7. p. 300. c.) ita Orpheus etiam et Linus, alique seriores poetae, ad dramaticae poesis argumenta traducti sunt. Orpheo primarias partes Aeschylus in Bassaridibus tribuit (Erato-sthen. cataster. 24. p. 19. ed. Schaub.). Linus pluries ad partes vocatus est, ut ab Alexide (Athen. 4. p. 164. b.), ab Achaeo Eretrienai in fabula satyrica (Athen. 15. p. 668. a., de cujus versibus vid. Jacobs. in Athen. p. 494. Toup. Ep. Crit. p. 45. Fiorillo ad Herod. Attic. p. 163.). Hesiodus etiam in scenam prodire jussus est a Teleclide, comico poeta (Athen. 8. p. 344. d.), et a Nicastrato (Athen. 7. p. 301. b.). Incredibile dictu est, quid misella Sappho cum Phaone suo comicorum Graecorum improba delectandi libidine passa sit. Sapphonem scripserat Amphipolis (Becker. Anecd. Gr. T. 1. p. 89.), Ephippus (Athen. 13. p. 572. c.), Timocles (Athen. 8. p. 339. c.), Antiphanes (Athen. 10. p. 450. e. Pollux 7. 211. fin. 192. 10. 40. ibiq. Hemsterhus.), Diophilus (Athen. 13. p. 599. d. 11. p. 487. d.). Phaonem produxerat Plato (Athen. 1. p. 5. b. 4. p. 146. f. 7. p. 325. c.), et Cratinus (Athen. 2. p. 68. d.). Cf. Fabric. B. Gr. T. 2. p. 488. 123., Valkenaer. ad Theocrit. Adon. p. 222., A. W. Schlegel. ars. dramat. T. 1. p. 376., Welcker. Sappho. p. 89. — Philaenipidem composuerat Axionteus (Athen. 8. p. 312. h.).

nostrae mentis oculis extendunt, de quibus hominum memoria ne verbum quidem servavit. Horret et tremiscit animus in tacita contemplatione jacturae tot tantarumque rerum, quam imbecilla hominum memoria subiit. Verum hactenus propitior sors contigit his rebus, quam populorum historiae, quod certa quaedam documenta satis clare testantur, fuisse aliquando alium rerum ordinem; et saepius etiam qualis hic fuerit, obscure inde divinare possumus: sed antiquissimae populorum res gestae, nisi mansuris artis monumentis aeternitati traditae sunt, prius oblivione aboleri solent, quam scribendi usus vulgari coepit. Ac poetas, qui fortia suae gentis facta carminibus mandaverint et sequioribus seculis tradiderint, in primis illis temporibus vel frustra quaeras, vel, etiamsi inveneris, nihil tamen eorum, quae versibus celebrarunt, ad historica tempora pervenit. Verissime Horatius:

*Vixere fortes ante Agamemnona
multi: sed omnes illacrimabiles
urgentur ignotique longa
nocte, carent quia vate sacro.*

Vaga et incerta totius heroicae aetatis memoria est, et ita plerumque decurtata, ut, quae multorum opera et diligentia longa annorum serie perfecta sunt, ea in tantillam unius hominis vitam coacervata reperiamus. Sic Hercules omnem Domicae stirpis et internam et externam vitam, quamdiu circa Olympum et Oetam habitabant, repraesentat. Quod quidem temporis spatium quum nobis tum Graecis brevissimum visum est: at plura fortasse secula complectitur. Sic Graeci omnem suae gentis infantiam, sanctorum poetarum praeceptis eruditam, et religione deorumque cultu temperatam, ad unum Orpheum referre solebant, cujus memoria omni tempore sancta apud eos est habita, utpote qui numquam oblitus est, ab eo quasi fundamentum omnis sequentis splendoris jactum esse. Hanc igitur ob causam Orphei nomen, tanquam lucidum sidus, in tenebri-

casis illis temporibus fulget, quia antiquitas omnia primæ ætatis lumina poetarum in Orphei sidus contraxit et condensavit ⁴⁷). Hoc extinguere non potuerunt celebratissima posteriorum seculorum nomina, quæ iterum innumera alia luce sua privarunt. Quod eo magis est admirandum, quo certius eordatisimi inter Graecos sibi persuaserant, ne unum quidem genuinum Orphei carmen scripturæ mandatum esse, sed, quo tempore vetusta poetarum carmina litteris primum consignari coepissent, omnia jamdudum interiisse. At qua tandem via et quam ratione Orphica pœsis propagata, subinde mutata, et ad alienas doctrinas traducta est? nam nullum unquam carminum genus tam constantem apud Graecos per omnium seculorum decursum auctoritatem nactum et tutum est. Spissiores quidem sunt tenebræ; horum carminum primordiis primisque eorum ætatibus offusæ, quam quas imbecilla nostra acies omnino penetrare possit: attamen tentemus saltem (et haud in iucundus est labor) hujus pœsis historiam primis lineis adumbrare ex veterum narrationibus. Quatuor ætates statuimus. Primam ab ejus origine (sec. 13. ante Chr. n.) usque ad Heraclidarum migrationes (1100. ante Chr. n.). Secundam ab Heraclidarum migrationibus ad Pisistratidarum tyrannidem (530). Tertiam a Pisistratidarum tyrannide ad posteriorum Lagidarum imperium Alexandriae constitutum (circiter ante Chr. 180.). Quartam ab hoc ævo ad Pythagoreo-Platoniorum tempora, ad Plotinum, Porphyrium, Jamblichum (250-310. post Chr.). Uberrima profecto rerum copia et disputandi materies;

⁴⁷) Harum rerum vel ignorantia vel perversa explicatio multos viros doctos jam olim commovit, ut sub fabulosa Orphei persona originem, incrementa et perfectionem omnium artium disciplinarumque allegorice representatam a senioribus Graecis esse statuerent; quam opinionem postremi repetierunt duo Francogalli, de la Chau et le Blond (*Description des principales pierres gravées du Cabinet de S. A. S. Monseigneur le Duc d'Orléans*, T. 2. n. 1. 1784.); et Italorum unus, Croniaziani (*Della historia e della indole di ogni filosofia etc.* Vol. II, 16. p. 3 sq.).

in qua tamen tractanda exiguum quendam orationis modulum angusti hujus ascriptionis fines nobis praescribunt ⁴⁸⁾).

XIX.

Plura nobis servata sunt poetarum nomina, quae ad Orphicum poesis genus per primam, quam statuimus, aetatem servatum, vel magis etiam amplificatum et excultum, omnino spectant. Nihil hic curamus cognationis vincula, quibus plerique vetustissimorum poetarum inter se conjuncti fuisse dicuntur; quae res haud majorem vim mihi habere videtur, quam si veteres eorundem originem ex Apollinis, vel mortalium concubitu cum Musis ἀϊσπαθένοισι derivarunt. Verumtamen ejusmodi cognationes non temere fictae sunt, sed aliquid plerumque significant, quod modo clarius modo obscurius se nostrae intelligentiae prodit. Triumviros arctiore, quam Orpheus, Musaeus, Enmolpus, inter se vel necessitudinis vel amicitiae vinculo conjunctos, Graeca antiquitas vix novit. Num Orpheus sapientiam suam ex Musaei, an Musaeus ex Orphei disciplina petierit ⁴⁹⁾, parum cu-

⁴⁸⁾ Plura, quae paucis hic indicantur, clariorem lucem accipient ex iis, quae deinceps de patria et natura Orphicae poesis disputaturi sumus. Ubi omnis antiquus testis in primis illis aetatibus nos destituet, vel sollicitos tenebit, et ad desperationem paene adducet; auxilium nobis a conjectura petendum erit, non ab ambitiosa ista, vel vaga; sed a simplici et moderata, qualem harum rerum critica nobis facile largietur. Novissorum librorum fontes hic aut nulli manant, aut perexigui tantum.

⁴⁹⁾ Artapanus ap. Euseb. praep. ev. 10, 8. p. 480., Clem. Alex. Str. 1. p. 397., Suidas T. 2. p. 578. Kuester., Eudokia p. 308. — Santocrucius (de myster. T. 1. p. 117.) Musaeum Orphei filium apud Platonem vetari dicit: vellem locum indicasset, quem frustra quaesiveris. Similem operam luderes, si ea quoque ex antiquo auctore derivare velles, quae Gillbertus tradit (Hist. Gr. T. 4. p. 252. ed. Bas.). — Genuinus Musaeus quidem esse satem potest Antiphemus, sive, secundum epicam protractionem, Antiophemus. Pausan. 10, 5, 3. 10, 12, 6. Orph. Argon. 340. Androton ap. Schol. ad Soph. Oed. Col. 1051. Fr. p. 146. Siebelia; cf. Passow. Musae. p. 7. 22., et quae conjecit Santocrucius de myster. T. 1. p. 112 - 120. 468 sq.

ramus: nec multum profecto interest, utrum Eumolpi origo a Musaeo, an Musaei ab Eumolpo derivanda sit ⁵⁰). Illud tamen jure hinc colligas, haec nomina ad unum idemque poesis genus pertinere ⁵¹). Orpheum et Musaeum omnibus in rebus simillimos sibi finxerunt veteres: utrique eadem sanctissima mysteriorum instituta, utrique eadem fere carmina tribuerunt. At haec res explicanda est ex veterum more, quo omnia similia ad unum temporis momentum conjicere solent. Musaei Eumolpique nomina ad poesin sacram, sive Orphicam, usque ad Heraclidarum reditum in ipsius Graeciae regionibus propagatam mihi referenda esse videntur ⁵²). Huc

⁵⁰) Utrumque traditur; v. Mar. Par. ep. 15. lin. 28.: [ὅφ' οὐ Εὐμόλπος, δ' Μουσαίου τὰ μυστήρια ἀνέφηνεν ἐν Ἑλευσίνι, καὶ τὰς τοῦ [πατρὸς Μ]ουσαίου ποιήσεις ἐξέδωκεν, ἔτη χη... βασιλεύοντες Ἀθηναίων ἔφεχθ' ἡμῖς τοῦ Πανδίωνος. p. 22. Chandler., cf. Suidas v. Εὐμόλπος. T. 1. p. 897., et Fabric. Gr. T. 1. p. 119. 599. — Μουσαῖος δ' Εὐμόλπου ap. Philochor. Schol. ad Aristoph. Ran. 1065.; Fr. p. 102. Siebelis.; Musaei epitaphium ap. Schol. ad Aristoph. Ran. 1033., et ap. Diog. Laert. 1, 3. in Brunnkii Analect. T. 3. p. 253. nr. 485. cf. Pompon. Sabin. ad Virg. Aen. 6, 667., Syncell. p. 156. d. Illud epitaphium non memorat Pausan. 1, 25, 6.; quo loco Musaei sepulcrum conditum esse tradit e regione acropolis, haud procul a Piraeo, τὴν δὲ Μουσαίων εἶδεν, καὶ ἀποθανόντα γήρας ταφῆναι λόγουσιν. Epitaphium autem hoc afferunt:

Εὐμόλπου φίλον υἱὸν ἔχει τὸ θαλασσίον οὖδας
Μουσαίων φθίσαντα τὸν δὲ τῆς τέχνης τῶν.

Musaei mater μήνη, sive Σελήνη (ap. Platon. de Rep. 2. p. 365. a. T. 6. p. 221. Bip., Hermesian. Athen. 13. p. 597. d. Ruhnken. Ep. Crit. II. p. 287., Philochor. Fr. p. 102., Procl. ad Plat. Tim. 1. p. 34. 51. Bas., Serv. ad Virg. Aen. 6, 667. O. Mueller. Dor. T. 1. p. 340.) aliquid significat, et ad mysteriorum auctorem haud dubie spectat. — Alcidas (T. 8. p. 75, 33. ed. Reiske), Musaeum ad Eumolpidarum progeniem omnino refert; cf. Valkenaer. ad Euripid. Phoen. p. 203. a. Passow. Mus. p. 213.

⁵¹) Idem ex Palaestinis verborum radicibus extorsit Sickler. Hymn. in Ceter. p. 66. 118. — Huc pertinet fama apud Delphos servata (Pausan. 10, 7, 2.); deinde eae veterum narrationes, quas Diodorus iteravit (5, 77.), et Lucianus (de saltat. 15. T. 2. p. 277. T. 5. p. 132. ed. Bip. ibiq. Reiz. p. 451 fq. cf. Silvestre de Sacy ad Sanctoeruc. T. 1. p. 385. —); Aristides (laus Bacchi T. 1. p. 51. Steph.) et Simplicius (ad Aristot. de coelo p. 139. Ald.).

⁵²) Musaei aetatem secutus quam Orphici ponit Marmor Parium, vidi Passow. Musae. p. 25., Saxii Onomast. T. 1. p. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

etiam pertinet Pamphos, qui Atheniensibus antiquissimos hymnos composuisse dicitur ⁵³). Omnia, quae his poetis tribuuntur, carmina, in primis spectasse videntur ad mysteriorum usum, sive ad internam (esotericam) Graecae religionis partem, ad arcanum Deorum cultum. Quam vero poesin Graeca antiquitas sub Lini, Olenis et Philammonis nominibus complexa est, ad publicum Deorum cultum spectabat. Ex hac cum epico genere confusa, posthac ea hymnorum forma prodit, quae in Homeridarum hymnis nobis servata est. Lini, Olenis et Philammonis poesin Apollinis cultus totam fere sibi vindicat: Orphei, Musaei, Eumolpi et Pamphus carmina sanctam Cereris et Bacchi religionem potissimum celebrasse videntur ⁵⁴).

⁵³) Pausan. 9, 29, 3: Πάμφος δὲ, ὃς Ἀθηναίους τῶν ὕμνων ἐποίησε τοὺς ἀρχαιότατους. Ithkl. 9, 27, 2: Ὀρφεὺς καὶ Πάμφος ὕμνους ἐποίησαν, καὶ σφῆκιν ἀμφωδῆσις πεποιμένον ὕμνον δὲ ἔρωτα, ὅτι ἐπὶ τοῖς θεομύθοις Λυκομήδης καὶ ταῦτα ἔδωκεν. cf. 9, 31, 6. 9, 35, 1. 8, 35, 7. 1, 38, 3. 1, 39, 1. cf. Kries. de hymnis vet. p. 9., Sickler. Hymn. in Cerer. p. 55. 67. — Versiculum servavit Pausan. 7, 21, 3: Πάμφος δὲ, ὃς Ἀθηναίους τοὺς ἀρχαιότατους ὕμνους ἐποίησαν, εἰσέφωκε τὸν Ποσειδῶνα.

Ἰσχυον το δονῆρα καὶ τ' ἰσχυρόμενον.

Quos alios vide apud Philostratum (Heroic. p. 693. Olear.) "Quaedam adhuc huius carmina ipse legi" Lilius Gyraldus dicit (T. 2. p. 83. a.); vellem nobis indicasset, quae adhuc nemo mortalium indagare potuit. — Quae ratio Heynium commoverit, ut Pampho in feminam transmutaret (de Theogon. ab Hes. cond. in Commentt. Gotting. Vol. 2. p. 132.), me plane fugit. Simile quid Chrysothemidi Cretensi, qui inter primos oculi Delphici sacerdotes fuit, accidisse memini. De Boeo certum est iam veteres dubitasse, num mas fuerit an femina (Boeus an Bōbē); vid. Philochor. ap. Athen. 9. p. 393. b. Fr. Siebelis. p. 105. Boeo, poetria Delphica, memoratur a Pausania 10. 5. 4. cf. Clemens. Alex. Str. 3. p. 586.; Boeus poeta ab Anton. Liberal. 3, 7. 11.; cf. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 107. T. 4. p. 310., Mellmann. de causis et auct. narr. de mut. form. p. 69. 74., Bayer. de Hyperbor. in Commentt. Petropol. T. XI. p. 341.

⁵⁴) Notissimi sunt Homeri versus de Lini carmine II. 18, 570:

τοῖσιν δ' ἐν μέσσοις πάσι φέρουσι λυγροὺς
ἱμῶν κλέος. αἶνον δ' ἔπει κελὸν κείνῳ
λεπτομῆλιν φωνῇ.

Sed, quo clarius carminum Orphicorum historia antiquissima appareat, haec paucis tantum a nobis attingi possunt. Uberiorem harum rerum ex-

quos Pausanias (9, 29, 3.), Thebanorum de Lino narrationes exponens, recitat. Lino autem apud Homerum est carmen in antiquum ejusdem nominis vatem; nihil amplius. Ridicula sunt Graecorum commenta (ut Philochori ap. Schol. Villos. ad l. l., cf. Schol. Venet. A. et Victor., Eustath. p. 1163. Rom. Suidas v. *Λίνος* T. 2. p. 449. ibiq. Kuester; cf. Haesychii interpp. x., Eudocia. p. 277, Siebella. Fr. p. 98. Heyne T. 7. p. 803.), non nisi ex Homeri loco perperam intellecto repetenda, qualia in similibus rebus innumera exstant, de lineis fidibus (*λίνος*) a Lino (vocis similitudine) in chordas mutatis. Vox *λίνος* de linea fide non modo numquam apud Homerum, sed ne apud ullum quidem totius Graecae antiquitatis scriptorem occurrit. Jam hac ex causa non probare possum, quae Koeppemius protulit, et Heinrichus (Obs. p. 36.), et Heynius (T. 7. p. 550 sq.). — Quam late patuerit jam ante Homerum illius carminis, quod erat ex genere *οὐν θρηνητικῶν μέλων*, usus, ipsius Homeri versus testantur, quibus occinitur vindemiatoribus sollemniter saltantibus. Cum his optime conveniunt Hesiodi versus (ap. Eustath. ad Il. p. 1163, 57. Rom.):

ὅτι ἐν (Λίνον), ἔτσι βροτοὶ ἔχον, ἀλλὰ καὶ κισσεύεται,
πάντες μὲν θρήνευσαν ἐν εὐλαπίνῃς τοὺς χόρους τοὺς.

et ea quae Aristophanea olim ex Euripide enotaverat in Lexico Attico: *λίνος δὲ καὶ αἰλινός, οὗ μὲν ἐν πίνδιον, ἀλλὰ καὶ ἐν εὐτυχίᾳ πολλὰ* (ap. Athen. 14. p. 619. c. Euripidis versus est in Herc. Fur. 347., ibiq. Hermann.; id quod et Casauborum et Schweighaeuserum fugit; cf. Aeschyli versum intercalarem in Agam. 123. ibiq. Stanley. Eurip. Or. 1402. Pollux 1, 4. 38.). Hinc factum est, ut Lini carmen, quamvis submissa et leniter temperata voce decantatum (*λίνος μετ' ὀρχηφωρίας ἄλκιμος*, Philochor. ap. Schol. ad Il. l. l.), de quocunque carmine diceretur (Philostrat. Imagg. 10. p. 879. Olear.); ita ut *ἔτσι θρηνητικῶς* in Lino peculiari nomine designandum esset, *λίνος* sive *οἰνίκος* (Pamphos et Sappho ap. Pausan. 9, 29, 3.; Epicharmus et Euripides ap. Eustath. p. 1164, 8.). — Propria Lini carminis sedes quaerenda est in Bœotia et Argolide; hinc ad Cyprios transit, a Cypriis ad plerimos Asiae minoris populos; ad Phoenices etiam, indeque ad Aegyptios. — De Lino, cum Argivorum cultu Apollinis arctissime conjuncto, vid. Conon. narr. 19. Aristid. Eleus. p. 259. — Memorabiles quasdam fabulas de Lino, apud Thebanos insigniter culto, narrat Pausanias 9, 29, 3. — Et Argis (Pausan. 2, 19, 7.) et Thebis ejusdem vatis sepulcrum olim exstabat, cujus epitaphium apud Diogenem Laertium (1, 4.) hoc fuisse fertur:

ἦ δὲ Λίνον θαλάτῃν ἵδμεν γαῖα θάνατον,
μοῖρας ὀρεαίης ἰδὲ ὑπερφάνου.
*Candida purpureis redimitas tempora sortis
Thebanum Uraniae continet urna Lino.*

plicationem in aliud tempus differimus. — Unius memoriae custodia Orphicam poesin servatam et propagatam esse, neque firmiora et validiora

Memorabilius tamen est, quod de Apolline, occisi Lini et vindice et interfectore narratur. Ille ad Argivos, Sicyonios et Tegeaeos referendus est; hic ad Thebanos et vicinae Euboeae incolas. Si pro Apolline, Lini interfectore, Herculem substitutum reperies, nihil hac re ratio mutatur: nam Hercules ubique fere Apollinis voluntatem exsequitur (Conon. narr. 19. Kanne. p. 222. Hoesch. Propert. 2, 10, 8. Pausan. 9, 29. 3. Apollod. 1, 3, 2. 2, 4, 9. Theocrit. 24, 103. Aelian. V. H. 3, 32. Heraclid. Pont. ap. Plut. de mus. p. 1132. a. Eustath. ad Il. 2. p. 298. 10. p. 817. Rom. Diodor. 3, 66. Diog. Laert. 1, 4. Sext. Emp. adv. mathem. 10. p. 41. Clem. Str. 1. p. 323. Theodoret. Therap. 7. p. 28 sq. cf. Spanhem. ad Callimach. p. 466., Ngen. de Scolior. poesi p. 15 sq., Voss. ad Virg. Eclog. 4. 56. p. 213 sq.; Siebelis. ad Hellen. p. 132.). Musarum carmen in Lium cognoscere poteris ex Philochori quodam fragmento (ap. Schol. B. ad Il. 18, 570.); cuius initium hoc est. 'ὦ Λινε, θεοῖς τετιμήμεναι σοὶ γὰρ πρῶτον μέλος ἔδωκαν Ἀθήναιοι, ἀνδρῶν παῖδες φωναῖς λαγουαῖς ἀνέσαν· φοῖβος δὲ σε κῆρυξ ἀνέγει. Μοῦσαι δὲ σε θρηνοῦσιν. Aliud similibus coloris servavit Eustath. p. 1163, 59. v. Brunckii Anal. T. 3. p. 252. nr. 480.; aliud plane dissimilibus coloris, haud dubie a Pythagoraeo quodam profectum, exstat ap. Jamblichum Vit. Pyth. 87. Apud Cyprios Lini carmen Chyrras appellatum est (Eustath. ad Il. 11. p. 897, 15. Suidas et Hesych. v. *κίρυξ*; nomen non affert Herodot. 2, 79. cf. Gyrard. Op. T. 1. p. 567. a. T. 2. p. 62-63.). Cyprios autem quum constet iam antiquissimis temporibus cum Phoenicibus mercaturam exercuisse, idem canticum ad hunc quoque populum pervenisse prababile est: nam apud ipsos Phoenices poesis numquam viguit. (Herod. 2, 79.). A Phoenicibus ejusdem carminis ad Aegyptios transitus facilis erat, apud quos sub nomine *Μανίκης* exstabat (Herodot. l. l. Pausan. 9, 39, 3. Plutarch. de Is. et Os. p. 637. Pollux 4, 7, 54. Nymphis ap. Athen. 14. p. 620. a. Suidas et Hesych. v. *Μανίκης*). Atque Herodotus animadvertit, Aegyptiis nullam praeterea poesin suo tempore notam fuisse. — Idem carmen apud plurimos Asiae minoris populos sub aliis nominibus cantatum esse, multi veterum loci comprobant (Eurip. Orest. 1402. Aeschyl. Pers. 941. 1069. Pausan. 9, 29, 3. Nymphis apud Athen. 14. p. 619. f. Schol. Apoll. Rh. 2, 724. 1, 1183. Schol. ad Theocrit. 10, 41. p. 939. Kiehl. Eustath. ad Dionys. 791. Callistrat. p. 105. Hesych. v. *Λινε*. Pollux 4, 7, 54. 4, 10, 76.). — De Lino omnino vld. dissertationem Hauptmanni satis mediocrem (Gerae 1760. 4.); Mignot. in *Mém. de l'Acad. T. 36. p. 91-106.*, Barre T. 16. p. 81., Guignes. *Mémoire sur l'inscription du tombeau de Sardanapale.*, Wesseling. ap. Valkenaer. de Aristot. Jud. p. 435., Creuzer. ad Hermann. Ep. p. 171., Symbol. T. 2. p. 246. (263.). His meliora vld. ap. Karminum mythol. Gr. p. 111-112. (cf. quae inde Indubundus trajecit in Pantheum p. 123. 512.), — et apud O. Muellèrum, Orchom. p. 293., Dor. 1. p. 346-348. 424. — Parum profecit Sickler. ad Hyman. in Cere. p. 57-62. —

hujus rei adminicula illis temporibus nota fuisse, omnes sciunt, qui Graecam antiquitatem cognoverunt. Quam rem si accuratius perpenderit, *perpenderit*,

Olen Hyperboreus (Lycium fuisse conjectura est Graecorum, qui Hyperboreos in Lycia quaerebant) nonnisi hymnos composuit, qui toti circa Apollinis cultum versabantur (Pausan. 1, 18, 5. 2, 13, 3. 5, 8, 4. 8, 21, 2. 9, 27, 2. 10, 5, 4. Herod. 4, 2, 35. Callimach. in Del. 304. ibiq. Spanh., Clem. Alex. Protrept. p. 29., Diodor. 3, 140., Alexand. Polyh. ap. Suid. v. Ὀλῶν). Delos et Delphi antiquissima hujus generis carminum, quae Dorico ore canebantur, patria est; et Olen ipse ad oraculi Delphici primordia spectat, ut Boeō, poetria Delphica, tradit apud Pausan. 10, 5, 4.:

Ὀλῶν δ' ὅς γινετο πρῶτος φοῖβεο προφάτας,
πρῶτος ἀρχαίων ἱκίων τεύτηναι Ἀοιδῶν.

Quam rem si quis cum J. H. Vossio (Weltkundē p. xix. J. L. Z. 1821. p. 185. 1823. p. 406.) ad Olymp. 50. referret, mirum in modum historicas eluderet rationes: nam hoc nemo veterum tradidit; illud autem omnes, qui de Olene loquuti sunt. — De Olene vid. praeterea Crassi historia de' poeti gr. p. 370., Kanne mythol. Gr. p. 85., Creuzer. Symbol. T. 2. p. 112-128. (116-137.) 164. (150.); Huellmann. Primord. hist. p. 79-81., et praeclaras observationes O. Muellert, Dor. T. 1. p. 267 sq. 312 sq. 348 sq. — Leviora sunt, quae monuerunt Lil. Gyrard. T. 2. p. 117. e. - 118. f. Voss. de poet. Gr. T. 3. p. 227. Op., Souchay. de hymn. vet. in Mém. de l'Acad. T. 12. p. 12., Kries. de hymn. vet. p. 8. 9., Bayer. de Hyperb. in Commentt. Petropol. T. XI. p. 331-343., Hug. de mytho, p. 15., Ritter. Vorhalle p. 177. 431. Sickler. hymn. in Cer. p. 63.

Philammonis Parnasii quoque vetustos hymnos Apollo sibi vindicat (Heraclid. Pont. ap. Plut. de mus. p. 1132. a. Syncell. chron. p. 162. Schol. ad. Od. 16, 432. Pausan. 10, 7, 2.). Is primus dicitur *Ἀπὸ τοῦ τε καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος γίνεσθαι ὁλοῦσθαι ἐν μέλει, καὶ χεῖρας πρῶτον περὶ τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν στήσαι* (Plut. 1. l. cf. Mueller. Dor. T. 1. p. 348-350.). — Lernaeorum mysteria a Philammonē condita esse, antiqua apud Graecos erat fama; sed nullius tamen momenti (Paus. 2, 37, 3.); ut Pausaniae verba declarant: *τὰ μὲν οὖν ἀρχαῖα ἐπὶ τοῖς θεοῖς δὲ λέγειν οὐκ ἔστιν ἀρχαῖα*. Hoc facile nobis persuadebimus, quum Philammoni nullum alibi cum mysteriis negotium sit. Et hic in certamen Pythicum prodit, quod Orpheus sua persona indignum putabat. At argumentum, quod Pausanias, Arriphonte quodam auctore, profert, ut recentem illorum mysteriorum originem probet, eam vim habet, ut contrarium evincat. Omnia enim carmina, et quaecunque his soluta oratione erant immista, doctice scripta erant; id quod ego de omnibus antiquissimis carminibus statuo. Parum autem accurate a Pausania est pronuntiatum, Philammonis temporibus ne Doricorum quidem nomen Graecis notum fuisse. — Caeterum quo jure Musaeus Orpheī discipulus audit, eodem et Philammon Thamyris pater vocatur (Pausan. 4, 33, 4. 10, 7, 2. etc., de mythica et poetica

facile intelligemus, quam proclives fuerint cujusvis generis et interpolationes et corruptiones, Graecis in primis hominibus, qui non nimis erant antiquorum tenaces, sed nova semper sectabantur; obsoletorum libenter obliviascebantur, praesertim quod ad poesin attinet ⁵⁵). Quo magis Graeci ingenii cultus progressus, et certis quibusdam gradibus legibusque ad fastigium evectus est, eo magis omnis poesis et temporum et hominum mutationes experta est; ita ut, quae antiqua Orphei Musa, quantumvis celebrata et divina, cecinerat, uno et altero seculo interjecto, vix amplius placere possent. Nam statim a principio severo edicto, et, si Diis placet, horrifico quodam jurejurando, cautum esse, ne quis utilissima Orphei carmina immutaret, et efficacem eorum vim frangeret; haec misella cantilena, quae etiam eae, quae hodie circumferuntur, Orphicae sententiae, summae antiquitati infarciuntur, novissima quaeque pro antiquissimis habentur, et summa omnino imis miscentur, haec, inquam, cantilena jamdudum rejicienda erat ad inveterata et obsoleta superiorum seculorum commenta. Ejusmodi edicta et leges nunquam apud Graecos latae sunt; ne iis quidem temporibus, quibus recens natae respublicae mysteriorum instituta tuenda, et a quacumque injuria defendenda, severissimis propositis poenis, susceperant. Vetustiorum mysteriorum longe alia fuit ratio.

poetica ejus origine ex Apolline et Chione nympa v. Phercyd. Fr. p. 118. St.). Philammon, Delphorum dux, in pugna contra Phlegys occubuit Paus. 9, 36, 2. Schol. ad Od. 19, 432. Mueller. Orchom. p. 191. — Ad idem postarum genus Anthes quoque pertinet (Plut. de mus. p. 1131. f.). Sed satis de his.

55) ὅσα δέσιν τὰ παλαιά.

καὶ τὰ γὰρ ἡμῶν κρείσσει.

Νῆος δὲ Ζεὺς βασιλεύει.

τὰ παλαιὰ δ' ἐν Κρήνῃς ἔρχονται.

Ἀπὸ Μούσῃς παλαιά.

Ἐν κατὰν ὀρχήστρῃ, καὶ τὸν τελευτῇ γ.

πολλὰ παλαιὰ ἵσθι χρησιμότερα.

Timotheus Milesius, et Antiphanes in Alceste, apud Athen. 3. p. 122. d.

Ad Historiae fidem in his quidem rebus provocare non licet, quippe quae illis temporibus fere nulla est, si ab exiguis quibusdam politicae historiae fragmentis discesseris: de interno Graeciae statu ne tantillum quidem servatum est. Neque HomERICA carmina pro omnium rerum Graecarum annalibus possunt haberi; quae notio tanto poeta omnino indigna est. Exiguus semper Homericus mythorum orbis videbitur ei, qui ingentem rerum, usque ad illud aevum gestarum, copiam cognoverit et rite aestimare didicerit. — Hac prima Orphicae poesis actate, qua universa Graecorum natio unam tantum terram incolebat, necdum in diversissimas hujus orbis partes deductis coloniis disjecta erat, longe alius rerum ordo obtinebat, longe alius hominum status, quam qui deinceps sequutus est. Dissidebant quidem plerumque inter se singulae Graecorum stirpes, et satis gravia bella, quae multa turbarunt, inter se gerebant; infestabantur fortasse ab exteris quoque nationibus, quibus ipsi iterum et mari et terra bellum inferrent: sed haec omnia non impedire poterant, quo minus aliquis saltem ingenii cultus proveniret et incrementa caperet; neque omnino opus est, ut Musis omnia alta pace quiescant et paene sepulta sint, dulcissimoque notio diffuant⁵⁶). Quamvis vero turbulenta illa tempora erant, non omnes tamen omnium Graeciae regionum incolae simul inimicitias susceperunt. — Itaque et haec nobis persuadent, poesin Orphicam illo aevo et ortam, et, ut infra clarius etiam a nobis demonstrabitur, in sacro Deorum cultu propagatam esse, Musaeo, Eumolpo, Pampilo servatoribus.

⁵⁶) Ita saltem Fr. Thierschius (de Hes. p. 41.) tempora et ante et post bellum Trojanum describit, contra ipsius Homeri, qui frequentium bellorum, ante Trojanam expeditionem gestorum, mentionem facit (c. c. Il. 7, 133. 11, 670. 14, 250.), et Thucydidis fidem (1, 11. 12.). Veriora sunt, quae de his rebus tradit Gillies. (Hist. Gr. T. 1. p. 92 sq. Ras.), Heerenius (Ideen. T. 3. 1. p. 144.), et Fr. Schlegelius (Hist. Gr. poes. p. 57.).

XX.

Maxima, quam libera Graecia unquam subiit, rerum conversio Heraclidarum cum Doriensibus reditu in Peloponesum producta est; qui incredibile est quam multum contulerit et ad Graecarum civitatum instituta conformanda, et ad hominum ingenia ad omnem elegantioris humanitatis excellentiam praeparanda ⁵⁷). At multa etiam, quae jam bene erant ex-culta, iisdem repentinis turbis iterum deleta sunt atque abolita. Achaeos enim et Jones jam tum temporis satis altum cultioris vitae gradum ascen-disse, vel eorum coloniae et in Asiam minorem et in Italiam Siciliamque deductae probant; quae si ab inculta metropoli profectae essent, non po-tuissent profecto in diversissimis terrae partibus uno eodemque tempore ad fastigium evadere. Quam multa vero, quae ad superiorum aetatum me-moriam pertinebant, hac communi fere omnium rerum mistura periisse vel saltem obscurata esse existimas? Prodiit quidem ex insignibus hisce ruinis melior paullatim et clarior rerum ordo: variae multiplicesque rerum publicarum formae ortae sunt; mutatus est omnis quum privatae tum publicae vitae ratio et usus; verum haec in coloniis multo maturius cele-riusque provenerunt, quam in ipsa Graecia. Hic Dorienses, morum an-tiquorum magis tenaces, seriore quidem, sed firmiorem splendidioremque rerum statum moliebantur. At nobiles Neleidarum Pelopidarumque fami-liae cum universa fere Achaeorum stirpe, a Doriensibus e sedibus suis exterminatae ⁵⁸), epica Musa, quam diu jam foverant, comite, aufugerunt

⁵⁷) Isocrat. Panegy. c. 15. p. 42. ed. Spohn. p. 68. Lange., orat. ad Philipp. p. 154., et Archid. p. 178. cf. ep. ad Archid. p. 758. Plura haud dubie de hac re apud vetustos Graecorum historicos olim lecta sunt, apud Theopompum praecipue, et Ephorum. Ab illo enim tempore certiore historiam repetebant; multaque ejus rei monumenta restabant, Pausan. 5, 18, 2. Tacit. Ann. 4, 43. Heyne ad Apollod. p. 209.

⁵⁸) Strabo. 8. p. 571. Pausan. 2, 13, 1. 8, 5, 4. 7, 3. 5. Diodor. Fr. T. 2. p. 635. Wessel. — Noli autem iis credere, qui hac Doriensium incursione *pristinam Hercu-*

trans mare, novam patriam, quam majores olim non sine sanguine expugnaverant, occupaturae. Resedit quidem et in ipsa Graecia poesis, quae in consecratis templis occinebatur Diis: epica vero Musa ad tempus certe ibi vel plane conticuit, vel nullam auctoritatem nacta est; donec tandem a Lycurgo Lacedaemonio in popularem gyrum magis detorqueri coepit. Eam ab Heraclidarum reditu ad Lycurgi aetatem plane ignotam fuisse in Graecia, parum videtur probabile esse; quum unaquaeque urbs Graecorum in Asia minori cum metropoli navigatione et mercatura satis esset conjuncta; quum primitias et sacrificia illuc quotannis mitteret; quum utraque iisdem numorum symbolis uteretur; ut alia conjunctionis documenta nunc omittam ⁵⁹). Orphica poesis, quae numquam eo nomine, quo epica, ad populi delectationem unice comparata, vulgaris facta est, usque ad olympiadum initia plane ignota fuisse videtur in illis coloniis; utpote

leorum seculorum barbariem reductam esse dicunt (ut Heyne, Commentt. Gotting. T. 14. p. 128., Clavier. pr. Gr. temp. T. 1. p. 75., Thiersch. de Hes. p. 44., Meier-Marx, Ephori Fr. p. 57.). Barbaries nulla reducta est; quamvis multa turbata et temere mista sunt. Deinde Hercules barbaries et horridus cultus ex aetiorum poetarum ingenio profectus est (*τοῖς μὲν Ἡρακλῆος καὶ Ὀμήρου*), qui illum procedere jubebant ut latronem, clavari manu tenentem, et leonina pelle cinctum; cujus mutationis auctores Pisander et Stesichorus perhibentur (Megaclides, Heraclidi Pontico fere aequalis, de Homero, ap. Athen. 12. p. 512. f., Eratosth. catast. 12., Strab. 15. p. 688., Voss. Epist. mythol. T. 2. p. 262 sq. Fr. Schlegel. Gr. poes. hist. p. 201.). Verus Hercules iisdem erat moribus, iisdemque armis indutus, atque heroës apud Homerum.

⁵⁹) De perpetua hac conjunctione vel unus Thucydidis locus (1, 13. cf. Heeren. p. 155.) sufficiet. De sacrificiis aliisque rebus, a coloniis ad metropoles missis, vid. Thucyd. 1, 25. 24. De communibus numorum symbolis vid. Spanhem. de usu et praest. num. p. 568., cf. Hegewisch. de coloniis Gr. p. 162 sq. — Itaque non satia mirari possum, quomodo Fr. Thierschius (de Hes. p. 43.), et Val. Frauckius (de Callino p. 96.) induci potuerint, ut omnem inter Graecos Europaeos et Asiaticos conjunctionem tollerent. Thierschius profecto pronuntiare non dubitavit, Graecis in bello cum Persis vix notam fuisse viam in Asiam minorem. Frauckio contradixit Car. Schoemannus (de Mimnermo p. 6.); sed ejus rationes nihil valent.

quae mirum in modum ab hujus populi, ad hilaritatem semper proclivis, moribus abhorreret. Tantopere ibi obscurata erat Homeri etiam temporibus, ut ne nomen quidem Orphei aliorumque poetarum, qui in eodem poeas genere versati erant, ibi notum fuisse videatur. Floruit in ipsa antiqua Graecia, sacerdotum memoria, quamvis immutata subinde, servata. Hic enim maximo semper honore gaudebat Orphei nomen; in Boeotia in primis, quae terra inde ab antiquissimis temporibus multifariis Deorum religionibus impleta erat, et in Attica. Probant hoc vetustorum poetarum laudes, quibus illud extollunt, Aeschylus et Pindarus ⁶⁰⁾, aliorumque. Qui vetustiora testimonia requirit, is reputet velim, vetustiores poetas omnino non superesse; qui si adhuc exstarent, magis etiam nostram confirmaturi essent sententiam. Itaque in tam ingenti antiquiorum carminum jactura, his paucis testimoniis quivis contentus esse et potest et debet.

Haud exigui momenti in Orphicae poesis historia obscura illa fama de Orpheo, apud Lesbios insigniter culto, aestimanda est ⁶¹⁾. Quae unde re-

⁶⁰⁾ Antiquissimum de Orpheo testimonium est Ibyci Rhagini (apud Priscian. comment. grammat. 6. p. 211. ed. Bas. 1545.; cf. Schellenberg. de Antim. Col. p. 56.), qui prius floruit, quam ullus Onomacritus, et quam Pythagorae nomen inter antiquos Graecos innotuisset. Itaque tempus, a quo Orphei fictitiam personam vulgo derivant, protinus sublatum est. Vocavit autem Ibycus Orpheum *Ὀρφέα*; sicuti Pindarus Thebanus (Pyth. 4, 315. (177. Boeckh.) eundem *Ὀρφέα* appellat, et, memorabili profecto epitheto, *ἄρκατος* (ap. Schol. Venet. ad Il. 15, 256. coll. Schol. Vict. Heyne ad Hom. T. 5. p. 712. Fr. Pind. 187. p. 654. Boeckh.), quod ei commune est cum Apolline et Cere (Mitscherlich. ad Hymn. in Cer. 15.). Omnino pluries Pindarus Orphei mentionem fecisse, colligimus e Schol. ad Pyth. 4., 315. p. 654. B. — Deinde Aeschylus Eleusinus, Agam. 1629. et ap. Aristoph. Ran. 1064. Tum Euripides Atheniensis, Alc. 361. 990. Bacch. 562. Iphig. Aulid. 1221. Hippol. 965. Med. 542. Cycl. 646. Rhes. 946. Sten. fr. 5. — Hi poetae in sanctae Eleusidis vicinia vivebant: itaque is praecipue Orpheus memoratus.

⁶¹⁾ Cum his conferenda sunt, quae supra p. 14 sq. de Terpandro disputavimus; cf. etiam O. Mueller. Orphoen. p. 387. 388.

petenda et quomodo explicanda sit, celebratissima antiquitatis fabula, ex qua aliquod saltem historiae vestigium exsculpere licebit, satis clare indicat. Lacerati Orphei caput cum lyra in mare dejectum ad Lesbum insulam delatum esse narrant ⁶²⁾. Nonne hoc significat, poesin Orphicam in Lesbum aliquando transiisse, vel ibi certe notari fuisse? Meministine, Aeolicae coloniae partem Boeotiae incolis constituisse (eiusdem terrae, ubi Orphicam poesin olim floruisse oportet), et in insula Lesbo resedissee, quam hinc Aeolicam vocatam esse constat? Quid? quod in eadem insula antiquissimum Orphei oraculum consulebatur. Quid? quod Lesbiorum numi Orphei capite et lyra signati erant. Quid? quod ipse Orphei lyra in Apollinis templo suspensa esse credebatur. Quid? quod Orpheo publica monumenta posita sunt ⁶³⁾. — Haec omnia si cui seriorum temporum

⁶²⁾ *Φησὶ δὲ καὶ ἄλλοι* ap. Stob. 62. p. 399. Ruhnken. Ep. Crit. II. p. 299. Nicomach. harmon. enchir. 2. p. 29. Meib. Lucian. ad indoc. p. 215. ed. Bip. Philostrat. Vit. Apollon. 4, 14. p. 151. Heroic. 5, 3. p. 703. Olear. cf. 10, 7. Eustath. ad Dionys. Perieg. 536. Hygin. P. A. 2, 7. p. 440. Stav. Ovid. Met. 11, 54. Copiosus est de hac re Brucker. in Vindelico Otio Melet. 3. p. 241., ut alios omittam. — Orphei lyram usque ad *Λυραγέστην* Troadis urbem, fluctibus delatam esse, indeque maritima saxa vocalia facta, Philostrati ingenio facile largimur (10, p. 713., ubi Olearius aliquid coiniecit).

⁶³⁾ De Orphei capitis oraculo testes afferri possunt omnes fere, quos modo laudavimus scriptores. Aliud tradit Plutarchus (de fluv. p. 1149. d.). Lepidam fabellam de Orphei sepulcro Lesbio Antigonus Carystius narrat, auctore Myrsilo Lesbio, qui *Λεσβίανα* scripsit (de hoc vid. Voss. hist. Gr. 3. p. 691.): *τὸν Ἀντιγόνην, ὃς ἦν τῶν μὲν λεσβίων καὶ δεικνύται ὅτι ὁ τῆρος ἐπὶ τῶν ἰσχυρίων τῆς τοῦ Ὀρφέως κεφαλῆς, τὰς ἀντιόας ἵνας ἐκονομήσας τὸν ἄλλον*. Mirab. 5. p. 9. ibiq. Beckmann. — Si qua adhibita est in isto oraculo fraus, non est Orphei culpa; fraudem ostendit Van Dale (de Orac. diss. II. p. 293.), quam inepte diluere studet Baltus (historia de silent. Oracul. pag. P. 2. p. 78.). Eiusdem oraculi auctoritatem aliquando satis magnam fuisse, vel inde patet, quod Cyrus Babylone misisse narratur, qui id consulerent; indeque responsum tulisse *τὰ ἴμα, 3 κίρα, 44* (Philostrat. l. l.). — Oraculi nomen erat *Ὀρφεῖον*, et Licolani temporibus adhuc exstabat (ad indoc. p. 215, ed. Bip.). — Orphei capiti, vitæ cinctum, in multis olim Antissaeorum numis conspiciebatur (Theo ad Arat. Phaenomen. 268. v. Beck-

esse videntur (et videbantur haud dubie iis, qui ultra Homerum suum
prospicere non possunt); ab eo exspecto, ut singulis momentis rationes

maann. ad Antig. Caryl. l. 1.). Orphei lyram, quatuor chordis instructam, Mityle-
naeorum et Methymnaeorum iuxta sibi vindicant (Eckhel. doct. num. T. 2. p. 502.
Boeckh. oecopom. civil. Athen. T. 2. p. 285.). Lyram, ex auro eboreque confectam,
Methymnaei olim donarium Athenas miserunt (Inscriptio ante Ol. 94. composita ap.
Stuart. antiquit. Athen. T. 2. p. 15. Visconti nr. 46. p. 156. Boeckh. l. 1. p. 275. tab. VI.).
Ipsius Orpheus lyra, cuius haec Terpanides perhibetur (vid. sup. p. 46.), usque ad
Neanthi, Pittaci tyranni filii, tempora in Apollinis templo servata esse dicitur. Is
autem, ejus habendae desiderio flagrans, corrupto sacerdote, ea potitus est. Quia
vero esset rudis et ineruditus adolescens, neque lyra uti calleret, noctu in viam
publicam progressus, choros confundebat inconditeque traiebat; qua re vicini canes
exciti, et tantopere exacerbatii sunt, ut Neanthum infelicem citharoedum discerperent
(Lucian. l. 1.). — Apud Libethrios ingens tumulus erat, sub quo Orpheus ossa condita
credebantur (Apollod. 1. 3. 2. Pausan. 9. 30. 3. Strabo epit. VII. p. 479. Oxo-
Eratosth. catast. 24. p. 19. Schaub. Hygin. P. A. 2. 7. p. 440. Stav. Idem tumulus
hodiernum conspicitur; V. Clarke's Travels p. 2. 3. p. 314-315. Ritter. Vorhalle p. 251.).
Ibidem in exstructa quadam columna posita olim erat urna lapidea, Orpheus cineres
continens (Pausan. 9. 30. 3.). Avulsam Orpheus caput eisdem Libethriis sepulturae
mandavisse, et sepulchrum circumdatum, Orpheus consecrasse, mulieribus non ad-
eundum, Conon narrat (45. ap. Phot. 186. p. 233. Hoesch. Hoc tamen sepulcrum nihil
fortasse differt a superiore; nam Conon addit ὅτι ἐκ τῆς μεγάλης ἀρχαίας). Illos vero
tumulos montumenta omnium antiquissima, et pluribus gentibus communia esse, in
vulgus notum (Strab. 14. p. 625. Lechevallier. descript. agri Trôis p. 18. 23. 129. 156.
179. 213. Heyne. Zoëga de Obelisc. p. 337-342. 652. Clarke's Trav. p. 329. 344. 376.).
Fuit etiam Libethriis Orpheus simulacrum, ex cupresso confectum (statua, quod genus
quam antiquum sit, Siebelis docet, in Praef. ad Paus. p. XLIII.), quod Alexandri
Magni temporibus sudasse traditur (Phot. Alex. 14. T. 4. p. 32. Reisk.). Aristander,
hunc prodigio explicando adhibitus, bene se fuisse Alexandro portendere dixit, fore
enim, ut poetae sudarent in praeclaris Alexandri rebus gestis describendis (Arrian. ex-
ped. Al. 1. 11.). — Caeterum eandem fabulam, quam a Myrsilo de Lesbia Orpheus
sepulcro relatum vidimus, ipsi Libethrii sibi vindicabant: λέγουσι δὲ, αὐτὸν ἔκ τινος Ἰχθυὸς
σώσας ἐν τῇ τῶν αὐτῶν ὀφθαλμῶν, ταύτης ἰχθὺς καὶ μυστῶν τοῦ ἔθνους (Pausan. l. 1.). Quae res hoc
saltem probat, jam veteres pro varia locorum ratione diversitatem aliquam, in cantu
tribum admittentem. — Deinde in aliis quoque Graeciae regionibus Orpheus signa
sunt posita, Philostratus (Imag. 6. p. 870.) et Callistratus (stat. 7. p. 898.) Orpheum
in opaco Heliconiae nemore propter Olmei fluenta constitutum esse perhibent: eique

et argumenta opponat, neque simpliciter neget, et plerumque fieri solet: alioquin enim et ego simpliciter affirmabo, nihil illorum seculo nono inferiora esse. — Verumtamen poesis Orphica etiamsi aliquando in Lesbo innotuit, non poterat tamen in nova patria eadem manere. Terpander eam quidem immitatas esse dicitur, sed non propagasse: etsi is adhuc cum Arione propius ad antiquam Orphici poesis accessit, quippe qui simili modo Deorum laudes celebraret; sed brevi tempore eadem poesis ad amores, et ad amantium desideria, blandimenta, et dulces querimonias tracta est. Quis enim non novit Alcaeam, Sappho, Erinna, poetrias Lesbias? Cuinam non maxime memorabilis videtur antiquissima inter Graecos fama, qua Lesbii ideo poesis et musices peritissimi, evasisse traduntur, quoniam divini Orphi vel caput vel lyram sepulturae mandaverint? Suavissime Phanocles Demostheni fere aequalis:

*Ἐν τε χέλυν τύμβῳ λιγυρὴν θέσαν, ἣ καὶ ἀνάνδους
πέτραις, καὶ Φόρκου στυγνὸν ἔπειδεν ὕδωρ.*

*Ἐκ πίνου μολπαὶ τε καὶ ἡμερτὴ κισσαριστὺς
νήσον ἔχει πινέων τ' ἔστιν ἀοιδότατη ⁶⁴.*

ταύτην adstitisse, et haud procul Bacchi simulacrum, Pausanias refert (9, 30, 3. cf. de his Voess. Epist. mythol. T.2. p.52., Creuzer. Symbol. T.3. p.413. (433.), O. Mueller. Orchom. p.383.) — Orpheus cum omni comitatu conspicitur in vetusto monumento apud Montfaucon. Supplem. Antiqq. T.1. tab.84. cf. Pierres du Duc d'Orleans T.2. fol.1. Orphi figuram in numo exhibet Gronovius ad Melam. II, 2. De aliis Orphi imaginibus vid. Pausan. 10, 30, 2., qui statuam Delphis positam, Graeco, non Thracio habitu, memorat; Lucian. Imagg. 14. T.2. p.472., Palaephat. fab.34. ibiq. interpret.; Gieser. Cuper. de eleph. in numis, 1, 3. p.36. in Salleng. Thes. T.1., Polydor. Vergil. de rer. invent. 1, 14., Aringhii Roma T.1. p.317. 321., Maffei gem. antiq. P.2. tab.49. Lippert. Dactyloth. Millen, II, 56 sq. Winkelmann. monum. antiq. n. 50. p.63.

⁶⁴) Phanocl. 24. ap. Stob. 62. p.399. Ruhnken. ep. crit. II. p.299. cf. Voyage de jeune Anachars. T.2. p.55 sq. Welcker. Sappho. p.62. Boettiger in Wieslandt Mus. Att. 1. p.333. O. Mueller. Orchom. p.387. — Simili modo eruenda est historia ex antiqua

De ipsis his et similibus fabulis in alterutram partem quidquam decernere nolumus; sed vix, ut opinor, errabimus, si sub earum involucris antiquam memoriam, de poesi Orphica, cum Boeotis Aeoliis in Lesbum olim transmigrata ibique ad alias res traducta, detexisse nobis visi sumus. Quae in antiqua Graecia servata est Orphica poesis, ea et ipsa subinde mutabatur; sed numquam a sancto Deorum cultu recessit. At sicuti plurima illius aetatis usque ad Pisistratidarum aevum obscurissima sunt, ita de Orphica etiam poesi nihil amplius inaudimus. Est autem facile intellectu, quomodo per tam longinquum temporis spatium horum carminum numerus augeri et potuerit, et auctus sit; non sine insigni profecto sententiarum Orphicarum detrimento; in primis ex quo philosophiae studium ad certam disciplinam revocatum esset, auctoribus Thalete, Anaximandro, Anaximene; quos decreta sua ex antiquis Orphei cosmogoniis petiisse, et suo quemque modo tractasse constat.

XXI.

Pisistratus cum utroque filio, Hipparcho et Hippia, ut Atheniensium civitatem, a Solone saluberrimis legibus constitutam, saluberrima tyrannide conservarunt et propagarunt; ita iidem magnam apud posteros sibi compararunt nominis famam, quod vetusta Graecorum carmina, quae adhuc solius memoriae fidei erant credita, litteris consignanda curaverint⁶⁵).

antiqua Sicyoniorum fama (ap. Pausan. 2, 7, 8.), de Marsyae tibiis in Maeandrum conjectis, deinde maris fluctibus in Aesopum delatis, et in Sicyonia a pastore repertis Apollinique traditis.

⁶⁵) Pisistrati Pisistratidarumque aevum incidit in an. 560-510; quod colligo ex his locis inter se comparatis: Mar. Par. l. 56. 59. 60. p. 26. Chandl. Plutarch. Solon. p. 97. a. Aristot. Resp. 5, 12. p. 411. Cas. Herod. 1, 61. 62 5, 55. Thucyd. 6, 59. Plat. Hipparch. p. 229. b. cf. Petav. et Corsin. Fast. Att. T. 3. p. 94 sq.

Obscuratum quidem hodie ac paene oblitteratum est insigne illud meritum; et admodum nuper demum de unius Homeri carminibus gravissimis argumentis comprobatum ⁶⁶). At praeter hosce ~~spavissimos~~ ^{spavissimos} Jonici ingenii flores, ingens copia vel aequalium, vel supparis aevi carminum erat, quae simili modo memoria custode ad illa tempora pervenisse oportet. Quot exstabant epici generis carmina, quae clarissimum Homeri nomen mentiebantur? Cypria dico, Epigonos, Iliadem parvam, Phocaidem, Amazonia, Siciliae expugnationem, *Νούτους*; et, quae ludicri argumenti fuerunt, *Ἀραχνομαχίαν*, *Γερανομαχίαν*, *Παίχνια*, *Ἐπικελίδας*, *Κέρωνας*, *Κεραμίδα*, *Ἡθίπακτον*, *Μαργίτην*. Quantus erat proventus carminum, quae Hesiodi nobile nomen prae se ferebant? *Καταλόγους γυναικῶν* dico, vel *Ἡοίας μεγάλας*, Melampodiam, Thesei descensum ad inferos, de Chirone, Pelei et Thetidis nuptias. Cui ignotus est ingens cyclicorum poetarum cohors? cui Thebais, Atthis, Naupactica, Orchomenica, Minyas, Phoronis, Alcmaeonis, Aegimius, Eumolpia, Europia, et magna aliorum carminum turba? Quae omnia, nisi ipsorum Pisistratidarum cura, tamen iisdem, vel proxime sequentibus, temporibus, quibus ingeniosissima gens eam artem primum didicit, cujus ignorantiae ineptissimum quemque hodie pudet, litteris perscripta sunt, et ita pleraque propagata ad docta Alexandrina secula. Alia quidem jam ante hoc aevum, quum prae Iliadis et Odysseae splendore minoris fierent, interciderunt: reliqua, quum in canonem Alexandrinum non recepta essent, ideoque non nisi a perpaucis legerentur, mox evanuerunt; ita ut Strabonis et Pausaniae aetate pauca tantum fragmina, a superioribus scriptoribus servata, superessent: quo factum est, ut eadem carmina a scholiastis, qui ad nos pervenerunt, ex aliorum tantum scriptis citentur.

⁶⁶) Wolf. Prolegg. p. cxxii-cxx.; in cujus rationibus nunc acquiescimus omnes. Singulae quaedam secus sentientium voces hic non audiuntur.

Verum enimvero de his frustra quaesiveris historiam, quippe quae in similibus etiam rebus silere soleat. Ne tantillum quidem nobis tradidit, quando ista carmina litteris mandata sint. Quod mirificum profecto silentium minus fortasse mirabimur, quum reputaverimus, omnibus serioxis aevi Graecis, paucissimis exceptis, persuasum fuisse, quidquid carminis umquam exstiterit, statim ab initio scriptum esse; quam laudem ne celebratissimo quidem Homero suo detrahere ausi sunt, si ab uno Josepho, et alio quodam grammatico diacesseris ⁶⁷).

Itaque multo prosperior aors Orphicorum carminum historiae evenit; de quibus multa, etsi satis obscura, exstant testimonia, 1. fuisse ea non scripta ab initio, sed hominum memoria propagata; 2. pervenisse eadem usque ad Pisistratarum aevum; et 3. collecta esse eodem tempore a Pherecyde Atheniensi, atque disposita et una cum Musaci carminibus interpolata ab Onomacrito Atheniensi. Quod postremum in primis teneri velim; quandoquidem de Homeri carminibus ne unius quidem dispositoris nomen ad nostram pervenit notitiam. — Primum illud liquide patet ex his, quae Theodosius grammaticus ⁶⁸), aliquae ex vetustioribus haud dubie referunt scriptoribus; ac, etiamsi a nemine traditum esset, plerosque faciem in hac re hodie consentire puto. Secundum et tertium ⁶⁹), a serio-

⁶⁷) Josephus c. Apion. 1, 2. Schol. ad Il. 5, 461. v. Wolf. l. l.

⁶⁸) Apud Becker. Anecd. Graec. 2, p. 783, quædam locutio integram dedimus supra p. 52.

⁶⁹) Referunt Suidas (v. supra p. 25.), Sextus Empir. Pyrrhon. hypotyp. 3, 30. adv. Mathem. 7, 362. De Musæo v. Herodot. 7, 6. Pausan. 10, 12, 6. coll. 1, 22, 7. Clem. Alex. Str. 1. p. 397. Itaque falsa sunt, quæ Meiners. opinatur (de vero deo p. 190 sq.) et Gerlach. (de hymn. Orph. p. 14.). Quid Rochefortii Moschus (fortasse Musæus) sibi velli (Mém. de l'Acad. T. 36. p. 417.), nondum assequutus sum.

ribus Graeculis pessime intellectum ⁷⁰), Onomacrito vati insignem laudem confecit, ut omnium carminum Orphicorum compositionem vulgo ab eo repeterent ⁷¹). Haec enim poesis, quae numquam in populi ore viguit, omnigenis fraudibus et interpolationibus magis erat exposita, quam epica, quae a doctis pariter atque indoctis saepissime publica rhapsodorum recitatione auribus percipiebatur; etsi haud nego, post Pisistratarum etiam curam, epicis carminibus perscriptis impensam, et sub Homeri et sub Hesiodi claris nominibus quum nova carmina confecta, tum ea, quae iam exstabant, novo modo interpolata esse ⁷²). Sed magis etiam nostram de Orphica poesi, eruditioribus tantum hominibus nota, sententiam confirmat, quod nullibi de Orphicis rhapsodis et *διαρρηκτοῖς* quidquam memoratum reperimus. Si qui fuissent, tenue saltem hujus rei vestigium

⁷⁰) Contortas explicationes vid. sup. p. 48. Stultus hic error inde fortasse derivandus est, quod, quum isti a vetustioribus scriptoribus relatum vel vidissent vel audivissent, Onomacritum, Hipparchi jussu, Orphei Musaeique carmina ex hominum ore excepiisse, litteris mandasse, ac deinde disposuisse et interpolasse, non capere poterant, quomodo illa absque litteris servata sint. Itaque fingebant sibi nescio quas prosaicas sententias, ab ipso Orpheo perscriptas, et post longum seculorum intervallum ab Onomacrito ad metra revocatas. Neque indigna est ejusmodi opinio istius generis hominum ingenio; quippe qui alia multa delirarunt, et Pythagoram fecerunt genuinum Orphei discipulum, qui a divini hominis et mirandi philosophi ore semper pependerit: et Aristarchum cum pluribus aliis grammaticis Homeri carmina Pisistrati temporibus digerere jusserunt; et quae sunt alia perversissimi judicii documenta.

⁷¹) Sextus Empir. ll. ll. Tatian. adv. Gr. 62. p. 136. Euseb. Praep. ev. 10, 4. p. 495. Suidas T. 2. p. 719.

⁷²) De singulis Iliadis et Odyssaeae partibus multa sunt hujus rei apud veteres scriptores vestigia; et interna etiam argumenta afferri possunt. — Quid? quod iisdem auctoribus, qui vetustis poetis epica carmina subposuerunt, Orphicorum quoque carminum nova compositio tribuitur. Cercops saltem Milesius et Orphica scripsit (Cic. de N. D. 1, 38. Suid. T. 2. p. 719.), et sub Hesiodi nomine Aegimium vulgavit (Athen. II. p. 503. d. 13. p. 557. de quo carmine vid. Valesium, Emendatt. 1, 32. Burm. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 592. Harless. O. Mueller. Dor. 1. p. 28.), et alia multa in his rebus peccavit.

adhuc exstaret. At ne quis hac sententia inducatur, ut censeat, Orphicam poesin, mysteriorum claustris absconditam, nonnisi ad initiatorum cognitionem pervenisse, saltem ex quo respublicae per Graeciam ortae sint ⁷³); hic statim monendum est, nullum omnino carmen in solius disciplinae arcani usum compositum umquam fuisse; et praeter symbolicas quasdam actiones et dramaticas repraesentationes, paucissima tantum dogmata in mysteriis Graecorum fuisse arcana. Sed haec explicabimus infra.

De Onomacriti, qui et ipse poeta fuit et famosus vates, insignibus antiquiorum carminum, Orphei Musaeique, interpolationibus, inde ab Herodoto plena est tota antiquitas. Cujus quidem fraudis, a Laso Hermionensi, poeta lyrico, quem Pindari magistrum quidam tradunt, convictus, justissimas subiit poenas, ab Hipparcho, antea sibi amico, in exilium expulsus ⁷⁴): sed actum erat de omnium, quae interpolasse credebatur, car-

⁷³) Factum hoc est inde a seculo nono ante Chr̄; non prius: nam satis, ut opinor, explosa est opinio Gogueti (P. 3. p. 411.) aliorumque, qui ante Doriensium descensum respublicas in ipsa Graecia quaesiverunt.

⁷⁴) Rem narrat Herodot. 7. 6. — De Laso, Chabrimi filio (Suid. v. Λάσος Schol. ad Aristoph. Vesp. 1102. Tzetz. Chil. 5, 117.), qui dithyrambum primus in certamina musica invexit (Clem. Alex. Str. 1. p. 317., Aelian. V. H. 5, 7., Hist. An. 4, 7., Tzetz. introd. in Lycoph.); qui antiquae musicae simplicitatem, novis et dissipatis sonis inductis, corrumpit (πλαίσι τε φθόγγοις καὶ διεφθαρμένοις χρησάμενος, Plut. de mus. p. 1141. b.); et qui in septem sapientum numero etiam habitus est, suffecto ejus nomine in Periandri locum; jam antiquitus egit Chamaeleon Heracleotes in libro, quem de celebrium virorum historia scripserat (Athen. 8. p. 338. b.). Quod opus sub diversissimis titulis a Diogene Laertio, qui multa inde hausit, et ab aliis scriptoribus laudatur. Ex eodem opere Suidas (T. 3. p. 315.), et Eudocia (p. 383.) sua de Simonide derivarunt (v. Ducker. de Simonide p. 17., Jacobs. Mus. Att. T. 4, 2. p. 83.). Lasum praeclarum musicum fuisse Theon Smyrnaeus (2. 12. cf. Clearch. ap. Athen. 10. p. 455. d. 7. p. 305. f.) testatur. Idem Lasus primus odas scripsisse dicitur δειγματιστεύσας (Demetrius περί ἑρμηνείας ap. Athen. 1. 1.), unam, cui nomen Centauri; aliam εἰς τὴν Διμήτηα τὴν ἐν ἑρμῶν, cujus initium ex Heraclidis Pontici libro de musica Athenaeus affert 14. p. 624. c.:

Δάματρε μέλας κίερον τε κλυομένοιο ἔλογον Μελίβριαν.

Ἕμνον ἀνάγνυς Αἰολίδ' ἐξέβριμον ἑρμῶνιν.

minum auctoritate; ita ut Musaei oracula, anteq̃ saepius in rebus dubiis consulta, quia fraus illius nimis erat manifesta, in posterum non amplius adhiberentur, sed sensim sensimque oblivioni mandarentur. — Praeter Onomacritum alii celebriores poetae amicitia et favore Pisistratidarum usi sunt; et magnopere optandum esset, ut accuratior docti illius sodalitii notitia ad nos pervenisset. Verumtamen hoc semper magis nobis persuadebimus, ubicunque Pisistrati sodales et amici, viri sapientes et intelligentes et boni critici, apud veteres memorentur ⁷⁵), nonnisi de poetis illis cogitari posse; Anacreontem Teium dico, Simonidem Ceum, Orpheum Crotoniatem ⁷⁶); quibus fortasse addendus est Lasus, et multi alii, de

Cacterum duplex in primis error, quem ex instabilibus auctoribus repetierunt recentiores (ut Gyrald. Op. T. 2. p. 446. f., et Gerh. Voss. de nat. art. 3. 57. 1. T. 3. 3. p. 179. a. cf. de poet. Gr. 4. T. 3. 2. p. 204. b.; et hinc alii multi), hic notandus est; alter, qui Lasum de musica primum scripsisse prodit; quavis scriptio in illam aetatem cadere omnino non potest; et tribuenda fortasse est Laso Magnesio, homini multo juniori: alter, qui Lasum dithyramborum inventorem facit; sed haec laus Arioni, multo antiquiori poetae, debetur (Herodot. 1. 23. Confundit haec Borrich, de poet. p. 26.). — Lasum cyclicos choros primum constituisse qui inter veteres tradiderunt (ut Antipater et Euphronius ap. Schol. ad Aristoph. av. 513.), simili errore tenentur; et refelluntur ab antiquioribus auctoribus, Hellanico (*ἡ τῶν κρηναίων*) et Dicaeërcho (*περὶ Διονυσιακῶν*, ap. Schol. Aristoph. l.), qui eandem rem Arioni vindicant. (cf. Aristot. ap. Procl. in Phot. 239.).

⁷⁵) In disponendis Homeri carminibus Pisistrati *ἑταῖροι* laudantur (Pausan. 7. 26. 5.); *ἀνδρες λιγυροὶ καὶ κριταὶ* (Diomed. gram. ap. Villoison. Anecd. Gr. T. 2. p. 183.); *ἀνδρες σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες* (Schol. Vollois. ad H. 5. 461.). Poetas fuisse jam Zoega suspicatus est (Diss. p. 313.); qui tamen male cogitat de confectis carminum *ἀπορραφαῖς* antiquiorum exemplorum; ut Hug. etiam, de litter. inv. p. 49. Isti posteriores grammatici antiquam famam sequuti esse videntur; quam vero ita interpretati sunt, ut, quum nullum nomen allatum vidissent, nec quidquam nobilius suo grammaticorum ordine nosset, eam illam Aristarcho, Zenodoto, et septuaginta aliis grammaticis maudarent, ingenti profecto ignorantia.

⁷⁶) Anacreonti, qui antea Polycrate Samio familiarissime usus erat, Hipparchus navem, quinquaginta remis instructam, obviam misit Athenas, profecturo; et cum eo deinde amicitias junxit. Simonidem vero semper secum habebat et apud se, splendidis

quibus historia tacet: nam magnum poetarum proventum illa aetas tulerat, lyricorum in primis et ethicorum. Desinemus igitur aliquando mirari, quomodo, quum singulae Iliadis et Odysseae rhapsodiae antea per se existerint, artificiosissima duorum perfectissimorum operum compositio et arctissima compages inde oriri potuerit; quae profecto dignissima est tam excellentium poetarum ingeniis.

Praeter haec recensetur Pisistratus inter antiquissimos bibliothecarum conditores, Polycratem Samium, Euclidem archontem ⁷⁷⁾, Nicocratem Cyprium, Pergami reges, Euripidem, Aristotelem, ejusque heredem Neleum ⁷⁸⁾. Ne vero de Pisistrati suppellectile libraria nimis magnificas concipiamus notiones, paucitas librorum, qui illa aetate scripti exstare poterant, prohibet; sed erat tamen aliquo certe nomine digna. Etenim

donis et conditionibus oblati (Plat. Hipparch. p. 228. c. Aelian. V. H. 8, 2. Meiners. hist. doct. Gr. T. 1. p. 50. Jacobs. in Wielandi Mus. Att. T. 4, 2. p. 84.). Horum poetarum divinis ingeniis Atheniensium mores conformare studebat. Ipse columnas etiam in urbis compitis erigendas curavit, quibus breves quasdam sententias et praecepta morum, elegis versibus inclusa, insculpi jussit (*ἐπιτάξεις ἐγραψεν* Plat. l. l. Meurs. Att. Lect. 5, 7. Pisistrat. 12.). Gratissima erat Graecis saluberrimae hujus tyrannidis memoria; ita ut ad illa tempora auream Atheniensium aetatem referrent (*ἡ χρυσοῦς αἰὶς ὡς πρὸς τὸν Πεισίστρατον* Plato l. l. p. 229. c.). — Anacreon et Simonides apud eundem Hipparchum arctissimum amicitiae vinculum junxerunt; quam hic duobus epitaphiis celebravit (Anal. ep. 54. 55., quae imitatus est Antipater Sidon. Anal. T. 2. p. 25. ep. 72. et p. 26. ep. 77.). — De Orpheo Crotoniate, quem alii pro Onomacrito, alii pro Pythagora, alii denique pro vetusto Argonauticorum scriptore habuerunt (Voss. de poet. Gr. 4. T. 3, 2. p. 406. de Idolatr. 1, 39. Barre. Mém. de l'Acad. T. 16. p. 23. Lambec. prodr. p. 175. Wolf. Prolog. ad Hom. p. clv. ccxlvii.), testatur Suidas T. 2. p. 719.

⁷⁷⁾ De eo notissimum erat inter Graecos proverbium *πρὸς Εὐκλείδου*, vel *ὡς πρὸς Εὐκλείδου*; vid. quae Fabric. B. Gr. T. 2. p. 368. congescit.

⁷⁸⁾ Strabo 13. p. 608. sqq. Plutarch. Sulla p. 468. Diog. L. 5, 52. — De omnibus his librorum amatoribus v. Athen. 1. p. 3. a. b.; de Pisistrato Gell. 6, 17. — De fabulosa Smyrnaea bibliotheca, et Homerea v. Strabo. 14. p. 646. cf. Wolf. Prolegg. p. cxiiv. Schweigh. ad Athen. Animadv. T. 1. p. 488.

praeter Homeri Hesiodique carmina et ἀναμφίλεκτα et ἀμφισβήτητα, quorum haud exiguus numerus in tenebrioso isto Homero suppari aevo et sequentibus aetatibus vulgatus erat; et praeter Orphei Musaeique interpolatam poesin, huc referendus est omnium cyclicorum aliorumque epicorum poetarum, adde etiam hymnographorum, cohors; omnis et superioris, et Pisistrato Pisistratidisque aequalis aevi lyricorum canticorum turba. Quae Stesichori enim, et Melanippidae, et Ibyci Theognidisque, Phocylidis, Anacreontis et Simonidis divina ingenia meditata sunt, non amplius antiqua Mnemosyne, sed novitia papyracea Musa sibi vindicat.

Pythagoram, cujus flos in eadem, ac Pisistrati Pisistratarumque, tempora incidit ⁷⁹), multosque ejus assecclas, Cercopem, Brontinum, et de quibus incertior res est, num ad Pythagorae scholam referendi sint, nec ne, Prodicum Chium, Zopyrum Heracleotem, Theognetum Thessalum, Timoclem Syracusanum, Perginum Milesium; Niciam Eleatem, Herodicum Perinthium, aliosque, varia carmina Orphica composuisse, antiqua erat inter Graecos fama ⁸⁰). Antiquiores scholae Ionicae philosophos, Thaletem, Anaximandrum, Anaximenem, simplicem et incorruptam Orphei

⁷⁹) Ante Chr. 540-500. Crotonem venit, ibique nobile illud foedus condidit 540. (v. Meiners. hist. discipl. Gr. T. 1. p. 315. Heeren. Idéen. T. 3. 1. p. 433. (428.), Saxium Onomast. 1. p. 27., et quos laudat Harless. ad Fabric. T. 1. p. 750 sqq.; non audiendus est Larcher. Herodot. T. 7. p. 551.), quod procul dubio dissipatum est eversa Crotonē (circa 500. Justin. 20, 4. Porphy. vit. Pythag. p. 51.; Jablonski Panth. Aegyp. 1. 2. p. 44., Freret. Mém. de l'Acad. T. 23. p. 261 sq., Gail. de cultu Bacchi p. 98.); Cylonis enim factione democratica (598.) id fieri non poterat; quo tempore Pythagoras nondum natus erat.

⁸⁰) Stiguri passim laudati sunt a viris doctis; in primis ab his, qui carminum Orphicorum catalogos confecerunt, ut a Gyraldo (T. 2. p. 68 sqq.), Vossio (de poet. Gri 13. 3. T. 3. 3. p. 30 sqq.), Eichenbachio, Lambecio (Prodrom. p. 175-178.), Fabricio (T. 1. p. 154 sqq. Harl.), et Tiedemannu (p. 42 sqq.).

phai disciplinam sectatos esse, et ex parte etiam depravasse, sollerte et diligente comparatione inter ea, quae probati auctores de illis, et quae de hoc tradunt, demonstrari potest ⁸¹); etsi diserta veterum testimonia nobis desunt. Certius de Heraclito loquuntur seriores Graeci, quem Orphicam disciplinam quum accepisse tum excoluisse ferunt. Hujus opinionis fundus apud Platonem vulgo quaeritur. Qui quum forte pronuntiet (Cratyl. p. 402. b.), Heraclitum cum Hesiodo, Homero et Orpheo fluidum quoddam posuisse, ut omnium rerum principium, idque ex etymologia vocis *Ῥέα* (Heracliti *στοιχείον*, a *ῥέω*) eliciat; tantum abest, ut vim ac robur ista opinio hinc acquirat, ut mirum in modum labefactetur. Etenim si quis inde sequi affirmaret, et multi affirmarunt ⁸²), Heraclitum ex Orphica disciplina philosophiam suam derivasse, quanto meliore jure contendendi possit, eundem philosophum Hesiodea et Homerica decreta sibi vindicasse; siquidem hi poetae primo et primario loco nominantur; Orpheus vero in transcurso tantum. Verumtamen et ego puto, aliquam saltem similitudinem intercessisse inter paucas Orphei et Heracliti sententias: utriusque vero philosophandi rationem diversissimam habeo; similique modo de Pherecyde Syrio statuo. In quibusdam rebus propius ad Orphicam doctrinam accessisse videntur Parmenides et Empedocles, qui Py-

⁸¹) Ac demonstravit Bouterweckius, (l. l. supra p. 44.) iis potissimum fidens, quae Aristoteles tradidit. Quo autem duce magis fido hic uti licet? —

⁸²) Upmark. de Heraclito, p. 17., Lambec. Prodr. p. 17., Sturz. de Pherecyde, p. 61., Creuzer. Stud. T. 1. p. 20 sq. T. 2. p. 229. 266., Harless. ad Fabric. T. 1. p. 154. — Aliter Kannius ad Conon. p. 12., Analect. Philol. p. 39. Schleiermacher. de Heracl. in Wolfii Mus. Antiq. Stud. T. I. p. 350 sqq. — Clarius Clemens Alex. (Strom. 752. (620.)) quidem testatur, *ἐμπὴν Ἡράκλειτον τὴν ἑρμείων, ὅς παρ' Ὀρφίτου τὰ πλεῖστα εἰληφέν*. At si ejusmodi hominum testimonia in re tam gravi aliquid valent, tum mehercule spes est, nos eo aliquando perventuros, ut Orpheum sua a Mose aliisque Abrahamidis; Homerum sua ab Orpheo, ab Homero alios sua derivasse, et, si Musis placet, *exscripsisse*, eidem auctori accredamus!!

thagorei interdum vocantur ⁸³⁾; ita ut versus, ab Empedocle compositi, ad Orpheum vulgo referantur, ut:

*Ἐν θήρεσσι λέοντες ὀρειλεχέες, χαμαιεῦναι,
γίγνονται, δάφναι δ' ἐν δένδρεσιν ἡυκόμοισιν* ⁸⁴⁾.

et alii duo, qui aliquid Pythagorici mihi sapere videntur:

*Δειλοὶ, πανδειλοὶ, κυάμων ἀπὸ χεῖρας ἔχουσαι!
Ἴσον τοὶ κυάμων φαγέειν κεφαλὰς τε τοκήων* ⁸⁵⁾.

Deinde hoc etiam antiqui illi philosophi cum Orpheo habent commune, ut de rerum origine ejusque causis et rationibus meditentur, et, qui aliquid litteris mandatum reliquerunt, id inscriberent *περὶ φύσεως* ⁸⁶⁾. Hu-

⁸³⁾ Strab. 6. initio, auct. vit. Pythag. p. 212. in Porphyrii ed. de abst. Cantabr. 1655., Sotion ap. Diog. L. 9, 3, 1. cf. Fuelleborn. Parm. p. 15. Jons. script. hist. phil. 1. p. 88.

⁸⁴⁾ Orpheo tribuuntur a Schol. in Aphthon. Ms. ap. Gesner. Orph. p. 411.; sub Empedoclis nomine leguntur ap. Aelian. Nat. An. 12, 7. cf. Valkenaer. de Aristob. Jud. p. 85. Hemsterhus. ad Lucian p. 415. — oblitus est Sturz.

⁸⁵⁾ Sub Orphei nomine laudantur a Didymo in Geoponic. 2, 35, 8. p. 182. Niclas.; Empedocli tribuit Gellius 4, 11.; recepit Sturz. vers. 390. p. 652. Similes versus, in Fr. Orphicis vulgo omissos, vid. ap. Gregor. Nazianzen. orat. 33, p. 535.

⁸⁶⁾ Insigne Orphei carmen *περὶ φύσεως*, sive *φυσικὴν*, et *φυσικὰ*, cujus singulae partes saepe laudantur (e. c. *περὶ βοτάνων*, Plin. 20, 4. (15.) 28, 4. (10.) 25, 2. (6.), Dioscorid. 3, 124.; et aliae multae, quae pro peculiaribus Orphei carminibus vulgo habentur), prius perisse videtur, quam Graeci scribere didicerant. Singulas, et fortasse praecipuas hujus poematis sententias, primis philosophis adhuc notas, restaurarunt, admixtis simul multis suae scholae decretis, primi Pythagorae discipuli, quorum unus Brontinus ab Epigene (ap. Clem. Alex. I. p. 333. cf. Suid. *ὀρφνός*. Voss. de art. poet. 13, 3. T. 3, 2. p. 31. Haou. p. 351. Tiedemann. p. 44.; Onomacritum sine teste laudat Gyrard. T. 2. p. 76. b. cf. Lambec. p. 176.) diserte affertur. Ad plura ejus decreta, quae Orphicae aetatis simplicitate digua sunt, alludit Aristoteles (e. c. de anima 1, 5. p. 485. h. Casaub. ibiq. Simplic. p. 19. b. Wyttenbach. Bibl. Gr. Amstel. T. 2, 2. p. 87., Bouterweck. I. I. p. 4.), Philochorus (ap. Photium p. 443. Siebelis. Fr. p. 11. 12.), et Chrysippus (ap. Plutarch. de Stoic. Repugn. 41. p. 391. Hutt., cf. Stob. ecl. phys. 1, 52. p. 868. 952.), alique; v. Suidam, Etymol. M., Phavorinum et Harpocratonem vv. *τρεσιπάτορες*, Tzetz. in Lycophr. T. 2. p. 762. Mueller.; cf. Eschenbach. Epig. p. 150-153., Valke-

jus rei ansam iis praebere poterat antiqua Orphei Musa; a qua, tamquam e carceribus, omnis Graecorum philosophia curriculum, splendidissimum aliquando futurum, auspicata est: quamvis singuli in singulis in diversissimas partes discesserint. Jussus quidem subinde est Orpheus similis, ac Heracitus, vel majore etiam et verborum et sententiarum obscuritate rerum ortum explicare; ita ut jam inter veteres non deessent, qui tali philosophico acumine et molimine ipsum antiquum Orpheum cecinisse creduli sibi persuaderent: verum haec fraus nullam apud nos habere vim potest; quippe qui probe scimus, quo altius aliquis incorrupti judicii in Graecam antiquitatem ascendat, eo simpliciora omnia ei apparitura esse. Apud diversae indolis gentes, Aegyptios puta, et Indos, rem contra accidisse per se licet: si apud Graecos evenisset, numquam *Graecos* evasuros fuisse certum est. Sed de his viderint, quibus solertiore acumine humani ingenii progressus metiri contigerit.

Ad Pythagoram revertimur et Pythagoreos. Illum jam Jon Chius, poeta tragicus, testatur quaedam sub Orphei nomine composuisse *7);

naer. de Aristob. p. 67. 76., Hermann. ad Fr. Orph. p. 501., Lobeck. de Tritopat. 2. p. 3. 8., et quae per jocum vere monet Kannius, Panth. p. 571 sq. — Thales, Anaximenes, Anaximander num aliquid *περὶ φύσεως* scripti reliquerint, admodum dubium est; Pythagoram nihil litteris mandasse, e Luciano (*περὶ τοῦ ἐν τῇ προπαιδείᾳ καὶ παιδείᾳ*, T. 1. p. 335. Schmied.) aliisque auctoribus docuit Cuper. Obs. p. 280. Sed nota sunt Xenophanis Colophonii (qui floruit Olymp. 60. v. Fabric. T. 2. p. 614. Harl.), Parmenidis Eleatis (Ol. 69. Diog. L. 9, 23. Fabric. T. 2. p. 621.; vel secundum Fuelleborn. p. 14. Ol. 79.), Heracliti Ephesii (502. ante Chr. Upmark. p. 13.), et Empedoclis Agrigentini (442.) carmina *περὶ φύσεως*.

*7) (ὁ δὲ ὁ ἀρχαῖος ἐν τοῖς τραγικοῖς ποιεῖν αὐτὸν ἔην καὶ ὁρᾶν αὐτὸν ἐν τῇ ὁρᾷ. Diog. L. 8, 8. Clem. Alex. 1. p. 333., quod verum putat Souhay. de hym. vet. in Mém. de l'Acad. T. 16. p. 100., Borrich. de poet. p. 7., Tiedemann. p. 34 sq., et Prichard. Analysis of the Egypt. Mythol. (1819.) p. 12. cf. 36 sq. 53. — Sed videndum, ne hoc quoque loco, ut sexcenties alibi, ad Pythagoram translatum sit, quod ejus discipulis debetur. — Casterum Suidas (v. Ὀρφεύς) et Eudocia (p. 318.) turpissimo errore Jonis

quae qualia fuerint, non liquet. Ac omnino quaecumque de Pythagora, cupido rerum Orphicarum sectatore, narrantur, non ad genuinam Pythagorae philosophiam, sed ad fucatam Pythagoreorum disciplinam spectant, quae, mirum est et incredibile dictu, in quot diversissimas partes distracta sit; non tantum recentiore dico, sed jam antiquiore; a cuius asseclis mira sane fabula profecta est, Pythagoram, ab Aglaophemo, mysteriorum Orphicorum apud Libethrios praeside, initiatum, edoctum esse omnem philosophandi rationem, qua posthac tantopere inter Graecos excelluerit ⁸⁸⁾; atque ita nihil mentione dignum summo Pythagorae ingenio relinquant. Jam Herodoti temporibus tanta erat rerum Orphicarum Pythagoricarumque confusio, ut vix aliquod discrimen inter utrasque animadverteri posset ⁸⁹⁾. Receperunt Orphici omnem Pythagoricam vivendi rationem, sobriam istam et jejunam; abstinerunt cibis *ἐμψύχοις*; quae res arctissime conjuncta erat cum doctrina de metempsychosi ⁹⁰⁾. Ex earum-

τελεσθησέ pro Orphei poemate habuerunt; aliisque hac re imposuerunt; Gyrard. T. 2. p. 76. a. Voss. de art. poet. 13, 3. T. 3, 2. p. 31. Eschenb. p. 193-200. Honou. p. 351.

⁸⁸⁾ Jamblich. vit. Pythag. 28, 146-151. p. 304. 308. 316. Kiesel., Proclus in Tim. 5. p. 291., Theolog. Plat. 1, 5. — Barre Mém. de l'Acad. T. 16. p. 24., Valkenaer, de Aristob. p. 78. 84., Kanne ad Conon. p. 11-14., Anal. Philol. p. 39-40. O. Mueller. Orchom. p. 382 sq. — Verissimam hanc fabellam habent Cudworth, syst. intell. T. 1. p. 343. Mosh., Eschenbach. p. 104. 139., Honou. p. 346., Clavier. pr. Gr. temp. T. 1. p. 87., Schelling. de diis Samothrac. p. 5., Ritter. Vorhalle p. 276.

⁸⁹⁾ Supr. p. 28. Quae confusio magis etiam aucta est posthac; v. p. 38.

⁹⁰⁾ *εἰς ὁρμήδης* ap. Platon. de Legg. 6. p. 782. d. Epinom. p. 974. Euripid. Hippolyt. 965. cf. Erasmi Adag. *τῶν βίαις*. Jablonski Panth. Aegypt. p. 93. Esthenb. p. 186. Lambeo. p. 170. Hanou. p. 348. Tiedemann. p. 21 sq. Santocruc. de myst. T. 2. p. 52. 57. Frangier. Mém. de l'Acad. T. 5. p. 117 sq. Clavier. hist. pr. Gr. temp. T. 1. p. 86. Creuzer. Dionys. p. 49. Symbbl. T. 3. p. 152 sq. (166.) Kanne ad Conon. p. 13. Anal. Philol. p. 39 sq. Mythol. Gr. p. 137. (Urkund. p. 152. 601.) Voss. Ep. Mythol. T. 1. p. 32. Qui viri docti omnes, excepto Kannio et Vossio, hanc vivendi rationem antiquo Orpheo tribuerunt, et ex parte etiam cum laudatis veterum locis conciliare studuerunt Aristoph. Ran. 1064. Horat. ad Pison. 391.: inani profecto molimine. Nihil

dem disciplinarum colluvie prodierunt *Ὀρφεοτελισταί*, fallax et improbum hominum genus, qui e librorum turba, splendida Orphei Musaeique nomina prae se ferentium, impune peccandi artem tradebant; qua quidem nulla mortalibus vulgo acceptior ⁹¹). Transiit etiam a Pythagorica disciplina ad antiquum Orpheum dogma istud de corpore nostro, animi sepulcro ⁹²), et alia, quae nunc quidem praeterimus. Atqui etsi pleraque

plane differt *ορφικός βίος* a Pythagoreorum *βίῳ ἐπὶ ἐνάθει* (Creuzer. Dionys. p. 51.), quem toties in scena traduxit lepida Graecorum comoedia. Aristophanes in *Pythagoreis* (ap. Athen. 4. p. 164. c. e. cf. Jons. de script. hist. philosoph. 1. p. 36. Brunck. Aristoph. Fr. p. 264.):

τῆς εὐταλείας πρόφασιν εὐρόντες καλήν,
 βροτοὺς ὑπεξεν τοῖς πίνουσιν χρησίμους.
 ἀπὸ παλαιῶν ἀπολεῖν ἰχθύς, ἢ κρέας,
 οὐδὲ μὴ κατασβίνας καὶ τοὺς δαυτοὺς.
 ἰδίᾳ κρέμεσθαι δαμάκας.

Similes jocos ex Aristophontis *πυθαγορευσταί* v. ap. Athen. 6. p. 238. c. 13. p. 563. b. Diog. L. 8, 38. Jons. p. 58.; et e Cratini *πυθαγορευσταί* ap. Diog. L. 1. 1. — Antiphanes in *Νημέσῳ*; et in *Κυρέῳ* (*Pera*) ap. Athen. 4. p. 161. a.:

Πρῶτον μὲν, ὥσπερ πυθαγορίζων, ἐσθίει
 ὑμφοχὸν οὐδὲν, τῆς δὲ πλείστης τοῖβ' ἀλλ'
 μᾶλλον μελωχρῆ μερίδα λαμβάνων λίαν.

Alexis in Tarentinis, ibid.:

Οἱ πυθαγορίζοντες γὰρ, ὡς ἀκούμεν,
 οὐτ' ὕψον ἐσθίουσιν, οὐτ' ἄλλ' οὐδὲ τι
 ὑμφοχὸν, οἶνον τ' οὐχὶ πίνουσιν μύνοι.

cf. Athen. 9. p. 386. c. d., Sam. Petit. Miscell. 5, 8. p. 87.

⁹¹) Plat. de Rep. 2. p. 365. a. Strab. 10. p. 474. Demosth. de Coron. p. 313. (p. 568 sq. Taylor.) Theophrast. Char. 25, 4. Plutarch. Apophth. Lac. p. 215. H. Diog. L. 10, 4. Athen. 5. p. 198. b. — Causaub. de vi et us. verb. p. 136., Freret. in Mém. de l'Acad. T. 23. p. 262., Heyne de sacris c. fur. pract. Commentt. Gotting. T. 8. p. 22., Meiners. de vero deo p. 192-194., Santocruc. T. 1. p. 405. T. 2. p. 55 sq., Tiedemann. p. 26. 37., Siebelis. Philoch. Fr. p. 202., Passow. Mus. p. 32-40., Valkenaer. de Aristob. p. 84. — J. H. Voss. Antisymbol. p. 225. Perperam Wachsmuth. (Athenae. 2, 2. p. 251.) Euripidis *ορχήστρας ἐνίδας* (Alec. 965.) huc vocavit.

⁹²) Plat. Cratyl. p. 400. c. Gorg. p. 516. b. (p. 100. Bip.) Philolaus Pythag. ap. Clem. Alex. Str. 3. p. 518. Potter. (133.) Cic. Quaes. Tusc. 1, 34. Macrobi. in somn.

Orphica Pythagoreorum culpa depravata sunt, minime tamen de omnibus hoc valet. Plato enim, qui cum indignatione quadam τῶν Ὀρφεοτελεστών mentionem facit, multaque mere Pythagorica, ad Orphicorum vivendi rationem pertinentia, affert, et quodammodo defendit ludibundus; idem Plato valde honorificum Orpheo praebet testimonium, saepiusque ejus meminit, et nonnullos versus exhibet suavissimos, qui antiquo Orpheo digni esse possunt⁹³). Neque a Pythagoreis tantum Orphica carmina mutata, interpolata et corrupta sunt; verum etiam ab alijs antiquis philosophis, quorum tres diserte memorantur, Chrysippus, Zeno, et Hippias sophista. Atque nihil dubito affirmare, Orphei poesin his fraudibus magis petitam esse, quam epicos αἰδοῦς, qui in populi ore vivebant; et in quibus ideo quaevis litura et quodvis additamentum neminem facile latere poterat⁹⁴). —

Scip. 1, 11. Lactant. institut. div. 3, 18.; Meiners. histor. discipl. Gr. T. 1. p. 550. de vero deo, p. 196. Plessing. Meinn. T. 2. p. 166. Tiedemann. p. 50 sq. — Hoc quoque dogma ad Pythagorae metempsychosen pertinet, quam Orpheo vindicat Eschenb. p. 52, et, ut alios taceam, Clavier. hist. pr. Gr. temp. T. 1. p. 86. — De alijs sententijs ὁρφεϊκῆς ἢ πυθαγορικῆς v. Plutarch. Sympos. 2, 3, 1. p. 635. e. p. 888. f., Hug. Grot. Prolegg. ad Stob. p. xi. et not. exc. de rer. nat. 1. tit. 13.; Niclas ad Geopon. p. 128., Sturz. ad Eupedoel. p. 652., Valkenaer. de Aristobul. p. 83.

⁹³) Plat. Cratyl. p. 402 c., Phileb. p. 66. d. (Orphic. p. 473. Herm.), de Legg. 2. p. 669. d., 8. p. 829. d., 3. p. 677. e. Phaedr. p. 271. f., Ion. p. 533. b. 536. b., Protagor. p. 316. c., Sympos. p. 179. e., de Rep. 10. p. 520. b. Itaque accedere non possum sententijs Foucherii (Mém. de l'Acad. T. 35. p. 3.) et Zoëgae (Diss. p. 213.). — Hymnum Orphicum in Jovem (ap. Stob. T. 1, 1. p. 40. Heeren; et ex parte ap. Aristot. de mundo 7. p. 475. Casaub.) jam Plato movit de Legg. 4. p. 716. a.: ἄνδρες τῶν οὖν φέμιν περὶ αὐτοὺς, ὁ μὲν δὲ θεὸς (ὥς περ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος) ἀρχὴν τε καὶ τελευτὴν καὶ μέσσην τῶν ὄντων ἀπάντων ἔχων, εὐθὺς παραίνοι κατὰ φύσιν περιπεριεσμένοι. Non obscurum est hic respici versum:
Ζεὺς ἀρχὴ, Ζεὺς μέσση, Διὸς ὃ ἐκ πάντων τέτυκται
Ζεὺς πῶ μὲν γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀσταθύντοι.

cf. Schol. Ruhken. p. 516. Lips.; et ingeniosam Bonterweckii explicationem, de pr. philos. Gr. decret. p. 4 sq.

⁹⁴) Numquam obliti sunt Graeci fraudis Solonis, qui vers. Il. 2, 557. 558. inseruit (Diog. L. 1, 48.), et aliorum, qui alia immiscuerunt. Ingentes contra Orphicorum carminum interpolationes ne videntur quidem ad populi notitiam pervenisse.

Hippiam Clemens tradit ex Orphei Musaeique carminibus ea, quae suo consilio apta fuerint, sumpsisse, disposuisse, indeque novas plane sententias fluxisse; haud dubie ut sua decreta his splendidis nominibus praepositis commendaret⁹⁵): ex quo sane apparet, magnam fuisse tunc temporis auctoritatem horum carminum, ad quam et Demostheni provocare liquit⁹⁶). "Chrysippus, inquit Cicero, Stoicorum summorum vaferimus interpres, in secundo libro de Natura Deorum vult Orphei, Musaei, Hesiodi, Homerique fabellas accommodare ad ea, quae ipse primo libro de diis immortalibus dixerit: ut etiam veterrimi poetae, qui haec ne suspicati quidem sunt, Stoici fuisse videantur⁹⁷)". Quam rem num Stoicus sola perversa carminum Orphicorum interpretatione, an, ut Hippias, mutatis etiam versibus et alio ordine dispositis, assequutus sit, incertum quidem est; sed, qui Chrysippum Hesiodeorum versuum fictorem novit, et hoc facile sibi persuadebit. Quanta autem sententiarum mistura et confusio quum hac tum superiore aetate in poesin Orphicam congesta sit, ac deinde, ut est hominum credulitas, ad divinum Orpheum redundaverit, insignis vituperatio probare potest, in quam apud Graecos adductus est antiquissimus vates; quem jam Isocrates ob turpissimas de diis fabellas laceratum esse dicit⁹⁸).

⁹⁵) Clem. Alex. Strom. 6. p. 745. Simili modo cum Homericis carminibus actum esse non constat; nec probabile quidem est.

⁹⁶) Demosth. or. 1. in Aristogit. p. 772, 26. R. (468.), Ruhnk. Ep. Cr. II. p. 229, Wolf. Prolegg. ad Hom. p. XLVIII., Gerlach. de hym. Orph. p. 5 sq.

⁹⁷) Cic. de N. D. 1, 15. ibiq. interpp. cf. Galen. de dogm. Plat. et Hippocrat. 3. T. 1. p. 273. (126 sq. Ald.) Schol. ad Apoll. Rh. 3, 517., ubi Zeno ejusdem sententiae auctor laudatur; Depuis, origine de tous les cultes T. 1. p. 133. Tiedemann. p. 38. 65. — Fraudem Chrysippi, quam Hesiodus expertus est, probare poteris 18 versibus apud Galenum; v. Wolf. Prolegg. p. CCXXXVI.

⁹⁸) Isocrat. Laud. Busir. p. 446. (p. 542. Bas. 1587.); similes calumnias vid. ap. Diog. L. 1, 5., Clem. Alex. adm. ad gentil. p. 3., Simplic. ad Aristot. de coele

XXII.

Extincta Graecorum libertate, Musae, hujus alumnae, trans mare Athenis aufugerunt Alexandriam, ubi per plura secula, benignissime exceptae, a generosissimis principibus colebantur. Qui quum essent doctorum hominum amantissimi, frequentes undique ad se invitabant humanitatis studiosos, in quorum usum ingentem colligebant librorum copiam. His elegantiorum litterarum studiis abrepti plures brevi inclarescebant, in praecclaro illo Alexandrino ludo formati. Hic, quum optimorum librorum multitudine abundarent, in iisque legendis exercitatissimi essent, primum ea exculpta est ars, quae judicia nostra, de vetustis scriptoribus ferenda, moderatur, certisque regulis praecipit, quid verum, pulchrum, genuinum in iis, quid falsum, infictum, suppositum sit. Excutere coeperunt antiquorum carminum turbam, indeque discernere, quae firmis argumentis et rationibus certis auctoribus vindicari poterant; et, si judiciis eorum se commendassent, in canonem recipiebant, in quo omnes deinde sequentes aetates acquieverunt. Atque ita factum est, ut omnium antiquorum scriptorum fatum a severo grammaticorum Alexandrinorum judicio pependerit. Clarum Orphei nomen noverunt illi; noverunt etiam ingentem carminum, quae nomen ejus prae se ferebant, molem; sed Hesiodi Homerique carminibus antiquiora atque adeo Orphei poemata se legisse negabant. Itaque vix respiciebant nugaces istos Orphei libellos; quod inde potissimum apparet, quod rarissime ab iis memorantur, et nullibi fere auctoritatem ex iis quaerunt. Verumtamen non omnes videntur illis temporibus eandem rationem sequuti esse. Philosophi certe, qui minus curabant operosam horum librorum tractationem criticam, haud dubie perinde iis usi sunt,

ac

p. 139., Chalcid. ad Plat. Tim. p. 220. Meurs., Euseb. Pr. Ev. 10, 4. p. 470., Justin. M. parae. p. 77., Serv. ad Virg. Aen. 6, 667. cf. Hug. de mytho p. 11., Tiedemann. p. 23 sq., Passow. Musae. p. 12 sq.

ac si ab ipso Orpheo profecti essent; et, quod mirabere, majoribus, quam umquam, commentis et fraudibus antiquum vatem cumulavere. Nova litterarum sedes novam iis praebebat materiem. Antiqua gens Aegyptiaca, in religione supra reliquas demens, jam olim, stulta superbia elata, Graecos, tamquam sui discipulos, despexerat. Nunc, quum Graecarum disciplinarum excellentiam in gremio suo foveret, utriusque gentis notiones de diis et natura rerum tantopere inter se conciliatae et confusae sunt, ut vix dignosci possent ab iis, qui deinceps successerunt, doctis hominibus. A malo isto notionum consortio profecta est nova philosophorum secta, quos syncretistas, barbaro profecto nomine, appellare solemus ⁹⁹). Hic Orpheo multa addiscenda erant, de quibus antiqua Graecia ne fando quidem audiverat; numina ei celebranda erant, quae liberis Graecis numquam innotuerant. Hinc novum theogoniarum Orphicarum genus conflatum est, ab antiquiore diversissimum. Ad eadem tempora Palaestinae Aristobuli fraudes pertinent, quibus omnium posthac patrum Christianorum piam credulitatem elusit ¹⁰⁰). Verum et ipsi Aristobuli aequales, quos non admodum sagaces fuisse oportet, quidquam fraudis odorati esse videntur in hoc novitio Orpheo Palaestino, cujus tamen odor, ut e pusillis fragmentis colligimus, non ambiguus erat; ex quo sane apparet, illo etiam tempore nondum abolitam fuisse antiqui Thracis auctoritatem; sicuti nullo umquam aevo defuerunt, qui in recens procusis carminibus Orphicis vetustam vatis suavitatem animadvertere sibi viderentur, qua feroces Graecorum animos domuerit, ac tigres rabidosque leones deleniverit.

Quam variae autem ac dissidentes res in Orphicam poesin hac aetate Alexandrina congestae coacervataeque sint, optime colligere poteris e di-

⁹⁹) Brucker. hist. crit. philos. T. 1. p. 1355 sq. *de Pythagoreis syncretistis Alexandriae sub Ptolemaeis*. Prodierunt hi jam sub Philometoris et Physconis imperio.

¹⁰⁰) Vid. sup. p. 39. Obscuram hujus hominis memoriam resuscitavit Valkenarius in libro, quem jam saepissime laudavimus.

versis modis, quibus theologia Orphica a senioribus scriptoribus, Hermia, Syriano, Simplicio, Damascio, Proclo, Olympiodoro, Athenagora, Clemente, Pseudo-Clemente et Eusebio, laudatur. At Orphici libelli isti non integri pervenerant ad horum hominum aetatem; clarissime hoc patet ex Damascii scripto *περὶ ἀρχῶν*, et ex Pseudo-Clementis recognitionibus, ubi ad majorum carminum excerpta et fragmenta respicitur. Hinc probabile fit, priora Alexandrina poemata Orphica nescio quo casu feliciter interiisse. Combusta fortasse sunt, ut tot alia opera, incensa priore bello Alexandrino bibliotheca ¹⁰¹).

Sequuta sunt tempora, quibus religio Christiana, recens vulgata, inmaximas turbas excitaverat inter Graecos homines. Recentiores philosophi Alexandrini (Eclecticos vocant et Neo-Platonicos), novum systema theologicum condentes, quod positum esse contendebant non modo in Pythagorae Platonisque disciplina, sed derivatam etiam ex Orphei aliorumque Graeciae sacerdotum theologia; magnum profecto sibi ipsi imposuerant onus; primum ut demonstrarent omnium harum rerum consensum; deinde ut se defenderent contra recentis religionis patronos, non admodum acutos illos et sagaces; quorum tamen auctoritas maxima esse debebat ob ipsam religionem suo semper numime per se tutam, neque indigentem ineptis istis defensoribus. Ab hac parte omnem poesin, quae antiqua, et ab ipso Orpheo theologo profecta esse credebatur, resuscitabant, et in omnes ritus et mysteriorum sacra cupide inquirebant, ut taeatrae Graecorum religionis foeditatem aperirent; cuius rei argumenta sponte iis offerebat arcanus Co-rae cultus, quae filia aviae et sponsa patris erat; deinde Iacchus a Titanibus dilaceratus, Dionysus ἀρρενόθηλος, Polymnos et Baubo, et

Ἦς εἰπouσα θεὰ δοιὺς ἀνεσώρατο μηρούς.

¹⁰¹) Res notissima ex Gellio 6, 17., qui ad millia ferme voluminum septingenta conflagrasse scribit.

et multa similia, quorum sensum inepti isti declamatores assequi vel non poterant, vel nolebant. Cupidius tamen alii ex eodem genere, ab Aristobulo decepti, Orpheum suum pro genuino Mosis Abrahamique discipulo venditabant, qui veram Dei cognitionem Graecos docuerit ¹⁰²). Tanto autem ferocius invehebantur in reliquos Graecorum poetas et fabulatores, quos e sacra scriptura hausisse putabant, sed decreta eorum corrupta et perversa esse auctore diabolo. Platonici contra subtilissimis et acutissimis antiquarum fabularum explicationibus suae religionis honorem defendere studebant; ubique olfaciebant allegorias physicas et morales; quas quum ad minutissimas etiam res transferrent, facile intellectu est, ad quas contortas et ridiculas interpretationes subinde delaberentur ¹⁰³). Orpheum, quippe sub cuius persona omnium temporum theologiam, quum antiquam illam et simplicem, tum recentem, multis commentis abundantem, repraesentare solebant Graeci, semper in ore habebant; multa suae disciplinae decreta, versibus inclusa, ei tribuebant, ut hinc iterum suis tenebrosis philosophematibus auctoritatem quaererent ¹⁰⁴). Verum et Christiani Orpheum in suas partes traxerunt, eumque, praeter alia multa, famosam

¹⁰²) In poemate, cui titulus *Ἡσίοδ' Ἀργεῖον*, sive *περὶ θεῶν*, in quo personatus Aristobuli Orpheus exposuerat 1. *περὶ τοῦ διαμετατέλλου θεοῦ δυνάμει τὰ πάντα*. 2. *καὶ γεννῆσθαι ὑπέδειξε*. 3. *καὶ ἐν παντί εἶναι τὸν θεόν*, sive *ἕνα εἶναι θεόν*. Euseb. Praep. Ev. p. 664. d., Eschenb. p. 143. 148., Valkenaer. de Aristob. p. 74., Silvestre de Sacy ad Santocruc. T. 2. p. 62.

¹⁰³) Cf. sup. p. 38. Jam antiquiores Stoici simili via ingressi erant; cuius rei multa adhuc restant documenta. Mirum est et incredibile dictu, quanta rerum diversissimarum mistura inde producta sit. Res digna profecto esset uberiore explicatione, qua origo, progressus, et consilium istarum mutationum exponeretur. Sed nunc nec vacat, nec libet.

¹⁰⁴) Porphyrius, quamvis acerrimus Graecae religionis defensor, cautissimus tamen est in antiqui Orphei sententiis laudandis; et, ubi reliqui Platonici ad ipsum Orpheum provocant, ipse allegat *τοὺς τὰ ὁρφεῖος εἰρηνας* (Euseb. Praep. Ev. p. 100 a. et alibi).

Aristobuli palinodinam recoquere jusserunt ¹⁰³⁾ quis commentis cumulatam. Longe plurima, quae ad nostra tempora pervenerunt, Orphica, ex hac utriusque disciplinae repugnantia derivanda esse, constans fere doctissimorum hominum sententia est. Suavitatis in his vel nihil inest vel parum; idque ex antiquiore aevo fortasse repetendum: ultra Pisistratidarum aevum nihil eorum ascendit. Verum multa etiam, quae satis vetusta esse videntur, ea, ne fallaci antiquitatis specie nostram credulitatem fallant, magnopere cavendum est. In pleraque autem non facile dixerim, quod in fabula Phaedri dicebat anus ad amphoram.

¹⁰³⁾ Integrum hoc poema ex Aristobuli libro affert Eusebius, Praep. Ev. 13, 12. p. 663—65; praeterea idem laudant Justinus Martyr, Tatianus, Clemens, Cyrillus, Theodoretus. Ab Orphico profectum esse crediderunt multi, quorum sententiam ultimus repetiit Warburton. the div. leg. of Mos. T. 1. p. 155. Aristobuli Judaicum lusum esse, jam suspicatus est Eschenb. p. 140., Moshem. ad Cudworth. syst. intell. T. 1. p. 347. Souchay. Mém. de l'Acad. T. 12. p. 14. cf. Santocruc. T. 1. p. 442. T. 2. p. 60., Passow. Mus. p. 52. — Falsae sunt suspiciones eorum, qui illud a Christianis derivant, ut Freret. Mém. de l'Acad. T. 23. p. 261., Meiners. Bibl. philol. Gotting. T. 3. p. 112., Gail de cultu Bacchi p. 97.

'Ορφεία τ' ἄνακτ' ἔχων,
βάκχευς, πολλῶν γραμμάτων τιμῶν καπνοῦς.

CAPUT II.
ORPHICAE POESIS PATRIA

*Ἐν ταῖς πολυδένδρεσσιν Ὀλύμπου
θαλάμοις, ἐνθα ποτ' Ὀρ-
φεὺς κιθαρίζων
σύναγε δένδρεα Μού-
σαις, σύναγε θήρας ἀγρώτας.*

XXIII

Nihil ego in tota antiquitate nobilior novi insigni illa-vetustissimis temporibus Thraciae celebritate, cujus grata recordatio animos Graecorum sacro quodam horrore perfundere solebat; utpote apud quos numquam abolita est prisca fama, ex illius terrae saltuosus montibus et consecratis lucis alma Musarum numina, mitem Gratiarum Cupidinisque cultum, et mansuetam Apollinis et Dionysi religionem ad se descendisse. Verum nihil etiam incertius et inconstantius apud veteres est vaga ista Thraciae finium descriptione, quae magnum et Europae et Asiae terrarum tractum complectitur. Quae quidem res jam antiquitus varios et multiplices errores in vera Musarum patria definienda produxit; a quibus iterandis nondum recessit recentiorum sequacitas. Prout enim horum quisque poësin, vel ex India, vel e Colchide et fabulosa Lycia seu vi seu artificio aliquo raptam, primitivis Graeciae incolis obtrudere gestit, qualemcumque sibi fingit Thraciam Asiaticam, quae quasi pons fuerit, qua Musae incredibilem sibi ex Asia in Europam paraverint transitum. Ingeniosa, ut vulgo vocatur,

sententia: quae vero tam perperam est excogitata, ut ab omni probabili ratione partim abhorreat, partim contra omnem historiae fidem sit proposita. Recognosce tecum totam istam septentrionalem plagam, per quam Musae, e nescio qua Indiae parte trans Colchidem advenae, itinera fecisse, et, ad tempus certe, domicilium ibidem constituisse putantur, latas et extensas Scythiae regiones, loca Caucaso adjacentia, et horridas incultasque Thraciae terras; quinam, quaeso, populi incolebant istius plagae vastitates Homeri temporibus? Barbari nempe Ciconum, Mysorum, Abiorum, Equimulgorum greges cum eo hominum genere, quibus natura ne salis quidem usum concesserat. Hoc horrido locorum cultu Mavors apud Homerum gaudere dicitur cum omni Timoris, Terroris, Furorisque comitatu. Scilicet haec est obscura ista et tenebriosa terra, cui Graeci clarissimum ingenii cultum debent. Scilicet haec est celebratissima olim Musarum sedes, quam post tam molesta et laboriosa emensa itinera sibi elegisse putantur; scilicet ut se reficerent et recrearent lacte equino, et cibis, quibus ne sal quidem admistum erat. Quantis autem ambagibus per horridissimas regiones opus erat, priusquam ad Graecos pervenirent! Gratius haud dubie viri illi doctissimi fecissent Musis, si eas ex Asia statim transfretassent ad umbrosos Heliconis lucos. Thracia ista Musarum sedes si unquam fuisset, quaecumque profecto earum monumentum ibi restaret, vel aliqua certe horum locorum notitia ad Graecos pervenisset. Ibi autem nullus vel fons, vel mons, Musis consecratus, fabulisque celebratus; nullus Olympus, Deorum domicilium. Miraculum profecto esset, si poesis, circa Caucasum et apud Equimulgos olim florens, Musarum reliquorumque Deorum sedem ad Thessaliam et Boeotiam transtulisset, spreto Caucaso suo aliisque vicinis montibus.

Ne epicam quidem poesin in ipsa Graecia ortam volunt; sed ex nescio quibus Asiae regionibus tractam, quandoquidem nullius *Graeci* poetae

nomen a veteribus memoretur. Quippe nomina *αἰδοῦν*, quos ante se plures fuisse ipse Homerus perhibet, ut Phemii atque Demodoci, ficta esse dicunt, nec quidquam valere, ut inde probari possit, ejusmodi homines inter vivos unquam fuisse. Atqui nomina si ficta sunt, num poesin quoque, quae illis tribuitur, fictam esse credamus? Credat, cui lubet. Ego cupidius hoc quam verius pronuntiari puto. Quid? quod ipsi sibi in tali judicio ferendo parum constant. Etenim Orphei, Musaei, Eumolpi aliorumque nomina simili modo ficta esse opinantur; poesin vero iis temporibus, ad quae haec nomina referantur, revera floruisse ¹⁾. Jam vero non assequor, quo tandem jure hoc concedi, illud negari queat. Deinde ista fictorum nominum argumenta quum per se infirma sunt, tum eo etiam paululum restringuntur, quod a veteribus unus et alter poeta memoratur, quorum nomina ab omni poetica fictione plane abhorrent; Syagrum dico, qui statim post Ilium eversum vixisse, primusque Trojanum bellum decantasse dicitur; et Thamyrin ²⁾. Hujus nominis etymologiam

¹⁾ Nom epicam tantum poesin ex Asia in Graeciam illatam esse putant (e. c. Godofr. Hermannus in Epist. ad Creuzer. p.12 sqq.), sed poesin omnino. Olen, antiquissimus vates, poesin lyricam e fabulosa Lycia in horridam Thraciam: Orpheus, Musaeus, alii, eandem e Thracia in Graeciam transtulerunt: atque haec omnia diu ante aetatem Homericam accidisse ipsi illi confitentur. Ergo poesis prius in ipsa Graecia fuit, quam Homerus in Jonia exortus est. Ecce aliam inconstantiam, seu potius contradictionem! Unde autem epica Musa ad Homerum venit in Joniam, ubi eam nullo modo natam esse iidem confitentur? Hic aqua haeret. Hermannus quidem mentem secus cepit O. Muellerus (Orchoia. p.388.), qui eam ita interpretatus est, ut poesis epica post Homerum ex Jonia per Lyciam et Thraciam ad Graecos pervenerit. Hoc si voluisset Hermannus (quod vero noluit), in hac certe re contradictio evanesceret.

²⁾ *Θάμυρις* *Concius*. Hesych. v. *Θάμυρις*, *πανόλης τινός*, *αἰνέας*, *πανήγυρις*; et *Ἰσὺς* *Θάμυρις*, *τῆς λαοφίλου*. Ergo Thamyras est homo, qui semper in publico versatur, populum congregat, carmina sua publice recitat, et stipe accepta in alias regiones abit. Villis et abjecta profecto notio! De Syagro in oculos incurrit, vix unquam aliquem nomen minus poeticum nactum esse. Est enim *Suceps* (Saufaenger), *ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀγγέλου*.

his valde arrisuram puto, qui veteres *αἰδοῦς ἁρμονίας* et *ἀλῆτας*, stipe collecta vitam trahentes, fuisse opinantur, recentiorum quorundam scriptorum falsis imaginibus decepti, et Homericorum carminum, ubi *αἰδῶν* maxime honorifica semper fit mentio, et ubi iidem heroum numero accensentur, plane inmemores. Thamyris certe exemplum, qui Oechalia profectus esse dicitur Dorium ³⁾, nihil probat, quum huius itineris consilium nobis plane ignotum sit. Provocarunt quidem alii ad Eumaei, divini subulci, inhonestum testimonium, quo *αἰδοί* ad eorum hominum numerum referuntur, qui res populares, seu ad communem populi usum spectantes, tractant

Sophocles in fabula satyrica, *ἰν Ἀχιλλεύς ἔρασταίς*, canem sic appellavit; aprum Antiphanes et Dionysius tyrannus in Adonide: Lynceus Samius dixit *κρίνα ἐνέγγια*, et Hippolochus mentionem fecit *ἐνέγγιον πολλῶν*. Idem nomen contigit Laconi (ap. Herodot. 7, 153.), et Aetolorum duci alicui (Vid. Athen. 1. p. 1. c. 9. p. 401. c. 402. a. Eustath. ad Odys. 19. p. 706, 2. Bas.). Minus profecto poeticum nomen, quam *Παγεδωρῆν* et *Κλοπτοκῆν*. De hoc Sucipé vid. Aelian. V. H. 14, 21., Eustath. ad Il. T. 2. p. 9. Bas. p. 4. Rom., Leo. Allat. de patr. Hom. 4., Jons. scriptt. hist. phil. 1. p. 21., Fabric. B. Gr. T. 1. p. 291., Passow. Musae. p. 25. Falsissima sunt, quae tradit Rochefort. in Mém. de l'Academ. T. 36. p. 426. — Ejusmodi nomina, quae aliquid significant, quod cum rei vel personae indole, cui tribuuntur, convenit, magnopere cavendum est, ne illico pro meris fabulantium Graecorum figmentis habeamus. Prudenter hac in re versantur Zoëga et Welckerus, Dissertt. p. 20. 257. 359., Kanutus Mythol. Gr. p. xxxviii., J. H. Vossius A. J. L. Z. 1821. nr. 86., O. Mueller. Dor. 1. p. 63.; eodemque modo veteres, ut Strab. 10. p. 722., Polyæn. 6, 1, 6., Pausan. 8, 8, 2., cuius observationis abusus nos cautiores esse aliquando docebit. Cf. sup. p. 54 sq.

³⁾ Il. 2, 594. Vagantes *αἰδοί* adhuc occurrunt ap. Schlegel. hist. Gr. poes. p. 42. 48., O. Mueller. Orchom. p. 388. etc. Fuerunt adeo, qui illos ad famulorum numerum referrent (Lenz. Supplem. ad Sulzer. T. 2. p. 8.). — Demodocus *ἔρω*, Od. 8, 483. De Oechaliae et Dorii situ jam veteres incerti disceptarunt. Triplex huius nominis urbs fuisse dicitur, in Thessalia ad Peneum, in Euboea, et in Messenia (Tzschucke ad Melam 2, 1. et Voss. ibid. p. 706. ed. 2. cf. A. W. Schlegel, de geograph. Homer. p. 44., Creuzer. hist. Gr. Fr. p. 53., Clavier. pr. Gr. temp. T. 1. p. 228 sq., O. Mueller. Dor. 1. p. 26. 29. 100. 149. 411 sqq.). Homerus nonnisi Oechaliam Thessalam novit (Il. 2, 595. 730.; priorem locum ad Messeniacam perperam traduxit Pausan. 4, 33, 5., et Mueller. Orchom. p. 368., Dor. 1. p. 413.).

tractant (*δημιουργοί*), et vocantur *κλητοὶ ἐπ' ἀπείρονα γαλαν* ⁴⁾. At quominus vox *κλητός* in istam sententiam detorqueatur, totius loci connexus prohibet.

XXIV.

Thracia inde ab antiquissimis temporibus usque ad Doriensium migrationes universa fere Macedonia seu Emathia dicta est: Thraciae nomen magna olim Thessaliae pars sibi vindicavit, regiones circa Olympon, Pieria, Pimplea, Libethrus, Dium. Thraciae regiones memorantur in Boeotia circa umbrosos Heliconis lucos; Thraces incoluerunt olim Phocidis loca circa Daulidem et Parnassum ⁵⁾: Thraces in Attica prope Eleusi-

⁴⁾ Od. 17, 383. Lenz. Supplem. ad Sulzer. T. 2. p. 6., Hartmann. hist. cult. Gr. T. 1. p. 138., Fr. Schlegel. hist. Gr. poes. p. 46. 53.

⁵⁾ Thraces circa Olympon, Pieriam, Emathiam et Athum ap. Hom. Il. 14, 225 sqq. *ἐφόροι ἐκ ὄρεων* Il. 13, 301. ibiq. Schol. Thracia excellentissimi vini ferax, non horrida ista, Il. 9, 71. Od. 9, 197. cf. Schol. ad Apoll. Rh. 3, 997. Eurip. Cycl. 141. Plin. 14, 4. (6.). E Thracia vini cultus transierat in vicinam Lemnum, unde ad Achivorum castra vinum transfretabatur Il. 7, 467. quem locum J. H. Voss. nuper perperam intellexit, J. A. L. Z. 1821. nr. 86. *Λήμνος ἀμπελώεσσα* ap. Quint. Smyrn. 9, 336. cf. Athen. 1. p. 31. b. Aristoph. Pax. 1161. O. Mueller. Orchom. p. 304. Bendtsen. de Samothracia, in Muenteri Misc. Hafn. T. 1. P. 2. p. 119. — Naxos occupata olim est a Thracibus, qui hanc insulam Bacchi religionibus impleverunt, Eustath. ad Od. 2, 340. p. 101. Bas. 347. cf. Chaudler. iter. in Asiam. M. p. 75. De numorum symbolis, huc pertinentibus, v. Eckhel. doct. num. T. 2. p. 34. P. Knight. symbol. lang. §. 112. — Horridiores Thraces Asiaticos idem Homerus ad Trojanorum exercitum refert Il. 2, 844. ibiq. Heyne. Il. 4, 520, 533, 537. Il. 5, 462. 6, 8. 11, 221. Thraces ex Europa in Asiam profectos memorat Xenoph. Anab. 7, 2, 18. Strab. 12. p. 514. (816.). — Thraces in Daulide, Thucyd. 2, 29. Strab. 7. p. 494. 9. p. 648. Liv. 32, 18. Pausan. 1, 41, 8.; in Boeotia, Strab. 10, p. 471. (722.) cf. 1. p. 28. ibiq. Casaub. 9. p. 410. a. (449.), Pausan. 9, 29, 2. in Attica, Strab. 7. p. 508. — Thracia quam late olim patuerit, docet Freret. Mém. de l'Acad. T. 19. p. 585 sq., T. 23. p. 249., Foucher. T. 35. p. 19., Larcher. Herodot. T. 7. p. 419. 8. p. 566., Clavier. pr. temp. Gr. T. 1. p. 73. 123. T. 2. p. 24.; Santocruc. de myster. T. 1. p. 120., Is. Voss. ad Melam, 2, 1. p. 706. ed. 2., Tzsch. ad Melam, Vol. 3. P. 2. p. 179., Boettiger. in Wieland. Mus. Att. T. 1, 2. p. 290.,

dem habitasse dicuntur. In Boeotiae et Phocidis confiniis sita erat Thracis; quae urbs antiquissimis temporibus a Thracibus erat condita ⁶⁾. Thraeces Boeotii auxilium aliquando, duce Eumolpo, Eleusiniis contra Erechtheum, Athenarum regem, tulisse narrantur ⁷⁾. Thereus, Thracum Dauliorum rex, Proguen, Pandionis filiam, in matrimonium duxit ⁸⁾. Thraeces Boeotii Pandionis socii vocantur contra Labdacum Thebanum. Aloidae Thraeces inhabitasse dicuntur Ascrum, ad Heliconis radices sitam ⁹⁾. Thraeces Boeotii bellum olim gessisse dicuntur contra Boeotos Aeolios, e Thesalia reversos ¹⁰⁾. Colonia Aeolica duce Penthilo e Peloponneso usque ad Thraciam Boeotiam penetrasse, ibique in Aulide naves conscondisse fertur in Asiam transfretatura ¹¹⁾. Iidem illi Thraeces Codri temporibus in

J. H. Voss. *Weltkunde* p. xviii., Gatterer. de Thracia, in *Commentt.* Gotting. T. 4. p. 88 sq. 93., Heyne de temp. myth. *ibid.* T. 8. p. 8., de Gr. orig. *ibid.* p. 25. 29 sq., de Musis, *ibid.* p. 38-45., de Castor. epoch. *Nov. Commentarr.* T. 1. p. 89., Mueller. ad Tzetz. T. 2. p. 518. 520-587., Huellmann. *Init. Gr. hist.* p. 47. 74., Clarke's *Connexion etc.* p. 66., *Travels* P. 2. 2. p. 777 sq., P. 2. 3. p. 310 sq., Marsh. *hor. Pelasg.* p. 35., Petersen. de Musar. orig. in *Misc. Hafn.* T. 1. P. 1. p. 99., Creuzer. *Symbol.* T. 3. p. 538 sq., et omnium optime Mueller. *Orchom.* p. 379-390. cf. p. 86. 193. 211. 357. 431. *Dor.* 1. p. 9.; cui quae Kortuem. nuper opposuit, leviora sunt, quam ut respiciantur (*Zur Geschichte Gr. Staatsverfass.* p. 84-88.).

⁶⁾ Strab. 9. p. 423. (528.) 424. (529.) Pausan. 10, 3, 2. Hinc fortasse Thracidae, qui in sacro bello Phocensi memorantur (*Diodor.* 16, 24.).

⁷⁾ Hegesias ap. Strab. 9. p. 396. b., Euripid. *Fr. Erechth.* 1, 51. p. 442. Beck.

⁸⁾ Thucyd. 2, 29. Pausan. 1, 5, 4. 10, 4, 6. cf. Perizon. ad Aelian. V. H. 8, 7.

⁹⁾ Pausan. 9, 29, 2. 9, 22, 3. Schol. ad Pindar. *Pyth.* 4, 156. De Aloidis omnino vid. Heyne *Commentt.* Gotting. T. 8. p. 57. 35. 41 sq., *Opusc. Acad.* T. 2. p. 307., Petersen. de orig. Mus. I. I. p. 90. O. Mueller. *Orchom.* 381. 387.

¹⁰⁾ Ephor. ap. Strab. 9. p. 402. b. c. (616.) Marx. *Fr.* p. 130. cf. Strab. p. 629. a. 630. c., Polyaeen. 6, 43., Heraclid. ap. Zenob. 2, 81. (Huic bello originem debet proverbium *οἱ βότριοι ἀντιπάρω* ap. Phot. 1. p. 73. v. Schott. *Adag.* p. 444.). Larcher. *Herod.* T. 7. p. 238 sq. 249., Creuzer. *Fr. histor. Gr.* p. 121.

¹¹⁾ Strab. 13. p. 582. b. (872. c.). Mirum est, quantopere haec Boeotia Thracia viros doctos torserit. Plerique Penthiliun cum colonis suis in septentrionalem Thra-

Athenienses impetum fecisse narrantur, quo ipse Codrus interierit ¹²).
Quid? quod Thracæ olim Minyas Orchomenios e sedibus suis expulere ¹³).

Quum igitur certissimum sit, senioris Thessaliae et Boeotiae montium juga, Olympum, Pierum, Libethrum, Pindum, Pimplam, Heliconem, Cithaeronem, et vicinae Phocidis Parnassum, sub Thraciae nomine aliquando latuisse, jam per se intelligitur, ubicumque de Thracibus, primis Musarum cultoribus, et poesis inter Graecos auctoribus sermo est, non nisi de his locis cogitari posse, ad quae omnium antiquissimarum fabularum patria et sedes pertinet. E Thessalia suscepta est nobilissima Argonautarum expeditio; ad Thessalam spectant antiquissimae Herculis res gestae; e Thessalia innotuit totus fere mythorum cyclus de pugna Deorum cum Titanibus; Thessalia primitiva est sedes cultus Apollinis: carmina Argonautica, Heracleae, Titanomachiae, prius in Thessalia ortae sunt, quam magna Graecorum pars, e patria ejecta, novas sedes in Asiae lito-

ciam mittunt (ut Gillies hist. Gr. T.1. p.99 sq., Clavier. pr. temp. Gr. T.2. p.48., Raoul Rochette. hist. colon. Gr. T.2. p.451.); cujus erroris ansam haud dubie jam Strabo praebuit, qui tamen alibi recte sentit, 9. p.401. c. (615. c.). Omnino iidem veterum, quibus antiquus Thraciae situs et ambitus haud ignotus est, in hac re saepius falluntur. De Penthili colonia verum jam vidit Freret. Defens. chronolog. p.67. et Mém. de l'Acad. T.19. p.586., quem sequutus est Larcher. Herodot. T.7. p.418 sq. 433 sq.

¹²) Socrates historicus *ἡ δυνάμει ἐρεμίων* ap. Plut. Parallel. p.310. b. (T.7. p.233. Reiske p.422. Hutten), Oros. 1, 18. Memorabilis profecto narratio, quae ad verbum fere convenit cum iis, quae de Doriensium incursione traduntur. Quare videndum, ne Dorienses aliquando sub Thracum nomine latuerint.

¹³) Hellenicus ap. Harp. p.57, 19. v. Meurs. de regg. Att. 3, 8. Lectt. Att. 1, 14. p.25. Mueller. Orchom. p.390. — Thracum *Θαλασσομαχίαν* quandam Castor ponit 177. post Troj. capt. (Heyne Nov. Comm. Gotting. T.4. p.86.). Omnino late diffusa haec gens olim fuit; Anthedonem enim et Abas quoque incolebant. Steph. *Λεγάδων*. Lycophr. 754. Eustath. ad Il. 2. p.205, 22. — Post Doriensium migrationes nulli amplius Thracæ memorantur, nec in Phocide, nec in Boeotia, nec in Thessalia.

ribus occupasset. Cui autem ignota est Boeotia, unde variae Bacchi Cere-
risque religiones per reliquas Graeciae regiones propagatae sunt? in qua
nullus fere est fons, fluvius, mons, qui non fabulis carminibusque incla-
ruerit ¹⁴). Jam vero et Olympi et Heliconis accolae cognatissimi fuerunt:
in utraque regione Musarum cultus floruit; Thespienses cum accepisse
feruntur a Pieribus; quin etiam eadem locorum nomina e Pieria Thracia
ad Boeotiam translata sunt; pleraque saltem montium nomina, quae me-
moravimus, utrique terrae sunt communia ¹⁵). Deinde antiquissima etiam

¹⁴) Vereor, ne tempus teram in singularum rerum sollicita explicatione, quae
tamen, opinor, nullam vim, etiamsi omni hoc, vel majore etiam, argumentorum pon-
dere obruentur, apud eos habebit, qui obstinato quodam molimine Musas ad humanis-
simos Equimulgos, et politissimos Caucasi accolas rejicere student, antiquiorum my-
thorum Graecorum perversa explicatione decepti, vel eorundem plane immemores.

¹⁵) De Thracibus Pieriis et Heliconiis, Musarum cultoribus, vid. Heyne de Mus.
Comm. Gotting. T. 8. p. 40. 44., Opusc. Acad. T. 2. p. 308., Petersen de Mus. orig. in
Muenteri Misc. Hafn. T. 1. P. 1. p. 84., O. Mueller. Orchom. p. 381., et ex parte J. H.
Voss. J. L. Z. 1821. nr. 85. cf. Antisymbol. p. 183 sq. 192. Ad Olympum vicinamque
Pieriam et Homerus et Hesiodus Musarum patriam referunt. Ad eosdem illos Thraces
Pausaniae narratio (9, 29, 2.) de Piero, qui Musarum nomina a Thracibus didicerit,
spectat — *δεξιότερον γὰρ τὰ τε ἄλλα ἰδόναι τὸ ἔθνος εἶναι πάλαι τὸ Θράκιον, καὶ οὐχ ἡμῶς ἐς τὰ
θεῖα ἐλίσσων. Conon. narr. 44.: φιλέουσιν γὰρ τὸ Θρακῶν γένος. Strab. 9. p. 410. a. (629. a.):
Θράκες — οἱ καὶ τὴν Πιερίαν καὶ τὸ Λαίβηθρον, καὶ τὴν Πίμπληϊαν ταῖς αὐταῖς θεαῖς (Μούσαις) ἀνι-
δείων. cf. 10. p. 471. b. (722. a.); plenior et accuratior hujus rei notitia perit cum
septimo Strabonis libro (v. epit. p. 508.). Scripserat et Amphion Thespiensis peculia-
rem libellum *περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι Μουσίου*, in quo haud dubie plura, ad eandem quaestio-
nem spectantia, lecta sunt. Pristina illa Thracum fama inducti seriores Graeci verbum
Θρηκεύειν a voce *Θραξ* derivarunt, ut Plut. Alex. p. 665. (T. 4. p. 5. Reisk), Gregor. Naz.
29. p. 626., Etym. v. *Θράξ*, ibiq. Hemsterh. p. 258 sq. Lennep., Suid. v. *Θρηκεύειν*. He-
sych. vv. *Θράξ*, *Θράξ*, *Θράξ*, *Θρακτοί*, *Θρακτοί*. cf. Voss. de philos. sect. 4, 1. T. 3,
3. p. 286., Kanne Anal. Philol. p. 67. Urkund. p. 387. — Caeterum de hac Thracia,
antiquissima Musarum sede, cf. Hug. de mytho, p. 222. 223., Heyne Opusc. Acad.
T. 1. p. 167., Kanne Anal. Philol. p. 68 sq., Mythol. Gr. p. 97. — Haud parum torse-
runt veteres geographos eadem nomina et Thessaliae et Boeotiae fontibus, fluviiis et
montibus tributa; contende modo inter se haec loca: Steph. Byz. de urb. p. 549. Gro-
nov., Ptolemae. 3, 13., Schol. ad Apoll. Rh. 1, 25. 31., Scylax. Periplus. p. 61. Gron.,*

Orphei monumenta in utraque regione fere eadem memorantur ¹⁶). At insignis horum locorum gloria et celebritas, a primis Graeciae poetis profecta, posthac omnino est obscurata, et HomERICA aetate jam fere abolita. Doriensium turbae et in his regionibus alium rerum ordinem produxisse videntur. Thraces Pierii, a Temenidis e pristinis sedibus turbati, refugerunt ad invios Pangaei saltus ¹⁷): cum iis evanuit antiquum Thraciae nomen; evanuit antiqua gloria. Iisdem temporibus Thraces etiam e Boeotia ejecti, diffusi, et partim trans mare fugati sunt ¹⁸): periit vetusta

Schol. ad Callim. in Del. 7. ibiq. Spanhem., Tzetz. ad Lycophr. T. 2. p. 518. 520. 587., J. Tzetz. Chil. 7, 948., cf. Fr. Orph. 46. p. 499. Herm., Paus. 9, 34, 3., Liv. 39, 26.

¹⁶) Vid. supr. p. 87. Ut autem Orphei memoria nonnisi ad Pieriam et Boeotiam (Pausan. 9, 30, 2. Tzetz. ad Lycophr.: Ὀρφεὺς ἀρχὴ καὶ πατὴρ ὑπάρχων τῶν ποιητῶν κατὰ τὴν περὶ τὸν Ἑλλὰδα καὶ τὸ Λαίονθρον. T. 2. p. 520. Muell.), ita reliquorum poetarum, qui vulgo Thraces vocantur, nomina, vel ad eadem loca vel ad Atticam et Phocidem spectant. Thamyras Thessalus fuit, Linus Boeotus, Musaeus Atticus, Eumolpus Atticus, Olen et Philammon Phocenses (Paus. 4, 33, 4.). Turpissimi sunt errores veterum, antiquissimi locorum situs et nominis prorsus inmemorum, si Orphei patriam ultra frigidum Haemum, et, si Musis placet, ad horridos Cicones et Odrysas, adeoque ad Bosporum Thracium projiciunt (Diodor. 5, 64.: ἐν τοῖς Κίκοις, ὅθεν ὁ καταδίκης Ὀρφεὺς ἦν., ineptus Argon. auctor 78.: Κικόνες δὲ αὐτὸν. Ὀρφεὺς, ἀντὶ ὀδύσεως ap. Suid. v., et Theodoret. Therapeut. 1. T. 4. p. 468. et all.). Quae gerrae a recentioribus deinde magis etiam amplificatae sunt, ut ab Hug. de mytho p. 5.: "*An dem Thrakischen Bosporus, wo den Griechen der Thrakische Orpheus den Todschatz und wilden Fraß abgewöhnte*". Eandem fere patriam Orpheo assignat J. H. Voss. in notis ad poemat. lyr. sua, T. 1. p. 300 sq.; et cum his fere consentit Creuzer. Symbol. T. 1. p. 200. (210.) 263 sqq. (T. 2. p. 285 sqq.) T. 3. p. 165. (151.); Orpheum Scythiam facit Hanou. p. 335.; ad Cicones refert Huellmann. Init. hist. Gr. p. 37. 41., Sickler. ad Hymn. in Cer. p. 97., ut alios omittam; ad frigidum Haemum Schlegel. hist. poes. Gr. p. 15. 39.

¹⁷) Thucyd. 2, 99. Strab. 9. p. 410. a. 10. p. 471. Festus. v. Pimpleides. Petersen. de Mus. p. 98. J. H. Voss. ad Virg. Ecl. 6, 13.

¹⁸) De magnis istis mutationibus, quae in his regionibus post bellum Trojanum ortae sunt, v. Thucyd. 1, 12. Strab. 9. p. 402. ex Ephoro; Charax ap. Steph. ἀόρων, Polyæn. 1, 12. 8, 44. cf. Gillies. hist. Gr. T. 1. p. 94 sq., Boeckh. oeconom. civil. Athen. T. 2. p. 369., Mueller. Orchom. p. 130. 385.

Thracum fama, perierunt primi Musarum cultores. Quum Athenae aliaeque Graeciae regiones omnem politiozem humanitatem et summum ingenii cultum sibi vindicare coepissent, Thessali ingeniosissimi quidem erant in coenis laute parandis; in aliis autem rebus nullam prodebant ingenium; et Boeotici ingenii tarditas et stupor adeo in proverbium abierat ¹⁹).

XXV.

Thraces in antiqua Graecia ipsis Hellenibus multo antiquiores fuisse perhibentur ²⁰); quin immo, si nutus veterum recte excipere didici, una cum Pelasgis ad primitivos Graeciae incolas referendi sunt, quos, quum Graecae historiae scribendae studium vigere coepisset, barbaros vocare solebant. Nihil quidem certi ab locupletibus auctoribus de tempore traditum reperimus, quo utraque gens illas regiones primum occupaverit; nihil certi, num alias antiquiores gentes e sedibus suis expulerit, vel cum iis se conjunxerit, et ex parte etiam posthac coaluerit; nihil denique certi, num autochthones fuerint sive aborigines. Impeditior profecto res est de Pe-

¹⁹) *Θετταλοι αὐτράκιζον* sexcenties traducti sunt de scena Attica; vid. Athen. 2. p. 47. b., 4. p. 37. d., 10. p. 418. c. d. — Boeotorum vero stupor cuius pueri Attico notus e proverbiiis: *ὁ Βοιωτία, ὅτα Βοιωτία*. Pindar. Ol. 6, 150. Apostol. ap. Lambin. ad Horat. T. 2. p. 389. Frf.: *διαιδῆς καλεῖται βῆριος· βῆριος γὰρ ὅτα ἔχουσιν*. cf. Boettiger. Mus. Att. T. 1. p. 342 sqq.

²⁰) Pausan. 1, 41, 8. de Thracibus Dauliis agens — *πάντες γὰρ τῆς νῦν καλουμένης Ἑλλάδος βάρβαροι τὰ πολλὰ φησαν*, quam rem Pausanias ex antiquioribus libris, qui in hoc argumento toti versabantur, repetiit. Satis, ut opinor, nota sunt Hellenici, Aristotelis, Nymphodori, Theodectis, Damastis *νεμυὰ βαρβαρικά*, v. Toup. ad Suid. P. 2. p. 153, Sturz. ad Hellanic. p. 63., Boeckh. Platon. Min. p. 78-83. Constans erat inter Graecos sententia de barbaris maioribus suis, quam Platonem etiam (Cratyl. p. 425. e. 409. e. cf. Marsh. hor. Pelasg. p. 33 sq.), et Hecataeum (ap. Strab. 7. p. 494. Fr. p. 71. Creuz.), et Ephorum (ap. Diod. 1, 9. Fr. p. 93. cf. Salmas. de Hellen. p. 426.) probasse constat. Huc pertinet etiam *ὁ τοῦς φρυγίους λέγουσι γράφουσιν* (ap. Schol. ad Apoll. Rh. 1, 558.), de quo vid. Lobeck. de morte Baechi p. 24.

laegis, quam ut accuratius hic tractari possit; pauca tamen, quae cum nostra quaestione conjuncta sunt, paulo inferius exponere licebit. Hic, quae de Thracibus dicenda restant, explicabo. Horum origo num ex septentrionalibus plagis, quas Edoni, Odomantes, Odrysae, Treri incolebant, repetenda sit, vix credibile videtur ob altissimum veterum silentium; ac etiamsi illinc repetenda esset, tamen eorum migrationibus summa antiquitas tribuenda foret. At ipse Thucydides, quo vix graviores testes in his rebus producere poteris, omnem conjunctionem et cognationem inter Thraces Daulios et Odrysas prorsus negat ²¹). Thraces septentrionales primaevam morum feritatem numquam prorsus exuere; Thraces Pierii contra, et Heliconii, et Parnasii jam mature humaniorem vitae rationem ingressi sunt; quod mitissimus Musarum cultus satis superque probat ²²). Ac si horum gloria ad horridam Thraciam aliquando redundavit, jam sponte apparebit, hoc seniorum Graecorum negligentia et inscitia factum esse, a qua recentiorum credulitatem assensum cohibere conveniebat. Ne probabili quidem argumento umquam evincetur, poesin Musarumque cultum ultra frigidum Haemum floruisse. Quam mature vero in Thessalia poesis orta sit, insigui sane Achilles exemplo doceri potest, quem unum in universo Achaeorum exercitu poesis citharaeque gnarum fuisse Homerus perhibet ²³). Quod argumentum quum per se levis ponderis ipse habeam, aliquid tamen lanci addit.

²¹) Thucyd. 2, 29., quem virum probabile est accuratam Thraciae gentium cognitionem sibi comparavisse, siquidem diu in illis regionibus eum vixisse, ibique historias composuisse constet.

²²) Haec distinguenda erant quum Zoëgae, viro quantumvis ingenioso et docto (de Obelis. p. 206.), tum aliis multis. Itaque omnibus argumentis destituti sunt Levesque (Vers. Thucydidi. T. 3. p. 278 sqq. T. 2. p. 314. Stud. histor. antiq. T. 2. p. 111), Raoul-Rochette (hist. colon. Gr. T. 2. p. 193 sqq.) etc., quibus assentire non debebat Weichert. de Apoll. Rh. p. 111.

²³) Il. 9, 189. (cf. Athen. 14. p. 633. c.) cujus loci veram auctoritatem non assequuti sunt, qui sexcenties eum laudarunt.

Rumor aliquis ad Graecos pervenerat de coloniis, e peregrinis terris in Graeciam transmigratis, quae secum duxerint omnis cultioris vitae initia; verum eae partim fabulosae sunt, et tam incertis testimoniis traditae, ut vix aliquid veri iis subesse videatur; partim satis quidem certae; sed nullius, vel perexigui tantum momenti fuisse videntur ad ingenia Graecorum erudienda. Fabulosas istas hic omnino praetermittimus. Magna vis vulgo tribuitur coloniae Lydio-Phrygiae, duce Pelope, quem regiones circa Heliconem et Olympum occupasse ibique Musarum cultum instituisse recentiorum quidam dictitant ²⁴). At primum Pelops non Thessaliam et Boeotiam sibi subiecit, sed Peloponesum, quae ab eo nomen traxit; deinde quo tempore haec loca petiit, jamdudum floruisse oportet in Pieria Musarum cultum. Multo probabilius est, Briges, Thraciam gentem, qui Macedoniae partem habitabant, cum ex Europa in Asiam trajecissent et una cum patria nomen mutassent (e Brigibus facti sunt Phryges) ²⁵), rudia Phrygum ingenia formasse religionibus deorum; quod temporum certe rationes admittunt ²⁶). Verum et haec in conjectura posita sunt. Neque

²⁴) Sic Meiners. discipl. Gr. hist. T. 1. p. 34., Fr. Jacobs. Gr. poes. hist. in Suppl. plenum. ad Sulzer. T. 1. p. 266., alii. Duplicem coloniam Lydio-Phrygiam statuit Huellmann. Gr. hist. init. p. 104-108.; verum is duplex vitium commisit. Pelopem Thessaliam occupasse nec Pausanias (5, 13, 1.), nec Strabo dicit (8. p. 561. 588.); neque haec Pelopis colonia distinguenda erat ab ea, quam Athenaeus (14. p. 625. f.) memorat. Sole clarius res apparet ex Herodot. 7, 8. 3. 11., Paus. 5, 1. 5. 2, 22, 4. Strab. 7. p. 494. 12. p. 857. — Multa hic confunduntur a Clavier. hist. pr. Gr. temp. T. 2. p. 123., et a Raoul-Rochette. hist. colon. Gr. T. 1. p. 426. sqq.

²⁵) Herod. 7, 73. Strab. 10. p. 722. 7. p. 453. 12. p. 875. 14. p. 999. Steph. Byz. v. *βρίγες*. Plin. 5, 41. Conon. 1. ibiq. Kanne p. 61. 63. et Heyne p. 171. cf. Gillies. hist. Gr. T. 1. p. 38. Bas., Creuzer. hist. Gr. Fr. p. 170. Stud. T. 2. p. 301., Meletem. T. 1. p. 75., Marsh. hor. Pelasg. p. 35., Ritter. Vorhalle p. 254 sq.

²⁶) Sic Clavier. hist. T. 1. p. 76., qui hanc sententiam confirmare studet Hyagnidis, Marsyae, Olympi nominibus Phrygiis, quos cum Orpheo, Musaeo etc. ad idem poesis genus refert; quasi inflati tibicines vocandi essent *poetae*. Nec tibiarum, nec quilibet alius flatus, ad poesin pertinet. Deinde hi Orpheo multo sunt juniores.

que certa lege historica demonstrari potest, quam dialecto Graeca primi illi poetae usi sint: nam Graeco ore eos cecinisse per se apparet.

XXVI

Quaenam dialectus prior apud Graecos orta, et in quam Graeciae regione in primis exculsa sit, jam veteres vario consilio et eventu exquirere coeperunt; sed quid in hac quaestione profecerint, propter rerum traditarum penuriam vix accuratius hodie a nobis dijudicari potest. Haud parvi in hac re aestimandum est Metrodori testimonium, quo Dorica dialectus *ὁμολογουμένως* antiquissima a Graecis est habita ²⁷⁾, qua Orpheus quoque usus sit. Deinde idem auctor refert, post Doricam dialectum ortam esse Aeolicam, tum Ionicam, denique Atticam. Quae narratio quum aliis multis argumentis, ex accurata Graecae antiquitatis cognitione petitis, tum ratione, quae in his rebus plurimum valet, defendi potest. Sunt quidem, qui epicum Homeri sermonem omnium dialectorum antiquissimum, et universae olim Graeciae communem, neque aliam ante Heraclidarum reditum Graecis notam fuisse arbitrentur ²⁸⁾. Epicus autem sermo idem est ac Pelasgicus, indeque ortam esse oportet omnem dialectorum diversitatem, ex eorundem virorum doctorum sententia. At hi ipsi viderint, quomodo e sonora illa et cultissima epicorum poetarum lingua, quam

²⁷⁾ ὁμολογουμένως δὲ δὲ διαίτης τῶν ἰωνικῶν συνέχεται τὸ πρεσβυτάτην εἶναι τὴν διαίτην τὴν Δωρικήν. — περὶ τῆς Δωρικῆς διαίτης καὶ τῆς Ὀρφείας, πρεσβυτάτην ὕμνα τῶν ποιητῶν. ap. Jamblich. vit. Pythag. 34, 242. p. 476. Kiesel. cf. supr. p. 36. Quae apud veteres de Dorica dialecto serius orta, et post Heraclidarum demum reditum inter Graecos exculsa, passim leguntur, ex sanis iudicandi regulis non nisi ad Peloponnesi incolas referri possu- (ut ap. Paus. 2, 37, 3. quem locum perperam cepit Creuzer. Symbol. T. 3. p. 164. (176.), alique).

²⁸⁾ Sic Squire, Essai. p. 199., Fischer. ad Weller. T. 1. p. 38., et Fr. Thiersch. de Hesiod. p. 38 sq. cf. p. 46., qui in tota antiquitate nihil nisi epica et Pelasgica inter se confusa videt.

Pelagicam vocare malunt, scabrae horridioris Dorici sermonis formae et flexiones enatae sint, in quibus explicandis frustra, ut opinor, desudaveris. Immo accurata diversarum dialectorum cognitio et comparatio certissimis argumentis aliquando docebit, Doricum sermonem, et, qui huic cognatissimus est, Aeolicum, et Jonicae et Atticae dialecti formas in se includere, iisque omnino quasi pro fundamento fuisse. Alii eo delapsi sunt, ut censerent, antiquissimam, omnibus Graecis communem, linguam, nescio quam omnium dialectorum misturam fuisse, e qua, ut ex Anaxagorae turbulentissimo chao hic rerum ordo, singulae dialecti post infinitum temporis intervallum prodierint.

Jonicam dialectum in Asia demum ortam, eaque antiquum Graecae linguae robur fractum esse, ipsi veteres testantur ²⁹). Itaque continuo falsa est eorum opinio, qui illam ex antiqua Graecia derivant. Cultissimus Homeri sermo parvula antiquioris vestigia servat. Notae sunt Aeolicae verborum formae, quae apud Homerum satis frequentes reperiuntur; et frequentiores etiam apud Hesiodum Boeotium; resederunt quoque usitatissimae genitivorum formae in *oto* et *ao* exeuntes, quae e reliquis dialectis vel prorsus fere evanuerunt, vel HomERICA imitatione retentae sunt: epica autem dialectus illas servavit, quandoquidem versui heroico accommodatissimae sunt ³⁰). Omnino omnibus sequentibus poetis Homericus sermo perpetuum propositum fuit exemplar, ad quod suam linguam conformarent, et quocum aliam quamlibet dialectum temperarent. Nam una dialecto nullus poeta pure usus est. Verum haec nunc missa facio.

²⁹) Hephaest. p. 234. Gaisf.: *Ἰονικήν τῆς διαλέκτου τὸ πάτριον*. cf. Mueller. Dor. T. 1. p. 15.

³⁰) Paucis hic attingimus rem, quae longa explicatione digna est; nam nondum sufficiunt, quae hactenus prolata sunt, ut a Koeppenio (de Homero p. 233.), a Mansionne (de Hesiod. in Supplem. ad Sulzer. T. 3, 2. p. 74.) aliisque multis. —

Quantam vim Doriensium turbae, per totam fere Graeciam excitatae, in Graecorum quoque linguam exercuerint, longa seculorum vetustate obscuratum hodie est, neque ipsis olim Graecis certis vestigiis cognitum. Achaeos et omnes omnino Peloponnesi incolas ante Heraclidarum reditum alio ore loquutos esse, quam, quo postea usi sunt, Dorico, veteres tradunt ³¹⁾; qualis autem pristina eorum lingua fuerit, ipsi ignorasse videntur. Epicum sermonem, qualem apud Homerum cognoscimus, non tractum esse ex antiqua Graecia ad Asiae litora, sed in nova patria demum formatum, quum aliarum gentium frequente usu et consuetudine, tum, quia Jonibus; in Asiam transmigraturis, statim ab initio se adjungerent Pelasgi Arcadii et Euboeenses ³²⁾; satis, ut opinor, in oculos incurrit. Si autem epica dialectus communis omnium Jonum Asiaticorum lingua Homerica aetate fuit (cui sententiae nihil certe obstat), facile est intellectu, quantopere ea, utpote quae satis multum antiqui roboris servet, sequente aevo diffluerit et quasi effeminata sit. Jam vero si ab Homerica aetate in antiquiora ascendimus tempora, quibus Graeca natio nondum disjecta erat in diversissimas terrae partes: quam plenum et validum fuisse verborum sonum oportet! qui quidem serioribus Graecis, ubi antiquior lingua servata erat, horridior et incultior videbatur. Sic mollibus Herodoti auribus Pelasgorum, circa Crestonem et Placiam habitantium, lingua, barbari quid sonabat ³³⁾. Hinc facile conjectura fieri

³¹⁾ Arriphon, obscurus caeteroquin homo, ap. Pausan. 2, 37, 3. — Post colonias Jonicas in Asiam transvectas, omnes Peloponnesii *Δωριεῖς* loquuti sunt, vel *Αἰολεῖς*; nam utraque dialectus cognatissima est, et magis nomine quam re distinguenda: nec dubito, utrique eandem antiquitatem assignare. Non satis accurate de hac re nuper verba fecit Marsh. p. 43-45.

³²⁾ Res satis nota vel ex uno Herodoti loco, 1, 146. cf. Marsh. p. 53.

³³⁾ Vid. Squire Essai. p. 179., Monbodd. de orig. ling. T. 1. p. 417. 427-429., Marsh. p. 28-32., O. Mueller. Dor. T. 1. p. 6. — Perperam judicant de la Nauze Mém. de l'Acad. T. 23. p. 116 sq. 126., et Gibert. T. 25. p. 6.

potest de omnium Pelasgorum lingua, scabra ista et aspera cultioribus auribus. Ubicumque vero Pelasgi habitabant, Aeolica dialectus usitata fuit, vel Dorica, ut in Thessalia ³⁴). Herodotus Aeoles antiquos Pelasgos fuisse contendit ³⁵). Itaque ab omni parte firmata est Dionysii Halicarnassensis sententia, qua Pelasgi Aeolica dialecto usi sunt ³⁶). Aeolica autem dialectus in plurimis Graeciae regionibus inde ab antiquissimis temporibus in usu fuit ³⁷), et quo antiquior, eo asperior habenda est; ut, quod Pausanias de Lacedaemoniorum lingua observat, id nihil dubitem ad antiquissimam transferre ³⁸). Huc quoque pertinet digamma, quod ipsum inter cascos Pelasgorum, seu Aeolum, spiritus fuit, modo asperius, modo lenius pronuntiatum, et Homérico aevo fortasse jam obsoletius factum; in vetustiore autem poesi adhuc exstitisse vix dubium videtur. Fr. Aug. Wolfius, quem hoc digamma olim irrisisse constat, ipsa hac irrisione viam sibi praeclusit, ne id probaret, quod hodie doctissimo cuique persuasum

³⁴) Paus. 10, 8, 3. cf. Strab. 5. p. 220. etc. Heeren. Ideen. T. 3. p. 64. Marsh. H. P. p. 45., alii.

³⁵) Herod. 7, 95.: *οἱ Αἰολεῖς* — *τὸ παλαιὸν καλούμενοι Πελαργοί*. Horum vero Aeolum antiqua patria eadem Thessalia fuit (Conom. 27. Herod. 7, 176. Diodor. 4, 67.), unde 60. p. bell. Troj. in Boeotiam descenderunt, ibique se coniunxisse dicuntur cum Achaeis, novas in Asia sedes petituris. Hinc dialectus Aeolica in Lesbum transmigravit et in vicinam Troadem, quae postea Aeolis dicta est.

³⁶) Dionys. 1, 89. Nec aliam linguam Herodotus intelligit, qui Pelasgorum linguam sui temporis horridam vocat. Aeolica dialectus Herodoti aetate magis exculta erat; et haud dubie ab antiquiore, quam Pelasgicam vocare malumus, aequae vel magis etiam diversa, quam Homerica ab Herodotea. Caeterum Herodotus duplex tantum discrimen statuit, *γίνεσθαι Δωρικὴν*, et *γίνεσθαι Ἰωνικὴν*; ergo illud in se includit Aeolicum; sicuti hoc Atticum (Thucyd. 1, 2. Strab. 8. p. 383. 9. p. 392.).

³⁷) Strab. 8. p. 333., qui Aeolico ore omnes Graeciae incolae loquutos esse refert, exceptis Atheniensibus et Megarensibus, et aliis perpaucis.

³⁸) Paus. 3, 15, 2. de Alcmanis versibus, qui *οὐδὲν ἐς ἀπὸν αὐτῶν ἐλμύνατο τῶν Αἰολῶν ἢ γλῶσσαι, ἥμιστε περιχομένη τὸ εὐφρονον*.

est. At hodie viro sagacissimo non amplius de re, quam concedit, lis est, sed de nomine. Digamma vocamus Aeolicum, quia apud Aeoles diutissime conservatum est et scriptura et pronuntiatione: per me Pelasgicum dicere licet, dummodo ne mutato nomine rem mutatam esse existimes³⁹). Deinde si certum est, Latinam linguam Pelasgicae sive Aeolicae dialecti genuinam aliquando fuisse filiam (quod utriusque accurata comparatio firmis argumentis docet⁴⁰), hinc etiam potest digamma antiquissimae Graecorum linguae vindicari. Hanc autem antiquissimam linguam, nihil mihi certius esse videtur, in iis ipsis locis primum excultam esse, ubi sub Thracum nomine poesis Musarumque cultus olim floruit. Omnes Mæcedones, Thessáli, Boeoti, Strabonis adhuc tempore Aeolico ore loquuti sunt⁴¹); Parnassi autem accolae eadem vel Dorica dialecto usos esse

³⁹) Nomen Aeolicum defendere multis adductis testimoniis studuit Dawes. *Miscell. Crit.* p. 113-118. ed. Burges, cf. Marsh. p. 100 sqq. — Digamma antiquissimae linguae vindicat Dionys. 1, 20. Rem, etsi non nomen, quod minus curamus, extra omnem dubitationem ponit inscriptio quaedam ad Olympiam reperta (v. *Classical Journal*. Vol. 1. p. 328.), et alia multa, quae collecta vel indicata sunt in *Classical Journ.* Vol. 16. p. 305., *Mus. Crit. Cantabrig.* T. 1. p. 356., a Payne Knight. *Proleg.* in *Hom. §. LXXXV.* — cf. Gruter. *Inscriptt. antiq.* T. 1. p. 144., Lanzi *Saggio di lingua Etrusca* p. 108., Gori *Museum Etrusc.* T. 1. p. iv., Mazochi *Aeneae Tabulae Heracleens.* p. 130. 284., Chishull. *Antiqq. Asiatt.* p. 16., Combe *Numm. Vet.* pl. 14., Pellerin *Troisieme Supplem.* pl. 5. nr. 2., et quae in hanc sententiam disputavit Marsh. p. 60-79.

⁴⁰) Cognationem et Graeci et Romani auctores testantur, ut Dionys. 1, 18. cf. 20. 89., Strab. 5. p. 220., Greg. *Corinth.* p. 285. Koen. — Liv. 1, 7., Quinctil. 1, 6., Plin. 3, 5. 7, 56., Tacit. *Anal.* 11, 14. cf. Heyne de orig. Gr. *Commentt.* Gotting. T. 8. p. 31., Marsh. p. 47 sqq., Monbodo de orig. ling. T. 1. p. 425.

⁴¹) Strab. 8. p. 333 sq. cf. Court de Gébelin. *Monde primitif.* Tom. 3. p. 462., Hancarville sur l'origine des arts dans la Grèce, T. 1. p. 256. Clavier. *hist.* T. 1. p. 9. 78., Raoul-Rochette des colon. T. 2. p. 24. T. 1. p. 142. — De Aetolis idem observat Chishull. *Antiqq. Asiatt.* p. 105. — Illuc spectat etiam mythica narratio de Aeolo, qui omnem Thessaliam expugnaverit, ab eoque Graeciae incolae dictos esse Aeoles, Apollod. 1, 7, 2., Eustath. ad Dionys. 820., Schol. ad Apoll. Rh. 3, 1093. Nonne antiquissima Aeolis in Thessalia est (Paus. 10, 8, 3.)? Nonne Orpheus Thessalus ex ejusdem

haud ambiguus tenemus vestigiis ⁴²). Itaque qua tandem ratione aliquis induci potuit, ut et hos et omnes reliquos Graeciae populos, Homerice, id est *Pelasgice*, loquutos esse opinaretur ⁴³)?

Aeoli nepotibus fuit? Nonne a Piero, Aeoli nepote, et Orphei avo, Musarum cultus inductus est (Heraclid. Pont. ap. Plut. de mus. p. 1132. a. cf. Heyne de Mus. Comm. Gott. T. 8. p. 41 sqq.)? Denique nonne omnes Aeolicae coloniae, quae ante Trojanum bellum deductae esse traduntur, e Thessalia profectae sunt (Raoul-Roch. T. 2. p. 13.)?

⁴²) Notum est, Delphicum oraculum Dorienses condidiase. Doriensium vero antiquissima sedes est Thessalia. Ut Dorienses et Aeoles, ita Delphi *Δωριεῖς* dixerunt pro *Πυθίαις* (Kannius, Mythol. Gr. p. 93. perperam *Πύθιον* vocat), sollenni litterarum π pro θ , et ν pro σ , permutatione (Mataire p. 140. St. cf. O. Mueller. Dor. T. 1. p. 212.). Similia v. ap. Plutarch. Quaest. Gr. T. 2. p. 292.: *οὐ γὰρ ἀντὶ τοῦ θ τῆ β χρώνται Δελφοί (καὶ ἄπαρ Μακεδόνες; Βίλιππον καὶ Βαλακρὸν καὶ Βερνίκην λέγοντες), ἀλλ' ἀντὶ τοῦ π. καὶ γὰρ τὸ Πυθεῖν Βαθεῖν, καὶ τὸ Πικρὸν Βικρὸν ἐπισικῶς καλοῦσιν.* — Greg. Corinth. p. 270. Koen.: *οἱ Αἰολεῖς τὸ β τῷ π προσέμειψαν, ὅταν τῷ π ἐπιφέρεται τ, ῥ κ, ῥ δ, οἷον βρυτῆρ ἀντὶ τοῦ εὐτῆρ, βρῆμας ἀντὶ τοῦ ῥάματος, βρῆδον ἀντὶ τοῦ ῥέδον.* cf. Mus. Crit. Cantabr. T. 1. p. 34. — Simili modo Aeoles pro θ usi sunt ϕ . v. Greg. p. 289. Hoc autem ϕ videtur antiquus Pelasgorum spiritus fuisse; cf. Marsh. p. 93.

⁴³) Apud Thierschium (p. 39.) non modo Attici, Euboeenses, alique insulani; Peloponnesii, Arcades, etc. Homerice fari didicerunt, sed etiam Boeoti et Phocenses! — Cacterum nihil curamus eos, qui Graecam linguam ab Hebraica (ut Sam. Squire, Essai, p. 164. 172. 177., et ingens aliorum turba), vel ab Aegyptia derivant (ut Kircherus, et Monboddo. T. 1. p. 451 sqq. 468. etc.): has ineptias jam olim jure derisit Bochart., litterarum orientalium sui temporis peritissimus, Op. Vol. 2. p. 832., Geograph. sacr. p. 58. 60., et Freret. Mém. de l'Acad. T. 23. p. 245. — Omnino sicuti omnia, quae Graeci primis illis temporibus ab Aegyptiis petiisse dicuntur, fabulosa et contra omnem historiae fidem sunt, ita quidquid de Orpheo in Aegyptum profecto, ac de deorum cultu adeoque poesi illinc derivata fabulantur, a senioribus Graecis effictum est, nec ante Manethonem Aegyptium (ap. Euseb. Praep. Ev. 1. p. 47.), et Diodorum cognitum (1, 23. 92. 96. 3. 64. 4. 25. 5. 49. 64. 75.). Herodotus, cupidissimus harum rerum scrutator, unum tantum hymnum invenire potuit apud Aegyptios *Ἀμύσεως* (2, 79.). Carmina Aegyptia jam Platonis aeo aucta esse videntur (de legg. 2. p. 657. 7. p. 798.); et sequente aeo incredibile dictu est quanta copia sub fabuloso Hermetis Trismegisti nomine procusa sit (Diodor. 1, 49. 53. 72. 17. 50. Plutarch. de Is. et Os. p. 466 sq. 435. 410., Clem. Alex. Str. 6. p. 757. Protsept. p. 252., Eudoc. p. 305.), in primis sub Ptolemaeorum imperio (Tychem. de litteris Aegypt. p. 31.). Noli autem tibi persuadere, quidquam horum ante Herodotum existisse, nedum ante

XXVII

Vagum istud et incertum Pelasgorum nomen jam veterum quorundam vaga judicia magnopere detorsit et elusit. Alii enim, vel quod Homerus nullam certam sedem iis in antiqua Graecia tribuit, sed et in Asia et in Creta disiectos memorat ⁴⁴), vel vana nominis etymologia decepti ⁴⁵), multivagam sibi finxerunt et erraticam nationem, nullis fixis sedibus habitantem. Ex hoc numero fuerunt Hellanicus, Ephorus ⁴⁶), Dionysius Halicarnassensis, alique minorum gentium historici. Alii contra, disertioribus suae antiquitatis testimoniis fidentes, Pelasgis certas et definitas sedes assignarunt, ut Herodotus, Thucydides, alii. Utraque sententia, etsi

Homerum (quod putant Mignot. Mém. de l'Acad. T. 36. p. 95., alique Francogalli, et Zoëga, de Obel. p. 502., cf. Dissert. p. 295., qui in antiquissimis obeliscis hymnos hieroglyphice incultos esse contendit p. 183.; et Plessing. Memnon. T. 1. p. 539.). — Itaque qui Orphei poesin, nomen, adeoque natales ex Aegypto derivant, mirum est quantopere ii totius antiquitatis fidei illudant, quam in unius Diodori intestabile nomen positum volunt (ut Souchay. Mém. de l'Acad. T. 12. p. 7., Depuis, origine de tous les cultes T. 1. p. 133., Clavier. hist. T. 1. p. 77., Schmidt. Opusc. p. 108. 123.; Tiedemann. p. 10., Snedorf. de hymn. vet. p. 49., Prichard. Analys. of the Egypt. Mythol. p. 3. 12., Gail. de cultu Bacchi p. 100. etc. Saniora vid. ap. Foucher. Mém. de l'Acad. T. 35. p. 76., Kanne. ad Conon. p. 14., Anal. Philol. 40. etc.). Orpheum ex Aegypto fuisse oriundum, inepta conjectura recentiorum est, quam sibi eripi vix passus est Creuzer. Symbol. T. 3. p. 149. (163.); apud Pausaniam saltem 6, 30, 8. nihil legitur hujuscemodi.

⁴⁴) Il. 2, 840. Od. 19, 177. At hos haud dubie fugit Dodona Pelasgica et Argos Pelasgicum apud eundem Homerum.

⁴⁵) *Trans mare advenas*, a *πelasγες*, sicuti *μύκων μέγαν*, *ἔχον ἔσχατον* etc. v. Kanne, Verwandtschaft des Deutschen und Gr. p. 47. Urkunden p. 389. 618., Fr. Thiersch. de Hesiod. p. 36., Hermann. ad Creuzer. p. 68., Beudtsen. in Misc. Hafn. T. 1, 2. p. 118. Verior videtur etymologia esse, qua significant *ruricolae*, a *πελᾶ* et *ἀγρός*, nam antiquior nominis forma fuit *πelasγῆς*. v. O. Mueller. Orchom. p. 124.

⁴⁶) Hellanic. ap. Dionys. Halic. 1, 17. 28. Fr. p. 104. St. Hecat. Fr. p. 41. Cr. Ephor. ap. Strab. 5. p. 337. (220.), Diodor. 5, 80. Marx Fr. p. 157. cf. Mueller. Aegin. p. 9 sq. Orchom. p. 445 sq.

diversissima, in eo tamen congruisse videtur, ut Pelasgos ex ipsa Graecia oriundos statueret, neque e barbaris terris advenas; siquidem illa Arcadiae, vel Argolidis, haec Thessaliae, vel Boeotiae, vel Atticae indigenas eos faceret ⁴⁷). Qui inter veteres ex Asia in Graeciam venisse Pelasgos dixerit, ego novi neminem; itaque eo magis culpanda est recentiorum conjectandi libido, a qua ne Marshius quidem, qui doctissime de iis egit, recessit ⁴⁸). Similem errorem mihi videntur errasse, qui oppositionem quandam inter Hellenes et Pelasgos statuunt, quam nec Herodotus, nec Thucydides, nec antiquissimus Homerus agnoscunt. Si omnia, quae de hac re comperta habemus, inter se comparaverimus, facile apparet, Pelasgos, ut apud Homerum Achivos, et postera aetate Hellenes, magnam aliquando inter Graeciae populos auctoritatem nactos, et ad tempus certe tuitos esse. Sed nec initium nec finis Pelasgici imperii notus; et utrumque heroicae aetatis memoriam longe superat; ac illud in obscurissima ista secula recedit, quae antiquissimi mythi vix attingunt. Fuere quidem etiam tum, quum historiae lux res Graecas collustrare coepisset, magna Pelasgorum

⁴⁷) Autochithones sive aborigines *Arcadiae* Pelasgos dicit Hesiodus ap. Strab. 5. p. 337. (quem locum respexisse videtur Apollodor. 3, 8, 1.):

Ἰδὲς ἔγενοντο Ἀρκάδος Ἀντιόχοι,
ὃ πάντα γένετα πελασγὸς ἐν ὀψιμύμῳ ἔρπον.

et, ut satis clare apparet e Pausaniae loco (8, 1, 2), *Asius* etiam:

Ἀντιόχον δὲ Πηλεργὸν ἐν ὀψιμύμῳ ἔρπον
Γαῖα μέλαινα' Ἀνδάνων, Ἰνα Σπυριὸν γένετα δῖα.

Qui versus, quamvis ad Thessaliam relati, aut ad Atticam, paululum restringunt recentiorum rationes de Pelasgis, statim ab initio campos incolentibus, et agriculturam exercentibus (ut O. Mueller. Orchom. p. 126., Minerv. Pol. p. 3., Dor. T. 1. p. 236 sq.). In ejusmodi autem veterum poetarum testimonia, quasi pro fundamentis posita, Ephorum in primis suum de Pelasgis systema condidisse, mihi admodum probabile videtur.

⁴⁸) Eidem conjecturae adhaerent Casaubonus, ad Strab. 5. p. 327., et Marshii populares, Squire *Essai* p. 142., Cumberland. de orig. gent. p. 379., Monboddo. p. 414 sq., aliique.

gorum turba; verum haec, ut vir acutissimus nuper conjecit ⁴⁹⁾, omnino discernenda est a mythico grege. — Ut ante Doriensium migrationes nomen Helladis exiguos tantum fines in Thessalia complectebatur, quorum rex apud Homerum Achilles est ⁵⁰⁾; ita diu ante aetatem heroicam primitiva Pelasgorum sedes Pelasgiotis sive Pelasgia fuisse videtur in eadem Thessalia inter Pencum et Olympum ⁵¹⁾. Inter Pelasgos autem et Hellenes situm est Achivorum imperium, quod Homerus optime adumbravit. Quo tempore hoc florere coeperit, non diserte quidem tradiderunt veteres; verum probabile est, ejus initium in ipsis heroicae aetatis primordiis quaerendum esse. Jam quid vero similis esse potest, quam ipsam aetatem heroicam Pelasgico imperio finem tulisse? etsi confitendum nobis est, ne vestigium quidem hujus rei apud veteres apparere. At quidni in re tam desperata et tam conclamata modestam conjecturam proponere liceat? quae, si viris acutioribus placuerit, haud contumaciter se recipiet, unde profecta est. Cum autem certum sit, a Pelasgis in primis Graecorum mysteria originem ducere; deinde cum aequè certum sit, mysteria tum demum oriri solere, cum sacra, quae aliquando per Graeciam publice colebantur (nam quis crediderit mysteria cum Graecorum origine conjuncta esse?), potentiorum populorum imperio suppressa, in templorum claustra

⁴⁹⁾ Niebuhr. hist. Rom. T. 1. p. 66 sqq. De horum Pelasgorum primitiva sede non possum cum viro doctissimo consentire. — Caeterum hi Pelasgi intelligendi sunt, quos Plutarchus (v. Rom. 10. T. 1. p. 76. R.) non per Graeciam tantum, sed per maximam etiam hujus orbis partem disjectos esse tradit.

⁵⁰⁾ Gillies. hist. Gr. T. 1. p. 5., Marsh. p. 8. 24 sq., Thiersch. de Hes. p. 12. Larcher. Herod. T. 7. p. 237., Huellmann. init. hist. Gr. p. 114., O. Mueller. Aegin. p. 15. 19. 155.

⁵¹⁾ Larcher. Herod. T. 7. p. 220., Mueller. Dor. T. 1. p. 203. — Argolis quoque (Mueller. Aegin. p. 9.), et Arcadia, totaque Peloponnesus, et universa Graecia dicta olim est Pelasgia, Marsh. p. 3. 7. 23. 25. 50. — Thessaliam, antiquissimam Pelasgorum sedem, confirmat etiam Homeri Argos Pelasgicum, et Dodona Pelasgica.

se receperint, ibique in sancto recessu posthac commissa sint; quodnam temporis momentum huic rei accommodatius esse potest, quam ipsum illud efflorescente heroica aetate suppressum Pelasgorum imperium? At non uno eodemque tempore magna illa natio victa et subacta est. Plures libere agendi potestatem retinuerunt usque ad Doriensium migrationes, et, quae res paulo ante accidit, ad Thebas, Pelasgicorum sacrorum cascam sedem, a Boeotis Aeoliis suo imperio subjectas ⁵²). Quid? quod nullum mysteriorum institutum his temporibus potest posterius esse, quia posthac nihil amplius reperimus, quod origini eorum ansam praeberit. Quid? quod nullus eorum, qui de constantissima Graecorum fama mysteriorum auctores vulgo traduntur, Orpheus, Musaeus, Eumolpus, omnis antiquitatis consensu serius vixit. Nonne hoc maxime memorabile est? Quomodo autem id, quod integro saltem seculo Homero superius est, et per integrum seculum jam floruit, HomERICA aetate *vix ortum*, ut vulgo fit, vocari potest?

XXVIII.

Longam et operosam Aeolicarum coloniarum molitionem multum ad genuinae Orphicae poesis interitum contulisse, jam supra a nobis monitum est. Fuere jam inter veteres, qui illarum historiam fusius enarrarent, ut Hellanicus, Ephorus, et haud dubie etiam Theopompus; et Anticlides Atheniensis ⁵³); nobis eadem e Strabonis potissimum parum accurata nar-

⁵²) Samothracia mysteria ex Herodoti rationibus Doriensium irruptione in Peloponnesum antiquiora non esse, demonstratum nuper ivit O. Mueller. Orchom. p. 440., quamvis ejus rationes non ab omni parte firmatas habeam. Sed fuerint tunc demum in Samothracia orta; per me licet: num in ipsa Graecia eadem tam sero orta putemus? Nonne aequè luculenter e Pausania (9, 25, 6.) apparet, Pelasgorum mysteria statim post Thebas ab Epigonis dirutas (ergo jam ante bellum Trojanum) in ipsa Boeotia condita esse?

⁵³) Hellanicus *iv περί τῶν Αἰολικῶν*. Tzetz. Schol. ad Lycophr. T.2. p.1018. Sturz. Hell. Fr. p.46., Ephorus libro 3. historiarum, vid. Meier Marx. Fr. p.132 sq. Theo-

ratione nota est. Primam coloniam, Pisandro et Oreste ducibus, Amyclis profectam esse, et insulam Tenedum occupasse, Pindarus tradit ⁵⁴). Sed ea omnino mythica est, et jam Graecorum acumina magnopere torsit. Ut enim rite res procederet, Orestem, decrepitum senem (octogenarium enim fuisse oportet), in Arcadia animam efflasse de nihilo finxerunt, et hiuc Pisandrum colonos in Tenedum traduxisse ⁵⁵). At cum per se parum probabile est, Orestem ea aetate novam expeditionem suscepisse, tum, quo tempore Dorienses Peloponnesum expugnasse narrantur (et haec res omnium coloniarum Aeolicarum causa fuit), Orestes jamdudum mortuus erat, met Tisamenes, filius ejus, Achaeorum imperium tenebat. Ergo videndum est, ne Orestes pro posteris suis sit positus. Similis error secundae, quam vocant, coloniae narrationem implicat. Haec enim e Strabonis confusis rationibus, a quibus recentiores nondum recesserunt, sexaginta post Trojam captam annis e Peloponneso profecta est, Penthilo duce; viginti igitur annis ante Heraclidarum reditum. Sed non est obscurum, cur hoc potissimum tempore patriam reliquisse dicatur. Etenim tum

pompum vero de eodem argumento exposuisse, inde potest colligi, quod is historiam Graecam auspicatus est ab Heraclidarum reditu. — Anticlides in decimo sexto libro τὴν πομπὴν ap. Athen. 11. p.466. c., ubi dulcissima fabula de Enalo, in mare prosiliente, ut puellam servaret; cf. Plutarch. conviv. sept. sap. 20. Wyttenbach. Animadvv. T. 1. p. 987. — Inter recentiores eandem materiem tractarunt Marsham. Chron. Can. p. 343. ed. Londin., Freret. Defens. Chronol. p. 67. 198., Santocruc. de statu et fat. colon. p. 207., Larcher. Herodot. T. 7. p. 417., Clavier. hist. T. 2. p. 46., Raoul-Roch. hist. colon. T. 2. p. 446. T. 3. p. 34., Hegewisch. p. 148., et nuperrime O. Mueller. Orchom. p. 398. p. 477. Dor. T. 1. p. 65.

⁵⁴) Nem. 11. 44. (34. B.) ibiq. Schol. cf. Strab. 13. p. 582. c. (872. d.) Schol. Eurip. Orest. 1645. Vellej. Pat. 1, 2. Tzetz. ad Lycophr. 1374. T. 2. p. 1019. Mueller., Hellan. Fr. p. 46. Sturz.

⁵⁵) Tenedos insula *Aeolica* vocatur ab Hellanico v. Geogr. Minor. T. 4. p. 39. Hudson. cf. Dionys. Perieg. 537. ibiq. Eustath. Herod. 1, 149. 151. Caeterum nondum exputare potui, cur haec colonia dicta sit *Aeolica*, quum nonnisi Achaeis Peloponnesiacis constiterit.

in Boeotia, unde Penthilus transfretaturus erat in Lesbum, Aeoles Boeoti, a Thessalis fugati, advenerant, quibus Thraces et Pelasgi debellandi erant ⁵⁶). Quod ut rite procederet, Penthilus Boeotis commodum auxilium ferre debebat; ideoque magnam Boeotorum partem, qui par pari referre vellent, Penthili coloniae se adjunxisse tradunt. Aeoles Boeotos aliosque populos ad Penthili coloniam confluisse ⁵⁷), certissimum est; sed narrationem de auxilio, quod is Boeotis, sexaginta annis post Trojam deletam e Thessalia redeuntibus, tulisse dicitur, omnino fictam habeo, quum colonia illa ex accuratiore temporum computatione circa 100 p. Troj. c. e Peloponneso profecta sit ⁵⁸). Caeterum ipsum Penthilum coloniam Aeolicos in Lesbum deduxisse, Pausanias narrat (3, 2, 1.), qui haud dubie ex integro fonte hausit. Quod Strabo tradit de eodem Penthilo, in septentrionalem Thraciam profecto, ibique mortuo, id pro errore habendum, qui, ut supra demonstratum est, ex antiquissimi terrarum nominis inscitia prodit. A Penthilo urbs Lesbia Penthile nomen traxit; Penthile usque ad Pittaci tyranni tempora Mitylenen incolebant ⁵⁹). Pars ejusdem coloniae in Euboea resedit, ibique procul dubio Oresten urbem in Orestis honorem

⁵⁶) Hi Αἰολῆς Βοιωτοὶ Arnen, antiquam Aeolidem, aliquando occupaverant (Paus. 10, 8, 3. etc.), de qua recte sentit Clavier. hist. T.1. p.57. 92. ad. Apollod. T.1. p.93., qui non vituperandus erat Muellero, Orchom. p.140.

⁵⁷) Strab. 9. p.402. b. (617. c.) 13. p.582 sq. (873 sq.); qui ob magnam Boeotorum copiam eandem coloniam *Boeotiam* vocatam esse tradit. Ut autem vero simile est, *Aeolicam* vocatam esse ab Aeolibus Boeotis, ita non protinus rejicienda est eorum ratio, qui idem nomen explicant διὰ τὸ ἐκ διαφόρων εἶναι (Tzetz. ad Lycophr. 1377., Eustath. ad Dionys. 820.), vel διὰ τὸ ἐκ πολλῶν ἱσθῶν συνθεσθῆναι (Menecles ap. Etym. M. Αἰολῆς); apud Lycophr. l. l. πολὺλαστοί audit.

⁵⁸) Utramque rem etiam Mueller. Orchom. p.385. ad unum tempus comprimit; etsi ille locus haud facile conciliari poterit cum p. 477.

⁵⁹) Steph. Byz. v. Πενθίλῳ. Penthilidae ap. Aristot. Polit. 5, 10. (5, 8, 13. Schneid. quem cf. p.341.), Myrsil. Lesb. ap. Plut. de prud. anim. 2. p.373. Mueller. Orchom. p.477.

condidit ⁶⁰). Non recto autem itinere Penthilus e Boeotia in Lesbum trajecit; sed variis casibus jactatus et saevitia maris quintodecimo demum anno sedem ibi fixit ⁶¹). In his igitur satis longis erroribus plures maris Aegaei insulas occupare poterat; neque dubito, quin eodem tempore in insula Tenedo quoque colonos reliquerit: quae res posthac ipsi Orestis tributa est. Haec conjectura majorem etiam vim acquireret, si reputaverimus, secundum omnes veterum narrationes Penthili tantum coloniae Aeoles Boeotos se adjunxisse. Horum autem Boeotorum plures certissimum est Tenedum occupasse, et sicuti inter Lesbios et Boeotos, ita etiam inter hos et Tenedios perpetuam *συγγένειαν* conservatam esse, quae in bello Peloponnesiaco maximi fuit momenti ⁶²). Quam pure autem Boeoti illi Lesbii patriam dialectum retinuerint, neque, ut Jones in Asia, antiquum ejus robur fregerint, Heráclidis Pontici testimonio constat ⁶³).

Subtilior quaestio, de coloniarum Aeolicarum historia instituta, docebit aliquando, ut spero, omnia, quae de iis narrantur, ad duas expeditiones posse revocari; quarum altera statim post Doricensium adventum ab Orestis filiis suscepta est; altera viginti vel triginta annis post ab Orestis nepotibus. Illa prior est Jonicis coloniis, et Lesbum potissimum petiit; haec facta est, quum Jones emigrare coepissent, et trans Lesbum in

⁶⁰) Hecataeus ap. Steph. Byz. et Hesych. v. *Ὀπίστη*. — Strab. 10. p. 447. a. cf. Raoul-Roch. T.2. p. 447 sq.

⁶¹) Ita Vellejus certe narrat 1, 2, 5. qui non diserte quidem Penthilum memorat, sed Orestis liberos omnino.

⁶²) Thucyd. 3, 2, 7, 57. — Caeterum e Lesbo Aeoles trajecerunt in Troadem, quae regio deinde Aeolis dicta est. Lesbos, Aeolum Asiatiorum metropolis, ap. Eustath. ad Dionys. 536. cf. Strabo 401. e. (616. d.)

⁶³) Apud Athen. 14. p. 626. c. cf. Gillies. hist. Gr. T.1. p. 103 sq.

ipsam Asiam trajecit ⁶⁴). Illa quam vim habuerit ad genuinam Orphei poesin immutandam, e supra dictis clare apparet. Paulo ante Thraces, vetusti illi Musarum cultores, et e Boeotiâ et e Thessalia fugati erant. Quibus insignibus argumentis extra omnem dubitationis aleam positum est, poetarum, qui vulgo Thraces vocantur, aetatem in seriora tempora incidere non potuisse, nisi in seculum undecimum ante Chr.

⁶⁴) Pausan. 7, 6, 2. 3, 2, 1 Vellej. 1, 4, 4. Strab. 13. 583. e. (873. b.) Herod. vit. Hom. 38.

*Μυστηρίων τε τῶν ἀπορρήτων φάνας
ἔδειξεν Ὀρφεύς.*

CAPUT III.
ORPHICAE POESIS NATURA.

Ὀρφεὺς μὲν γὰρ τελετὰς τ' ἡμῖν κατέδειξε, φόνων τ' ἀπέχεσθαι.

XXIX.

Non sine ambagibus jam eo perventum est, ut gravissimam eandemque difficillimam quaestionem aggredi liceat. In duobus praecedentibus capitulis id potissimum spectavimus, ut, quo tempore, et ubi locorum poesis Orphica orta sit, demonstraretur. Quibus in disputationibus multa nobis obstruxerat et veterum et recentiorum temporum temeritas. Argumenta nostra ex ipsius antiquae historiae Graecae subtiliore cognitione et accuratiori interpretatione petita sunt: e fabularum, quibus Orphei persona abundat, deverticulis raro aliquid exsculpsimus. Quum igitur ne contumacissimus quidem amplius dubitare queat, floruisse in antiqua Graecia ante aetatem Homericam poesin Orphicam; jam nobis declarandum est, qualis illa fuerit, et cuinam usui destinata. Ac quantum ad hanc quaestionem solvendam in superioribus, quum singulorum argumentorum gravitate per se aestimata, tum omnium rationum pondere in unum collecto, prolatum sit, in animum revocare oportet. Hic vero iterum nobis cum difficultatibus conflictandum est, quas in ipso limine objecit non quidem ipsa Graecorum antiquitas (haec enim velut uno ore ad sanctas Deorum religiones poesin Orphicam accessisse testatur); verum recentissimorum quorundam scriptorum audacia, quae conjecturis suis indulgere, quam totius antiquitatis voci auscultare, maluit.

Quum ex iis carminibus, quae Graeca antiquitas nobis sub Orphei nomine transmissit, omnino non possit colligi, quaenam vera et genuina Orphicae poesis, qualem ante aetatem Homericam circa Olympum et Heliconem floruisse oportet, natura et indoles fuerit; facile apparet, quid difficultatis adeoque molestiae exhaustiendum sit ei, qui hanc rem exponendam sibi sumpserit. Sunt verò inter Orphicorum carminum farraginem, quae et ad lyricum, et ad didacticum, et ad epicum genus pertineant ¹). Lyrica et didactica carmina ab ipso Orpheo cantata esse, quum per se probabile est, tum antiquitatis consensus docet. Per se probabile est, quoniam nostri ingenii indoles declarat, hominem, simulatque ad culturam animi proficere coeperit, et longe se supra animalem naturam elatum animadverterit, suos ipsius animi sensus verbis exprimere et cum aliis communicare gaudere. Quum vero aliquis suos ipsius animi sensus eloquitur, non est obscurum, cum lyrice loqui. Quam facile vero poesis lyrica in didacticam, quippe quae ipsa subjectiva, ut hac voce utar, est, transire soleat, quin immo saepius cum ea coalescat, vix est, quod moneam. De epicis autem carminibus, quae Orphei nomen prae se ferunt, jam supra professus sum, ea seniorum temporum temeritati deberi: atque in hac sententia persisto, antiquiorum auctorum testimoniis fretus.

Ibycus Rheginus, poeta lyricus, qui diu ante Onomacritum, a quo rerum Orphicarum osores omuem poesin Orphicam profectam esse volunt, vixit, Orpheum celebratissimum poetam vocat; eundemque Pindarus laudatissimum lyricae poesis patrem (*φορμικτὴν ἀοιδῶν πατέρα, εἰαίνητον Ὀρφέα*)

¹) Mirum sane, ni Orpheum, quippe quem in alia omnia distraxerint, ad dramaticam etiam poesin conjecerint. At cave, ne hoc extorqueas e Nicephori Gregor. hist. Byz. 10. p. 289. ed. Roivini: *ὅτι καὶ τὴν ὀρφικὴν ἐν τραγῳδίαις ὀνόμαζεν*. Lege totum locum, et videbis, quomodo haec intelligenda sint.

Ὀρχεία) appellat. Aeschylus, Pindaro aequalis, omnia Orpheum lyricae poesis vi superasse dicit. Ergo jam illo tempore maxima fuit poesis patri gloria et auctoritas. Ergo non potuit Onomacriti, quem Aeschyli Pindarique aetate superstitem fuisse oportet, fraudibus fieri, ut Orpheus poeta tum primum prodiret, ejusque nomen per totam Graeciam tantopere celebraretur: nisi cum quibusdam censere malis, Onomacritum, quem ipsius Pindari praeceptor, Lasus, in fraudibusprehendit, illis poetis tam turpiter imposuisse. — Deinde Euripides etiam Orphicae poesis praestantiam insigniter laudat in Medea, Alcestide, Iphigenia Aulidensi, et Bacchis ²⁾. Num Euripidem quoque ad ea carmina respexisse putemus, quae Onomacritus sub Orphei nomine composuisse fertur? Si hoc verum judicas, quod ne probabile quidem est, objiciam tibi Platonis, summi philosophi, auctoritatem, qui aliorum fraudes a genuinis Orphicis carminibus (si genuina vocare licet, quae genuinae rei fidam imaginem reddunt) disertissime distinguit; objiciam Pausaniae quoque, acutissimi harum rerum scrutatoris, testimonium. Atque ille ³⁾ Orphicos hymnos eximie laudat, vetans, ullum carmen cantari debere τῶν νομοφυλάκων examini non subjectum (ἀδόκιμον Μοῦσαν), etiamsi dulcius sit hymnis Orphei; qui autem probi et honorati viri reperti sunt, inquit, quique bene de republica meriti, eorum poemata publice canunto, sed absque mu-

²⁾ Haec et superiorum poetarum loca collecta videbis sup. p. 85. — Caeterum jam Aeschyli temporibus loquutio εἶπεν τῶν Ὀρχαίων ὕμνων, vel κάλλιον τῶν Ὀρχαίων μέλων, in proverbium abiisse videtur; et originem suam fabulis, quae inde ab antiquissimis temporibus (non χθὲς καὶ πρὶν) de Orphicae poesis vi et efficacia traditae sunt, debet. Praeter Aeschylum et Euripidem hoc proverbium laudat Plat. de Legg. 8. p. 829. d. Tam dulcia autem Orphei carmina numquam exstiterunt in rerum natura. Immo hymni Homeridarum et elegantiores et dulciores habiti sunt; Orphici vero λογιστέροι.

³⁾ Plat. de Legg. 8. p. 829. d. Hic, et qui statim laudabuntur Platonis loci, cum aliis pleribus conjunctim allata sunt p. 102.

sica *). Quo loco non obscurum est, Platonem Orphicos hymnos ad sacrum poesis genus referre *). Idem auctor meliorem poesin Orphicam respicit in Philebo, Cratylo et Phaedro, et aliquot versus affert, ex hymnis, ut Schleiermachero aliisque placet, petitos; quos, etiamsi non ex ipso divino Orphei ore fusos, tamen hoc poeta dignos judicavit. Acriter contra invehit in falsarios Orphicorum carminum auctores. Deinde Pausanias plus uno loco meliora a suppositis distinguit. Classicus est locus et nostrae disputationi accommodatissimus, ex quo eximium antiquitatis criticum facile agnoscas. "Quisquis, inquit *), vetustae poesis gnarus est, ejusque naturam et indolem perspexit, ei non potest dubium esse, quin adhuc supersint Orphei hymni: horum autem quisque brevissimus est, et exiguus tantum numerus exstat. Ornatus major est in Homericis hymnis; at Orphici magis se a religionibus deorum commendant. Hi a Lycomedis, qui eos memoria servant, inter Cereris mysteria initiatis occinuntur".

*) Nota est haec Platonis sententia, ex iis in primis libris, in quibus summum imaginariae civitatis exemplar deformat (vid. praecipue p.603. coll. de Legg. p.668.). Non enim Homerum tantum, sed etiam omnem dramaticorum poetarum, rhapsodorum, saltatorum et musicorum turbam ab nova civitate sua relegat. Fuere et sunt, qui hoc, de Homero potissimum, iudicium aegerrime ferant, acerrimeque in Platonem invehantur, tamquam qui omnem facultatem poeticam exosus fuerit. At qui illud iudicium reprehendit, totum Platonis systema vituperat. Etenim quum hic poeticæ arti *μῦθον* subesse crederet, omnesque res, quibus *μῦθος* conspiceretur, vanas et caducas esse statueret (solas ideas firmas, veras, aeternas esse docebat), illam artem, quippe quae a celesti veritate et aeternitate tertio gradu absit, et ipsam levem et fluxam esse demonstrabat.

5) Addit enim philosophus: *ὅσα τοι ἐστὶν ὀρχήστρα ποιήματα ἴδεναι τοῖς θεοῖς*. Cf. de hoc loco omnino Kries. de hymn. vet. p.9., et Tiedemann. p.36. 39., qui inde ineptissime collegit, Orphicos hymnos celebrasse quoque clarorum virorum laudes.

6) Paus. 9, 30, 5. 6. cf. 9, 27, 2. Itaque distinguit Pausanias inter τὰ ὀρχήστρα ὕμνοι, et οἱ αὖ ὀρχήστρα ὕμνοι (v. 1, 14, 2. Gerlach. de hymn. Orph. p.12 sq., Tiedemann. p.37. 41., Passow. Mus. p.56. 51. Hug. de mytho p.191.); et sic quivis oordatior inter veteres sensit.

Lycomedae vero honoratissima Athenis familia fuit, quae originem suam a Lyco, Pandionis filio, derivabat ⁷⁾; quod ideo moneo, ne quis cum Orphei osoribus eos ex Orpheotelestarum genere fuisse opinetur.

XXX.

E locupletissimorum igitur scriptorum testimoniis apparet, hymnos potissimum cecinisse Orpheum ⁸⁾. Jam maxime probabilis eorum mihi sententia esse videtur, qui, quum nostram hymnorum collectionem seriore

⁷⁾ Hipponicorum sacerdotali gente extincta, daduchorum munus in se receperunt Lycomedae, quo Pausaniae adhuc tempore functi sunt. Antea sua habuerant initia, τὰ τελετήρια φέρει. O. Mueller. de Minerv. Pol. p. 11. 45., Passow. Mus. p. 53 sq. Ex hac Lycomedarum gente Themistocles fuit (Plut. vit. Them. 1. p. 436. Reiske.), et, si certum est, facis in mysteriis Eleusiniis praeferendae honorem non nisi huic familiae concessum esse, etiam Sophocles: nam is in inscriptione ap. Spon. vocatur θεοειχῆρας δῖς (Corsini Fast. Att. 2. p. 149. Santocruc. de myster. T. 1. p. 227.). E vetusta hieratica Eumolpidarum stirpe hierophantas prodiisse, certum est. Hi subinde vocantur quoque mystagogi, et prophetae (Photii Lexic. Gr. p. 80. Zonaras p. 1092.); sed cave, ne putes, quemvis mystagogum fuisse hierophantam, neve tibi persuadeas, utriusque sacrum ministerium diversum fuisse (ut putat Santocruc. T. 1. p. 218.; eadem res non satis distinguitur a Van Dale Dissert. Antiqq. p. 502., et a Gailio de cultu Bacchi p. 89.): vid. Lobeck. de gradib. myster. p. 7., de praecept. myst. 2. p. 10. Ex eadem Eumolpidarum familia sacer praeco eligebatur (ιεροκήρυξ), (Spon. T. 2. p. 283. Wheler. T. 2. p. 518.), quem non diversum habeo a sacrorum interprete (ἱεργηγῆς, de quo v. Poll. 1, 1, 35.): ex hoc genere fuit Medius, Plut. Dec. Orat. p. 843.: ὁ καὶ ἱεργηγῆς ἐκ εὐμολπίδων γινόμενος; de his interpretibus vid. Thorlacium, de Graecorum gustu antiquitatis ambizioso, virisque, quorum erat monumentorum veterum memoriae invigilare (Hafn. 1797.); qui tamen nimis ambitiosa merita iis tribuit (cf. de iisdem O. Mueller. de Minerv. Pol. p. 10 sq. 44.). Huc pertinent etiam obscurissimae istae leges non scriptae apud Lysiam contr. Andoc. p. 108. (p. 204. R.): Μὴ μόνον χρῆσθαι τοῖς γεγραμμένοις νόμοις καὶ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγράφοις, καὶ οὗς εὐμολπίδαι ἱεργεύονται· οὗς οὐδὲς πᾶν κῆρυξ ἐγένετο καθελίξαι, οὐδ' ἰτάλμενεν ἀντεπειν, οὐδ' αὐτὸν τὸν θέντα ἔτασιν. Alludit Plat. Alcib. 1. p. 202. e. et Cic. ad Att. 1, 11.

⁸⁾ Nec quisquam hoc in dubium vocare umquam ausus est; vid. etiam Hermann. ad Creuzer. p. 14.

aevo consarcinatam esse recte statuunt, in singulis tamen antiquiorum formam servatam esse putant ⁹⁾. Eos certe, quos Lycomedae in Cereris mysteriis decantabant, non ex epico fuisse genere, quales sub Homeri nomine antiquitas nobis transmisit, res ipsa docet, et confirmat Pausanias. Nolo cum aliis longius progredi, et contendere, esse ipsos Lycomedarum hymnos, qui ad nostram pervenerint aetatem. Hanc farraginem Pausaniae non imputabimus Orpheo dignam iudicaturum fuisse ¹⁰⁾. — Si vero

⁹⁾ Fr. Jacobs. Supplemm. ad Sulzer. T.1. p.267. 269. 271., Heeren. Ideen. T.3, 1. p.160. (156.). Quid Fr. Schlegel. sibi velit, cujus oratio ut p.19., ita in omnibus, quae de Orphica aetate disserit, fluctuat, nec quidquam certi et veri profert, non curo.

¹⁰⁾ Pro iisdem habet Gerlach. p.15., qui tamen parum sibi constat p.17. 20. — Mira profecto et antiquiorum et recentiorum philologorum opinio est, de nostris hymnis ex ipsius Orphei divino ore fuis, ut Stephani Pighii (de Themide Dea p.31. Plant.), Souchay. (Mém. de l'Acad. T.12. p.3. 5. T.16. p.100. 102.), Clavier. (hist. T.1. p.78.), aliorumque Francogallorum; Creuzeri (Symbol. T.1. p.202. (212.) T.3. p.146. (159.) ad Hermann. p.36. 56. 116.), Sickleri (hymn. in Cer. p.55. Cadmus. p.cix.). Ab Onomacrito illos profectos esse credit Mignot. Mém. T.36. p.74, Snedorf. p.52., Hancarville origine des arts, T.1. p.67 sq. 186. 248. 256. 365. alii; melius sentiunt Freret. Mém. T.23. p.261., Barre T.16. p.27., Valkenaer. de Aristob. p.73-85., Zoëga Diss. p.212 sqq., Sylvestre de Sacy ad Santocruc. T.2. p.62. 70. Herinann. ad Creuzer. p.83. de natura mythologiae p.67. 114. Cf. Heeren. Praef. ad Menandr. p.19., et Bibl. Cr. Amstel. T.1, 3. p.94 sq. T.2, 8. p.27. — Orphici hymni diversis aetatibus compositi sunt; pauci meliorem Onomacriti aetatem merentur; ultra haec tempora nihil eorum ascendit; longe autem plurimi multo serioris sunt aevi, et ex parte etiam e primis nostrae aerae seculis, cf. Tiedemann. p.78., Meiners. de vero Deo p.197-202.; qui tamen parum sibi constat, (v. Bibl. philol. Gotting. T.3. p.112.) Schneider. Anal. Crit. p.58. Fr. Pind. p.76. — Hymnus 1) post Chr. compositus est. — 2) ab antiquo Pythagoreo. — 3) p. Chr. — 4. 5) ab Onomacrito. — 6) recentior. — 7-14) ab Onomacrito. — 14) p. Chr. — 15-18) ab Onomacrito. Ita de his Tiedemann. p.83 sq. (cf. J. H. Voss. Ep. Mythol. T.2. p.300. 288. 290. 153. 3 sq. Schneider. Anal. p.83 sq., qui secus iudicant). De hymnis 23. 24. 27. 28. 31. (Dornedden. Nova Theoria p.110.) 33. 34. 38. 39. 49. 51. 53. 54. 56. 58. 68. 70. 75. 80. 81. vid. Voss. Epist Mythol. T.1. p.114. 207. 240. 242. 259. T.2. p.12. 122-125. 153. 171. 191. 202. 206. 244. 246. 257. 249. 273. 274. 278. 293. Weltkunde p.xi. xxviii Antisymbol. p.135., Heyne Opusc. Academ. T.2. p.312. — Accuratiores huius rei tractatio et propriae curae hic locum habere non possunt.

forma antiquiorum Orphei hymnorum in nostra collectione servata est, non dubium est, quin ad lyricum genus pertineant. Meras plerumque deorum invocationes, cum laudibus et precibus, ut sint propitii, conjunctas, continent. Quae res primum permovit Tiedemannum, ut in tria illos genera divideret; alios ad *initiationes*, alios ad *incantationes*, alios denique ad *laudes deorum* referens. Eosdem mysteriorum usui inde ab antiquissimis temporibus inservisse certissimum est: his enim decantatis, sacerdotes ipsa mysteria auspicati esse videntur ¹¹⁾). Similitudinem quandam intercessisse existimo inter hos et vetustos Olenis et Philammonis hymnos, in publicum Apollinis honorem cantatos. Ab iis vero quam facilem transitum ad epicum genus fuisse oporteat, utpote quo loca natalia et res gestae deorum celebrentur, satis perspicuum est. Attamen utrumque genus diversissimum est. Ii praeludia sunt rhapsodorum, quibus quovis die festo, priusquam ipsos sacros ritus facerent sacerdotes, ejus dei, cui sollemnitatem peracturi essent, praeclara facta coram populo laudibus extollerent. Illi, ut ipsi veteres testantur, ad religionem propius accedebant, et inter ipsos sacros ritus a sacerdotibus recitabantur. Ergo et personae, qui quodvis horum carminum genus memoria tenebant, diversae erant, et

¹¹⁾ Num daduchi, an hierophantae fuerit hymnos decantare, non satis certum est. Daducho hoc munus tribuit Pausanias (9, 27, 2.: τοῖς θερμύνοις Ληκομήδαι ᾄδουσιν. cf. 4, 1, 4. 9, 30, 6. Ληκομήδαι γὰρ τε καὶ ἰπάρχουσι τοῖς θερμύνοις. Malletus profecto, ut ipse Pausanias scivisset, et nobis id dixisset. —); hierophantae Sopater divis. quaest. p. 388. Ald.; ideoque eundem grata et sonora voce praeditum esse oportebat, Philostrat. vit. sophist. 2, 20. p. 601. ibiq. Olear., Brunck. Anal. T. 3. p. 315. nr. 750.: προχίων ἱεροφάντων ὕμνων, Marm. Ox. inscr. cxxiii. p. 78. Chandl. — Marmor, hierophantae constitutum, Athenis cum inscriptione repertum est, quam obiter huc transcribam (p. 110. nr. LXXII. Chandl.):

Διούς καὶ Κουρῆς θεοῖσιν ἱεροφάντην
 κυδαίνων πάντας ἐπὶ δόμοις Κλαῖδας
 Καρποκίης σοφὸν ὕμνον ἑρῶντων· ὅς ἐστι καὶ αὐτός
 Λεοντίων ἀδελφὸν ἔχον ὕμνον γίγας.

usus carminum. Si epici quoque hymni inter sacra facienda adhibiti essent, tum omnino non intelligitur, qui poeta sui ipsius mentionem injicere potuerit; id quod in hymno in Apollinem factum videmus ¹²). — Quinam autem fuere illius poesis auctores? Sacerdotes; quod et tota antiquitas testatur, et omnes hodie concedunt ¹³). Ab illis splendidissimi Graeci ingenii cultus fundamenta jacta esse, in vulgus notum. Quis etiam Orpheum, Musaeum, Eumolpum hoc sacerdotali munere fraudare ausit?

Jam hinc certissime colligere possumus, primam Graecam poesin derivandam esse a cultu deorum, et religionis quasi filiam fuisse. Haec autem religio esoterica fuit, qualis in mysteriis tradebatur: quam rem facile sibi persuadebunt, qui in universae antiquitatis consensu aliquod saltem veritatis iudicium deprehendere didicerint.

XXXI.

Plures recentiorum summam mysteriorum antiquitatem suspectam reddere voluerunt, duplici in primis argumento, quo conjecturam suam defenderent, permoti ¹⁴). Primum Homeri de mysteriis silentium prae-

¹²) Utriusque generis diversitatem bene exposuit vir doctus in Museo Helvet. T. 1. nr. 9. T. 2. nr. 2. cf. Souhay. Mém. T. 12. p. 6 sq. T. 16. p. 102. 162 sq., et nuper Hermann. ad Creuz. p. 24. 26.

¹³) Hermann. ad Creuz. p. 14. Cr. ad H. p. 71. — Nec ipse quidem J. H. Vossius, ut opinor, refragabitur (Ep. Myth. 1. p. 32.).

¹⁴) Nam pura puta conjectura est; quam qui proponunt, ab iis jure expectamus, ut singulorum auctorum fidem prius tollant, et communem totius antiquitatis errorem demonstrent, quam audaciora de mysteriorum vetustate pronuntiare velint. Quae J. H. Vossius adhuc protulit, ea hanc potissimum vim habent, ut singulas quasdam mysteriorum disciplinas, quae antiquissimae vulgo habentur, recentiores esse appareat; quod viro sagacissimo facile largimur. Eludit autem criticos tempus, quo mysteria orta, et quo auctoritatem nacta sunt. In eorum enim flore originem quoque sibi simul de-

texunt; deinde e veterum locis male intellectis docent, mysteriorum auctores, Orpheum etc. Homero aequales fuisse. Imbecillaprofecto argumenta. De hoc jam supra diximus. Illud ne dignum quidem, quod operose refellatur; geminumque fere isti est. commento, quod ~~super~~ proposuit quidam de Luna post diluvium in coelo splendente; quia scilicet nulla ejus mentio in genesi sit facta. Male sane esset de Graeca historia, si quae apud Homerum non legerentur, ea ante eum non accidissent ¹⁵). Num verbo ille tetigit Doriensium migrationes celebratissimas? At nemo tamen dubitat de his ante Homerum factis ¹⁶). At, qua tandem occasione data, mysteriorum mentionem Homero injiciendam fuisse dicamus? Difficile erit, hoc de uno tantum loco affirmare. Samothracem memorat interdum ¹⁷); sed qua re induci potuerit, ut digrederetur, et sacram esse insulam declararet, ego non video; ac, si versus aliquot de mysteriis ei excidissent, eos jamdudum ab harum rerum osoribus cupide expunctos esse, quovis pignore contendo; nam simile quiddam sub finem hymni in Cererem factum vidimus.

prehendisse visi sunt; quasi quid eodem tempore et oriri et florere possit. Quin immo quod jam per integrum seculum exstitit, id vix ortum vocant (O. Mueller. Orchom. p. 453. 462. Lobeck. de bello Eleus. p. 3. alibi.). — Ratiocinationibus, quales ad eandem quaestionem adhibuerunt Fr. Schlegel. (hist. Gr. poes. p. 24.), et Otwaroff. (de myst. Eleus. p. 11. 16), nihil efficitur. At hic (de aetate Ante-Homerica p. 28.), mutata sententia, Creuzeri rationes amplexus est, ad Hermann. p. 50. 121. cf. Heeren Ideen. T. 3. 1. p. 94. (92.), Hermann. de natura mythol. p. 142., Heyne Comm. Gotting. T. 8. p. 21., Silvestre de Sacy ad Santocruc. T. 1. p. 108. — Quoties Meinersius olim ad mysteria accessit, toties immutavit *opinionem*, ut in hist. relig. antiq. popul. p. 291., cf. scripta *mista*, P. 3. p. 161., de vero Deo, p. 28., Bibl. philol. T. 3. p. 112.

¹⁵) Verissime de ejusmodi rebus Fr. Aug. Wolfius judicat, Prolegg. p. lxxx., et O. Mueller. Orchom. p. 278. Dor. T. 1. p. 267.

¹⁶) Probabilem quandam hujus silentii causam Heyne affert, ad Homer. T. 4. p. 370. cf. T. 8. p. 825. 826.

¹⁷) Bendsen. de Samothracia in Misc. Hafn. T. 1. 2. p. 130 sq., et O. Mueller. Orchom. p. 453. huic de mysteriis silentio incredibilem vim tribuunt.

Mysticus deorum cultus, a Thracibus, circa Olympum et Heliconem habitantibus, et a Pelasgis, vicinarum regionum indigenis, profectus, in ipsis his locis florere et potuit, et floruit, Homero interim aliisque poetis epicis, qui sub longeva coeli plaga, et inter longe alium populum vivebant, hujus rei omnino vel ignaris vel securis. Quae argumenta Creuzerus nuper ex inimicitia quadam, quam inter sacerdotes et poetas epicosprehendisse sibi visus est; petiit ¹⁸⁾, ea, si recte aestimantur, plane concidunt; neque apud Homerum fundum habent, quippe qui ne illud quidem probet, epicis *ᾠδοῖς* majorem fuisse auctoritatem, quam sacerdotibus. Etenim quod hi indigne saepius ab heroibus tractantur, non minuit eorum auctoritatem, siquidem in rebus adversis plerumque consuluntur, ideoque raro aliquid boni vaticinari possunt ¹⁹⁾. Quantopere autem antiquiores sacerdotes et vates honorati sint et a Diis et ab hominibus, Tiresiae exemplum docet, cui soli apud inferos sana mente frui datum erat. Hoc sacerdotum genus plane diversum fuisse ab aliis, quos Homerus producit, Calchante, Heleno, Theoclymeno, unum Melampodis exemplum satis docet ²⁰⁾. Illi vaticinia curabant, bonisque suis consiliis alios adjuvabant, omniumque rerum scientiam memoria complectebantur. Quodsi de Calchante praedicatur,

ὅς γ' ὅγ' τὰ τ' ἔοντα, τὰ τ' ἐσσόμενα, πρὸ τ' ἔοντα,

maiore

¹⁸⁾ Symbol. T. 2. p. 445., ad Herm. p. 47 sq., cujus rationes nimium exaggeravit J. H. Voss. Antisynbol. p. 110. — Caeterum cf. Herm. ad Cr. p. 69 sq.

¹⁹⁾ Ἀπὸ δὲ θεοφάντων τίς ἀγαθὸν φάτις βροτοῖς τίλλεται, chorus dicit apud Aesch. Agam. 1141 sq. Herm. l. l. p. 70.

²⁰⁾ Od. 15, 223 sqq. De his primis Graeciae vatibus v. Strab. 7. p. 508. a. p. 482. Tz., 9. p. 667. Tz., Pletho. de legg. ap. Ign. Hardt. in catal. codd. mss. bibl. Bavar. T. 3. p. 378. cf. Fr. Schlegel. p. 32-36. 42., Foucher. Mému. T. 35. p. 23., Zoëga Diss. p. 303., Lenz. Supplemm. ad Sulzer. T. 2. p. 28., O. Mueller. Orchom. p. 187. 308. Hinc sacerdotum imperium sibi formarunt Niebuhr. hist. Rom. T. 1. p. 225., et A. W. Schlegel. Heidelb. Jahrb. 1816. p. 846.

maiore etiam jure ad antiquiores sacerdotes, qui musicae simul et poesis erant periti, populumque sacros ritus et cultum deorum docebant, quique, si communi veterum fama stamus, regia adeo dignitate gaudebant, transferre poteris. Inde seniorum etiam temporum mos, quo primum sacerdotem βασιλέα Athenis vocabant, derivandus est ²¹). Rex autem fuit Melampus, primum Pyliorum, deinde Argivorum; fuit etiam Orpheus, ejusque pater Oeagrus. Nam quod Apollinis filius dictus est, non magis ad rem pertinet, quam quod Musam ejus matrem ferunt. Fingunt talia poetae, ut major laus sit iis, quorum poesin celebrare volunt;

ἐκ γὰρ Μουσῶων καὶ Ἐκιβόλου Ἀπόλλωνος
ἀνδρὶς αἰοδοὶ ἐάσιν ἐπὶ χθονὶ καὶ κισσαρισταί.

Sed cur Orpheum regem, regii patris filium, ipsumque Melampodem regem, veteres sinxerint, ego, quippe qui non admodum sim credulus, nullam in promptu video causam. Praedixerant sane Musae:

Ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα,
Ἴδμεν δ' εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα μυθήσασθαι.

At qui horum quodque suo semper loco distinguere valent, magnam divinandī vim nacti sunt.

XXXII

Itaque si Orpheus et reliqui summae antiquitatis vates, sacerdotes simul et poetae, regia dignitate ornati erant, quanto majorem vim in rudes hominum animos exercuisse eos convenit? Secretiori eorum disciplinae, simplici illi et incorruptae, quae per omnes aetates propagata, sed mirum in modum aucta et amplificata est, antiqua Graecia meliores de diis notio-

²¹) Hoc Plato observat de Rep. T. 6. p. 74. Bip. — Memorabile quoddam discrimen Aristot. refert de sacris popularibus, quae ab his, et de arcanis, quae ab illis fierent (Polit. 3, 14. (9.) p. 125. Schn.)

nes debuit. Hanc esotericam religionis partem epici poetae omnino non curarunt; atque longissime etiam ab eorum consilio remota erat, siquidem nihil nisi populi delectationem et applausum affectarent. Orphica vero poesis omnem esotericam religionis partem complexa est; ideoque praeter lyricos hymnos, quibus sacerdotes mysteria auspicabantur, didascalica quaedam carmina, in quibus mundi origo et omnium deorum notiones physicae qualicumque modo explicabantur, inde ab antiquissimis temporibus adfuisse oportet ²²⁾, quae numquam in popularem gyrum detorta sunt, sed primis tamen Graeciae philosophis cognita. Epicorum deorum natura diversissima est ab ea, quam antiquiores vates primi iis tribuerant; illi popularem habent speciem, hi magis religiosam: hi cosmogonici sunt, hoc est, personificatae naturae rerum vires; illi vitae humanae magis accommodati, omniumque animi perturbationum aequae participes, atque ipsi homines; ac praeclaro pulchritudinis sensui, ad quem epica poesis unumquemque deorum formavit, ut populo se commendarent, accommodati. Hinc recte aestimabitur notissima illa Herodoti sententia, de Hesiodo et Homero, primis Graecae theogoniae conditoribus ²³⁾. Deorum cultus jamdudum vixit, quum epici poetae exorirentur; ille profectus est ab antiquioribus vatibus, Deorum ministris ²⁴⁾: cui sententiae non video quid jure possit opponi. Poetis epicis duntaxat non tanta auctoritas tribuenda est, ut omnem multiplicem deorum cultum populo obtruserint; eos certissimum mihi est datis ²⁵⁾ tantummodo deorum notionibus et formis usos

²²⁾ Heeren. Id. T. 3, 1. p. 75. (73.), Ouwaroff. de myst. Eleus. p. 40., de act. Ante-Homer. p. 24, 27., Creuzer. ad Hermann. p. 101. alibi.

²³⁾ Her. 2, 53.: — οὗτοι εἰεν οἱ ποιήσαντες θεογονίην ἑλληνικὴν. Cf. sup. p. 49.

²⁴⁾ Ita jam Aeschylus sensit ap. Aristoph. Ran. 1021., Horat. ad Pis. 390., et tota antiquitas. Cf. Heyne Opusc. Ac. T. 1. p. 170., Commentt. Gotting. T. 14. p. 147., Kanne Mythol. Gr. p. xix. xxiv.

²⁵⁾ Hero. l. 2. 52.: "Antiquissimi Graeci deos (θεοὺς, a τίστημι, ordinatores, constitutores.) colebant et oraculum Dodonaenum; nomina diis Pelasgi tribuerunt". Haec

esse, quas ad sua ingenia deinde exornarent et amplificarent; novos autem deos non finxerunt: etsi minime negamus, transformatos deos epicos cum epithetis adeo poeticis ad popularem cultum posthac transiisse. Proprias vero deorum notiones et functiones carminibus et lyricis et didascalicis, quae totius Graecae mythologiae et religionis fundamenta fuisse statuimus, prius celebratas esse oportet, quam epicam poesin, quae jam aetate heroica inter ipsum populum orta est, imagines tantum earum rerum, quae ab antiquioribus vatibus traditae erant, conciperet, et suo modo tractaret diffingeretque, de vero et genuino mythorum sensu parum sollicita. Atque haec paulo liberior veterum mythorum tractandorum ratio, jam Homericæ aetate inter Jonæ aliosque Graecos Asiaticos proprii eorum sensus oblivionem et ignorantiam produxerat. In ipsa antiqua Graecia quoque paucis posthac compertum erat, quid dii, quos vulgus coleret, essent, quid non essent; quae propriae notiones sub fabularum cosmogonicarum involucris laterent. Quippe numina illa, ut disciplina arcani docebat, nihil aliud erant, nisi vires naturae rerum personificatae, et mundi partes. In harum rerum explicatione cosmogoniarum antiqua-

fuit antiqua Graecorum fama, cui Herodotus ex sua sentiendi ratione quaedam admisit, quae caute ab illa sunt discernenda. — Caeterum Herodoti etymologiam *ῥῶν θεῶν* probarunt Barrius Mém. de l'Acad. T. 16. p. 2. 46. 47., Geinon. Ibid. p. 116., Fretet. Ibid. T. 23. p. 244., Haucarville sur l'origine etc. des arts de la Grèce T. 1. p. 217. 227. 231 sqq., qui tamen eam ad alia omnia traduxit; Depuis orig. de tous les cultes T. 1. p. 16., Monbodo T. 1. p. 431., Marsh. Hor. Pelasg. p. 32., Zoëga de obel. p. 234. Diss. p. 283., qui bonis observationibus rem illustrat. Etymologiam illam ex parte tantum probat Bendtsen. Misc. Hafn. T. 1, 2. p. 128. — Idem verbum *θεῶν* Plato Cratyl. p. 397. c. (p. 49. Heind.) derivat a *θεῖν*, a piovento, ut sit *cursor*; quod probat Meiners de vero deo p. 165. (cui obloquutus est Zoëga Diss. p. 297.), Kanne Anal. philol. p. 72., Mythol. Gr. p. xiii, 53. cf. Creuzer. Symb. T. 1. p. 169. (178.). E Platone hausit Eustath. ad Il. 1. p. 9., et alii, quos laudat Creuzer. Melet. 1. p. 43. — Utramque etymologiam confundere videtur Heyne, Commentt. Gotting. T. 2. p. 131. 137., Opusc. Acad. T. 1. p. 198.

rum argumentum versatum est, quarum originem veteres ab Orpheo satis constanter repetunt.

Illas autem, quas antiquissimum aevum protulit, rerum personificationes non potest suspectas reddere testimonium Menandri rhetoris ²⁶⁾, qui: "Parmenides et Empedocles, inquit, omnes naturae vires et mundi partes *ex sermonis antiqui usu* in personas primi mutarunt". Aut erravit Menander, aut hoc ita intelligi voluit, ut, quae a primis Graeciae poetis in hoc genere excogitata sint, philosophos illos, ad certum quoddam systema revocata, in minutissimis etiam rebus constanter exsequutos esse statueret. Jam Plato et Aristoteles, multo antiquiores et locupletiores testes, in eo consentiunt, ut antiquissimos poetas, Orpheum, Homerum, Hesiodum, omnium rerum primordia in aqua quaesivisse dicant. Orpheus hoc primum στοιχείον sub Oceani et Thetyos mythicis προσωποποιΐαις proposuit ²⁷⁾:

Ἵνκεανὸς πρῶτιστα καλλίρροος ἤρξε γάμοιο,
ὃς ῥα κασιγνήτην ὁμομήτορα Τηθύν ὄπνιεν.

²⁶⁾ De encom. 5. p. 39. Heeren. Is Parmenidem et Empedoclem physicos vocat *ἱεραματικούς*.

²⁷⁾ Plat. Cratyl. 402. c. p. 268. Bip. p. 66. Heind. cf. Theaet. p. 152. c. p. 130. Bip. p. 317. Heind. Sex. Emp. adv. Math. 10, 314.; repetiit Stob. Ecl. phys. 1, 2., allusit Aristot. Metaph. 1, 3. Acute haec explicat Bouterweck. de pr. decret. phys. p. 5 sqq. cf. Tiedemann. p. 38. 47 sqq. 60., Eschenb. p. 93. 102 sq., Hanou. p. 348., Depuis, origine T. 1. p. 185 sq. — Homeri versus sunt II. 14, 201. 302. 246., de quibus vid. Plat. Theaet. p. 152. d. e. T. 2. p. 70. 87. 130. Bip. Protag. T. 3. p. 99 sq. Tim. p. 315.; hinc Euseb. Praep. Ev. 14, 4., Vit. Hom. p. 327. Gale. cf. Voss. Weltkunde p. xxv., Heyne Comm. Gotting. T. 2. p. 145. T. 8. p. 40. 44. 55., Kanne Anal. Philol. p. 85., Mythol. Gr. p. 22., Sturz. de Empedocle p. 254-257. — Dornedden. (Nova Theor. p. 65. 139. cf. Phänomenoph. p. 325.) ne ipsum quidem Homerum intellexisse, cur Oceanum omnium deorum patrem appellaverit, et Aristotelem nec Thaletem nec Homerum cepisse, affirmat. Sed vir subtilissimus, quid sibi ipse voluerit, non videtur assequutus esse.

Qui versus Platoni procul dubio ex antiqua cosmogonia innotuerant: plane autem conveniunt cum Homericis, ad quos idem philosophus provocat:

Ὠκεανὸν τε, θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν.

Ὠκεανὸν, ὅσπερ γένεσις πλύνεσσι τέτυκται.

idemque placitum Hesiodo quoque subjicit; sed quemnam locum respexerit, nos hodie fugit: in iis certe carminibus, quae aetatem tulerunt, ejusmodi sententia non legitur. Ergo aut memoria lapsus est Plato, aut deperditum carmen Hesiodeum, a Theogonia diversissimum, in animo habuit.

Aristoteles "Thales, inquit, omnium rerum principium aquam statuit. — Sunt, qui credant, antiquissimos theologos, quorum aetas nostris temporibus longissime praecedit, et qui omnium primi de rebus theologicis philosophati sunt ²⁸⁾, eandem de rerum natura sententiam praecepisse. Quippe Oceanum et Tethyn omnium rerum parentes fecerunt. Aqua autem iis est, per quam dii juraverint; nempe Styx, ut a poetis vocatur. Nam antiquissima quaeque maxime veneranda habentur; et per ea juramus, quae nobis maxime veneranda videntur". Jam vero in oculos incurrit, Aristotelem de eadem re, ac Platonem, loqui, et Orphicam disciplinam antiquissimorum theologorum nomine comprehendere, quos a junioribus poetis subinde distinguit ²⁹⁾. Ac poterat sane philosophorum princeps, cui antiquissima Graeciae tempora melius, quam nobis, nosse con-

²⁸⁾ Τοῦς παμπάλαιους καὶ πολλὰ πρὸ τῆς νῦν γένεσεως καὶ πρώτους θεολογήσαντας. Metaph. 1, 3. cf. Bouterweck. p. 6. — Theologus vocatur Orpheus; ὄρφευς δ' ἐπικληθεὶς θεόλογος, ap. Galen. de antidot. 2. T. 2. p. 445. Bas., et saepissime apud recentiores Platonicos; v. Hug. Grot. Proleg. ad Apocal. Joan. Creuzer. Symb. T. 3. p. 143. (155). Ergo ubicumque Aristoteles de theologis παμπάλαιους loquitur, oppositis recentioribus poetis, Hesiodo et Homero, quibus idem cognomen tribuit (ut Metaph. 2, 4. p. 499. Cas.), de Orpheo in primis cogitandum esse, per se intelligitur, ut Met. 11, 6. p. 561. 13. 4. p. 579.

²⁹⁾ Aliis locis, ut Met. 14, 4. (12, 4.), vetustiores poetas a junioribus theologis (haud dubie a primis Graeciae philosophis, Thales etc.) distinguit; cf. Bibl. Crit. Amstel. T. 2, 2. p. 87 sq.

tigerat, Hesiodum ad recentiores poetas referre, ut qui bene compertum haberet, aliquot ante Hesiodum et Homerum seculis poetas multo *ῥητορικώτερος* vixisse ³⁰). Nobis quidem mirum accidit, si Hesiodum et Homerum juniores appellari audimus. At multa ex hoc genere nobis mira hodie videntur, quae Aristotelis aetate naturales habebant explicationes. — Sed de rebus et viribus naturae personificatis sermonem institueram. Itaque ut hoc alio idoneo idonei auctoris testimonio confirmem, idem Aristoteles ³¹): “Non Hesiodus tantum, inquit, sed theologi etiam, qui ante eum floruerunt, omnia elementa et principia rerum in personas divinas mutarunt, et illud tantum spectarunt, quod sibi ipsis visum sit credibile; nostrum autem, quippe qui mortales simus, obliti sunt. Nam elementa faciunt deos, et contendunt, omnia diis originem suam debere: ea contra interitui obnoxia esse dicunt, quae nihil nectaris gustassent”. — Nullo igitur modo haec primitiva deorum natura, quam genuino sensu allegoricam vocare licet ³²), in dubium vocari potest: quae certe argumenta ab iis, qui sensum historicum ubique requirunt, adhuc contra allata sunt, ea nimis levia et exilia mihi esse videntur, quam ut de summorum philosophorum auctoritate quidquam detrahant.

XXXIII

E scriptoribus, qui Aristotelis aetatem subsequuntur, nihil fere peti posse, quod genuinum Orphicae cosmogoniae colorem spiret, recte animad-

³⁰) Cf. quae Aristoteles de iisdem theologis observat Met. 12. 6. 8, 14. de anim. 1, 5. — Alia de eadem re vid. ap. Kannium, Anal. Philol. p. 69 sqq., Wagner. Ideen einer allgemeinen Mythologie, p. 310.

³¹) Met. 2, 4.

³²) Id concedit ipse J. H. Vossius (Epist. Mythol. T. 1. p. 14 sqq.), qui antiquissimas notiones cosmogonicas optime explicuit.

vertit Tiedemannus; qui tamen quum in omnibus rebus Orphicis dijudicandis, tum in his cosmogonicis mirum sibi finxit criterium, ad quod genuina a suppositis distingueret. Qua re etiam factum est, ut singulare systema philosophicum Orpheo cønderet, de quo ne cogitavit quidem antiquus vates. Judicii autem leges sibi constituit, ut *primum* genuina sint Orphei decreta, quae sub ejus nomine a scriptoribus, qui aetate *Alexandrinis* ³³⁾ superent, memorentur, neque conveniant cum doctrina *Pythagorica*: *deinde* quae fabulae ab iisdem scriptoribus ut antiquissimae referantur, et *Hesiodicis* repugnent: *tum* quae res, ab iisdem proditae, quamvis silentio ab *Homero et Hesiodo* praetermissae, tamen nonnisi rudi incultaeque Orphei aetati convenire videantur. — De prima illa lege, quae judicium nostrum moderetur, certum est quid respondeam. Ea primos Pythagoreos, qui Orphei nomen ad suam disciplinam traduxerint, ponit; quod tamen omnino falsum esse supra docuimus. Deinde ea si uteris, facilius discernere poteris, quae non sint Orphica, quam quae sint Orphica. At nostra potissimum interest (et haud dubie etiam Tiedemanni interfuit) scire, quae germanae Orphei sententiae haberi possint. Num autem *omnia*, quae de mundi et deorum originibus antiquitas tradidit, et quae non conveniunt cum Pythagoricis, Homericis et Hesiodicis placitis, quaeque nobis videntur rudi Orphei aetati apta esse, statim ad ipsum Orpheum auctorem rejicienda sunt? Rejecit Tiedemannus, parum sollicitus de argumentorum suorum imbecillitate. Nonne poterat fieri, ut senioris aevi poeta sub Orphei nomine aliquid componeret, quod aequè rude (et fortasse etiam rudius) esset atque ipsa Orphei aetas? Ac quicumque Orphica conscripsit, et sapere didicerat, hanc etiam rationem

³³⁾ Nimis vaga et incerta est haec universae Alexandrinae aetatis scriptorum appellatio, quippe quae multa et ante et post Chr. n. secula complectatur. Ea igitur qui utitur, aut parum aut nihil mihi definire videtur. Cf. Bibl. Crit. Amstel. T. 2, 2. p. 85 sq.

sequebatur est. — Ergo hoc criterio adhibito summa imis miscentur. Quid? quod ipse Tiedemannus parum sibi constitit. Placitum enim de aqua, omnium rerum procreatrice, quod Plato Orpheo, Homero, Hesiodo tribuit, Tiedemannus quoque pro Orphico habere nihil ambigit³⁴); criterii sui, quo cum Hesiodeis et Homericis convenientia non debeant haberi pro Orphicis, plane immemor.

Quum igitur ea via, qua viri docti adhuc ingressi sunt, nihil profici posse manifestum sit, neque istis judicandi legibus similes substituere liceat; alia in posterum videtur tentanda esse, quae nos ad meliorem Orphicae disciplinae naturam cognoscendam ducat. Tum autem cavendum erit, ne multa nobis doctiora videantur et subtiliora, quam ut Orphicae aetati tribui possint. Ex hoc genere celebratissimum illud de animi immortalitate placitum est, quod magnopere torsit et sollicitos tenuit doctissimos homines³⁵). Magno hic argumento esse potest, quod idem apud plurimos incultos populos per se ortum est et viguit. Deinde sententia de animo, qui per respirationem ex aëre ducatur in corpus, quam

³⁴) Tiedemann. p. 47. coll. 97. unde contradictio clarissime patebit.

³⁵) Qualescumque de animi immortalitate notiones jam Homerus docet, quamvis eae inferorum tristitia circumscribuntur (Halbkart. de Psychol. Homer. p. 94-98., J. H. Voss. Antisymbol. p. 226 sq., Zoëga de Obelis. p. 300.). Certior et definitior illius rei persuasio posthac apud Graecos orta est, in primis ex quo philosophiae lumen exsplendescere coepisset. Habet autem hoc dogma domesticum fontem, qui Aegyptiacae saecis nihil traxit; quidquid dicant Zoëga (l. l.) et Creuzerus (Commentt. Herodd. p. 169. 307-337.) — Animorum in alia corpora transmigratio, quam ante Pythagoram Graecis ignotam fuisse constat (Muentner. Inscript. Samothr. p. 36. sive, Diss. antiquar. p. 230.), peregrinum fontem habet. Cf. de his quaestionibus, saepe multumque agitat, Irhovium de Palingenesia p. 317., Wyttenbach. de vita et statu animorum post mortem p. xvii., Bibl. Crit. Amstel. T. 2, 2. p. 84., Chardon de la Rochette Melanges de Crit. et de Philol. T. 1. p. 58., Thorlac. Popul. Aufs. p. 250., Moeser. Vermischte Schr. 2. p. 215.

quam Aristoteles antiquissimis theologis tribuit ³⁶⁾ non potest in dubium vocari, argumentis ex Hesiodi Homerique carminibus petitis, ubi nihil hujusmodi legatur. Etenim meminisse decet, has et similes sententias in antiquae Graeciae mysteriis traditas esse, neque tam vulgares ullo tempore factas esse, ut poetae earum mentionem omnino debuerint injicere.

XXXIV.

Primum Graecae cosmogoniae specimen, a primo Orpheo profectum, et per disciplinam Orphicam propagatum, simplex, ut omnia, quae antiquius aevum tulit, fuisse oportet. Ut lyrico, ita hoc didascalico quoque poesis generi, prolusit Orpheus; nihil perfecti et omnibus numeris absoluti dedit. Ne Hesiodus quidem, qui in iisdem regionibus, ubi Orphica poesis floruit, cecinisse perhibetur, legitimum carmen didascalicum exhibuit: id quod sequentibus gnomiis poetis nondum contigit. Magis in hoc genere profecerunt philosophi Graeci conditis operibus *περὶ φύσεως*. Hi vero ea, quae antiqua poesis sub fabularum involucri proluserat de prima origine mundi, in usum suum convertentes, ita ut ne a forma quidem recederent, primitivum cosmogoniae specimen transmutarunt in cosmophysicam et cosmologiam, motis quaestionibus de primigeniis rerum elementis. At jam antea antiquior cosmogonia, cujus genuinum sensum ipsae elementorum divinae personificationes paullatim obscuraverant, in meram theogoniam abierat, quum epici *ᾠδοὶ* deorum formas et mores excolere coepissent,

³⁶⁾ De anima 1, 5. p. 485. b. Casaub. (cf. de gen. an. 2, 1. Simplic. p. 19. b.): *φανὲρ γὰρ (ὁ Ὀρφικὸς λόγος) τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσεῖναι ἀναπνεύσαν φερόμενην ὑπὸ τῶν ἀνιμῶν*. "Hoc Orphei decretum, inquit Lobeckius (de Tritopat. 2. p. 8.), quod artificiosa philosophorum interpretatione varie exornatum est, ipsum per se nihil aliud significat, quam hoc, quod simplicissimis hominibus et ab omni philosophandi subtilitate longe remotis in mentem veniat, animum esse animam, ejusque vitam spiritu contineri." Cf. Bibl. Crit. Ainstel. T. 2, 2. p. 87. — Id nondum assequi poterat Tiedemannus p. 38. 45.

de interiore fabularum cosmogonicarum connexu et primitiva notione plane securi. Apud hos deorum nuptiae non sunt symbolica connubia, sed poetici amplexus: deorum cum diis pugnae de principatu sunt verae pugnae, non symbolicus elementorum conflictus. Totum hoc fabularum genus, quod ad Titanomachias etc. spectat, ab epicis poetis fictum, exornatum et amplificatum est; neque in antiquioribus cosmogoniis locum habuisse videtur. Ex illo genere est carmen epico-didacticum, quod sub Hesiodi nomine antiquitas nobis transmissit, aequae brevis ac simplex a principio, sed vario rhapsodorum studio interpolatum et miseris modis corruptum, ita ut res maxime inter se dissidentes passim contineat ³⁷).

Fuere olim, qui Hesiodum varios diversorum poetarum mythos collegisse, indeque theogoniam, ut nunc habemus, consarcinasse, sed verum mythorum sensum non assequutum esse statuerent. Hinc in indignas virorum doctorum vituperationes incurrit miser Hesiodus, quorum unus ³⁸): "Hic vir agrestis, inquit, nihil de ipsis rerum naturis intellexit,

³⁷) Itaque tam iis contradicimus, qui absolutum systema philosophicum de mundi origine et natura ante Homericam aetatem inter Graecos quaerunt; quam qui iisdem temporibus neminem de primis rerum principiis cogitasse censent; ac cosmogonias et theogonias aliquot post Homerum seculis demum conditas esse opinantur, ut Barre Mém. T. 16. p. 8., Meiners. de vero deo p. 169., Schlegel. Gr. poes. hist. p. 24. 40. 207., Zoëga Diss. p. 297., Conr. Schneider. in Creuz. et. Daub. Stud. T. 4. p. 1 sqq., Hug. de mytho p. 9. 13. 16. — Ego prorsus nego, Deorum personificationes, quales in epica poesi comparent, sine praegressis cosmogoniis oriri potuisse. — Melius sentiunt Heyne Commentt. Gotting. T. 2. p. 136. T. 8. p. 16. 37 sq. T. 14. p. 147., Kanne Anal. Philol. p. 70 sq., Mythol. Gr. p. xix. xxiv sqq.

³⁸) Parkerus in Cogitatt. de deo p. 378., a cuius iudicio non multum abest Heyne, Comm. Gotting. T. 2. p. 125. 135., Tiedemann. p. 96., Zoëga Diss. p. 246., Dornedden. Nova Theor. p. 68., qui eandem ignorantiam Homero potissimum vindicavit, sicuti Godofr. Hermannus quoque in Epist. ad Creuz. p. 2. 3. 18. 20 sq., Ouwaroff. de aetate Ante-Hom. p. 15. 18. 24., O. Mueller. Aegin. p. 14. Orchom. p. 265. 267. 461. 453., Creuzer. Symb. T. 2. p. 452.

sed solum fabulas quasdam, quas a *vici Ascræi vulgo* acceperat, versibus enarravit". Quo in iudicio, etsi nimis acerbo, tamen bene est observatum, Hesiodum genuinum mythorum sensum non perspectum habuisse; quae securitas ei cum Homero communis est. Atque hic plura exempla maxime memorabilia nobis servavit, quorum accuratorem cognitionem saluberrimam duco ad veram antiquioris poesis indolem perspiciendam. De gemino Hercule, quem Homerus et apud superos, et apud inferos versari dicit, res nota est; apud inferos est Herculis

εἰδωλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι
τέρεπται ἐν θαλίῃς, καὶ ἔχει καλλίστην Ἥβην,
παῖδα Διὸς μέγαλοιο καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου ³⁹).

Hominum corpora vulgo apud Homerum αὐτοὺς vocari, animas autem, corporibus solutas, εἰδωλα καμiónτων, vel pueri sciunt ⁴⁰). At hoc loco Hercules, mortali corpore exutus et inter deos receptus, αὐτὸς appellatur. Jam quomodo haec inter se conciliabis? Hoc certe confiteamur necesse est, tam manifestam rerum repugnantiam non potuisse ab uno ingenio proficisci. — Hercules in antiquiore poesi nihil aliud erat, nisi personificata Virtus, quae immortalis est, et, corpore mortuo, ad deos redit. Hoc

³⁹) Od. 11, 602 sq. Hujus loci interpretatio jam veteres torsit (v. Creuzer. ad Cic. de N. D. 3, 16. p. 551., Symbol. T. 2. p. 456.); in primis Platonicos recentiores, qui bono Homero Platonis dogma νοῦς, ψυχή, θυμός tribuerunt. Lucianus derisit Homerum. Cf. de eodem loco varias explicationes Heynii (Comm. Gott. T. 8. p. 57.), Gilliesii (hist. Gr. T. 1. p. 57.), Zoëgae (Diss. p. 308.), Halbkartii (Psych. Homer. p. 109 sq.), Kannii (Mythol. Gr. 222. Panth. p. 25. 37.), Dorneddenii (Nova Theor. p. 278-283.), Ritteri (Vorhalle p. 363.). Verum vidit Hermann. ad Creuz. p. 20. cf. Fr. Thiersch. de Hes. p. 14., O. Mueller. Dor. T. 1. p. 455.

⁴⁰) Vid. Il. 1, 3. etc. Zoëgae. de Obelis. p. 300. — Diversa prorsus nostrorum philosophorum est ratio, qua animum pronomine *Ego ipse* (αὐτός) designare solent; de corpore autem, tamquam de re extra se posita, loquuntur. Cum Homero facit Virg. Aen. 6, 362. 365. 370. cf. Ecphantem Pythagoreum ap. Porphy. de abst. 4, 10. p. 379. Forgeroll. — Caeterum duplicem animum, qualem Homerus Herculi tribuit, Gronlandi quoque statuunt; v. Cranz. Histor. Gronl. T. 1. p. 257.

repetiit illius loci auctor, sed non intellexit. Difficiliorem explicationem Homerici versus de Laestrygonum terra habent, ad quam Ulysses appulisse fertur:

*Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην, ὅθι ποιμένα ποιμὴν
ἥπνυι εἰσελάων, ὃ δὲ τ' ἐξελάων ὑπακούει·
ἐνθα τ' αὔπνος ἀνὴρ δοιοὺς ἐξήρατο μισθοὺς,
τὸν μὲν βουκολέων, τὸν δ' ἄργυρα μῆλα νομιέων·
ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἡματός εἰσι κέλευθαι ⁴¹).*

Regionem hic describi, quae alterutri polo propior sit, ubi dies noctesque parem habeant longitudinem, in oculos incurrit. At mirum profecto est, cur boves interdū pascantur, oves noctu? cur bubulcus, domum compellens armentum, magistro ovium, pastum agenti pecus, acclamet? cur ibi sint noctis et diei viae (confinia)? Haec ex ipso Homero fortasse frustra quaesiveris; is fando acceperat, de interno connexu plane securus; in qua securitate et nobis hodie acquiescendum erit. — Ulyssēs in insula Trinacria quum advenisset, in Solis divinos boum oviumque greges incidit:

*Ἐπτά βοῶν ἀγέλαι, τόσα δ' οἰῶν πάρα καλή,
πεντήκοντα δ' ἕκαστα· γόνος δ' οὐ γίγνεται αὐτῶν,
οὐδέ ποτε φθινύθουσι· θεαὶ δ' ἐπιποιμένες εἰσί,
Νύμφαι ἑὺπλόκαμοι, Φαέθουσά τε, Λυμπετὴ τε ⁴²).*

Nimis manifesta hoc loco sunt vetustae allegoriae documenta, quam ut clara oculorum acies caecutire possit. Id jam perspexit Aristotelis acumen, cujus explicationem de qualicumque anni lunaris divisione, quae apud populum aliquem olim obtinuerit, facile probamus; etsi nondum intelligimus,

⁴¹) Od. 10, 81-86. cf. Eustath. et Schol. Dornedden. Nova Theor. p. 15-19. Kanne. Urkund. p. 108. 257.

⁴²) Od. 12, 129 sqq. cf. Dornedden. p. 9 sqq. 31 sqq. 452. Aristoteles ap. Eustath.: Ἐπὶ τὰς ἀγέλας, καὶ μάλιστα τῶν βοῶν, φασὶ τὸν Ἀριστοτέλην ἀλλήγορεῖν εἰς τὰς κατὰ θεοὺς τῶν εὐλαϊῶν μηνὸν ἡμέρας, γινομένης πεντήκοντα πρὸς τὰς τριακοσίας, ἵεως καὶ ἰ ξρισμὸς τὰς ἑπτὰ ἀγέλας, ἰχθύσις ἀπὸ πεντήκοντα ζῶα.

quomodo numerus septenarius ad illam divisionem pertinere possit. Mire congruunt duarum Nympharum nomina, Phaëthusa (lux diurna, sol.) et Lampetia (lux nocturna, luna). Verum omnes subtilitates et contorta artificia ab hoc loco abesse iubemus.

XXXV.

Magnum antiquitas cosmogoniarum Orphicarum proventum tulit, quarum diversitas nobis facile persuadebit, quantopere fraudes seriorum Graecorum etiam in his rebus grassatae sint; etsi alii, diversam viam ingressi, diversissimarum rerum farraginem et omnem notionum confusionem in simplex Orphici caput cumulare non dubitarunt; quasi ingeniosissimi populi, qualem se Graeci prae buerunt, cultus a tam foedo notionum consortio vel colluvie proficisci potuerit! Quo enim longius quaeque a genuina Graecorum mythologia recedant, et cum Aegyptiaca, Persica et Indica doctrina conveniant, eo vetustiora habenda esse censent ⁴³). Magis profecto ii laudandi sunt, qui nullas omnino genuinas cosmogonias Orphicas fuisse opinantur, sed omnes, quae eo nomine circumferantur, primum ad Hesiodi exemplum esse compositas, deinde mutatas paulatim et fictas ⁴⁴); quamvis et hoc iudicium per se falsum est. Qualis enim,

⁴³) Ita Creuzer. *Symbol.* T. 3. p. 292-318. (304-329.) T. 4. p. 243. (261.), et alii, qui fraudibus Indicis sibi imponi passi sunt, de quibus egregie Zoëga *Diss.* p. 231. *Bassirel. di Roma* 7. p. 231., et J. H. Voss. *Antisymbol.* p. 97. Quam cosmogoniam Tiedemannus (p. 59-65. 87 sqq.) ab ipso Orpheo profectam opinabatur (ap. *Athenag. leg. pro Chr.* 15. p. 68. *Oxon.*, et *Damasc.* 13. in *Wolfii Anecd. Gr.* T. 3. p. 252.), ea recentissima est; vid. *Kaune. Anal. Phil.* p. 39 sqq.; neque ultra Alexandrina tempora assurgunt, quae laudantur a *Clement. Rom. Recogn. ad gent.* 10. p. 145. *Col. Homil.* 6, 3.; *Cedren. synops. hist.* p. 47. *Bas., Malel. chronogr.* 4. p. 29. *Ven., Suidas* *Ὀρφικά.*

⁴⁴) Zoëga (*Diss.* p. 243.) primam theogoniam Orphico-Pythagoricam Onomacrito tribuit, quam respexisse putat *Apoll. Rh.* 1, 495 sqq., et *Schol. ad Aeschyl. Prom.* 957. — Ea sane non multum differt ab Hesiodica. — Omnes Graecarum theogoniarum conditores recenset *Fabric. Bibl. T.* 1. p. 585.

quaeso, similitudo intercedit inter theogoniam Hesiodeam, et quam Athenagoras, Hellanico auctore, affert Orphei cosmogoniam. "Aqua, inquit, fuit omnium rerum principium, ex qua natum est lutum. Ex utraque deinde materia ortus serpens, cum leonis et tauri capitibus, inter quae media dei facies apparuit. Hic serpens, cui nomen Herculis fuit vel Chroni, peperit immane ovum, quod, genitoris vi et robore plenum, in duas partes disruptum est, quarum superior in coeli, inferior in terrae formam abiit".

Quidam viri docti antiquae cosmogoniae notiones deprehendisse sibi visi sunt apud Aristophanem, ubi superbus avicularum chorus, progeniem suam celebraturus, *alatum* Amorem ex *ovo*, quod *alata* Nox pepererit, prodiisse, et cum *Chao alata* posthac omne avium genus procreasse tradit, atque ipsis diis immortalibus se antiquiorem praedicat. At quis est, qui non protinus intelligat, lusisse Aristophanem ⁴⁵), et hanc cosmogoniam, suo consilio aptam, ipsum finxisse? qua recentiorum seriam credulitatem egregie elusit; id quod lepidus Comicus vix divinare poterat. Illi scilicet sanctissimum et celebratissimum dogma de ovo mundi, in mysteriorum adytis symbolice repraesentato, Aristophanem irrisisse opinantur ⁴⁶).

⁴⁵) Aristoph. Av. 696. Verissime Schol.: ταῦτα οὐκ ἀναγκαῖον ἀποδίδωμι πρὸς τὰ ἱερὰ καὶ πρὸς τὴν ἑλλὰς τινος γενεαλόγον. Cf. Kanne Anal. Phil. p. 51. 37., Mythol. Gr. p. 42 sqq., qui se per jocum ipse derisit Urkund. p. 452. Panth. p. 71. 360. 565. — Nimis serio rem quoque cepit J. H. Voss. Ep. Myth. T. 2. p. 15., Zoëga Diss. p. 232., et Thiersch. de Hes. p. 26. — Ut Aristophanes, ita etiam Linkius, magnus naturae scrutator, aves omnium antiquissimas hujus orbis incolas habet (Urwelt T. 1. p. 20.): "Der wunderbare Körperbau der Vögel, ihre Eyer, und das hohe Alter, welches sie erreichen, beweist dieß. Der Gesang dieser Thiere war vielleicht der einzige Ausdruck höherer Empfindung in den Einöden und verlassenem Wäldern der Vorwelt; die Vögel waren die Menschen jener Zeit."

⁴⁶) Creuzer. Dionys. p. 169., Hug. de mytho p. 191. 193. Muenther. Diss. Antiquar. p. 227., Link. Urwelt. T. 1. p. 341. Neque Aristophanes (Av. 179.) cum Alexide (ap.

At cautiores haud dubie et comicos et tragicos poetas notissima ista Aeschyli causa fecerat, qui, quum in pluribus fabulis spectatorum oculis objecisset, quae cum rerum in mysteriis repraesentatarum *εὐπρεπεία* et *σεμνότητι* convenirent, ob profanatam religionem lapidibus paene obrutus esset, nisi per omnes deos affirmasset, se per imprudentiam peccasse ⁴⁷). — Itaque haec nos adducunt, ut fabulam de Amore *ῥογενεί* pro mero Aristophanis figmento et lusu habeamus. Verumtamen cosmogonica Amoris natura, qualem antiquiores poetae, unde Hesiodus hausit, in rerum priu-

Athen. 2. p. 60. a.) ovum Orphicum, quod nonnisi seriores scriptores memorant (Plut. Sympos. problem. 2, 3. p. 636. d. Porphy. ap. Euseb. 3. p. 109. d. Clem. Homil. 6, 5. 12. Recogn. 10, 17., Macrob. Sat. 7, 16., Achil. Tat. Isag. in Arat. 4. p. 127., 6. p. 130. Petav. cf. Wesseling. ad Diod. 1. p. 32. 57., Valken. de Arist. p. 80.), irridere poterat, adhibitis vocibus *ἑνὶ θῶν πῆλος* (i. e. *ὀὐρανός*), et *τὸ τοῦ πῆλου τοῦ παντός ἡμισφαίριον*, et *ὁπότε φαίνεται ὡς ἡμίτομα τοὺς ἀστέρους*.

⁴⁷) Aristot. Ethic. ad Nicom. 3, 2., Heraclid. Pont. ap. Eustrath. ad Arist. l. l., Clem. Alex. Str. 2. p. 461. (387.). Alio modo rem narrat Aelian. V. H. 5, 19. cf. Mar. Oxon. ep. 49. — Noli tibi persuadere, Aeschylum ob singulas quasdam sententias vulgaris profanati mysterii reum factum esse (e. c. quod Dianam Cereris, non Latonae, filiam appellavit v. Herod. 2, 156., Paus. 8, 37, 3., Bouterweck. de Justitia fabulosa. p. 27, 29., Freret. Mém. T. 23. p. 267., Hug. de mytho p. 72., Bendtsen. de Samothr. p. 137., O. Mueller. Dor. T. 1. p. 379.), sed ob mysteriorum ritus et symbolicas dramaticasque actiones in scenam introductas; et quod pontificalia insignia histrionibus suis adaptaverat (hoc perverse narrat Athen. 1. p. 21. e.). Huc Aeschylus ille *ἰσὶ τὰς Εὐμίνων ἀνέμους* pertinet (Apsin. *τεχν.* p. 686.), utpote qui in hujus fabulae exitu *ἰσχυρίαν* repraesentasset, cujus simili initiatorum chorus initiatum Aeschylum prosequutus est in exitu fabulae Aristophaneae, Ranarum nomine insignitae. Aliae Aeschyli fabulae alias suspiciones praebuisse videntur, e. c. Sisyphus, Oedipus, Iphigenia, quae diserte memorantur in hac causa (Heraclid. Pont. l. l.; nimis incerte loquitur Aelian. *ἰσὶ τινὶ ἰσχυρίαν*). — Bene de his rebus sentit Silvestre de Sacy (ap. Santocruc. T. 1. p. 450.): "*Ce que les mystères contenoient de doctrine et de dogme, n'étoit ni secret ni mystérieux. Ce qu'il y avoit de secret dans les mystères, c'étoit seulement une partie des rites et des symboles. Imiter en public les rites secrets, révéler les symboles, qui n'étoient connus que des initiés, voilà en quoi consista l'impiété de Diagoras, le sacrilège d'Alciabiade; voilà ce qui rendit suspect Eschyle.*" Cf. Lobeck. de argument. myst. p. 7. de praeept. myst. 1. p. 5 sq.

cipio statuerant, vetustissima est, quamvis Homerus eam non agnoscat ⁴⁸⁾; sed exulta demum a philosophis inde a Pherecyde Syrio. Heraclitus Amoris vi sociatrici, *φιλία*, quam similia cum similibus conjunxisse in primitiva elementorum confusione statuebat, vim dissociatricem, *πόλεμον*, quae similia a dissimilibus disjunxerit, opposuit ⁴⁹⁾. Similes notiones Parmenides Amori suo subiecit; et Empedocles *φιλία* contrarium fecit *νεῖκος* ⁵⁰⁾. Simplici huic Amoris notioni seriores Orphici plures ineptias superstruxere. Apud hos summus deus factus est, *δημιουργός, διάκτωρ ὅλου τοῦ κόσμου, πρωτόγονος, αὐτόγονος, πρωτόσπορος, πρῶτος γενέτωρ, γενεσις μακάρων, σπέρμα γέρον θεῶν κλυτόν, ὠογενής, ἀρρενόδηλος, διγενής, δηλός καὶ γενέτωρ, ταυροβόας*. Nunc non amplius *Ἔρως* appellatur, sed *Φάνης*, quod nomen nostra aera non multo antiquius est ⁵¹⁾. Ut Phanes calor et lucis auctor habitus est, et ipse adeo Sol: et, quum Sol idem Orphicis esset ac Bacchus, ejus notio etiam cum hoc coaluit. Deinde, quia Juppiter iisdem pro *δημιουργῷ* erat, cum ipso adeo Jove in eandem personam abiit: tandemque et Pan (anima mundi, non capripes iste Penelopes filius) factus est, et Priapus, et Horus; Metis, et Phaëthon, et Ericapaeus ⁵²⁾.

XXXVI.

⁴⁸⁾ Homerus Amorem omnino non memorat; de qua re vid. Barrium in Mém. T. 18. p. 33 sqq., Hug. de myth. p. 193. — De Hesiodo vid. Heyne Commentt. G. T. 2. p. 138., Kanne Anal. Phil. p. 80.

⁴⁹⁾ Proclus in Tim. p. 24: *πόλεμος ἐστὶ πάντων πατὴρ κατὰ τὴν Ἡράκλειτον.*

⁵⁰⁾ Cosmogoniam Orphicam, ab his philosophis exultam, respexit Apollonius Rh. 1, 594: *νεῖκος ἐξ ὁλοῦ διέκριθεν ἀμφὶς ἑκάστην.* cf. ibi Schol., et Kanne. Anal. p. 51. Mythol. Gr. p. 12.

⁵¹⁾ Primus Diodorus memorat 1, 11., deinde Theo Smyrn. 1, 47. v. Zoëg. Diss. p. 212. 220., Barre, Mém. T. 16. p. 20., Freret. T. 23. p. 165., Ignat. Rossi Etym. Aegypt. p. 230. — Nomen antiquissimum habet Jablonsky Opusc. T. 1. p. 372 sqq., Muenther. Inscr. Samothr. p. 34. (Diss. Antiquar. p. 227.). — Cf. Silvestre de Sacy ad Sappocr. T. 2. p. 66.

⁵²⁾ Kanne Anal. p. 53. Zoëga Diss. p. 212. 41. — I nunc, et confusas hasce notiones ad prima Graeciae tempora rejice!

XXXVI.

Quae quum ita sint, omnes cosmogonias Orphicas, quas serior Graecorum aetas novit, ad Hesiodeae theogoniae, et ad veterum philosophorum operum *περὶ φύσεως* exemplum compositas, deinde vario modo corruptas et interpolatas esse, facile sibi quisque persuadebit. Simile fatum sortiti sunt *ἱεροὶ λόγοι*, quorum notio, per se simplex, mirum in modum a sacerdotibus amplificata est ⁵³). Spissum sub illo nomine exstabat opus, cujus viginti quatuor libri laudantur, quorum auctores fuisse dicuntur Cercops Pythagoreus ⁵⁴), Theognetus Thessalus, Thelauges; insignis vero earundem rhapsodiarum interpolator fuit Aristobulus ⁵⁵). Ex hoc carmine *μυστικώτατον* Pythagoram omnem numerorum doctrinam, subtilem illam et reconditam, hausisse, ipsumque sub eodem nomine similis argumenti librum composuisse, Jamblichus, homo credulus et ineptus fabulator, refert ⁵⁶). Duplex autem *ἱερὸς λόγος* antiquitus exstabat sub Pythagorae

⁵³) De natura horum librorum v. Hermann. ad Creuz. p.83., de natura Mythol. p.31 sqq., Creuzer. ad Hermann. p.101., Hug. de mytho p.11.15. — Accurate et docte nuper de iisdem exposuit Lobeck. de myster. argum. 1. 2. 3., qui in illis sacrorum rituum, nominum, monumentorum varias causas atque mutabiles explicatas esse docuit, historicas, physiologicas, morales. *Hierologias istas a philosophia alienissimas ac fere totas ex fabulari historia repetitas fuisse; quas autem hierophantae ferantur in mysteriis celebrandis loquuti esse, minime huc spectasse, ut initiatis symbolorum altiore intellectum aperirent; sed fuisse narrationem de ortu hujus sacri fabulose tradito, deque prima institutione.* — Cf. eundem de praecept. myst. 2. p.12.

⁵⁴) Epigenes ap. Clem. Alex. 1. p.333. Said. v. ὄρφ. Eudoc. p.318. cf. Voss. de art. poet. 13. 3. T.3. 2. p.31., Eschenb. p.139., Menage ad Diog. L. 8. 7., Fabric. Bibl. Gr. T.1. p.161 sq., Interpp. ad Cic. de N. D. 1, 38.

⁵⁵) Eschenb. p.143.148. Valkenaer. p.79. Sacy ad Santocr. T.2. p.62. v. sup. p.107.

⁵⁶) Jambl. Vit. Pyth. 28. p.304. Kiessl. — Hoc demum Neo-Platoniorum aeo ista opinio vulgari coepit, quam Proclus (Theolog. Plat. 1, 5.) ita enuntiat: Ἄνεκα ἡ παρ' ἑλλήσι θεολογία τῆς Ὀρφικῆς μυστικῆς ἔκγονος, πρῶτον μὲν Πυθαγόρου παρ' ἀρχαιοφύκτου τὰ περὶ θεῶν ἔργα διδασκάντες, αὐτότερον δὲ Πλάτωνις ὑποβεβαμένον τὴν παντελῆ περὶ τούτων ἐπιστήμην

nomine, alter prosa Dorica scriptus, versibus hexametris alter; utriusque fragmenta quaedam restant, quae de hac re dubitationes non admittunt. Hujus initium Heraclides in Sotionis epitome apud Diogenem Laertium servavit ⁵⁷):

ὦ νέοι, ἀλλὰ σέβεσθε μεθ' ἡσυχίας τάδε πάντα.

Supersunt quoque versiculi, ex Orphico *ιερωῶ λόγῳ* petiti. Maxime memorabilis est in suo genere vetusti grammatici testimonium:

Οὓς καλέουσι Γίγαντας ἐπώνυμον ἐν μακάρεσσιν,
οὐνεκα Γῆς ἐγίνοντο καὶ αἵματος οὐρανίου. ⁵⁸).

Nec solum eodem scribendi studio, atque Orpheus, tenebatur Pythagoras; sed etiam similes fabellas, quales de dulcedine vocis Orphei narrantur, ad eum retulerunt seriorum Pythagoricorum fraudes. Nobile exemplum praebet Jamblichus, qui Pythagoram eloquentia sua id valuisse perhibet, ut animalia etiam admonere et docere potuerit. Sic ursam quondam, offis demulsam, jurejurando adegit, ne in posterum homines pecoraque infestaret. Porro bovem, fabis vescentem, eloquentia sua persuasit, ut sponte sua fabis abstineret; — “his et similibus documentis, pergit fabulator iste, demonstravit Pythagoras — τὴν Ὀρφείως ἔχων ἐν τοῖς θηρίοις ἡγεμονίαν, καὶ κηλῶν αὐτὰ καὶ κατέχων τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς φωτὸς προϊούσῃ δυνάμει ⁵⁹).” Qui tam aniles ineptias Pythagorae adlingere non erubue-

in τοῖς πυθαγορείων καὶ Ὀρφικῶν γραμμάτων. His admissis, quae tandem vel minima de philosophia merita celebratissimis Graeciae philosophis manent? Cf. sup. p. 100.

⁵⁷) Diog. 8, 7. — Alterum *ιερὸν λόγον* prosa Dorica scriptum fuisse fragmentum probat ap. Jambli. 28. p. 308. cf. Procl. ad Euclid. p. 7., auct. theologum. arithm. p. 19. — Magna vulgo confusio in hac re obtinet.

⁵⁸) οὗτοι οὐρανοὶ ἐν τῇ ἐγγύῃ τοῦ ἱεροῦ λόγου. Etymolog. M., p. 231, 24. v. ἱερά. cf. Orum. in eodem Etym. p. 787, 29. v. οὐρανοί. Ruben. Ep. Crit. 2, p. 230., Valhaer. p. 80.

⁵⁹) Jambli. 13. p. 126., qui ejusmodi quisquiliis referendus est.

runt, -nonne alia omnia ab iisdem ei afficta esse existimemus? Num credibile est, Platonem et Aristotelem, philosophorum principes, silentio praeteriisse, si omnem disciplinam Orphicam Pythagoras suam fecisset?

XXXVII.

Quaestiones de mysteriorum Graecorum natura, etsi saepissime inter viros doctos agitatae, tamen conjecturis tantum maxime inter se dissidentibus locum praebuere. Ac quis certi aliquid de ea pronuntiare ausit, quum ne ipsi quidem veteres aliud quidpiam, praeter silentium, illinc reportaverint? Nam qui libri de mysteriis scripti erant a veteribus, ab Arignote Pythagorea, Melanthio, Menandro, Hicesio, Philochoro, Demetrio, Sotade, Stesimbrotto, Neanthe, aliis, ii exotericam partem explicabant. Nisi vero praeter vulgarem polytheismum, sublimiora etiam in mysteriis tradita essent; qui tandem fieri potuisset, ut summus iis honor per tot secula constiterit? Quomodo tanta admiratione de iisdem loqui potuissent Pindarus, Sophocles, Plato, Cicero ⁶⁰), Epictetus, Pausanias, alii,

⁶⁰) Pindar. Fr. XLVI. (ap. Clem. Alex. Str. 1. p. 433.), Sophocl. Fr. LVIII. (ap. Plut. de aud. poet. p. 21. T. 6. p. 76. R. T. 7. p. 81. H. et ap. Clem. 3. p. 518. cf. Muenster. Inscr. Sam. p. 40. Diss. Antiquar. p. 237.), Plato Phaedo. p. 140. 157. Bip. cf. Ourwaroff. de myst. p. 123 sq.; Cicero de N. D. 1, 42. Tusc. Q. 1, 12.; Pausan. 10, 31, 3. et alibi. — Infamarunt mysteria Patres Christiani, Arnobius (adv. gent. 5. p. 215.), Tertullianus, (adv. haeret. 40. p. 339.) qui diabolus eorum inventorem facit; Clemens, qui ab Eusebio (Praep. Ev. 2. p. 61.) *πάρων διὰ τῆς αἰτίας ἡδυν ἄνθρ* vocatur (Protrept. p. 10.; secus tamen sentit Str. 5. p. 650. (575.)); similique ratione Athenagoras et Justinus Martyr. Cf. Van Dale de oraculis p. 387. — Si quis igitur tum ex his scriptoribus, tum ex iis omnino, qui post divulgatam religionem Christianam vixerunt, nos docere velit, quam nihil sani in mysteriis Graecis traditum sit; contra initiatos nonnisi superstitionibus caeremoniarum castimoniarumque et religiosae abstinentionae regulis alligatos fuisse; in illis mera spectacula ambigua, versatilia, fallacia, exhibita esse (Lobeck. de praec. myst. 1. p. 5., 2. p. 14.); is nihil amplius efficit, quam quod nos etiam persuasum habemus, mysteria gliscente barbarorum rituum aemulatione a pristina sinceritate degenerasse; ad meliora Graeciae tempora tam serorum, et per se jam intestabilium, scriptorum auctoritas nullam apud nos habet vim.

nisi disciplina illa communes de diis notiones longe superasset ⁶¹)? — Verumtamen etiamsi nihil aliud de mysteriis sciremus, nisi quod physicae deorum notiones inde ab antiquissimis temporibus in iis sint traditione propagatae; jam hoc perfectissimum argumentum nostrae sententiae de carminibus cosmogonicis, aetate Orphica compositis, adderet. Haec autem carmina non simpliciter tantum ab hierophantis recitata, sed occinente etiam lyra cum mimicis saltationibus repraesentationibusque decantata sunt. Sic in Eleusiniis inventio et pretium agriculturae sub fabulari Cereris et Proserpinae historia symbolice et mimice repraesentata est ⁶²). Quid? quod sacra quaedam scripta in mysteriis servata sunt, quorum lectio epopoeis tantum concessa erat ⁶³). Quid? quod Aristoteles mysticorum deorum naturam haud obscure subindicavit. “Ab antiquissimis, inquit, et antiquis sub fabularum involucris ea sententia ad nos pervenit, ut astra sint dii, et ut *divinum numen universam naturam circumdet*.” ⁶⁴)” Unicus profecto in sup genere locus; quem tamen quidam eo detorserunt, ut Aristotelem hoc e sententia antiquiorum philosophorum, qui poetarum testimonia artificiosa interpretatione corruerint, retulisse statuerent. At Aristoteles omnium religiosissimus est in poetarum sententiis laudandis; neque

⁶¹) Heeren. Ideen. T. 3. p. 96. (92.), Ouwaroff. de myst. p. 40. 87. 123., de Nonno p. 24., de aet. Ante-Hom. p. 22., Schelling. de diis Samothr. p. 29 sqq. — Subtilissimas de rebus divinis notiones, quales nos demum concepimus, vetustis mysteriis perperam tribuit auctor dissertationis *on the Eleusinian and Bacchic mysteries*, p. 64. 122 sq. Alias aliorum opiniones vid. ap. Brucker. T. 6. p. 202-205., et Sacy ad Santecruc. T. 1. p. 443 sqq.

⁶²) Heeren. T. 3. p. 96. (93.), Creuzer. Symb. T. 3. p. 447. (473.) T. 4. p. 519. (555.), Ouwaroff. de myst. p. 35., Welcker. Zeitschr. 1. p. 116. — Mysticae saltationis auctorem Orpheum facit Lucian. 15. T. 2. p. 277. — Cf. Xenocrat. ap. Porphy. de abst. 4, 22., Lys. contr. Andoc. p. 61 sq., Isocrat. Paneg. p. 91. — Heyne Comm. G. T. 8. p. 14., Tiedem. p. 24., Kanne Mythol. p. XLVIII. 129. 132.

⁶³) Galen. περί τῆς τῶν ἀπλ. φασμ. βιβ. 7. init. cf. Paus. 8, 15, 1.

⁶⁴) Aristot. Metaph. 12, 8.

ipse potest incusari, quod interpretamenta ista suae sententiae accommodaverit.

At ne nostra disputatio nimis vaga sit et quasi errabunda, circa mysteriorum naturam in universum haerens; ad ea protinus accedamus, quae nostro consilio propiora sunt. Quamvis enim omnibus genuinis Graeciae mysteriis eadem omnino natura fuit; tamen in singulis ritibus, eorumque causis explicandis, diversa fuisse videntur. Simillima autem fuere Cerealia et Bacchica, quorum conjunctio in Eleusiniis quaerenda est ⁶⁵).

XXXVIII

Dionysus mysticus plane diversus fuit antiquissimis temporibus a Dioniso, quem vulgus colebat. Ille apud Pindarum Cereris Thebaeae assessor appellatur ⁶⁶): ideoque ad vetustissimam deorum Cabiromum religio-

⁶⁵) Ousvaroff. de Eleus. p. 88. 95., Sacy ad Santocruc. T. 2. p. 72 sq., Gail. de cultu Bacchi p. 81. — Bacchi mysteria eodem orgiasmo eodemque furore, ac Phrygia Cybeles sacra, et, si diis placet, Cotyttia peracta esse, Levesquii est commentum (Tra- duct. de Thucyd. T. 3. p. 314.); nec multum Fr. Schlegelii hinc abest, qui furibunda ejusdem Cybeles imagine, qualem Lucretius exhibet (2, 598 - 642.), deceptus, toti Graecae antiquitati furorem inject; cf. Heyne Comm. G. de sacr. c. f. p. T. 8. p. 14.; qui alioquin rectissime sentit, *Hellenum sacra cum furore peracta esse nulla* (de Gr. or. ibid. p. 25., de Mus. ibid. p. 41.).

⁶⁶) Δημῆτρος πατέρης Pind. Isth. 7, 3., Δημῆτρος δαίμων, Strab. 10. p. 717. Δημῆτρος Nicetas ap. Creuz. Melet. 1. p. 21. — Ita repraesentatur ap. Hamilton. T. 3. tab. 36. p. 53. — Similiter ap. Montfaucon. T. 1. p. 45., Antiq. of Wiltonhouse p. 39., Millin. Gal. Mythol. 49, 276., Tischb. Vas. 4, 36. v. Welcker. Zeitschr. 1. p. 102., Zoëga Bas- sil. 14. p. 172. cf. Kanne Mythol. p. 136. — Propter hunc connexum Dionysus ipsius Cereris filius dictus est (Diod. 3, 62., Arnob. adv. gent. p. 13. cf. Creuz. Stud. T. 2. p. 262.); hinc *Διόνυσος ἐκ τῆς μάστρός* (Suid. *ἱεραρχία*. cf. *συναγωγή λέξεων χρησίμων* in cod. Cöslin. 345. fol. 115.; Plut. Caes. p. 711. d.), quem Creuzerus (Symbol. T. 3. p. 337. (345.)), Sacy (ad Santocr. T. 1. p. 200.), et Gail (de cult. B. p. 51.) jam apud Sophoclem (Antig. 1103 sqq.) vident; insigni profecto errore (neque ap. Lucret. 4, 1162. quidquam legitur). Semacles filium satis indicant Sophoclis verba: *καθμείας νόμφας ὕδαλμα*

nem, quae in Samothracia abiit in mysteria, pertinet. Vocatur verò Jovis et Proserpinae filius; unde facile ejus cum Cerere connexus apparet ⁶⁷). A Rhea eum educatum esse, senior est Graecorum fama, neque prius orta, quam Rheae, Terrae matris, cultus mere Phrygius, cum Cereris religionibus confusus esset ⁶⁸). Hic igitur Dionysus proprio et Thracico nomine Zagreus appellatus est. Zagreus autem idem est, atque Jacchus Eleusinius: illud nomen arcanum erat; hoc magis vulgatum ⁶⁹). Sub Zagrei nomine arcana ei fiebant sacra a quinque *ἑσίοις* Delphicis ⁷⁰). Ab

καὶ ἄνδρες βαρυβρεμέτα γένος. Deinde Ἀνῆς κίλποι sunt Cereris *arva*, non *mammae* (v. Schol., et nunc. J. H. Voss. Antisymb. p. 128.). — Dionysus *ἐπὶ τῇ μαστῇ* comparet ap. Eckhel. doctr. num. T. 3. p. 442. — Cf. Anthol. T. 3. p. 292. Jacobs. Animadv. T. 3. 2. p. 237. 3. p. 139. — Caeterum mysticus illé Dionysus Thebis, et alibi, representatus est barbatus (Berger Thes. Brandenb. T. 1. p. 473., Combe Num. vet. pop. tab. 49. nr. 4., Mus. Pio-Clem. descritto da Visconti T. 2. tab. 41. cf. Paus. 2, 30, 1. 5, 19, 1.); Eleuside vero juvenili forma.

⁶⁷) Schol. ad Pind. Isth. 7, 3. Arrian. exp. Alex. 2, 16., Cic. de N. D. 3, 23. ibiq. Davis. p. 617. Creuz., Freret. Mem. T. 23. p. 254 sqq., Gail. p. 10. — Terpandri testimonium (ap. Lyd. de mens. p. 82.) a Creuzero (Symbol. 3. p. 338.) perperam allatum est (v. Voss. Antisymb. p. 338 sq.).

⁶⁸) Ipsum nomen eo ducebat; *ῥᾶ, Ἀῖ, ῥῆ, Ἀῖ, Ἀῖω, Δημήτηρ*. cf. Musgrave ad Eurip. Hol. 1320. 1369. Eustath. ad Od. 11, 115. p. 421., Interpp. ad Hym. in Cer. 47. 122., Spanh. ad Call. in Cer. 133., Mém. de l'Acad. T. 36. p. 75., Creuz. Melet. 1. p. 26., Kanne Mythol. p. 123 sqq., Schelling. de diis Sam. p. 57. — Utriusque deae confusionem bene exposuit J. H. Voss. Ep. Myth. T. 2. p. 122 sqq. — Apud Pindarum (l. l.) Ceres audit *χαλμάχοτος*, quod epitheton schol. explicat: *παρὰ τὰ ἱπικτυκούντα ἐν ταῖς τελευταῖς τῆς Δημήτρως κύμβαλα*. Id autem proprium erat Rheae sacris.

⁶⁹) Bene Schol. Pind. l. l. *παρεῖδον δὲ Δημήτρως εἶπε τὴν Διώνυσον κατὰ μὲν τὴν μυστικὴν λόγον, ὅτι παρεῖδεν αὐτῇ ὃ ἐκ Περσεφόνης γέννητος Ζαγρεὺς Διώνυσος, ὃ κατὰ τινὰς Ἰακχός*. (Apud Apollodorum 3, 14, 7. Ceres et Dionysus eodem tempore in Atticam veniunt.) Minus bene distinxit O. Mueller. Orchom. p. 384. — Quae Zoëga de tumultuoso et feroci Bacchi Thracis cultu observat (Diss. p. 20 sqq. cf. O. Mueller. Dor. T. 1. p. 290.), ea ab antiqua Graecia prorsus aliena sunt; et ad Sabazium Phrygium pleraque spectant, vel ad alios barbaros deos, Graecis serius obtrusos.

⁷⁰) Plut. de Is. et Os. 35. T. 7. p. 419. R., de Ei ap. Delph. p. 527., Clem. Alex. Protrept. p. 15. cf. Zoëga Diss. p. 19., Santocr. T. 2. p. 54-86. 205., Mueller. Or. p. 383.

hoc vero Zagreo diversissimus fuit ab initio Dionysus, Jovis et Semeles filius, cui nulla cum Cerere conjunctio: etsi minime negandum, utriusque dei notiones senioribus temporibus esse confusas. — Qui inter plures etiam Bacchos distinguunt, ut Nonnus, quem plures recentiorum sequuti sunt ⁷¹), ii diversas ejusdem cultus periodos, variasque mutationes, pro diversis diis habent. Nihil autem Jacchus Eleusinius a Zagreo Thrace differt, cui mysteria una cum Cerere erant condita ⁷²). Primus hujus sacerdos Orpheus fuisse perhibetur, qui mysteria ejus vel invenit, vel ad certiore religionis rationem redegit ⁷³). Utrumque traditur a probatis auctoribus; ac, quantum nobis scire licet, nemo e veteribus Bacchicorum mysteriorum inventionem vel amplificationem Orpheo abjudicare ausus est certis argumentis ductus. — Antiquissima de mysteriis Orphicis, seu Bacchicis, auctoritas est Eumeli Corinthii, poetae cyclici, qui sub olympiadum initia vixit ⁷⁴); deinde sequuntur poetae Attici, Aeschylus apud Aristophanem, et Rhesi auctor ⁷⁵), qui etiamsi Euripides non est, tamen non

⁷¹) Dionys. Nonni 48, 958. (qui tamen 47, 538. recte distinguit ἀρχαίονον Ζαγρεῖα ab ἀρχαίονον Διονύσειον) Villioson. de trip. theolog. 3, 5., Ouwaroff. de Eleus. p. 86 sq. — Quinque Bacchos statuit Lucius Ampelius ap. Ouwaroff. p. 98.

⁷²) Schol. Soph. Antig. 1103: κοινὰ γὰρ τὰ μυστήρια Δήμωτος καὶ Διονύσιον. Meurs. Eleus. p. 77 sq. Lectt. Att. 1. 15. p. 27. Musgrav. ad Eurip. Jon. 1093., Erfurdt. ad Soph. Antig. 1106., Santocruc. T. 1. p. 199. — Secundum Boettigerum (de pictura vet. 1. p. 187.) haec mystica conjunctio stirpem Jonico-Atticam distinguit ab Aeolico-Dorica.

⁷³) Orphei et Musaei hymni in Bacchum satis antiqui olim exstabant, qui haud dubie ad Eleusinia pertinebant (Aristid. Laud. Bacchi T. 1. p. 51. Steph.). Similem laudat Arrian. exp. Alex. 2, 16. cf. Santocruc. T. 1. p. 202., Passow. Mus. p. 45.

⁷⁴) Ap. Schol. Hom. Il. 6, 130., quem locum in alia re laudat Zoega (Diss. p. 16.). — Notum autem est, poetas cyclicos in antiquioribus mythis contemendis in primis occupatos fuisse.

⁷⁵) Arist. Ran. 4021. Rhés. 946. — Observatione dignissimum est, quod, ubicunque Graeci de conditis mysteriis loquuntur, verbis utuntur, quae sana crisis non nisi ad symbolicas et mimicas eorum repraesentationes referet: δεικνύναι, καταδεικνύναι, ἀναφα-

multo post eum vixit. His adjuuge Demosthenem, et Ephorum apud Diodorum ⁷⁶⁾, ubi de Dactylis Idaeis disputat, qui in Samothracia Orpheum, φύσει διαφόρῳ κεχορηγῆμενον πρὸς ποίησιν καὶ μελωδίαν, mysteria primum docuerint. Quod singulare testimonium, quamvis ob ipsam Dactylorum Idaeorum mentionem nobis fictum videtur, tamen hoc certe probat, Orpheum non in omnibus traditionibus mysteriorum auctorem et inventorem fuisse, quod Apollodorus de Bacchicis diserte affirmat ⁷⁷⁾, sed primum inter Graecos amplificatorem; quas partes Herodotus quoque sequitur, qui Melampodem antiquiorem auctorem laudat. Mirum sane est, quod Herodotus tam parcus est in antiquissimorum theologorum rebus proferendis et explicandis. Res sacras vel verbo tantum indicat, vel prorsus silet; numquam exponit ⁷⁸⁾. Quae res facile aliquem inducere possit, ut putet, Herodotum fuisse initiatum, vel certe religionibus nimis obnoxium. Sic illo etiam loco tantum abest, ut, quomodo mysteria Bacchica,

ναὶ, ἐκφάνειν. Hinc apparet, cur exulta sequentium poetarum lingua iisdem verbis usa sit pro *docere*. Vid. Mitscherlich. ad Hym. in Cer. 479. p. 224., Creuzer. Ars histor. p. 4., Symb. T. 1. p. 11., Commentt. Herodd. p. 171 sq.

⁷⁶⁾ Demosth. in Arist. p. 772.. Diod. 5, 64. Ephor. Fr. p. 176. Marx. Haec narratio e sententia Diodori non potest profecta esse, (ut Tiedemann. p. 20 sq. putat, et Santocruc. T. 1. p. 61., et Bendtsen. de Samothr. p. 113. cf. Foucher. Mém. T. 35. p. 75.), quippe quem sciamus, Orpheum in Aegyptum misisse (1, 96. quem locum proluxa disputatione illustrat Dornedden. Nova Theor. p. 294 sqq. cf. Phanioph. p. 234 sqq.), ut hinc mysteria in Graeciam transfretaret; id quod Herodoto (2, 79.) ne de Melampode quidem cognitum erat. Ergo et illa narratio, qua Orpheus avita et paterna Bacchi mysteria magis amplificavit et exornavit (3, 64.), e Diodori sententia (ut Zoëga statuit, Diss. p. 13., et Santocruc. T. 2. p. 49., et Gail. p. 101.) prolata non est; sed ex antiquioribus scriptoribus iterata. — Diodori iudicium incredibile dictu est quantopere sacerdotes Aegyptii corruerint.

⁷⁷⁾ Apollod. 1, 3, 2: εἶπε καὶ Ὀρφῶς τὰ Διόνυσου μυστήρια.

⁷⁸⁾ E. c. 2, 3. 45. 46. 47. 51. 61. 62. 65. 86. 132. 170. 3, 125. 4, 43. 6, 134. 145. cf. Creuzer. Commentt. Herodd. p. 31. 35 sq. 96. — De Melampode et sophistis vid. sup. p. 52.

chica, a Melampode Graecis monstrata, ad certiore[m] religionis rationem revocata sint, explicet, ut ne nomina quidem illorum sophistarum, quos vocat, in medium proferre audeat.

Itaque Orpheo non Bacchicorum tantum mysteriorum, sed omnis omnino mysticae religionis inter Graecos inventio vel amplificatio tributa est a veteribus ⁷⁹). Nolo hic diversas diversorum scriptorum sententias de diversis mysteriorum institutis, quae per Graeciam olim floruerunt, excutere. Nobis Bacchica tantum mysteria curae sunt, quae Eleuside cum Cerealibus conjuncta fuisse scimus. Quippe Dionysus ille, qui et Jacchi et Zagrei nominibus appellatur, vel Cereris, vel Proserpinae filius, vel Cereris assessor habitus est; unde arctissimus utriusque numinis connexus satis apparet. Cereris vero cultus cum antiquissima Cabirom religionem, ad quam semper respicere convenit eos, qui quamcunque arcanam inter Graecos religionem investigandam sibi sumpserunt, arctissime cohaeret ⁸⁰); et primitiva ejus sedes Thebae sunt, ubi nobilissima quoque conjunctio illa cum Dionyso quaerenda est, ut Pindarus indicat. Hinc Eleusidem aliquando utrumque numen profectum esse oportet; quod nisi maturius, tamen eo jam tempore factum est, quum et Pelasgi et Thraces ex illis regionibus fugati et dissipati essent, hoc est, seculo undecimo ante Chr.

XXXIX.

Mythus de Baccho dilacerato ad praecipuos, qui in mysteriis traditi dicuntur, referendus est. Recentiorum quorundam magis cupidas, quam

⁷⁹) Eleusiniarum institutum ei tribuitur a Diodoro 5, 77. (cf. Theodoret. Therap. 1. T. 4. p. 468. a. Op. Strab. 10. p. 471. a. 4. p. 193. Tz.). Cereris Chthoniae mystica religio ap. Lacedaemonios (Paus. 3, 14, 5. cf. O. Mueller. Dor. T. 1. p. 399. — Id male interpretatur Barre Mém. T. 16. p. 21.). Aeginetarum mysteria (Paus. 2, 30, 2. cf. O. Mueller. Aegin. p. 173.; negat Tiedemann. p. 19.)

⁸⁰) O. Mueller. Orchom. p. 450. — De Dionyso Cabirom vid. eund. p. 384.

veras hujus rei disquisitiones omnino missas facimus ⁸¹). — Pausanias, memorabili loco: "Homerus, inquit, Titanes primus in poesin introduxit (unde hoc scire potuit auctor?). Ab Homero Titanum nomen Onomacritus petiit, Dionysi orgia condidit, et Titanes Dionysi interfectores fecit ⁸²)." Quid, quaeso, hinc colligi potest, omni disputandi cupiditate remota? Nihil aliud, ut opinor, nisi quod Onomacritus Dionysum a *Titanibus* dilaceratum esse perhibuit. Num, obsecro, inde sequitur, totam fabulam de morte, ab irata Junone Baccho immissa, primum Onomacritum finxisse? Immo haec jamdudum decantata erat a Terpandro, altero quasi Orpheo ⁸³). Neque orgia Bacchi primus iste condidit; vetat Eumeli auctoritas. Quodsi igitur Terpander hunc mythum jam novit, quid mirum, poetas etiam tragicos, qui res Bacchicas, a quibus omnis artis dramaticae origo repetenda est, saepissime in scenam prodixerunt, eundem adhibuisse? Respexit certe Aeschylus in Lycurgi fabula; respexit quoque Euripides in Cretensibus ⁸⁴). Num autem, hac re diligenter aestimata,

⁸¹) Bene de hoc mytho meruit Zoëga Bassiril. 14. p. 170 sqq., et post eum Creuzer. Symbol. T. 3. p. 341 sqq. (349 sqq.) cf. Philochori Fr. p. 120 sqq. — Totam narrationem pro Onomacritei ingenii abortu venditat Lobeck. de morte Bacchi; deinde J. H. Voss. Antisymb. p. 274., ubi ad Ol. 70. eam refert; p. 338. vero ad Ol. 60!

⁸²) Pausan. 8, 37, 3.: Τιτάνες δὲ πρῶτος εἰς ποίησιν ἐκλήσαν Ὀμήρος, θεοὺς εἶναι εἰδὼς ἐπὶ τῇ καλουμένῃ Ταρτάρῳ· καὶ ἐστὶν ἐν ἧρας ἑκὼν τῇ Ἰην. παρὰ δὲ Ὀμήρου ὀνομαζέμενος παραλαβὼν τῶν Τιτάνων τὸ ὄνομα, Διονύσῳ τε συνθήκεν ἔργον, καὶ εἶναι τοὺς Τιτάνας τῷ Διονύσῳ τῶν παθημάτων αὐτοσυγγούς.

⁸³) J. Lydus de mens. p. 82: "Terpander Lesbios, inquit, Nysam vocat nutricem Dionysi (a quibusdam Sabazius appellati), qui natus sit ex Jove et Proserpina." Quae novissima verba non ad Sabazium pertinent; hic enim ad tumultuosam Phrygum religionem spectat, et Bacchi filius audit, vel Cabiri Phrygii (Harpocrat. et Suid. v. *καβίρι*. Schol. ad Arist. Vesp. 9. Cic. de N. D. 3, 28. cf. Gail. p. 21. 241.); sed ad Dionysum sive Zagreum. Itaque frustra obloquutus est J. H. Voss. Antisymb. p. 338.

⁸⁴) Aesch. ap. Aristoph. Thesmoph. 145., Eurip. ap. Porphy. de abst. 4. p. 366. Rhoer.

probabile videtur, totum de Baccho dilacerato mythum, Pisistratarum deflorescente aevo ab Onomacrito recens fictum, ab aequalibus poetis, ut Aeschilo, in scenam illico productum esse? Non tanta profecto fuit Onomacrito Athenis apud tragicos poetas auctoritas, ut ejus fabellas vixdum conflatas de scena docerent; quippe qui fraudum essent memores, quibus antiquam Orphei Musaeique poesin interpolaverat. — At cum mythum illum vetustissimum esse contendo, nolo statim cum aliis narrationem, qualem Clemens et Nonnus nobis servarunt ⁸⁵⁾, pro genuina venditare. Immo haec ea videtur esse, quam Pausanias ab Onomacrito amplificatam esse, productis Titanibus, refert. Antiquiorem ejus rationem, a tot poetis variatam et exornatam, hodie vix possumus dividare: et in re tam dubia satius est ignorantiam profiteri, quam ad vanas hariolationes delabi. Nobis sufficit etiam fabulae summa, Bacchum discerptum esse: quae res simile Orphei, primi sacerdotis Bacchi, fatum nobis in memoriam revocat. In vulgus autem notum est, sacerdotes easdem personas induere, eademque fata e veterum traditionibus subire solere, atque ipsi dii, quorum sacerdotes sunt ⁸⁶⁾. Ut igitur Zagreus-Dionysus a Junonis ulioribus dilaceratus est, ita Orpheus a Maenadibus; quas Junonis ultricum partes aliquando suscepisse probabile est. Cujus fabulae causa diversissimis quidem aliis modis tradita est. Sic Aeschylus in Bassaridibus Orpheum, qui ab Apolline lyram acceperat, et Apollinem habuisset summum deum, Bacchum contra contempsisset, produxit, eumque ob ipsum Bacchi contemptum a Maenadibus interfectum esse docuit ⁸⁷⁾. Hinc Creuzerus primum colle-

⁸⁵⁾ Clem. Alex. Protrept. p. 15. Potter. Nonn. 6, 174. Creuzer. Symbol. T. 3. p. 341. (351.)

⁸⁶⁾ Schelling. de diis Samothr. p. 83., Creuzer. Symbol. T. 3. p. 447. (473.). Similia vid. ap. Santócruc. T. 2. p. 86.

⁸⁷⁾ Eratosthen. Catast. 24. p. 19. Schaub. cf. Timoth. ap. Euseb. p. 4. Scal. Mueller. Dor. T. 1. p. 289., Orchom. p. 383. — Perperam illum locum ceperunt Tiedemann.

git, Apollinem fuisse Solem, quod philologus Alexandrinus Aeschylo jam subjecerat: deinde primitivam Orphei disciplinam ad Apollinis, non ad Bacchi cultum pertinuisse; ideoque diversa *systemata Orphica*, sibi prorsus opposita, statuenda esse. Quod ad primum istud attinet, nec Aeschylus quidquam de Sole et Apolline eodem deo suspicatus est. Mirus fuisset poeta, si in Bassaridibus tantum utrumque deum confudisset; in aliis autem, quae aetatem tulere, tragoediis probe distinxisset⁸⁵). — Alterum de Orpheo Apollinis, non vero Bacchi, sacerdote, nescio an eam possit vim habere, ut sola tragici poetae, qui Orphei mortem probabili modo explicare voluit, auctoritate nisi, plura systemata Orphica sibi opposita fuisse, tam certo nobis, quam Creuzerus, persuadeamus. Reliqua autem loca, quae in eandem sententiam subjuncta sunt, ad alias res aptius retuleris, ut in superioribus passim demonstravimus. Ad Hermiae auctoritatem quomodo alicui confugere, et triplicem scholam Orphicam hinc nobis obtrudere liceat, non video. Hermias non is est, quem in rei alicujus antiquitate demonstranda testem adhibeas. Deinde neque Hermias, nec quispiam alius veterum, de diversis *scholis* Orphicis loquutus est. Ille tres Or-

p. 32., Depuis origine T. 1. p. 13., Clavier. hist. T. 1. p. 85. — Diversa mortis genera, quae Orpheus subiisse dicitur, recensere nihil attinet. Memorabile autem est epigramma, apud Dium, antiquissimam fabularum Orphicarum sedem, repertum; v. Diog. L. 1, 3.:

Ορφῆα χερσεόλεον τῆς Ὀρφείας Μούσας ὤψαν,

ὅν κτανὲν ὀφειδὸν Ζεὺς φοβέοντι βέλει.

Orphea, candenti percussum fulmine, Musae

Hic posuere, lyrae pectine conspicuum.

⁸⁵) E. c. Supplic. 198. — Originem istius confusionis vid. ap. Hug. de mytho p. 55., O. Mueller. Dor. T. 1. p. 289., Siebelis. Philoch. Fr. p. 11. 94. Vulgaris opinio, Apollinem, primis Graecis pro Sole habitum, per longam annorum seriem disparuisse, et posthac iterum comparuisse in antiqua sua confusione (Kaune Mythol. p. 82.); nescio qua ratione defendi queat. Non assequor certe, quomodo numen, tam manifestum coelo sereno, apud hilarissimum populum mysteriorum tenebris, quantumvis epissis, umquam potuerit obsecrari.

pheos, e Thracia oriundos, fuisse tradit ⁸⁹). Suidas quinque recenset. Inter duos Herodorus distinxerat.

Verumtamen primo quidem obtutu singulare alicui possit videri, quod Orpheus et Bacchi et Apollinis cultor appellatur. At qui recte aestimaverit ea, quae veteres de gemino Bacchi cultu, publico et arcano, orgiastico et miti, furibundis Matris Idaeae religionibus simili, et cum placido Apolline, Musis et Gratiis conjunctissimo, tradiderunt, nihil miri hic deprehendet. Acerrimae rixae, quae de Lycurgo, Pentheo et Belidis memorantur, sive sint verae, sive fictae, ad publicum Bacchi cultum spectant, et hic omnino missas facimus. Eas Orphica aetate jam compositas esse oportet.

XL.

Apollineae religionis cum Bacchica conjunctae haud obscura apud veteres exstant vestigia. Bacchi cultus Thracibus, qui Boeotiam et Phocidem incolebant, proprius erat. In eadem Phocide Dorienses, e Creta, quo antiquissimis temporibus e Thessalia profecti erant, advenae, Apollini, numini mere Dorico, sacra condiderant ⁹⁰). Ad Heliconis radices sita erat Nysa urbs, antiquis Dionysi religionibus nobilitata, unde ipse deus nomen traxit ⁹¹). Ut autem Helicon et Parnassus continuo montium

⁸⁹) Herm. in Plat. Phaedr. p. 109. Ast. cf. Fr. Orph. p. 505. Herm. De reliquiis vid. sup. p. 40.

⁹⁰) O. Mueller. Dor. T. 1. p. 212 sq. haec ponit circa 200 ante Doriensium migrationes; quod tempus omnino convenit cum Orphicae poesis flore, e rationibus supra a nobis propositis

⁹¹) Aristoph. Ran. 215.: *Νυκτιον Αδς Αδρυον*. Apollon. Rhod. 2, 905. 4, 1134.: *Αδς Νυκτιον υλα*. cf. Pindar. ap. Etym. M. v. Cf. Foucher. Mém. T. 35. p. 74., Hancarville origine etc. T. 1. 116. cf. 222. — Freret. Mém. T. 23. p. 257. derivat a *Αδς* et *νικτος*, *Jovis pullus*. Ohe! Zoëga (Diss. p. 21. 219.) a *Αδς* *νικς*; quod Welckerus p. 359. im-

tractu fere cohaerent, ita Dionysi et Apollinis cultus in iisdem regionibus mature conjunctus et celebratus est. Unus fons erat, qui incitabat et Maenadem et Pythiam ⁹²). In Parnasso Dionyso et Apollini, tamquam uni deo, sacra fiebant. Delphis monstrabatur Dionysi sepulcrum apud auream

probat. Alias, ex parte ineptas, derivationes vid. ap. Eudoc. p. 119., Cic. de N. D. 3, 23., Hygin. 131. 167., Fr. Orph. ap. Macroh. Sat. 1, 18. cf. Eckhel. Doctr. num. T. 2. p. 587., Moser. ad Non. p. 201., Creuzer. Symb. T. 3. p. 123. (137.). — Iudicās etymologias, quae subinde tentatae sunt, valere iubemus, et eo relegamus, quo nuper abducta est loquendi formula *νῦξ, ἔμ, πᾶξ*, quam pio animo e samscritica lingua interpretatus est Wilfordus (Asiat. Research. T. 5. p. 297.), probavitque Muenther. Inscr. Samothr. p. 34. (Diss. antiquar. p. 229.), Creuzer. Symbol. T. 4. p. 536. (573.), Ouwaroff. Eleus. p. 29. 114., Schelling. de diis Samothr. p. 91., Link. Urwelt. T. 1. p. 344. (Alias ejusdem formulae explicationes vid. ap. Meurs. Eleus. 11., Eschenb. p. 17., Clerc. Bibl. univ. T. 6. p. 74., Larcher. Supplem. ad philos. hist. p. 370. et ap. Barthelimi. Voyage d'A. T. 5. p. 538., Court. de Gébelin Monde pr. T. 4. p. 323., Hammer. Annal. Vindob. 1817. nr. 15., Sacy ad Santocr. T. 1. p. 387.). — Quid autem Graecis significant istae voces? Nihil aliud, nisi quod nos in ludicris rebus dicere solemus — *Basta* (Lobeck. de Tritop. 3. p. 15.); vel melius etiam — *Plumps* (J. H. Voss. Antisymb. p. 30.) — De Nysa Boeotia vid. Steph. Byz. *Νῦσα*. Strab. 9. p. 405. b. Stat. Theb. 2. 661. Hug. de mytho p. 39., O. Mueller. Or. p. 89. 381. 383. — Ad octodecim vel urbes, vel colles, vel montes, Nysae nomen sibi vindicabant; vid. Casaub. ad Athen. 5. p. 198. f., Heeren. Id. T. 2. p. 462., Haucarville T. 1. p. 64. 98. 161. 166., Hug. de mytho p. 33., Creuzer. Symbol. T. 3. p. 101. (116.) 122. (135.), Kanne Panth. p. 98., Sacy ad Santocr. T. 2. p. 95., Sickler hymn. in Cer. p. 93., Link. Urwelt. T. 1. p. 339., Voss. Antisymb. p. 64. 69 sqq. 81. — Dionysi etiam nutrix Nysa appellata est (Terpand. ap. Lyd. de mens. p. 82.); id quod haud negandum erat Schweigh. ad Ath. T. 3. p. 102 sq.

⁹²) De his et sequentibus v. Paus. 10, 32, 5. Schol. ad Eurip. Phoen. 233. Aristoph. Nub. 603. Ran. 1242. Acharn. 603., Soph. Oed. Tyr. 1098. Plut. de ex. ap. Delph. p. 388 f. p. 591. Wytt. Lucau. Phars. 5, 73. cf. Schwarz. Misc. p. 89. 101., Kanne Mythol. p. 92., Moser. ad Non. p. 274., Creuzer. Symbol. T. 3. p. 166. (178.), Annal. Heidelb. 1817. p. 780., Gail. p. 16., O. Mueller. Or. p. 383., Dor. T. 1. p. 290. — Aristot. ap. Macroh. Sat. 1, 18. — Philoch. ap. Malel. Chr. p. 18. c. Venet., Syncell. p. 162. c. d. Euseb. Chr. p. 122. Scal., Philoch. Fr. p. 21. Sieb., cf. Haucarville T. 1. p. 63 sq. 275. — Plut. de Is. et Os. p. 365. — Walcker. Sapph. p. 19., Wernsdorf. ad Himer. 13, 7. p. 597. — Nescio sane, quo pertineat Apollo *νῦξ* (ap. Athen. 4. p. 149. d.). Dionysi *νῦξ* notus est.

Apollinis statuam. Ibidem ad Apollinis tripodem deposita esse dicuntur lacerati Dionysi membra; ejusque cor ad Parnassum sepulturae mandatum. In Delphici templi fronte Apollinis imago juxta Dionysum conspiciebatur. Thyia, Castaliae filia, ex Apolline Delphum parit. Quid? quod ex Aristotelis sollerti observatione Dionysi Thracis sacri ritus ad Apollinem translati sunt; quod Spartani inter Apollinis sacra sertis hederaceis tempora redimire solebant, non laureis. — Nec cum Apollinis tantum miti numine Dionysus conjunctissimus fuit, sed etiam cum Musis, sacrorum fontium numinibus, quae nutrices ejus perhibentur, et Gratiis, et Diana, Apollinis sorore ⁹³). — Quid? quod apud Phlyenses Apollini Dionysodoto (Dionysi filio), Dianae, Dionyso, Ismenidibus nymphis, et Telluri exstructae erant arae ⁹⁴).

Quae quum ita sint, quis in Orphica disciplina, quippe quae et ad Apollinis et ad Bacchi cultum accesserit, quidquam sibi oppositi et inimici deprehendet? Olenis, hymnodi Apollinei, quem, aliquot seculis ante Orpheum natum, hominem Orphicum fuisse vulgo opinantur, mentio quid in hac re valeat, prorsus non intelligo, siquidem is cum Orpheo non est jungendus. — At alia difficultas restat. Miratus sum aliquando, cur Orpheus, Bacchi sacerdos, citharista vulgo audiat, non tibicen; quum tamen certissimum sit, in Bacchi religionibus tiliarum cantum adhibitum fuisse, non citharae. Jam vero hoc ita explico. Tiliarum apud Graecos usus quam sero vulgatus sit, ex Homeri carminibus disces. Is apud Trojanos tibus memorat; apud Graecos nullas ⁹⁵). Itaque quum antiqua

⁹³) De Musis v. Philoch. ap. Athen. 2. p. 39. c. d. cf. Heyne Opusc. Acad. T. 2. p. 303. — de Gratiis Pind. Ol. 13. 24. (18. B.); Hug. de mytho p. 245., Manso. Diss. Mythol. 4. p. 425. 432., O. Mueller. Or. p. 180. — de Diana Mueller. Dor. T. 1. p. 379.

⁹⁴) Paus. 1, 34. 2., Siebelis. ad Istri Fr. p. 67., Creuz. Com. Herod. p. 262.

⁹⁵) Il. 10, 13. Vid. Villoison. ad Long. P. p. 304., Boettiger. in Wielandi M. Att. T. 1. p. 289 sq. 331 sq., O. Mueller. Or. p. 79. — Contrarium docet Heyne Comm. G. T. 8. p. 14. et Fr. Schlegel. p. 30., cui Lucretius (5, 1378.) imposuit.

Orphei disciplina apud Thraces Pieres, et Boeotos florere coepisset, cithara tantum, antiquissimum organum musicum, cujus inventor vel amplificador ipse Orpheus perhibetur, et quod aptissimum est ad rudium hominum animi motus componendos, in usu fuit. Tibiarum flatus mere Phrygius, quippe qui rudes rudium populorum animi perturbationes magis excitet, lenioribus et temperatoribus citharae modis tum demum successit, quum Phrygius Corybantum cultus et tumultuosa Sabazia sacra cum antiqua Bacchi religione in Graecia passim coaluissent ⁹⁶). Jam quid vero similis est, quam sub fabula de Orpheo, ob Bacchi contemptum a Maenadibus dilacerato, illud temporis momentum designare antiquitatem voluisse, quo mitis et placidus citharae cantus a tumultuoso tiliarum flatu suffocatus et exstinctus sit?

XLI

Quam magnificae notiones de Orphica cithara hodie vulgari coeperint, scire attinet. Primum eam septem vel novem chordis intendunt; quas deinde cum Musarum, Plejadum, et, si Diis placet, Planetarum numero componunt, iisque significationes sidereas et cosmicas, quas vocant, subiiciunt ⁹⁷). At haec omnia dicta nollemus, quandoquidem fidei historicae prorsus contraria sunt. Facilius sane est, siderea, cosmica, et nescio quae alia

⁹⁶) De citharae et tiliarum diversis effectibus v. Plat. de Legg. 2. p. 90 sqq. 7. p. 344 sqq. de Rep. 3. p. 285 sqq. 4. p. 336. Cic. de Legg. 2, 15, 88., et, quem Creuzerus (3. p. 157. (170.)) sequitur, Proclum ad Plat. Alc. 1. — Cf. O. Mueller. Dor. T. 1. p. 344 sqq.

⁹⁷) Creuzer. Stud. T. 2. p. 268. Symbol. 3. p. 275 sqq. (291 sqq.), duce Porphyrio fabulatore (V. Pyth. p. 42. Kuest.), et Plutarcho (de an. g. in Tim. p. 192. 187.); Kanne Mythol. p. 232. Urkund. p. 39. 473., Hug. de Mytho p. 209. 219 sq. 223. 233., Passow. Mus. p. 14. 27.

alia sibi fingere somnia, quam cum historica diligentia in antiquitate sollicite circumspicere, et singulos singularum artium progressus operose metiri. — Orphica aetas nec citharam septichordem, neque enneachordem; nec Musarum numerum septenarium, nec novenarium; nec septem Plejadas novit, nec septem Planetas. Citharae quatuor tantum chordas fuisse usque ad Terpandri aetatem ii tradunt scriptores, qui temporum rationes curant⁹⁸). Primus Terpander earum numerum ad septem auxit: octavam addidit Pythagoras⁹⁹); nonam Theophrastus Pierites; decimam Histiaeus

⁹⁸) Vid. sup. p. 15. Schol. ad Arat. 269. p. 70. Böhle. Cf. Hemsterh. ad Lucian. T. 2. p. 271. Bip., Spanhem. ad Julian. Caes. p. 117., Barre Mém. T. 16. p. 18. — Hoc Terpandri inventum mox antiquioribus temporibus tribui coepit, (ipsum adeo Terpandrum iisdem, quibus Orpheus, temporibus vixisse opinati sunt; Clem. Str. p. 347. Liebel. Fr. Archil. p. 9.) adeoque Apollini; cujus cithara, vel senior lyra, quam a Mercurio inventore acceperat (haec *τρίχορδος* fuit; de utriusque diversitate vid. Perizon. ad Aelian. 3, 32., Heyne Opusc. Acad. T. 2. p. 301., Mueller. Dor. 1. p. 342.), vulgo vocatur a poetis *ἑπτάγλαρος*, *ἑπτάχορδος*, *ἑπτάτινος*, *ἑπτάμιτος* (Hym. in Merc. 51. Pind. Nem. 5, 53. Eurip. Jon. 884. Iphig. Taur. 1133. Alc. 449. Herc. F. 684.): quae res deinde ad Orpheum translata est (Niceph. ap. Synes. de insom. p. 361., cf. quae alia erudite conguessit Lambec. p. 169.), cujus lyram *ἑπτάχορδον* hereditate accepit Musaeus (Theon ad Arat. 268. — T. 2. p. 66. 67. Böhle., Philodem. de mus. in Volum. Herculan. T. 1. p. 131, 9. (Neap. 1793.), Nicomach. enchir. 2. p. 29. etc.).

⁹⁹) Quum septem lyrae chordae non possent complecti diapasón, Pythagoras inter mediam et tertiam *συνημμένον*, chordam intendit, quae *τίνο* differret a media, *ἡμιτονίῳ* a tertia *συνημμένον*, quae *παρμίση* vocatur (Nicomach. 1. p. 17. Voss. de nat. art. 3, 20, 2. T. 3, 3. p. 89. a.). Haec est illa Pythagorae *πρεσλαμβανομένη*, quam Nicephorus laudat. Ut autem ideam sublime Pythagorae ingenium omnes musicas rationes magno acumine ad res coelestes primum transtulit, ita singulas antiquioris lyrae chordas singulis planetis consecravit, hoc modo:

♫ νήτη <i>συνημμένον</i> .	δ' ἡτὴ <i>μίσην</i> . (secundum Ptolem.)
♀ παρὰ νήτη <i>συνημμένον</i> .	μίσην.
♂ τρίτη <i>συνημμένον</i> .	τρίτη <i>διεzeugμένην</i>
⊙ <i>μίσην</i> .	παρὰ μίσην.
♂ λιχάνης <i>μίσην</i> .	παρὰ νήτη <i>διεzeugμένην</i>
♂ νήτη <i>διεzeugμένην</i> .	νήτη <i>διεzeugμένην</i>
♂ νήτη <i>ὑπερβολαίαν</i> .	νήτη <i>ὑπερβολαίαν</i> .

Colophonius; undecimam Timotheus Milesius ¹⁰⁰). — Quando Musarum numerus novenarius sit constitutus, incertum est. Plutarchus hanc laudem Hesiodo tribuit; quod haud dubie e corruptissimo Theogoniae prooemio collegit ¹⁰¹). Antiquiores Iliadis et Odysseae partes certum numerum non agnoscunt. Orphica aetate Thraces circa Heliconem tres Musas coluerunt, *Μελίτην, Μινήμην, Αοιδήν* ¹⁰²), quarum mater fuisse dicitur

Aegyptiorum quum poesis tum musica, quam vetustiores Graeci mentione vix dignam iudicarunt, tam severis et superstitiosis sacerdotum legibus erat subjecta, ut, Platone teste, per plura annorum millia nihil in ea sit immutatum (Gillies. hist. Gr. T. 1. p. 237.). Nihilosecius diversissimas periodos statuunt Jablonski (Prol. ad Panth. p. LIV. Vocc. Aeg. p. 128.), Jomard. (Descript. de l'Egypte T. I. p. 357. 395.) Creuzer. Symb. 1. p. 448.

¹⁰⁰) Cum numero chordarum mutatae sunt organorum formae et nomina, quae barbari aliquid pleraque sonant, ut *μαγάδις* (20 chord.) apud Athen. 14. p. 635. 4. p. 182., *εκαδάψις* (Athen. 4. p. 183. Ptolem. Heph. 6. p. 334. ed. Gal.), *εκαμβύκη, νάβλα, πανδύρη, βάριτος, βάριμος, τρίγων, πήκτις, κλεψίαιμβος, ινιέαχορδον, επηγόνιον* (40 chord.) etc. v. Athen. 4. p. 182. e. — 183. f. 637. b.

¹⁰¹) Plut. Sympos. 9, 14. p. 420. cf. Petersen. p. 105. — De Hesiodi prooemio vid. Hermann. Ep. ad Ilgen. p. x — xix. Thiersch. p. 22. 25.

¹⁰²) Pausan. 9, 29, 2., Heyne de Mus. p. 35. Opusc. Ac. T. 2. p. 307., Wolf. Prol. p. C. cf. Zoëga Diss. p. 9. — Cic. de N. D. 3, 21. e Varrone fortasse, quatuor affert: Thelxiopen, Aoeden, Archen, Meleten. Cf. Stavern. ad Hyg. p. 340.; alii quoque scriptores quatuor laudant, sed nomina silent; v. Petersen. p. 95 sq. — A tribus illis antiquissimis Boeotiae Musis genealogia diversae sunt aliae tres, quas antiquior poesis lyrica resuscitavit, Coeli et Telluris filiae, auctore Alcmane, Mimnermo, aliis (Diod. 4, 7., Paus. 9, 29, 2. Schol. ad Pind. Nem. 3, 16. Heyne Opusc. T. 2. p. 308. Petersen. p. 91 sq.). — Seriores sunt aliae tres Musae, quas Eumelus Corinthius primus in poesin introduxit, Cephisus, Apollonis, Borysthenis (Rubken. Ep. Cr. 2. p. 309., Hermann. de Mus. fluvial. p. 7., Petersen. p. 92.). Hae apud Corinthios indigenae fuisse videntur (Paus. 2, 3, 2., qui Corinthi eas sculptas fuisse tradit.). — Quales Ephori tres Musae fuerint, ignoramus (Fr. p. 264. Marx. cf. Hug. de myth. p. 222. 236.) — Quando Delphi Musas ad tres sphaeras significandas traduxerint, incertum est (Plut. Symp. 9, 4. Petersen. p. 87.): ante Pythagoram hoc factum esse nego. — De septem serioribus Epicharmi Musis, Nilo, Tritone, Asopo, Heptapoli, Acheloide, Tipoplo, Rhodia, vid. Hermann. de Mus. fluv. p. 10., Petersen. p. 97.

Μνημοσύνη, et nutrix *Εὐφύμη*: cascae sane et simplices notiones. Illae haud dubie fuere, quibus tria signa in Helicone posuerant Cephisodotus, Strongylion, Olympiosthenes ¹⁰³): atque idem signorum numerus in Cithaerone aliquando comparuit. — Quis autem inter veteres, qui judicare didicerant, illi aetati septenarii Plejadum Planetarumque numeri cognitionem tribuit? Hic non audiendi sunt seriores fabulatores, qui antiquiori etiam Atlanti omnium siderum accuratissimam notitiam tribuere non erubuerunt. Sciunt diligentes Homeri lectores, quam parum illo aevo profecerit astronomia ¹⁰⁴). Astrologiae vero studiis Graeci tum demum mentes contaminare coeperunt, quum Berosus Alexandri aetate e Chaldaea eam in Graeciam intulisset. Tum demum in scenam prodiit Orpheus astronomus et astrologus, quem carmina de arcana astrorum relatione ad res humanas earumque vicissitudines, et similes nugas quisquillasque canere jubebant. Tum demum sub Orphei nomine procusa sunt *Ἔργα καὶ Ἡμίμαι, Σφαίρα, Ἀστρολογικά, Ἐφημερίδες, Δωδεκατηρίδες, Γεωργικά, Ἐπωδικά, Μαγικά*, alia, quorum mentio ab infimae aetatis grammaticis injicitur, Tzetza in primis et Suida ¹⁰⁵): quorum hominum scaevitas his carminibus plerumque abutitur ad sugillanda Hesiodi Homerique ingenia. At jam Lucianus, homo omnium mortalium vaferrimus, quum omnia astrologiae studia, quibus eo tempore tot homines tenebantur, suaviter derisit; tum fictitium istum Orpheum astrologum sale Attico egregie perstrinxit. “Graeci, inquit, neque ab Aethiopibus, neque ab Aegyptiis quidquam astrologiae didicerunt — ἀλλὰ σφισὶν Ὀρφεὺς ὁ Οἰάγρου καὶ Καλλιόπης πρῶτος τὰδε

¹⁰³) Paus. 9, 30. Petersen. p. 93.

¹⁰⁴) Vide, si tanti est, Bailly. hist. astron. vet. T. 2. p. 248., Weidler. hist. astron. p. 153., Pfaff. p. 15.

¹⁰⁵) Tzetz. ad Lycophr. T. 1. p. 258. 370. 405. 489. T. 2. p. 670. 869 sq. 918. Jo. Tz. Posth. 574. ibiq. Jacobs., ad Hes. p. 170. (Heins. alibi. — Mira et ridicula est defensio Eschenbachii p. 154. 161. 169.

ἀπηγγέσατο, οὐ μᾶλα ἐμφανέως, οὐδέ ἐς γὰρ τὸν λόγον προσήνεγκεν, ἀλλ' εἰς γοητείην καὶ ἱερολογίην, οἷη διάνοιη ἐκείνου. Πηξάμενος γὰρ λύρην, ὄργιά τε ἐποιέετο, καὶ τὰ ἱερὰ ᾔειδεν· ἡ δὲ λύρη ἐπατάμιτος ἐοῦσα τὴν τῶν κινομένων ἀστέρων ἀρμονίην συνεβύλλετο. Hac inventione omnia demulcebat Orpheus, omnibus imperabat: haec erat magna ejus lyra. Graeci, reverentia commoti, locum ei in coelo assignarunt; ac multa astra Orphici lyrae vocantur. Si Orpheum in lapide forte, vel pictura, conspicias, sedet et canit; circumcirca innumera adstant animalia, inter quae homines, boves, leones. Memento eorum, quae dixi, et in coelo quoque haec omnia reperies ¹⁰⁶). Non defuerunt profecto inter veteres, qui ea in coelo ipsis Orphicis temporibus revera reperirent; et, ut Orpheum fecerunt Pythagoreum, sublimem illam de siderum harmonia doctrinam ei tribuendo; ita aliud quoque Pythagorae Pythagoreorumque placitum ad eundem antiquum vatem rejecerunt; de omnibus stellis habitabilibus dico ¹⁰⁷): quod praeterea probasse dicuntur Anaximander, Anaximenes, Anaxagoras, Heraclitus, Xenophanes, Parmenides, Democritus, Plato, Archelaus, Metrodorus Chius, Zeno Eleates, Aristarchus, Leucippus, Epicurus, alii; etsi quibusdam id falso tribui arbitror. De luna insignes hi exstant versus Orphici apud Proclum:

*Μήσατο δ' ἄλλην γαίαν ὑπεύρατον, ἦν τε σελήνην
ἀθάνατοι κλέζουσιν, ἐπιχθόνιοι δέ τε μήνην,
ἣ πόλλ' οὐρὸς ἔχει, πόλλ' ἄστεα, πόλλα μέλαθρα.*

¹⁰⁶) Lucian. de Astrol. T. 2. p. 365. Reiz. Id verum putat et repetit credulus Servius ad Virg. Aen. 6. p. 450., Gyrald. T. 2. p. 73. d., Hanou. p. 349., Hug. de mytho p. 239., Kanne Urkund. p. 94. — Melius sentiunt Voss. de nat. art. 3, 32, 7. T. 3, 3. p. 110. a., Lambec. p. 180., Barre Mém. T. 16. p. 18., Tiedemann. p. 31. 84., Kanne Mythol. p. 34. 110., Passow. Mus. p. 46.

¹⁰⁷) Ipsi Orpheo tribuit Proclus in Tim. 4. p. 283. 5. p. 292., quem sequitur Brucker. T. 1. p. 398. Cautius Plutarchus se in Orphicis reperisse dicit (de Placit. philos. 2, 13. hinc Euseb. Praep. Ev. 15, 30. Galen. hist. philos. 30. Stob. Ecl. Phys. 54., Macrob. in som. Scip. 1, 11.). De Pythag. vid. Simplic. ad Arist. de coel. p. 47. 60. 67., Varro. de L. L. 6. p. 69. cf. Fabric. Bibl. Gr. T. 1. p. 178., Tiedem. p. 55.

Multo scilicet acutiùs cernebat trismegistus Orpheus absque omni telescopiorum ope, quam hodierni astronomi, qui, quovis perfectissimorum tuborum genere instructi, magnum quoddam sibi assequuti esse nuper videbantur, conspecta imagine unius urbis lunaris colossæae, quam rudibus quibusdam lineis adumbratam exhibuerunt. Mox cum Orpheo cernemus πόλλ' ἄστεα, πόλλα μέλαθρα, et paulo majora canemus.

XLII.

Ad Zagreum Orphicum revertor, cui primarias in mysteriis partes antiquitas tribuit. Has autem variis modis a poetis decantatas et exornatas esse constat in carminibus Βακχικοῖς, quae ab Orpheo ex parte repetebantur. In iis procudendis occupatum supra vidimus Onomacritum; num sub Orphei nomine, incertum est. De Nicia Elcate, Βακχικῶν Orphicorum auctore, testatur Suidas. Ad eum igitur referendi sunt versus de Zagrei crepundiis, quibus dum luderet puerulus, a Junonis ultoribus interemtus est:

Κῶνος καὶ ῥόμβος καὶ παίγνια καμπεισιγυῖα
μήλα τε χεύσσεα καλὰ παρ' Ἑσπερίδων λιγυγῶνων ¹⁰⁸).

Certiora de hoc carmine desiderantur. Longe alius generis fuisse videntur Βακχικά, ab antiquis Graeciae philosophis composita, ut ab Arignote et Phintye, mulieribus Pythagoreis ¹⁰⁹). Atque haec in memorabili quo-

¹⁰⁸) ὀρεφούς φησιν ἡ ἑρμῆς; Clem. Alex. Prot. p. 15. P. cf. Moser. ad Nonn. p. 225. — Noli autem cum Eschenbachio (p. 31. 37. 40. 44.) aliisque omnia ea loca ad Βακχικά referre, ubi Bacchi mentio facta est. — Sub Eumolpi quoque nomine circumferebantur Βακχικά, unde monstrosus versiculus servavit Diod. 1, 9. — Nota e Suida sunt Pindari Βακχικά, et θρονισμοί, quales Nicias Eleates sub Orphei quoque nomine composuerat (v. Voss. de art. poet. 13, 3. T. 3, 2. p. 31.).

¹⁰⁹) Eudoc. p. 71. Suid. T. 1. p. 320., Wolf. Catalog. mulier. p. 228., Fabric. B. T. 1. p. 881. — Stob. Sermon. 72. p. 443. Bas.

dam apud Stobaeum fragmento vetat, ne Bacchi sacra orgiastice peragantur; sed quiete et placide. Simili modo Heraclitus, severus ille philosophus, seminarum furorem, quo phallum circumferrent, castigabat ¹¹⁰). Ergo hinc quoque apparet, ab antiquiore Bacchi cultu arcano omnem rudio-rem orgiasmum prorsus exclusum fuisse. Ne Bacchi quidem vatis natura fuit orgiastica; sed, ut Apollinis, mitis et placida; etsi divino spiritu incitari credebatur. Hunc vero divinum spiritum a tellure accepit, cui veteres mirificam et plane singularem vim ad vaticinantium mentes tribuere solebant, ut omnem adeo divinandi facultatem a vaporibus ex ea surgentibus, et ab aquis inde prorumpentibus, repeterent ¹¹¹). Quid? quod Tellus Delphis prima vaticinata est. Huc pertinet Dionysus sive Zagreus *χαρόνιος* ¹¹²), cujus primitiva notio ad oracula spectat; sed a philosophis posthac ad alias res traducta est ¹¹³). Ut autem Bacchus cum Pythico Apolline conjunctissimus erat ¹¹⁴); ita et sua habebat oracula apud Thraces, a quibus, si recte conjicio, Bacchus vates, etiam Delphicus, omnino derivandus est. Herodoti temporibus floruit adhuc unum Bacchi oraculum apud Satros in deviis Pangaei saltibus, a Bessis administratum, cujus magnam cum Delphico similitudinemprehendit historiae pater ¹¹⁵).

¹¹⁰) Plut. de Is. p. 483. Wyttenb., Clem. Alex. Petrept. p. 19. Potter.

¹¹¹) J. H. Voss. ad Virg. Ecl. 7, 21. Georg. p. 865., Wyttenb. ad Plut. de S. N. V. p. 98., Creuzer. Symb. 3. p. 288. cf. Dionys. p. 320. — Totam hanc materiem, amplam, fateor, et longissime patentem, accuratius propediem nobis exponet J. H. Vossius.

¹¹²) Schol. ad Pind. Pyth. 7, 3. Hesych. *χαρόνιος*. Callim. Fr. ap. Etym. M. v. Artemidor. onirocr. 2, 35.

¹¹³) Heraclit. ap. Clem. Alex. Prot. p. 30. Plut. de Is. p. 362. Wyttenb. cf. Schelling. de diis Samothr. p. 18. 66., Creuzer. T. 3. p. 369. (381.), Gail. p. 16.

¹¹⁴) — *πρὸς τὸν Διόνυσον, ὃ τῶν ἀγαθῶν οὐδὲν ἔσται ἢ τῇ ἀπάλαμν μύσσειν*. Plut. de Is. Delph. p. 591. cf. de Is. p. 495. W.

¹¹⁵) Herod. 7, 111. De Satris vid. J. H. Voss. ad Virg. Georg. 4, 462.; de Bessis Larcher. ad Herod. T. 8. p. 70. 488. — Quem Sophoclis locum (Oed. Tyr. 1100.) Creuzerus

Ad hanc vero septentrionalem plagam illud tum demum translatum esse suspicor, quum Pieres Thraces, a Temenidis e pristinis sedibus fugati, stuc concessissent. Conjunctionem quandam posthac etiam inter Olympi accolae et oraculi istius administratores intercessisse, colligere aliquis possit e mythica Pausaniae narratione ¹¹⁶). Quodsi plura Bacchi oracula apud Thraces olim fuissent, Herodotus indicasset, quippe qui accuratissimam illarum regionum descriptionem exhibeat. Itaque eodem referendus est *Διόνυσος χιάντις* apud Euripidem in Hecuba; ubi inficetus et parum in antiquitate versatus grammaticus inepta explicatione prodit, se Herodotum numquam legisse ¹¹⁷). Paulo saniora, nec certiora tamen, sunt, quae in alia ad eundem locum scholii lacinia leguntur, ubi nihil quidem ambigitur, quin fuerit apud Thraces oraculum; sed duo perperam statuuntur.

zerus (Dionys. p. 321. Stud. T. 2. p. 251.) laudavit, huc plane non pertinet. — Bessos rudem Sabazii cultum adoptasse de nihilo sibi finxit Santocruc. T. 2. p. 93.; et in similem opinionem paene incidisset Zoëga (Diss. p. 21.). Serius demum hoc oraculum degeneravit.

¹¹⁶) Paus. 9, 30, 5.: *Αφικέσθαι δὲ τοῖς Λειβηθροῖς παρὰ τοῦ Διονύσου μάντευμα ἐκ Θράκης.*

¹¹⁷) Schol. ad Eurip. 1342. (1267.): *ἡ ἐν τῇ Θράκῃ Διονύσου μαντεῖον ἦν, ἃ ἀνὴρ τις ἦν ἐν Θράκῃ μάντις Διόνυσος κληόμενος.* — Caeterum ad idem Pangaei oraculum refero Euripid. Ihes. 975. et Sueton. Aug. 94., unde apparet, Augusti tempore adhuc exstitisse. Numquam autem veram Dionysi vatis naturam ex Euripidis Bacchis cognoscas, in quibus multum Phrygici furoris ad eum translatum est. Ad vini effectum potius et Bacchi temulentiam, ad quam ejus tripus per jocum saepius traductus est (Athen. 2. p. 37. f. 38. a.), quam ad Dionysum *χθόνιον*, hos versus retulerim (298.):

Μάντις δ' ὁ δαίμων ὅδε· τὸ γὰρ βακχεύσιμον

καὶ τὸ μανιῶδες μαντικὴν πολλὴν ἔχει.

ὅταν γὰρ ὁ θεὸς εἰς τὸ σῶμ' ἔλθῃ πολλός,

λέγειν τὸ μέλλον τοὺς μεμνηότας ποιεῖ.

Incertissimum est, num Aeschylus in Lycurgo sive Edonibus (Boettiger. Vasengem. 3. p. 109.) Dionysum eodem modo jam produxerit (ut Boettiger. putat in Mus. Att. T. 1. p. 358.). Immo sollers quaedam observatio docet, Euripidem non admodum curasse priorum tragicorum fabulas.

tur ¹¹⁸). Etenim hallucinati sunt posterioris aevi Graeci, quum vel tenuissimum illius oraculi vestigium jam dudum evanuisset, et quum fortasse et Haemi et Pangaei incolae pristinam gloriam sibi vindicare coepissent.

Magis ambigi posset de Euripidis *σανίων Ὀρφείως*, quas scholiasta in Haemo monte quaerit; nisi Herodotus et has dubitationes removeret. Profitetur autem chorus in Alcestride, se in Orphei tabellis Thracicis nihil reperisse, quod doloris vim et impetum reprimeret, vel leniret ¹¹⁹). Ergo ex didascalico genere haec Orphei carmina erant, quorum antiquitatem satis indicant ipsae *σανίδες*, quibus inscripta feruntur. Eas etiamsi Euripides in heroicum aevum perperam transtulit, tamen a vero aberrasse non puto eum, qui illas ante exaratas esse dicat, quam expeditiorem scribendi materiem nacti essent Graeci, hoc est, ante Pisistrati tyrannidem. Nec dubito, quin ad idem tempus referendum sit cascum illud plumbeum exemplum, in quo exarata erant Hesiodi *Ἔργα*; quod Pausanias se conspexisse prope Heliconis fontem quemdam testatur, monstrantibus Boeotis, illorum locorum accolis ¹²⁰). Hi noluerunt quidem Pausaniae persuadere (id quod vix credidisset), ab ipso Hesiodo has plumbeas tabellas perscriptas esse; sed antiquissimum *Ἔργων* exemplum se possidere.

Caeterum Orphei *Θρηύσας σανίδας* Euripidis scholiasta docte retulit ad Orpheum *μάρτυν*, fidam haud dubie Dionysi vatis imaginem, de quo

¹¹⁸) Οἱ μὲν περὶ τὸν Παγγαῖον εἶναι τὰ μαντεῖόν φασι τοῦ Διονύσου, οἱ δὲ περὶ τὸν Αἴμον, οἱ δὲ καὶ Ὀρφέως ἐν σανίσιν ἀνέγραψαν.

¹¹⁹) Alc. 988 sqq. cf. *Ἰσθμίων Ὀρφείως* Cycl. 646., de qua Valckenb. ad Eurip. Phoen. 845.

¹²⁰) Paus. 9, 31, 3. Heyne Opusc. Ac. T. 2. p. 310., Thiersch. de Hes. p. 8, 31. — Pausaniam irridet Barre Mém. T. 16. p. 15., et Aug. Wolf. Proleg. p. cxiu.

egregie olim meruit Philochorus in opere *περὶ μαντικῆς* ¹²¹). Hic enim historicus collegerat et exposuerat omnia Orphei carmina illuc pertinentia, quorum initium Euripidis scholiasta profert; unde apparet, longe aliam tunc temporis exstitisse collectionem, quam quae ad nostram aetatem pervenit. Quae res haud mira videbitur ei, qui longe plurima carmina Orphica post Philochori demum aetatem composita esse meminerit. Hujus collectio haud dubie ejusmodi versibus composita erat, quales a Platone, et aliis probatis scriptoribus, passim laudantur.

¹²¹) Schol. ad Eurip. Alc. 988.: Καὶ ποιητὴς καὶ μάντις ἦν ὁ Ὀρφεὺς. Φιλόχορος ἐν ᾧ περὶ μαντικῆς ἐκτίθειν αὐτοῦ ποιήματα ἔχοντα οὕτως·

Οὗτις ἀριστερός εἰμι θεοπροπίας.

Clem. Alex. Str. 1. p. 334. Sylb.: Ὀρφεὺς Φιλόχορος μάντιν ἱστορεῖ γενέσθαι ἐν τῇ πρώτῃ περὶ μαντικῆς. Cf. sup. p. 34.

Εἴη δ' ἔμοιγε μήτε χουρὸς ἐν δόμοις,
μήτ' Ὀρφείως κάλλιον ἱμνῆσαι μέλος,
εἰ μὴ πῖσιχμος ἢ τύχη γένοιτό μοι.

INDEX NOMINUM ET RERUM.

A.

- Abae a Thracibus conditae p. 155.
 Achaeorum interitus 65. antiquissimus status 83. lingua 123. emigratio in Lesbum 124.
 Achelois, musa 178.
 Achilles cithara canens 119. rex Helladis 129.
 Acusilaus 24.
 Aegimius, carmen 90. 92.
 Aeginetarum mysteria 169.
 Aegyptii, gens vana 105. eorum poësis 79. 126. antiquissima musica 178.
 Aeolica dialectus 124.
 Aeolicae coloniae 86. e Thracia Boeotica profectae 114. 132. 126. in Lesbum 124. earum historia 130 sqq. causae 131. 133. unde dictae 132.
 Aeolis in Thessalia 125.
 Aeolius nomus 18.
 Aeolus Thessaliam expugnat 125.
 Aeschylus 7. 85. 137. profanatae relig. reus 159. laudat mysteria 167. de Baccho dilacerato 170. 171. de Baccho vate 183.
 Aetoli, qua dialecto usi sint 125.
 Agamemnonis ἀοιδός 63.
 Aglaophamus 100. 161.
 Alcaeus 88.
 Alcmaeonis, carmen 90.
 Alcman 178.
 Alexander polyhistor 29.
 Alexandria, poesios sedes 104. bibliotheca ibi combusta 106.
 Alexandrini grammatici, nomen incertum 151. qua ratione mythos colleg. 3. de Orph. 37. de antiquis carmin. bene meriti 104. philosophi 106.
 Aloidae Thraces 114.
 Amazonia, carmen 90.
 Amor alatus 158. αἰωνιότης 159. deus cosmogonicus 160. ab Homero non memoratus 160. Orphicus 160.
 Amphion Thespiensis 116.
 Anacreon 94.
 Anaxagoras 180.
 Anaximander, grammaticus 29.
 Anaximander, philos. Ionic. 96. 99. 89. 180.
 Anaximenes 89. 96. 99. 180.
 Androcydas 29.
 Androtion 29. eius aetas 30. patria 31. ἀρθίς 32. fides 52. de Orpheo 32.
 Anthedon Thracica 115.
 Anticlidēs 29. scripsit νόστους 131.
 Antiphemus, pater Musaei 75.
 Antiphon 14.
 Antissaeorum numi 86.
 Apollo ab Hercule cult. 79. et a Doriensibus 173. et a Thracibus 109. in Thessalia 115. et ab Orph. 171. non est Sol 172. cum Baccho conjunctus 173 sq. χρυσάωρ 85.
 Apollodorus, chronol. 58. 60. de mysteriis 168.
 Apollonis, Musa 178.
 Apollonius Aphrodis. de Orph. 37.
 Arche, Musa 178.
 Archelaus 180.
 Arctinus 71.
 Aretes chronol. 58.
 Argo 13.
 Argonautarum expeditio, quando primum carminibus celebr. 59. unde suscepta 115.
 Argonautica carm. quinam scr. 11 sqq. 115.

Argos Pelasgicum 127. 129.
 Arignote Pythagor. 163. 181.
 Arion 17. 18. 94.
 Aristander, vates Alexandri M. 87.
 Aristarchus de aetate Homeri 62. *δια-
 νευστης* 92. 94. de stellis habitab. 180.
 Aristobulus interpolator 39. 105. 107. 161.
 ejus palinodia 108.
 Aristophanes 158.
 Aristoteles de Orph. 10. 35. 54. de sym-
 bolis Pythag. 28 sq. de poetis scr. 35.
 etymol. nom. 55. biblioth. cond. 95. *νομ.
 βαρβ.* scr. 118. de antiq. theolog. 149 sq.
 153. expl. loc. Hom. 156. de diis mysti-
 cis 164. de Baccho 175.
 Arne 132.
 Arriphion 123.
 Artifices Graecorum poetas imitati sunt 6.
 Asclepiades 17.
 Ascrea ab Aloidis condita 114.
 Asius poeta 128.
 Asopo, Musa 178.
 Astrologia quando ap. Graecos flor. 179. in
 libris Orph. tradita 179.
 Astronomiae status Hom. temp. 179.
 Athenagoras 106. 158.
 Atlas astronomiae auctor 179.
 Attica a Thracibus olim occup. 113.
 Aves apud Aristophanem 158.

B.

Bacchi plures 167. 165.
 Bacchus, *ἀρρηρόθυλος* 106. a Thracibus cul-
 tus 109. 173. in Naxo 113. in Boeotia
 116. Sol ap. Orphic. 160. mystic. 165.
 barbatus 166. Proserp. fil. 166. a Tita-
 nibus dilaceratus 169 sq. ab Orph. neglect.
 171. cum Apolline conj. 174. 182. ejus
 membra Delphis depos. 175. cum Musis
 conj. 175. cult. orgiast. 182 sq. vates apud
 Thraces 182. 183.
 Balbus, Cornel. 29.
 Barre, err. 10. 12. 25. 35. 154.
 Bassarides Aeschyli 171.
 Baubo 106.
 Berosus 179.
 Bessi, sacerdotes Bacchi 182 sq.
 Boeo poëtria 77. 80.
 Boeoti ob ingenii tarditatem traducti 118.
 Boeotia a Thracibus olim inculta 113. Bacchi
 et Cereris relig. celebr. 116.
 Boeoti Aeoles 114. eorum ling. 125. Thebas
 occup. 130. a Thessalis fugati 132.
 Boeotius nomen 18.

Borrichius 16.
 Borysthenis, Musa 178.
 Boulhier 59.
 Bouterweck 7. de reb. Orph. 44. 97. 102.
 Briges, gens Thracica 120.
 Brontinus 96. 98.
 Brucker de Orph. 42.
 Burnet 10.

C.

Cabiri in Samothracia 165. 169.
 Cabis Bacchus 169. 170.
 Cadmus logographus 20.
 Calchas 58. 144.
 Canon Alexandrin. Gramm. 50. 90. 104.
 Carli, Gianr. et Giori. 12. 51.
 Cephisodotus 179.
 Cephisus, Musa 178.
 Cercops Milesius 92. 96. Pythagor. 161.
 Ceres in Boeotia potissimum culta 116. E-
 leusinia 164. in mysteriis Bacchi mater
 165. Chthonia ap. Lacedaem. 169.
 Chaldaea astrologiae patria 179.
 Chamaeleon Heracleotes 93.
 Chaos alatum 158.
 Charondae leges 15.
 Chau, la 74.
 Chiron carm. celebrat. 90.
 Chronologiae systemata diversa 58. incerta
 62.
 Chryses 68.
 Chrysippus 102. 163.
 Chrysothemis Cret. 77.
 Cithonia vid. *Χθόνια*
 Cinyras apud Cyprios 79.
 Cithaeron 115. 179.
 Cithara, antiquiss. organ. mus. 176. Or-
 phica quatuor chord. instr. 15. 177.
 Clavier 120. 140.
 Clemens Alexandrinus 106. 171.
 Clidemus 29.
 Codrus cum Thracibus pugnat 115.
 Coloniae fabulosae 120.
 Cora, vid. Proserpina.
 Corybantes 176.
 Cosmogoniae 6. 71. 89. 148. 149. Orph. 26.
 153 sq. 157. 160. 164. ante epicam poë-
 excultae 154.
 Cosmogonici dii 146. 150. a poetis epic.
 mutati 147. 154.
 Cotytia sacra 165.
 Crates Mallotes 62.
 Creuzer 43. 44. 57. 144. 171 sq.
 Croesius, Gebh. 10.

Cromaziani 43. 74.
 Cudworth de Orpheo 41.
 Cybeles sacra Phryg. 165.
 Cyclici chori 94.
 Cyclici poetae 13. 90. 96. 167.
 Cylonis factio quando evenit 96.
 Cypria carmina 90.
 Cyrus Orphei oraculum consulit 86.

D.

Dactyli Idaei 168.
 Dale, van, 86.
 Damascius Platon. 106.
 Damastes, *νομ. βαρβ.* 118.
 Damon 17.
 Dares Phryg. 22.
 Daulis a Thrac. olim occup. 113. 119.
 Delille de Sales 43.
 Delos, hymnorum in Apoll. sedes 80.
 Delphi non Pelasg. orig. 66. cond. a Doriens. 66. 126. e Creta profert. 173. sedes hexam. 68. hymn. sedes 80. ibi statua Orph. 88. et Bacchi sepulcr. 174. tres Musae 178.
 Demetrius Peripat. 29. de poet. 36. de myster. 163.
 Demetrius Phaler. 29.
 Democritus 180.
 Demodocus quid signif. 55. aetas 63. cur caecus 64. num nomen fictum 111. *ἦρως* 112.
 Demon 29.
 Demosthenes quam fidem tribuat Orph. carm. 103. 168.
 Depuis 42. 127.
 Diagoras 159.
 Diana, Cereris filia 159.
 Diapason 177.
 Diçaearchus 58.
 Didactica poesis 69. ab Orpheo exculpta 136. 184. ad myster. accedens 146. sed rudis 153.
 Dieuchidas 60.
 Dictys Cret. 22.
 Digma Aeoicum 124 sq.
 Dionysius Halicarn. 124. 127.
 Dionysius Milesius 13. 29.
 Dionysodotus Apollo 175.
 Dionysus, unde deriv. 173 sq. de caet. vid. *Bacchus*.
 Dium Thrac. 113. fab. Orph. sedes 172. ibi Orpheus sepultus credebatur 172.
 Dodona Pelasgor. sedes, 66. 127. 129. utrum in Epiro an Thessalia sita fuerit 66. sedes mutata 67. non duplex 66. hyperbo-

rica 67. non est sedes epicae poesis 67. antiq. Hellas 68.
 Dodonaeae columbae, vates 68.
 Dorica dialectus antiquissima 80. 121.
 Dorienses in Peloponn. 83 sq. multa turbant 117. in lingua etiam 123. Thessalia eorum antiq. sedes 126. eor. reditus ab Homero non mem. 143. Apollinem col. 173.
 Duris chronol. 58.

E.

Eclectici philosophi Alexandr. 106.
 Edones 119. fabula Aeschyl. 103.
 Eleusinia mysteria 164. 165. ab Orph. instit. 167. 169.
 Eleusis a Thracibus olim occupata 114. ab Erechtheo debellata 114. mysteria a Thracibus accipit 169.
 Emathia, olim Thracia 113.
 Empedocles 17. 97 sq. *περί φύσεως* 99. *νέκος* 160.
 Enalus 131.
 Ephorus 24. de Hesiodo 50. de Homero 60. de Pelasgis 126. de colon. Aeol. 130. de myster. 168. de Musis 178.
 Epicharmi Musae 178.
 Epica dialectus 121. 123.
 Epicae poesios origo 63 sq. 147. in ipsa Graecia quaer. 65. non antiquissima 67. e Graecia cum colonis in Asiam transit 84.
 Epici dii 146. 153.
 Epicurus 180.
 Epigenes 28. de poesi Orph. 37. 161.
 Epigoni, carmen epic. 90.
 Epimenides Cret. 13.
 Epoptae 164.
 Eratosthenes 58. 60.
 Erechtheus 114.
 Ericapaeus Orph. 160.
 Erinna 88.
 Eschenbach, ejus Epigenes 42. 179.
 Etymologia ad nomina veter. poet. caute adhibenda 112.
 Euboea a colonis Aeol. ex parte occupata 132.
 Euboeenses 123.
 Euclides archon 95.
 Eumelus 71. 167. 178.
 Eumolpia, carmen 90. 69.
 Eumolpidae 139.
 Eumolpus Thrax vel Athen. 31. 117. ejus genealog. 31. 37. cum Orpheo cognat. 75. et cum Musaeo 76. etymol. nom. 76. dux

Thracum 114. auctor myster. 130. sacerdos 142. ejus *Βανχία* 181.
 Eupheme 179.
 Euripides 85. biblioth. cond. 95. de Orph. 137. de Baccho 170. 183.
 Europa, carmen 90.
 Eusebius 106.

F.

Foucher 10. 42. 102.
 Franguier 42.
 Freret err. 9. 11 sq. 60.

G.

Gail 10. 11.
 Gell, Guiliel. 64.
 Genealogiarum antiq. fides 25. 63. not. 29.
 Georgica Orph. 179.
 Gillies 12. 60. 63. 72. 115.
 Glaucus Rhag. 14. 18 not. 19. 36.
 Graeca lingua unde non derivanda 126.
 Graeci novarum rerum cupidi 81. antiq. eorum status 82. 84.
 Gratiae a Thracibus cultae 109. cum Baccho conjunctae 175.
 Grotius, Hugo 41.
 Gyraldus, Lilius 10. 41.

H.

Haemus Orphei cultu celebratus 184.
 Hancarville 26.
 Hanou 12. 42.
 Hauptmann de Orph. 42.
 Hecataeus 20. 23.
 Helenus sacerdos 144.
 Helicon, imagines 87. Thracic. 113. 116. Baccho sacer 174.
 Hellanicus 24. ejus cosmog. Orph. 26. ej. *ἄρθος* 29. *νομ. βαρβ.* 118. de Pelasg. 127. 130.
 Hellas antiquissima 129.
 Hellenes 128. 129.
 Hellopia 66.
 Heptapolis, Musa 17.
 Heracleae ubi primum cantatae 115.
 Heraclidarum reditus 60. 83.
 Heraclides Pont. de poet. 36. de mus. 93. de dial. Lesb. 133.
 Heraclitus 97. *περὶ φύσεως* 99. ejus *φίλλα* 160. de stellis habitab. 180. res Bacchicas abhorruit 182.
 Hercules, nomen collectiv. 73. cum Apoll. conj. 79. ej. res gestae 115. geminus ap. Hom. 155. est virtus personif. 155.

Hermann, Godof. de rebus Orph. 44. ejus etymol. 54. epic. poes. 111.
 Hermes triameg. 9. 126.
 Hermias Plat. 106. 172.
 Herodicus Perinthius 96.
 Herodorus 11 not. 3. 13. de Argon. et Herc. 26. de Orph. 27. aetas 27. cum Herodoto confusus 26.
 Herodotus, ejus fides 23 sq. de reb. Orph. 28. 100. de aetate Homeri et Hes. 48. 146 sq. 59. belli Troj. defin. 58. ejus aetas 59. de Pelasg. 127. de voce *θεός* 146 sq. ejus religio 168 sq.
 Heroica aetas quam incerta 73.
 Hesiodus, aetas 49 sq. 59. Homero antiquior 51. certamen cum Hom. 50. etymol. nom. 55. in scenam prod. 72. carmina perdita 90. a Chrysippo interpol. 103. ejus lingua Aeol. 122. de Pelasgo 128. primus theogon. cond. 146. theog. quae ext. 178. 154. fabularum sensum ignorat 154 sq.
 Hesperides *λύφωνοι* 181.
 Hexametri origo 68.
 Heyne 43.
 Hicesius 163.
 Hierocles de Orph. 38.
 Hieronymus de poet. 36.
 Hierophantae offic. in myst. 139. 141. 164.
 Hipparchus et Hippias de antiqua poesi bene meriti 89. prior expellit Onomacritum 93. utriusque docti sodales 94. ejus tyrannis saluberrima 95.
 Hippias sophista 102. 103.
 Hipponicorum gens sacerd. 139.
 Histiaeus. Colophonius 177.
 Historiae scribendae ars 2. 6.
 Homerica carmina, eorum origo l. nihil antiquius 52. aetas 63. fides histor. 82. a Pisistrati *ἐταίροις* disposita 95. omnium antiquissimi. 104.
 Homeridarum hymni 137. 138. 141. ab Orph. diversi 142.
 Homerus, nomen collectivum 7. 54. 61. Trojanus 21. Syrus 21. Aegyptius 22. Argivus 34. Athen. etc. 34. antiquior Orpheo 47. etymol. nom. 55. aetas 59. 62. num caecus fuerit 64. cur tot populi eum sibi vindicarint 64. cur Orph. non memoret 85. 143. mysteria non mem. 43. cur 144. primus theogon. condit. 146. cum Orph. consentit 149.
 Horatius 73.
 Huet 10.
 Hyagnis tibicen 120.

I.

Iacchus 106. 165. Eleusinius 166.
 Jaecoba Fr. de Orph. 44.
 Jamblichus 162.
 Ibycus 96. 136. 85.
 Idaea Mater 173.
 Ilias *μητιά* 90.
 Immortalitas animi, antiq. dogm. 152.
 Ion Chius 99.
 Ionica dialectus 122.
 Ionicae coloniae 123.
 Iones, eor. cultus 83.
 Ionicorum philos. decreta 44. 89. 96 sq.
περί φύσεως opera 99.
 Ismenias Thebanus 17.
 Ismenides nymphae 175.
 Isocrates error 52. de Orph. sent. 103.
 Ister 29.

K.

Kanne 11. 55.
 Kirchbach, de Orph. 41.

L.

Labdacus Thebanus 114.
 Lacedaemonii, vid. Spartani.
 Laestrygonēs ap. Homer. 156.
 Lambecius, Pet. 12. 42.
 Lampetia 157.
 Larcher, ejus error 9. 59.
 Lasus Hermionensis, 93. 137. non scripsit
 de mus. etc. 94.
 Lasus Magnesius 94.
 Latina lingua olim Aeolica sive Pelasgica
 152.
 Leges metricae compositae 15. 6.
 Lemnus insula vini ferax 113.
 Lesbii Orph. memor. col. 18. 85. numi 86.
 dialect. servarunt 133.
 Lesbos insula Aeolica 124. metropolis Troa-
 dis 133.
 Leucippus 180.
 Levesque 59. 119. 165.
 Libethrii Orphei cultores 87. 183.
 Libethrus Thrax 113. 116.
 Linus 7. 37. 70. in scenam prod. 72. ad
 Apoll. cult. pert. 77. ej. myth. 78 sq. epi-
 taph. 78. Boeotus 117.
 Lobeck 153. 161. 163.
 Logographi Gr. 19. eorum *ἀκρίβεια* 20.
 Lucianus de Orph. astrol. 179 sq.
 Luecke de Orph. 44.
 Lycomedae 139. 140.

Lycurgus Thrax. 193. fabula Aeschyli 170.
 183.
 Lycurgus, ejus leges 15. Homero aequalis
 60. epicae poesios servator 84.
 Lyrica poesis antiquissima 69. ab Orpheo
 exculpta 136. sed rudis 153.
 Lyra *τρίχορδος* 177.
 Lyrnessus urbs Troadis 86.
 Lysanias 37.
 Lysias 139.

M.

Macedones Aeolica dialecto usi sunt 125.
 Macedonia, olim Thracia 113.
 Maenas 174.
 Magica Orph. carm. 179.
 Manso 60.
 Margites Homericus 90.
 Mars, ubi ejus domicilium 110.
 Marsh de Pelasg. 128.
 Marsyas tibicen 120. ejus tibiae 89.
 Meiners 10.
 Melampodia 51. 90.
 Melampus *σοφιστής* 52. aetas 57. num poeta
 63. sacerdos 144. rex 145. mysteria in-
 stituit 168.
 Melanippides 96.
 Melanthius 163.
 Meleager 21.
 Melesagoras 29. 32.
 Melete, Musa 178.
 Menander rhetor 148. 163.
 Metempsychosis 100. 102. 152.
 Methymnaeorum numi 87.
 Metrodorus de poetis 36. de dialectis 121.
 Metrodorus Chius de stellis habitabil. 180.
 Minnermus 178.
 Minyae Orchomenii 115.
 Minyas, carmen epic. 90.
 Mitylenaeorum numi 87.
 Mneme, Musa 178.
 Mnemosyne 178.
 Musae *ἀειτῶντες* 75. a Thracibus cultae
 109. 115. 116. 119. cur matres poetarum
 145. cum Baccho conjunctae 175. cum
 novem citharae chordis compositae 176.
 tres 178. earum statuae in Cithaerone et
 Helicone 179.
 Musaei plures 40.
 Musaeus 7. etymol. nom. 10. 37. 76. ej.
 Titanomach. 71. cum Orph. cognat. 75.
 et cum Eumolpo 76. ej. epitaph. 76. aetas
 76. carmina interpolata 93. oracula 94.
 101. Atticus 117. myst. auctor 130. sa-
 cerdos 142. ab Orph. citharam accipit 177.

Musicae vis apud antiq. Graec. 17.
 Myrsilus Lesbios 86. 87.
 Mystagogus 139.
 Mysteria carminibus celebrata 77. 141. sed
 nou arcanis 81. 93. a Pelasgis derivanda
 129. eor. antiquitas 142 sqq. Homeri de
 iis silent. 143. dramatice et symbolice
 transacta 159. auctoritas eor. 163. Bac-
 chica Orph. invenit 167 sq. vel amplifica-
 vit 168. Lernaen a Philammone instituta 80.
 Mythorum exponendorum rationes 4. anti-
 quiss. sedes 115.

N.

Naupactica, carmen 90.
 Naxos insula a Thracibus olim occup. 113.
 Neanthes Cyz. 29. 163.
 Neanthus, Pittaci fil. 87.
 Neleus librorum Aristot. heres 95.
 Neptunus oracula Delphis edit 69.
 Neoplatonici, vid. Platonici. recentiores.
 Nicias Eleates 97. 181.
 Nicocrates Cyprius 95.
 Nicomedes de Orph. 37.
 Niebuhr de Pelasgis 129.
 Nilo, Musa 178.
 Nonnus 167. 171.
 Nox alata 158.
 Nymphodorus, *νομ. βαρβ.* 118.
 Nysa nutrix 170. 174.
 Nysa urbs 173. Boeotiae 174. etc. etc

O.

Odomantes 119.
 Odrysae 119.
 Oeagrus 145.
 Oechalia triplex 112.
 Olen 7. etymol. nom. 55. ad Apollinis cul-
 tum refer. 77. 141. Hyperboreus 80. Ly-
 cius 111. Phocensis 117. hymnodus 175.
 Olympiodorus 106.
 Olympiosithenes 179.
 Olympus mons, ejus accolae cum Boeotiis
 cognati 116.
 Olympus tibicen 120.
 Onomacritus 85. 47 sq. 91. poeta et vates
 92 sq. 98. interpolator 136 sq. 140. 157 sq.
 170 sq. 181.
 Orchomenica, carmen epic. 90.
 Oreste oppidum 132.
 Orestes dux colon. Aeolicae 131.
 Orphei plures 11. 40. 173.
 Orpheotelestae 41. 101. 102. 138.
 Orpheus *ὀνομακλυτός* 85. poesios pater 7.

136. ad cult. deor. pertinet 8. etymolog.
 nom. 10. 11. 54. non fuit Argonauta 11.
 12. nec poeta epic. 12. 136. genealog.
 25. Thrax 31. 117. ex Aegypto 40. 126 sq.
 168. ejus doctrina de uno deo 41. nomen
 collectivum 54. 57. 73. 107. aetas 56 sq.
 hexametri auctor 68. in scenam productus
 72. non est persona allegorica 74. a Les-
 biis cultus 85. ejus caput 86. lyra 87. 86.
 176 sq. 180. epitaph. 172. tumuli et sta-
 tuae 87. monumenta 88. 117. Pythago-
 reus 180. *μάρτυς* 184 sq. opus *περὶ φύ-
 σιως* 98. palinodia 108. patria 157. non
 Cico vel Scythia 117. ex Aeoli posteris
 125 sq. non fuit Aegyptius 127. auctor
 myst. 130. ejus *ἐν τραγωδίας δυνάμεις*
 136. sacerdos 142. cur ab Homero non
 memor. 144. rex 145. cur filius Apollinis
 vel Musae 145. theologus 149. ejus *ἱερός*
λόγος 162. auctor mysticae saltat. 164. et
 plurium myst. 169. Bacchi sacerdos 171.
 dilaceratus 171. *χρυσάωρος* 85.
 Orpheus Crotoniates, poeta epic. 94. 95.
 Orphica poesis qualis olim fuisse videatur 8.
 quae nunc extat quo tempore conscripta
 8. 91. olim Dorice 36. 121. duplex de ea
 sententia 47. 63. per se Homero anti-
 quior 69. ejus historia 74 sqq. in Asia
 minore ignota 84. et in Boeotia et Attica
 viguit 85. hinc in Lesbium transiit 89.
 numquam a rhapsodis decantata 92. A-
 lexandriae amplificata 106. nec tamen
 prius in Aegypto orta 127. cum historia
 colon. Aeolic. conjuncta 130. 134. ejus
 patria 109. natura 135 sqq.
 Orphica systemata seu scholae sibi opposi-
 tae 172.
 Orphica theologia 106.
 Orphica astrologia 179.
 Orphici 100. 160.
 Orphici hymni 8. 361. 102. 137. 139. diver-
 sis aetatibus compositi 140. triplicis ge-
 neris 141. 146.
 Onwaroff 44. 143.
 Ovum cosmogonicum Orph. 158 sq.

P.

Pamphos 7. 77.
 Pan, anima mundi 160.
 Pangaeus 182 sq.
 Panyasis 50.
 Parmenides 97. 99. ejus *ἔργος* 160. de stel-
 lis habitab. 180.
 Parnassus a Thracibus olim incultus 113.

Apollini sacer 174. Bacchi cor ibi sepultum 175.
 Patres Christiani de Orph. 38. elusi ab Aristobulo 40. 105. 107. infamarunt mysteria 163.
 Pausanias de reb. Orph. 138. de myster. 163. de Hesiodo 184.
 Pelasgi cur divini 53. gens obsca. 66. 118 sq. nomen incert. 127. unde derivand. 127. imperium olim in Graecos exercebant 128. quando hoc interierit 130.
 Pelasgica dialectus 121. 123. eadem ac Aeolica 124.
 Pelasgiotis s. Pelasgia 129.
 Penthile urbs Lesbi 132.
 Penthilidae in Lesbo 132.
 Penthilus 131.
 Phanius 36.
 Phaethusa 157.
 Phanocles 88.
 Phanodemus 29.
 Phaon in scenam productus 72.
 Phemius quid signif. 55. ejus aetas 63. nomen non fictum 111.
 Phemonoe 68.
 Pherecydes Leriensis 11. de Argonautis 12. 13. ejus fides 20. originem Orphei indicat 24. Orph. carm. colligit 25. 91.
 Pherecydes Syrius 25. 97. 160.
 Phidias 6.
 Philammon Argonauta 11. ejus genus 25. etymol. 55. ad cultum Apoll. refer. 77. 141. Parnasius 80. Delphorum dux 81.
 Phocensis 117.
 Phileuripides 72.
 Philochorus 29. 33. ejus opera 34. 62. 79. 163. 185.
 Phintys Pythagor. 181.
 Philyenses 175.
 Phocais, carmen 90.
 Phocis Thracica 113.
 Phocylides 96.
 Phoronis, carmen epic. 90.
 Phrynis 18.
 Pieres, Thraces 183. 116. fugati 117.
 Pieria 113. 116.
 Pierus 116. 126.
 Pierus mons 115.
 Pimplea 115.
 Pimplea Thracica 113. 116.
 Pindarus 7. 85. 136. 163.
 Pindus 115.
 Pisander 131. 84.
 Pisistratus de antiqua poesi bene meritus 89. ejus sodales 91.

Pisistratidae, vid. Hipparchus et Hippias.
 Planetarum numerus cum citharae chordis compositus 176 sq. 179.
 Platonis consensus cum Orph. 38. sententia de Orph. 102. 137. 148. cur poetas a republ. sua abesse jusserit 138. de stellis habitabil. 180.
 Platonici recentiores de Orph. 38. 42. 106. 107. de duplice Hercule 155. laudant mysteria 163.
 Plejades cum numero septenario chordarum citharae compos. 176. 179.
 Plinius 23.
 Poesis Graeca, quibus difficult. ejus origo explic. labore 1. 5. quam late ejus usus patuerit 6. 142. praecipue in rebus sacris 7. epica 7. non repetenda ab Indis 109. nec ab aliis populis Asiat. 110 sq. sed a Thracibus 115.
 Polemon 29.
 Polycrates Samius biblioth. cond. 95.
 Polymnos 106.
 Porphyrius 107.
 Proclus de reb. Orph. 38. 106.
 Prodicus Chius 96.
 Progne Pandionis fil. 114.
 Proserpina 106. 164.
 Pythagoras non est auctor dogm. de immortal. animi 152. scr. Orph. carm. 8. 99.
 Homeri amans 14. vis ejus mus. 17. res Orph. attigit 27. symbola ejus 28 sq. scr. de symbolis 29. ejus consensus cum Orph. 38. 162. Orphei discip. 92. 95. aetas 96. nihil scripsit 99. citharae octavam chord. addidit 177. ab Aglaophamo initiatus 100. 161. ejus *ἱερὸς λόγος* 162.
 Pythagorei res Orph. corruperunt 28. 38. 102. scripta de iis 28. versus de Orph. scrips. 98. 100. eor. dogm. 101. 151. de stellis habitab. dogm. Orph. trib. 180.
 Pythia 174.

Q.

Quirinus Cardinalis 59.

R.

Raoul-Rochette 59. 115. 119. 120.
 Religio Graecorum a poesi profecta 7.
 Rhea Heracliti 97. cum Cerere confusa 166.
 Rhesi auctor 167 sq.
 Rhodia, Musa 178.

S.

Sabazius 166. 170 176. 183.

Sacerdotes, auctores cultus Graeci 142. poetis epic. non inimici 144.
 Samothrace 130. 143. 166. 168.
 Sando, Hellanici filius 37.
 Sappho in scenam producta 72. 88.
 Sarpedonis epistola Troica 53.
 Satri in Pangaeo monte 182.
 Scaliger, Josephus 41.
 Schlegel, Fr. de aetate Orph. 140. de myster. 143.
 Schubarth 21. 59. 63.
 Scribendi ars quam sero apud Graec. orta 53. 79. 90.
 Selli 67.
 Sellopia i. e. Hellopia 68.
 Silyllae 9.
 Siciliae expugnatio, carmen epic. 90.
 Simonides 93. 94.
 Simplicius Platon. 106.
 Sirenes 17.
 Sisyphus Caus 22.
 Smyrnaea bibliotheca fabulosa 95.
 Snedorf 11.
 Socrates historicus 115.
 Solis boves apud Hom. 156.
 Solon Homeri interpolator 102.
 Sophoclis ars canendi 17. etymol. 55. ejus
 Thamyris 72. Ἀχιλλεως ἱρασταί 112. δα-
 δονχῆσας δὲ 139. de myster. 163.
 Sosibius chronol. 58.
 Sotades 163.
 Souchay 10. 11. 39. 140.
 Spartanorum leges 12. 15. musica 16. 17sq.
 lingua 124. mos *hedera* tempora cingendi-
 inter Apoll. sacra 175.
 Sphaera Orph. 179.
 Statuaria ars ap. Gr. 8.
 Stesichorus 25. 96.
 Stesimbrotus 163.
 Stobaeus 182.
 Stoici allegoriis favent 107.
 Strongylion 179.
 Suidas 179.
 Susarion 53.
 Syagrus μετ' Ὀρφθα 56. 111. nomen mini-
 me poeticum 112.
 Syncretistae Alexandr. 105.
 Syrianus de Orph. 38.

T.

Tellus oracula edit 69. 182.
 Temenidae Pieres Thraces expellunt 117.
 183.
 Tenedus, insula Aeolica 131. 133.

Terpander 10 sqq. nom. etymol. 55. Orphei
 aemulus 11. 14. ejus νόμος 14 sq. 18.
 lyra septem chord. 15. 177. punitus ob
 musicam immutat. 16. 18. heres lyrae
 Orph. 16. 87. Orph. similis 18. victor in
 certam. Carn. 17. ejus auctoritas ap.
 Lesbios 17. inventor eleg. et scol. 18.
 ejus aetas 19. 177. propag. poes. Orph. 88.
 ejus testim. 166. 177.
 Tethys 149.
 Thales 6. 10. 89. 96. 99. 149.
 Thaletas Cretensis 17.
 Thamyris 37. quid signif. 55. 111. aetas 63.
 cur caecus 64. poeta epic. 70. 112. ejus
 hymni et Titanomachia 71. citharista 71.
 in scenam productus 71. Philammonis fil.
 80. Thessalus 117.
 Thebae, sedes Pelasg. 230. ibi Bacchi et
 Cereris sacra conj. 169.
 Thebais cyclica 90.
 Thelanges 161.
 Thelxiope 178.
 Themis Delphica 60.
 Themistocles Lycomedea 139.
 Theoclymenus vates 68. 144.
 Theodectes 118.
 Theognetus Thessalus 96. 161.
 Theognis 95.
 Theogoniae 6. 48. 157. Hesiod. 51. 154.
 Orph. 105. 106. Orphico-Pythagor. 157.
 Theologi veteres 149 sq. 153.
 Theophrastus Pierites 177.
 Theopompus unde historiam auspicatus sit
 131.
 Thereus Thrax 114.
 Thesei descensus ad inferos, carmen epic.
 90.
 Thespienses, Musarum cultores 116.
 Thespis 53.
 Thessalia, olim Thracia 113. antiquiss. fab.
 sedes 115 posthac neglecta 118. sedes
 poesios epic. 119. dialecto Aeol. usa est
 125. sedes Pelasgorum 129.
 Thiersch, Fr. 60. de epic. poes. origine
 65 sq. 69. de dial. ep. 126.
 Thraces Bacchum colunt 173. vatem 182.
 quam sint antiqui 118 sq. qua dialecto
 usi 125. degunt in Pieria, Boeotia, Pho-
 cide et Attica 113. ibique Musarum cult.
 instit. 115 sq. eorum θαλασσοκρατία 115.
 a Doriensibus fracti videntur 115. 117.
 134.
 Thracia olim celeberrima 115. 109. anti-
 quiss. sedes poes. 109. quam late olim
 patuerit 113 sq. sedes fabul. nobilissim

115. et Musarum 116. cum seriore Thracia confusa 117. 119.
 Thracidae 114.
 Thracis oppidum 114.
 Thucydides 58. 119. de Pelasgis 127.
 Thyia 175.
 Tibiarum usus sero Graecis notus 175.
 Phryg. 176.
 Tiedemann 151. 171.
 Timaeus chronol. 58.
 Timocles Syracusanus 96.
 Timotheus Milesius 18. 178.
 Tipoplo, Musa 178.
 Tiresias, cur caecus 64. apud inferos 144.
 Tisamenus 131.
 Titanes 170.
 Titanomachiae 71. 115. 154.
 Trasyllus chronol. 58.
 Treres 119.
 Trinacria apud Homerum 156.
 Triton, Musa 178.
 Trochaeus nomus 18.
 Trojanarum rerum scriptores 22.
 Trojanum bellum quando gestum sit 58.
 Tumuli veterum Graecorum 87.
 Tzetzia 179.

U.

Ursinus, Henricus 11.

V.

Vossius Gerh. 10. 12. 41.
 Vossius J. H. ejus ratio mythor. tractandorum 9. de rebus Orph. 43. 142. 150. 158.

W.

Wolf. F. A. 5. 45. 64. de digamma Aeolico 124.

X.

Xenocrates 17.
 Xenophanes Colophonius 69. 99. 180.
 Xenophon 60.

Z.

Zagreus 106 sqq. 171. 181.
 Zeno Eleates 180.
 Zeno Stoicus 102.
 Zenodotus gramm. 94.
 Zoëga de reb. Orph. 44 sq. 157. de Homero 64. de Thrac. 119. de poesi Aegypt. 127. de Baccho 166.
 Zopyrus Heracleotes 96.
 Zoroaster 9.

A.

Ἀἴλιος 78.
 ἀκρισία veter. Graec. 2. 20 sqq. hodie 65.
 philosoph. vet. 105.

ἀμφιβόητητα carmina 96.
 ἀναμφίλεκτα carmina Homeri et Hesiodi 96.
 ἀναμφίνειν de mysteriis 167.
 ἄνθιον 29.
 Ἀοιδή, Musa 178.
 αἰοῖδοι ante Homer. 111. nomen honorific. 112. 144. 153.
 αἰοῖδοι θορήων 63.
 Ἀραχνομαχία, carmen 90.
 ἄργις 29.
 Ἀριστόδημος quid signif. 55.
 αἰσματοποιηθεῖσαι ᾠδαί 93.
 ἀνθιδών scriptores 29.
 ἀνθίς, carmen epicum 30. 90.
 αὐτός, quo sensu 155.
 Ἀφροδίτη, quid 29.

B.

β apud Aeoles pro π. 126. literae ρ praefigitur 126. pro φ ponitur 126.
 Βαχχικά mystēr. 167. oracula 180 sq. carmina Orph. et alior. poet. 181.
 Βαχχικόν, oracul. Orph. in insula Lesbo 86.
 βάρβιτος 178.
 βάρωμος 178.
 βασιλεὺς archon, cur 145.
 βίος ἐπὶ σιᾷθμῃ Pythagor. 101.
 Βύσιος 126.

Γ.

Γερανομαχία 90.
 γοργόνειον 29.

Δ.

δαδονχία in exitu Eumenidum Aesch. 159.
 δαδονχός 139. ejus officium 141.
 δάκρυα Διός 28 not.
 δαίκνυναι de mysteriis 167.
 Δημήτηρ, unde derivanda 166.
 δημιουργός Amor et Juppiter 160.
 Δημοσθένης quid signif. 55.
 διασκευασταί 92.
 δικτύου πλοκή 29.
 δωδεκατηρίδες, carmen Orph. 179.

Ε.

εἰδωλα καρότων 155.
 ἐκφαίνειν de mysteriis 168.
 ἑλλῆ, ἑλλήης, ἑλλόπια 68.
 ἐμψυχῆ 100.
 ἐννεάχορδον 178.
 ἐξηγήτης in mysteriis 139.
 ἐξηγητικά opera 29. 38.
 ἐπιγονεῖον 178.
 ἐπιχιλίδες poema 90.
 ἐπτάγλωσσος de cithara 177.
 ἐπωδὴ Ὀρφῶς 184.

ἐπιδικά, carmen Orph. 179.
 ἔργα Hesiodi 51. 184. Orph. 179.
 Ἔρως Orph. 160.
 εὐαίνητος 85.
 εὐτράπεζοι Thessali 118.
 ἐφημερίδες, carmen Orph. 179.

Z.

Ζεὺς σοφιστής 52.

H.

ἡδίων τῶν Ὀρφείων ὕμνων 137.
 ἡθίπακτον carmen 90.
 ἡοίαι μέγαλα 51. 90.

Θ.

Θυλασοκρατία Thrac. 115.
 θεὸς unde derivand. 146 sq.
 Θέτταλοι εὐτράπεζοι 118.
 θρησκία παρενύρεσις 114.
 θρηνητικὰ μέλη 78.
 θρηγῶν αἰδοί 63.
 θρησκύνειν 116.
 θρονημοὶ Orph. et Pindari 181.

I.

ἱεροκήρυξ 139.
 ἱερὸς λόγος Orph. 107. 161 sq.
 Ἰππάρχειοι Ἑρμαι 95.

K.

κάλλιον τῶν Ὀρφείως μέλων 137.
 κατὰ λόγοι γυναικῶν 51. 90.
 κέραμις, carmen 90.
 κέρκεις καμπυλόχρως 28.
 κέρκωπις, carmen 90.
 κίνυρας vid. Cinyras.
 κλεψίαμβος 178.
 κογξ, ὄμ, παξ 174.
 κόλποι Δηοῦς ap. Soph. 166.
 κύβες Περαιφόνης 29.
 κωμαῖος Apollo 174.

Λ.

Λέσβιον ᾠδόν, μετὰ proverb. 16.
 λευκόστολοι 29.
 λίνον 78.

M.

μαγάδες 178.
 Μανιρῶς 79.
 μάντις Διόνυσος 183. Ὀρφεύς 184. 185.
 μελοποιεῖν 15. not. 8.
 Μῆνη, Musaei mater 76.
 μίτος 28.
 μοῖραι 29.
 μύησις 31.

N.

νάβλα 178.

νείκος Empedoclis 160.
 νόμοι musici 14. 18.
 νόστοι 90.

Ξ.

Ξάονον 87.

O.

Ὀικόλιος 78.
 ὀνομακλυτός 85.
 ὄνος ἀγρ. μυστήρια 55.
 ὄνος πρὸς λύραν 55.
 ὄξυς νόμος 18.
 ὀρνίθων πόλος 159.
 Ὀρφικός βίος 100 sq.
 ὄσιοι Delphici 66.

Π.

παίγνια, carmen 90.
 πανδοῦρα 178.
 Πισίστρατος quid signif. 55.
 πελαργοὶ ruricolae 127.
 πήκτις 178.
 πόλεμος Heracliti 160.
 προσλαμβάνομένη Pythagorae 177.

Σ.

σ praefigitur saepe litterae μ et ε 68. pro
 θ ab Aeolibus ponitur 126.
 σαμβύκη 178.
 σανίδες Orph. 184.
 Σέληνη, mater Musaei 76.
 σκινδαφός 178.
 σοφιστής, sensu honesto 52. 168.
 στήμων 29.

T.

τελεστήρια 139.
 τριαγμοὶ 99.
 τρίγων 178.

Υ.

ὑποφῆται Διός 67.
 ὕς Βοιωτία 118.

Φ.

Φάνης 160.
 φίλια Heracliti et Empedoclis 160.
 φοινικία γράμματα 53.
 Φορβιοὶ λόγοι 118.
 Φοσικὴ s. περὶ φύσεως carmina 98 sq. 153. 161.

Χ.

χαλκόχοτος Δημήτηρ 166.
 Χθόνια tellus 69. Ceres 169.
 χθόνιος ad artem vatic. pertinet 182. 183 not.
 χρυσάωρ 85.

Ω.

ώγενής 159.
 ὥστε 51.
 ὦτα Βοιωτία 118.

